

Vid utgången av budgetåret 1955/56 fanns å anslaget en reservation av 66 047 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ^{30/8} 1956) anfört, att medel under innevarande budgetår beräknas komma att disponeras för utgifter för de i samarbete med Kommunskolan bedrivna instruktionskurserna för de kommunala förmedlingsorganen m. fl. rörande byggandet av en- och tvåfamiljshus, för utgivandet av ett kurskompendium samt för utgivande av fyra broschyrer, nämligen en om lämplig utformning av ekonomiska radhus, en om lämpliga konstruktioner av enfamiljs- och tvåfamiljshus, en om tvåvåningshusens ekonomi och en om värdering av enfamiljs- och tvåfamiljshus. Möjligen kommer även broschyrer om enfamiljshusens kostnader och lämplig utformning av seriebyggen att kunna färdigställas under året. Utgifterna för nu nämnda ändamål beräknas i det närmaste motsvara den å anslaget förefintliga reservationen. För nästa budgetår beräknar styrelsen medelsbehovet till 50 000 kronor.

Departementschefen

Jag anser det vara av värde att medel även under nästa budgetår står till förfogande för upplysningsverksamhet genom bostadsstyrelsens försorg i byggnadstekniska frågor. Bl. a. föranleder den nu gällande maximeringen av belåningsvärdena ett behov av att genom broschyrer eller på annat sätt lämna upplysningar i sådana frågor främst åt småhusbyggare. Jag kan dock inte förorda, att större belopp än 25 000 kronor anvisas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[84] 10. Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	93 100	112 912
1956/57 (statsliggaren s. 356— 357)	102 300	
1957/58 (förslag)	106 300	

Yrkanden

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. ^{30/8} 1956) hemställt, att anslaget höjes med 7 800 kronor.

1. Höjning av arvodet till ordföranden	3 200
2. Omräkning på grund av 1956 års lönehöjningar	4 600
	<hr/>
	+ 7 800

Motivering

1. Årsarvodet till ordföranden bör höjas från nuvarande 1 800 kronor till 5 000 kronor eller samma belopp som utgår till ordförandena i statens tekniska forskningsråd och statens naturvetenskapliga forskningsråd.

Yttrande

Statskontoret hänvisar till att frågan om höjning av årsarvodet till ordföranden torde bli beroende av resultatet av pågående översyn av arvoden av här avsett slag.

Departementschefen

Ordförandearvodet synes böra omprövas i samband med den översyn av vissa arvoden, som av chefen för civildepartementet omnämns vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Anslaget bör för omräkning av posten till rörligt tillägg höjas med 4 000 kronor och uppföras med (102 300 + 4 000) 106 300 kronor. Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 27 500 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 100 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 49 500 kronor;

rörligt tillägg 23 200(+ 4 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens nämnd för byggnadsforskning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	49 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 200
	<hr/>
	Summa kronor 106 300 ;

b) till Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 106 300 kronor.

[85] 11. **Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	37 000	24 567
1956/57 (statsliggaren s. 357)	37 000	
1957/58 (förslag)	32 000	

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. ^{30/8} 1956) föreslagit, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. *Statskontoret* anser, att anslagsposten till sjukvård m. m. (utgift 1954/55 65, 1955/56 30; anslag 1956/57 1 000) med hänsyn till belastningen under de båda sistförflutna budgetåren bör kunna räknas ned med 500 kronor.

Departementschefen

Såsom statskontoret anfört bör sjukvårdsposten nedsättas med 500 kronor. Även beträffande anslagsposten till reseersättningar (f. n. 21 000 kronor) har belastningen under budgetåret 1955/56 varit jämförelsevis låg (10 229 kronor). Posten bör minskas med 4 500 kronor. Anslaget bör sålunda minskas med sammanlagt 5 000 kronor och uppföras med 32 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

[86] 12. **Byggnadsforskning.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 265 000 kronor (statsliggaren s. 357).

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. ^{30/8} 1956) föreslagit, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. *Statskontoret* har ej funnit anledning till erinran mot förslaget.

Departementschefen

Ifrågavarande anslag bör i enlighet med förslaget anvisas med oförändrat belopp.

I detta sammanhang torde jag få anmäla följande. *Statens nämnd för byggnadsforskning* har i framställning som inkommit till ecklesiastikdepartementet hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas dels ett anslag om 60 000 kronor för fortsatt utredningsarbete inom skolhusbyggandet dels ock ett anslag om 30 000 kronor för att påbörja viss försöksverksamhet med provklassrum. Som skäl härför har nämnden återopat, att inkomsterna av byggnadsforskningsavgifterna blivit väsentligt mindre än beräknat samt att

nämnden därför inte ansett sig kunna fortsättningsvis lämna löpande anslag till skolforskning. Denna uppgift har av nämnden bedömts vara av så speciell art att särskilda medel bör anvisas för ändamålet. För egen del anser jag från principiella synpunkter, att särskilda statsmedel vid sidan av anslaget till Byggnadsforskning icke bör anvisas för ifrågavarande ändamål. Det bör ankomma på nämnden att fördela de för byggnadsforskningen sammanlagt tillgängliga medlen efter angelägenhetsgrad. Jag vill emellertid framhålla, att enligt min uppfattning ett fullföljande av ifrågavarande skolbyggnadsforskning är synnerligen angeläget mot bakgrunden av de omfattande investeringar, som göres på detta område, och med hänsyn till att bl. a. genom en konstruktiv forskningsverksamhet betydande kostnadsbesparingar för det allmänna torde stå att vinna i fråga om skolhusbygandet.

Aberopande vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

[87] 13. Statens nämnd för samlingslokaler

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	31 800	34 580
1956/57 (statsliggaren s. 358)	36 100	
1957/58 (förslag)	54 800	

Lån och bidrag för anordnande av allmänna samlingslokaler beviljas av Kungl. Maj:t. Statens nämnd för samlingslokaler har att bereda ärendena och avge yttrande över desamma. Yttrandet skall innefatta förslag i fråga om låne- resp. bidragsvillkoren. Nämnden består av åtta av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter. Inom nämnden är de tre stora riksorganisationerna för samlingslokaläggande sammanslutningar samt den fria folkbildningsverksamheten företrädde. — Över ansökan om samlingslokalslån skall även länsstyrelse avge utlåtande. Sedan lån beviljats och byggnadsföretaget färdigställt, har länsstyrelsen att bestämma och utbetala det lånebelopp, som skall utgå. Det åligger sedan länsstyrelsen att uppbära låneannuiteterna och förvara ställd säkerhet m. m.

Såsom under anslaget till bidrag till anskaffning av inventarier för allmänna samlingslokaler m. m. anföres har nämnden för samlingslokaler att själv besluta rörande de bidrag till inventarieanskaffning m. m., som avses med nämnda anslag, utom i fall där fråga är om bidrag till nykterhetsorganisation.

Föreliggande betänkanden

Bostadskollektiva kommittén och en inom socialdepartementet tillkallad utredningsman (byråchefen S. Algott) har avgivit betänkanden rörande samlings- och fritidslokaler resp. statsstöd för samlingslokaler (SOU 1955: 28 och 39), för vilka betänkanden närmare redogöres vid behandlingen av kapitalbudgeten (bil. 26) samt under punkten 89 i det följande. De i betänkandena framlagda organisationsförslagen behandlas emellertid lämpligen under förevarande punkt.

Bostadskollektiva kommittén — som i sitt förslag till låneregler nära anknyter till den statliga bostadskreditens bestämmelser och även i övrigt starkt framhåller önskvärdheten av samordning mellan bostadsbyggande och anordnande av lokaler för fritidsändamål — föreslår, att handläggningen av låneärendena överflyttas till bostadsstyrelsen. Med hänsyn till att folkrörelserna för överskådlig tid framåt med största sannolikhet kommer att utgöra den dominerande faktorn i fråga om lösandet av lokalbehoven för fritidssysselsättning och därmed jämförlig verksamhet finner kommittén dock lämpligt, att ärendena alltjämt prövas under medverkan av förtroendemän för dessa folkrörelser. Därför föreslås, att samlingslokalsnämnden skall bestå men framdeles anknytas till bostadsstyrelsen. Nämnden skulle därvid ha att bereda och yttra sig i låneärenden avseende såväl allmänna samlingslokaler som andra än till föreningslivet knutna lokaler för fritidsändamål. Mot nämndens avstyrkande skulle emellertid bostadsstyrelsen ej äga bevilja lån.

Med hänsyn till att kommittén förordat utvidgning av långivningen till att omfatta även ungdomslokaler i vidsträckt bemärkelse föreslår kommittén, att nämnden ökas ut med förslagsvis två representanter för ungdomsvården. Därjämte bör nämnden utökas med representanter för den kommunala bostadsplaneringen.

För den administrativa handläggningen av låneärendena och byggnadstekniska granskningen föreslås en särskild sektion inom bostadsstyrelsen.

En av kommitténs ledamöter (f. d. kommunalborgmästaren A. Johnson) har varit av skiljaktig mening, i det han ansett, att skäl ej föreligger för bibehållande av nämnden vid överflyttning av låneärendena till bostadsstyrelsen.

Utredningsmannen anför, att statens nämnd för samlingslokaler genom sin dubbelställning som å ena sidan statens rådgivande organ och å andra sidan ett folkrörelsernas förtroendeorgan ävensom på grund av sin fasta parlamentariska anknytning har kommit att inta en nyckelställning, som gör det svårt för att inte säga omöjligt att utan vidare överflytta dess uppgifter på något existerande ämbetsverk. Vissa svagheter har dock varit förenade med de former under vilka nämndens kansli nödgats arbeta.

Systemet med föredragning och granskningsuppgifter utförda som bisysslor har lett till att nämnden i stort sett endast kunnat fungera som expedition för löpande ärenden; den har icke kunnat leda utvecklingen av lokalbyggandet framåt. Behovet av en sådan central dirigerig eller rådgivning kan visserligen ej utan fog ifrågasättas mot bakgrunden av den verksamhet, som de tre stora riksorganisationerna för samlingslokaler själva bedrivit. Dock skulle åtskilliga problem bli bäst belysta genom en central bearbetning. En snabbare anpassning av granskningen och rådgivningen till den faktiska utvecklingen av byggnadstekniken, en mot de försämrade finansieringsbetingelserna svarande skärpt behovsprövning av utrymmesstandard m. m. hör till de möjligheter som i första hand erbjuder sig. Dessa spörsmål ställer så stora fordringar på intimt samarbete mellan teknisk och ekonomisk sakkunskap, att endast en enhetlig och systematisk bearbetning av erfarenhetsmaterialet inom ramen för ett centralt ämbetsverk synes kunna få önskvärd räckvidd. Utredningsmannen ansluter sig därför till förslaget om överflyttning av låneärendenas handläggning till bostadsstyrelsen. Denna skulle härvid också kunna överta de till låneverksamheten hörande förvaltningsuppgifter, som nu åvilar länsstyrelserna.

Utredningsmannen instämmer likaledes i förslaget att nämnden för samlingslokaler göres till ett sidoordnat rådgivande organ åt bostadsstyrelsen. Dock avvisar han tanken att nämnden skulle utrustas med veto gentemot styrelsen. I stället föreslås att ärende, vari nämnden och styrelsen har olika meningar, obligatoriskt underställes Kungl. Maj:t. Vad angår nämndens sammansättning avvisas kommitténs förslag om utökning av antalet ledamöter, bl. a. enär varje utökning skulle göra nämndens arbetssätt mera tungrott.

Utredningsmannen anför vissa synpunkter på den personalorganisation som erfordras inom bostadsstyrelsen för handläggning av ärenden rörande allmänna samlingslokaler men anser, att närmare förslag bör läggas fram av styrelsen.

Yttranden över betänkandena

Förslagen om överflyttning av beslutanderätten rörande samlingslokalslån från Kungl. Maj:t till bostadsstyrelsen avstyrkes av statskontoret och länsstyrelsen i Norrbottens län. Då det understundom uppkommer frågor om samordning mellan låneärenden avseende samlingslokaler och ärenden rörande bidrag ur allmänna arvsfonden, synes det enligt statskontorets mening naturligt, att prövningen av de relativt fåtaliga samlingslokalsärendena liksom arvsfondsärendena omhänderhas av Kungl. Maj:t. Svenska arkitekters riksförbund uttalar, att tiden ännu ej är mogen för ställningstagande till ifrågavarande spörsmål på grund av

pågående överbäganden inom statens byggnadsbesparingsutredning och allmänna statsbidragsutredningen. *Arbetarnas bildningsförbund* vill ej ta ställning till frågan om överblyttning bör ske men förmenar, att även om så sker borde låneärenden, i vilka det ifrågasättes fördjupning av statslånet utöver normala 50 %, lämpligen förbehållas Kungl. Maj:ts avgörande.

Bygdegårdarnas riksförbund anser, att beslutanderätten i låneärendena bör tillkomma nämnden för samlingslokaler. *Byggnadsstyrelsen* framhåller som värdefullt, om nämnden får bestå som självständigt organ. *Statens nämnd för samlingslokaler* anför bl. a., att praxis i låneärendena sedan stödverksamhetens tillkomst år 1942 fått enhetlighet och stadga, varigenom ett av huvudmotiven för att avgörandet i ärendena skulle förbehållas Kungl. Maj:t bortfallit. Kommitténs huvudsakliga motiv för överblyttning av beslutanderätten till bostadsstyrelsen synes dock ha varit värdet av samordning med bostadsbyggandet. Även om denna synpunkt har ett visst berättigande, utgör den knappast något avgörande skäl för en överblyttning till bostadsstyrelsen. Emellertid kan ej förnekas att vissa grundläggande svagheter vidlåder nämndens organisation. Den har icke kunnat spela någon ledande roll i fråga om utvecklingen av samlingslokalsbyggandet på samma sätt som t. ex. den bostadspolitiska organisationen på bostadsbyggandets område. Vidare torde i framtiden uppkomma svårigheter — i samband med de belånade lokalernas stigande ålder — som sammanhänger med pantvärden. Nämnden förfogar ej över personal för besiktningssesor eller andra mera tidskrävande utredningar, som på grund av nyssnämnda förhållande kan komma att erfordras. Det är möjligt att de arbetsuppgifter, som nämnden ej kunnat ägna eller ej kommer att kunna ägna tillbörlig uppmärksamhet inom ramen för sina nuvarande personalresurser, lättare skulle kunna fullgöras av ett centralt ämbetsverk. Det förefaller dock ingalunda osannolikt, att göromålen lika effektivt och antagligen smidigare skulle kunna fullgöras med nuvarande administrativa ordning, d. v. s. av arvodestagare som står till nämndens förfogande. Förutsättning härför är dock att nämndens avlönings- och omkostnadsanslag uppräknas. Om bostadsstyrelsen icke kan påta sig uppgifterna utan en förstärkning av sitt avlöningsanslag av i stort sett samma omfattning som nämnden skulle behöva för göromålen i fråga, kan det starkt ifrågasättas, om en överblyttning till bostadsstyrelsen överhuvud tjänar något angeläget syfte.

Kommunalfullmäktige i Traryds köping och *Nederkalix kommun* har avstyrkt överblyttning till bostadsstyrelsen.

I de övriga remissyttranden, vari ifrågavarande spörsmål berörts, tillstyrkes eller lämnas utan erinran den föreslagna överblyttningen av beslutanderätten i ärendena till bostadsstyrelsen. Nämnas må dock att bo-

stadsstyrelsen framhåller, att överflyttningen ej har någon mening, om ej erforderliga personalresurser tillföres styrelsen.

Förslaget att nämnden för samlingslokaler bibehålles som beredande organ åt bostadsstyrelsen avstyrkes av *statskontoret* samt av *stadsfullmäktige i Hälsingborg* och *drätselkammaren i Luleå*. *Stockholms stadsfullmäktige* är tveksamma på denna punkt. *Länsstyrelsen i Stockholms län* föreslår den kompromisslösningen, att nämnden som ett provisorium får utgöra rådgivande organ åt styrelsen under förslagsvis tre års tid, varefter slutlig ställning tas till frågan, om nämnden skall bestå.

Däremot uttalar sig det *övervägande antalet remissorgan* emot den av kommittén föreslagna vetorätten för nämnden gentemot styrelsens beslut i låneärendena. *Bostadsstyrelsen* anser emellertid, att ej heller utredningsmannens förslag om att tvistiga ärenden skulle hänskjutas till Kungl. Maj:t är särskilt smidigt. Om skilda meningar yppas bör i stället gemensam föredragning anordnas. Den närmare utformningen av samarbetet mellan nämnden och styrelsen torde lämpligast överlämnas åt praxis.

Den av kommittén rekommenderade utökningen av antalet ledamöter i nämnden tillstyrkes av *skolöverstyrelsen*, *länsstyrelsen i Södermanlands län* och *Svenska stadsförbundet*. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* ifrågasätter, om ej nämnden borde utökas med en representant för socialstyrelsen med hänsyn till det i betänkningarna förordade intensifierade arbetet bland föreningslös ungdom.

Utredningsmannens förslag att även de f. n. på länsstyrelserna ankommande förvaltningsuppgifterna i vad avser bevakning och pantvård beträffande samlingslokalslån skall överflyttas till bostadsstyrelsen, tillstyrkes av *länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Göteborgs och Bohus* samt *Jämtlands län*. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* ifrågasätter, om ej dessa uppgifter i stället bör anförtros länsbostadsnämnderna.

Vad angår verkningarna i personalorganisatoriskt hänseende av den föreslagna överflyttningen till bostadsstyrelsen av beslutanderätten i låneärendena anför *bostadsstyrelsen*, att den f. n. ej anser sig kunna ta ställning till frågan om en särskild sektion för samlingslokalsärenden bör inrättas inom styrelsen. Storleken av den anslagsökning, som erfordras för styrelsen vid överflyttning dit av låneärendena, är svår att uppskatta innan närmare erfarenheter vunnits. T. v. bör medel beräknas för en föredragande — lämpligen placerad i 29 lönegraden — och det nu hos nämnden anställda kanslibiträdet. Med hänsyn till vad i 1956 års statsverksproposition (V ht s. 208) anförts om återverkningarna på styrelsens personalorganisation av den pågående bostadspolitiska utredningen bör bl. a. resultatet av denna utredning avvaktas innan slutlig ställning togs till anslagsfrågorna.

**Statens nämnds för samlingslokaler anslagsframställning
jämfte yttranden däröver**

Statens nämnd för samlingslokaler upplyser (skr. 5/9 1956), att nämnden efter avgivandet av sitt remissutlåtande över förenämnda båda betänkanden kommit till den uppfattningen, att de skäl som andragits mot den däri föreslagna överflyttningen av låneärendena rörande allmänna samlingslokaler till bostadsstyrelsen väger lika tungt som argumenten för en sådan åtgärd. Som skäl emot överflyttningen kan åberopas ytterligare vissa omständigheter. Sålunda är riksorganisationerna för de samlingslokalägande sammanslutningarna emot sammankoppling av bostadsstyrelsen och samlingslokalsnämnden; de föredrar avgjort en ordning liknande den nuvarande. Vidare har ej på något sätt gjorts troligt — eller ens påståtts — att besparingar i tid och pengar skulle stå att vinna genom överflyttningen. Nämnda omständigheter jämfte det förhållandet att pantvård m. m. avseende utlämnade statslån fortfarande synes böra handhas av länsstyrelserna, har gjort att nämnden reviderat sin i remissutlåtandet angivna ståndpunkt. Nämnden vill nu förorda, att åt densamma anförtros ansvaret för ifrågavarande statliga stödverksamhet, varvid dock förutsättes dels att nämndens avlönings- och omkostnadsposter räknas upp dels ock att Kungl. Maj:t, åtminstone under någon övergångstid, förbehålles rätten att avgöra vissa ärenden av principiell vikt, t. ex. sådana som avser samordning av olika stödformer. Det förutsättes även, att det nuvarande arvodessystemet inom nämnden bibehålles.

Yrkanden

Statens nämnd för samlingslokaler har hemställt, att anslaget höjes med 23 500 kronor.

	Ökning	Minskning
A. Avlöningar		
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman (kansliskrivare Ca 15)	8 100	
2. Arvoden till ordförande och ledamöter	1 000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal		4 200
4. Rörligt tillägg	1 800	
5. Ersättningar till sakkunniga	13 000	
B. Omkostnader		
1. Sjukvård	100	
2. Resersättningar	2 000	
3. Expenser	1 700	
	27 700	4 200
	+ 23 500	

Motivering

A 1. Anslagsposten, som är ny, föranledes av att nämnden hemställer, att e. o. kanslibiträdestjänsten hos nämnden utbytes mot befattning i lönegrad 15 och ordinariesättes.

A 2. Utgift 1954/55 3 285, 1955/56 3 028; anslag 1956/57 3 000. — Det får antas, att arbetsuppgifterna för nämndledamöterna — vilka åtnjuter ersättning enligt kommittékungörelsen — åtminstone övergångsvis ökas, bl. a. på grund av behov av tätare sammanträden.

A 3. För skrivgöromål erfordras ett halvtidsanställt biträde, för vilket beräknas 2 800 kronor. Vidare erfordras ca 500 kronor för ersättning åt vaktmästarbiträde. Slutligen beräknas sammanlagt 9 000 kronor — motsvarande 750 kronor för månad — dels för arvode åt extra föredragande dels ock för avlöningsförstärkning åt nämndens sekreterare. Nämnden vill ej förorda uppräknig av sekreterararvodet (f. n. 375 kronor i månaden) utan föreslår, att Kungl. Maj:t efter förslag av nämnden må kunna tillerkänna sekreteraren tillfällig arvodesförstärkning. Sådan bör dock ej sättas högre än att arvodet totalt uppgår till 500 kronor för månad. — I enlighet med vad nu sagts föreslås, att anslagsposten upptages till (2 800 + 500 + 9 000) 12 300 kronor.

A 5. Under denna punkt föreslås dels höjning av arvodet till nämndens arkitekt från 300 till 500 kronor för månad, dels höjning av arvodet till kostnadsgranskaren hos nämnden från f. n. för år disponibla ca 2 500 kronor till åtminstone 4 000 kronor, dels att medel beräknas för utförande genom nämndens försorg av teknisk granskning av planerade lokalprojekt, för vilket ändamål erfordras ca 3 000 kronor, dels ock att 6 000 kronor anvisas för utarbetande av ny handledning rörande planerande och byggnad av allmänna samlingslokaler (engångsutgift). Sammanlagda medelsbehovet under posten uppskattas sålunda till (3 600 + 2 400 + 2 500 + 1 500 + 3 000 + 6 000) 19 000 kronor.

B 1. Utgift 1954/55 17, 1955/56 100; anslag 1956/57 100.

B 2. Utgift 1954/55 1 000, 1955/56 1 000; anslag 1956/57 1 000. — Som skäl för anslagshöjningen åberopas bl. a. det ökade behov av inspektionsresor för besiktning av statsbelånade samlingslokalbyggnader, som med byggnadernas stigande ålder kommer att alltmer göra sig gällande och som sammanhänger med pantvården.

B 3. Utgift 1954/55 2 474, 1955/56 2 290; anslag 1956/57 2 300. — Särskilt behovet av nya anvisningar och formulär bör föranleda uppräknig av posten.

Yttranden

Statskontoret kan i fråga om avlöningarna endast tillstyrka, att arbetskraften förstärkes med ett halvtidsanställt biträde i reglerad befordringsgång, att posten till arvoden åt ordförande och ledamöter räknas upp

med 1 000 kronor samt att högst 200 kronor anvisas för höjd ersättning åt vaktmästaren. Beträffande omkostnaderna kan höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. ej förordas. Däremot synes posten till reseersättningar böra höjas med 200 kronor. Förslaget om ökad medelstilldelning med 1 700 kronor för expenser vill ämbetsverket ej motsätta sig under förutsättning att summan lämnas som engångsbelopp.

Statens lönenämnd finner inte tillräckliga skäl föreligga för uppflyttning av tjänsten som kanslibitråde.

Departementschefen

Bostadskollektiva kommittén och den förenämnde utredningsmannen har föreslagit, att handläggningen av ärendena rörande lån och bidrag till allmänna samlingslokaler skall flyttas till bostadsstyrelsen. En sådan överflyttning skulle sannolikt medföra fördelar i vissa hänseenden; bl. a. skulle behovet av tekniskt biträde vid ärendenas handläggning troligen kunna tillgodoses lättare än vid nuvarande organisationsform. Även olägenheter skulle emellertid uppkomma vid överflyttningen. Med all rätt har både kommittén och utredningsmannen sökt möjlighet att också efter en ändring av organisationen bevara den sakkunskap och den kontakt med olika organisationer, som samlingslokalsnämnden representerar. Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att svårigheter mött att finna en lämplig form härför. Jag kan för min del inte finna de fördelar som skulle vinnas genom en organisationsändring så vägande, att en ändring bör genomföras. Statens nämnd för samlingslokaler har visat sig vara ett lämpligt organ för ärendenas beredning och nämndens administrationskostnader är jämförelsevis låga. Jag förordar, att nämnden bibehålles som ett självständigt organ med i huvudsak oförändrade uppgifter. Nämnden bör alltjämt ha som huvuduppgift att bereda ärenden rörande lån för anordnande av allmänna samlingslokaler. Med hänsyn till behovet av samordning med arvsfundsärendena och då ärendena rörande lån för samlingslokaler inte utgör någon större belastning för socialdepartementet anser jag sålunda, att beslut om sådana lån tills vidare alltjämt bör fattas av Kungl. Maj:t.

Någon ökning av antalet ledamöter i samlingslokalsnämnden anser jag ej lämplig.

Länsstyrelserna bör vid nu angivna förhållanden bibehållas vid sin nuvarande befattning med samlingslokalsärendena.

Nämnden för samlingslokaler har ansett en viss förstärkning av anslaget till avlöningar och omkostnader erforderlig om nämnden bibehålles som självständigt organ. Jag delar denna uppfattning men anser mig inte kunna tillstyrka nämndens förslag på vissa punkter. Sålunda kan jag inte tillstyrka någon ändring beträffande den extra ordinarie kanslibiträdets-tjänsten hos nämnden. Någon höjning av posten till arvoden åt ordförande och ledamöter föreslår jag inte. Vidare beräknar jag för ersättning

till extra föredragande samt för arvodesförstärkning åt sekreteraren 8 000 i stället för av nämnden beräknade 9 000 kronor. Slutligen beräknar jag för sjukvård m. m. oförändrat belopp samt för reseersättningar och expenser höjningar med endast 1 000 resp. 500 kronor.

Förslagen i övrigt, vilka jag biträder, medför en ökning av anslagsbehovet med 18 700 kronor, varför anslaget bör uppföras med (36 100 + 18 700) 54 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 54 800 kronor.

[88] 14. **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** Under denna rubrik har fr. o. m. budgetåret 1947/48 anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, varav 5 000 kronor utgått till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Våra Gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler, såsom bidrag till sammanslutningarnas verksamhet under budgetåret (statsliggaren s. 358).

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 5/9 1956) föreslagit, att anslaget upptages med oförändrat belopp. *Förenämnda tre riksorganisationer* har (skr. 27/9 1956) hemställt, att anslaget uppföres med 30 000 kronor att lika fördelas mellan dem.

Departementschefen

Ifrågavarande bidrag utgår sedan tio år med 5 000 kronor till var och en av de tre riksorganisationerna. Dessas verksamhet underlättar väsentligt den på statens nämnd för samlingslokaler ankommande handläggningen av låne- och bidragsärenden. Jag tillstyrker, att bidraget för nästa budgetår höjes till 10 000 kronor för envar av organisationerna. Till följd härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

[89] 15. **Bidrag till anskaffning av inventarier för allmänna samlingslokaler m. m.** Under rubriken Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 400 000 kronor. Av anslaget har 225 000 kronor ställts till förfogande för statens nämnd för samlingslokaler för beviljande av bidrag enligt kungörelserna den 24 september 1954, nr 615, om statsbidrag till utrustning m. m. av vissa föreningslokaler och den 20 maj 1955, nr 225, om statsbidrag till utrustning av vissa allmänna samlingslokaler med köksinventarier.

18—1501 56 *Bihang till riksdagens protokoll 1957. 1 saml. Nr 1. Bil. 7.*

tarier m. m., därvid 125 000 kronor avser bidrag enligt förstnämnda kungörelse och återstoden, 100 000 kronor, bidrag jämlikt den senare kungörelsen. Resten av anslaget, 175 000 kronor, har ställts till förfogande för Våra Gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler, varav 75 000 kronor för bidrag jämlikt 1954 års kungörelse och 100 000 kronor för bidrag enligt 1955 års kungörelse. — Reservationen å anslaget utgjorde vid utgången av budgetåret 1955/56 292 585 kronor.

Gällande bestämmelser

1954 års kungörelse — med vilken åsyftas stödjande av föreningslivet bland ungdomen — avser anskaffande av inventarier till samt materiel för reparation eller förbättring av lokaler, som användes för ungdomsverksamhet. Bidragsmaximum utgör 50 % av godtagen kostnad; dock må bidraget för lokaler i samma byggnad ej överstiga 1 000 kronor. Bidrag må utgå till organisation, som enligt särskilda bestämmelser är behörig att erhålla statsbidrag för anordnande av ungdomsledarkurser (jämlikt kungörelsen 1954: 575 riksorganisation med minst 3 000 medlemmar, under förutsättning att dess verksamhet är särskilt inriktad på ungdom i åldern 12—25 år); dock utgår ej bidrag till idrottsorganisation. Bidrag må även beviljas organisation eller, om särskilda skäl föreligger, annan som, utan att vara berättigad till bidrag enligt vad förut sagts, upplåter lokal för sådan ungdomsverksamhet, som bedrivs av bidragsberättigad organisation. För nykterhetsorganisation gäller särskilda bestämmelser, i det att därvid erfordras att organisationen för budgetåret erhållit grundbidrag från det under åttonde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. (statsliggaren s. 765—766).

1955 års kungörelse avser utrustning och inredning av allmän samlingslokal, som antingen anordnats med stöd av särskilt för sådant ändamål beviljat statslån eller kan komma i fråga för dylikt lån. Bidrag beviljas lokalägaren. Bidragsmaximum utgör 50 % av kostnaderna för anskaffande av köksinventarier, servis och möbler samt för inredning av kök; dock må bidraget ej överstiga sammanlagt 5 000 kronor.

För bidragen enligt båda kungörelserna gemensamt villkor är att lokalerna hålles tillgängliga opartiskt, i skälig omfattning och kostnadsfritt eller mot skälig avgift för, enligt 1954 års kungörelse, ungdomsverksamheten i orten och — såvitt gäller 1955 års kungörelse — föreningslivet och sammankomster i övrigt i orten. Vidare beviljas båda slagen av bidrag av statens nämnd för samlingslokaler utom såvitt angår nykterhetsorganisationer, där Våra Gårdar är bidragsbeviljande organ.

Även från *allmänna arvsfonden* utgår, enligt av Kungl. Maj:t bestämda grunder, bidrag till inventarieanskaffning till lokaler för ungdomsverksamhet, under förutsättning att fråga är om ungdom ej över 21 års ålder.

I kostnadsunderlaget för lån till anordnande av allmänna samlingslokaler må ej inräknas kostnad för anskaffande av inventarier.

Föreliggande betänkanden

I två särskilda, av bostadskollektiva kommittén och en inom socialdepartementet tillkallad utredningsman (byråchefen S. Algott) avgivna betänkanden rörande samlings- och fritidslokaler resp. statsstöd för samlingslokaler (SOU 1955: 28 och 39) — vilka närmare redovisas vid behandlingen av kapitalbudgeten (bil. 26) — upptages även frågan om stödet till inventarieanskaffning för samlings- och ungdomslokaler.

Bostadskollektiva kommittén finner naturligt, att frågan om statens medverkan till utrustningen av samlingslokaler löses i ett vidare sammanhang, så att man får en enhetlig bidragsform till inventarier. Låneformen bör ej komma i fråga, bl. a. enär spörsmålet om lånesäkerhet skulle medföra komplikationer. Statsstödet synes ej behöva utgå med något större belopp. Det bör blott ha till uppgift att stimulera till lokala insatser för tillgodoseende av inventariebehovet.

Kommittén har från riksorganisationerna för de samlingslokalägande sammanslutningarna inhämtat, att inventarierna totalt drar en kostnad av 10 och upp till 20 % av byggnadskostnaderna. Sikte bör tas på vad som kan anses vara en enkel standardutrustning. Kommittén föreslår, att bidrag skall utgå efter fri prövning med belopp motsvarande högst 5 % av den godkända byggnadskostnaden; dock bör bidraget maximeras till 10 000 kronor för bidragsberättigade lokaler inom samma byggnad. Bidrag bör kunna utgå såväl till redan befintliga lokaler som till nya företag. I förstnämnda fall torde hänsyn få tas till den beräknade byggnadskostnaden för lokaler av motsvarande beskaffenhet.

Kommittén har ej ingått på prövning av hur det bör förfaras med de båda nu gällande kungörelserna om statsbidrag till inventarieanskaffning m. m., om kommitténs förslag vinner beaktande, men ifrågasätter, om ej dessa speciella bidrag då bör upphöra.

Utredningsmannen framhåller, att de tre nu existerande bidragsformerna för inventarieanskaffning — bidrag enligt 1954 och 1955 års kungörelser samt arvsfondsbidrag — griper in i varandra på ett sätt som är ägnat att komplicera både bidragssökandenas och de bidragsbeviljande institutionernas möjligheter att överblicka och planlägga verksamheten. Man kan ej undgå att överväga införandet av en allmän stödform för samlingslokalernas inventarientrustning. Ett sådant förslag måste dock vägas mot stödformerna enligt 1954 och 1955 års kungörelser; det kan självfallet ej komma i fråga att berika bestämmelserna på området med ännu en bidrags- eller lånetyp. Därest frågan om utbyte av gällande bidragsformer mot en enhetlig sådan blott kunde ses som ett rationaliseringsproblem, vore svaret givet. Här framträder emellertid en annan synpunkt, den nykterhetspolitiska.

I fråga om 1955 års kungörelse om bidrag för anskaffande av köksinventarier till allmänna samlingslokaler torde en generell stödkungörelse på området vara ägnad att bättre än nuvarande bestämmelser göra dessa lokaler attraktiva för ett alkoholfritt umgängesliv. Möjligen kan invändas att just de inventarier, som avses med 1955 års kungörelse, under alla omständigheter bör prioriteras vid den nya stödverksamheten, så att lokalerna verkligen kan utnyttjas för fester och samkväm. En sådan invändning är kanske ej helt obefogad. I enlighet härmed bör föreskrivas att bidrag för inventarieanskaffning i första hand skall gälla sådan utrustning, som erfordras för att de allmänna samlingslokalerna skall kunna utnyttjas för ett alkoholfritt umgängesliv; bidrag bör sålunda ej beviljas för anskaffande av andra inventarier med mindre behovet av sådana inventarier, som åsyftas i 1955 års kungörelse, kan anses tillgodosett. Tillskapas en generell stödform finnes, fränsett prioriterandet av sistnämnda utrustning, ej anledning att begränsa understödet såsom skett i 1955 års kungörelse.

Vad sedan 1954 års kungörelse angår kan stödverksamheten enligt densamma ej helt ersättas av en allmän stödform för inventarieanskaffning till allmänna samlingslokaler. Kvar blir sådana på renodlad ungdomsverksamhet inriktade anläggningar som t. ex. ungdomsgårdar och scoutstugor. För utrustning av sådana lokaler finnes emellertid arvsfondsbidragen att tillgå. Det synes ligga helt i linje med ändamålsbestämmelserna för denna fond, att densamma åtminstone under en tid, då den uppväxande ungdomen kan vara utsatt för risker i samband med ändringen i nykterhetslagstiftningen, utnyttjas något mer än tidigare för att eliminera dessa risker. Det enda som skulle behövas för att helt kompensera ett bortfall av 1954 års kungörelse vore att i runt tal 100 000 kronor per år dirigerades över till att avse utrustning av och inventarieanskaffning till ungdomslokaler. Därför framföres som rekommendation att under en lämplig övergångstid denna bidragsverksamhet starkare än hittills inriktas på sådan utrustning av och inventarieanskaffning till ungdomslokaler, som kan antas ha speciellt nykterhetsfrämjande verkningar, däribland självfallet sådana lokaler som äges av nykterhetsföreningar.

Utredningsmannen föreslår alltså, att 1954 och 1955 års kungörelser upphäves och ersättes med en enhetlig stödform för inventarieanskaffning till allmänna samlingslokaler. Utredningsmannen finner kommitténs förslag till utformning av den enhetliga bidragsformen väl avvägt och ansluter sig i sak till detsamma.

Enligt *båda betänkandena* bör här avsedda bidragsärenden handläggas i samma former som gäller för statsstöd till anordnande av allmänna samlingslokaler. *Utredningsmannen* tillfogar, att anledning ej finnes att reservera viss del av ett blivande bidragsanslag för medlemmar tillhörande speciell riksorganisation och än mindre att fördela bidragsadministrationen på skilda händer.

Vad beträffar storleken av det blivande bidragsanslaget anser *utredningsmannen*, att detsamma med hänsyn till rådande efterfrågan på bidrag av ifrågavarande slag lämpligen bör uppföras med 500 000 kronor.

Yttranden över betänkningarna

Angående de myndigheter och organisationer, till vilka betänkningarna remitterats, se under kapitalbudgeten (bil. 26 p. 7).

Införandet av en enhetlig bidragsform för anskaffande av inventarier till allmänna samlingslokaler i enlighet med i betänkningarna uppdragna riktlinjer tillstyrkes i de av *socialstyrelsen*, *bostadsstyrelsen*, *statens nämnd för samlingslokaler*, *länsstyrelserna i Östergötlands, Göteborgs och Bohus, Kopparbergs, Jämtlands och Norrbottens län*, *Arbetarnas bildningsförbund*, *Högerns ungdomsförbund*, *H. S. B.* samt *Folkets husföreningarnas riksförbund* avgivna yttrandena ävensom i *flertalet kommunyttranden*.

I några yttranden tillstyrkes att en enhetlig bidragsform införes, men föreslås andra regler i fråga om bidragets maximibelopp. Sålunda anser *statskontoret*, att beloppet bör begränsas till 5 000 kronor. *Stadsförbundet* och *stadsfullmäktige i Göteborg* föreslår höjning till 20 000 kronor, medan *Svenska arkitekters riksförbund* förmenar, att bestämmelsen om maximibelopp bör utgå; regeln att bidraget ej får överstiga 5 % av den nybyggnadskostnad, som utgått eller skulle kunnat utgå, bör utgöra den enda gränsen. *Överståthållarämbetet*, å andra sidan, anser, att bidraget ej bör sättas i relation till byggnadskostnaden. Ämbetet anför vidare, att maximeringen till 10 000 kronor kommer att verka särskilt ogynnsamt beträffande de större städerna med deras förhållandevis större lokalanläggningar. Även *vissa kommuner* anser sistnämnda belopp tilltaget i underkant. — Här må även nämnas, att *Socialdemokratiska ungdomsförbundet* som en olägenhet med den föreslagna bidragsformen i jämförelse med bidragen enligt 1954 års kungörelse framhåller, att bidrag icke kommer att utgå till sammanslutning som nyttjar men ej är ägare till den samlingslokal vartill inventarier skall anskaffas.

Vissa andra remissorgan tillstyrker visserligen, att en bidragsform för inventarieanskaffning till allmänna samlingslokaler tillskapas enligt de föreslagna reglerna, men anser, att bidragen jämlikt 1954 och 1955 års kungörelser även framdeles bör bibehållas. Sålunda uttalar *skolöverstyrelsen*, såvitt gäller bidragen enligt 1954 års kungörelse, att medlen till utrustning av ungdomslokaler visat sig ha en mycket värdefull och stimulerande inverkan på sammanslutningarnas vilja att upprusta dessa lokaler, vilken det från det allmänna ungdomsarbetets synpunkt vore olyckligt att äventyra genom indragning av bidragsgivningen i fråga. Beträffande bidragsgivningen jämlikt 1955 års kungörelse betonas, att denna blott prövats under en kortare tid och att de synpunkter, som legat till grund för dess tillkomst, alltså är giltiga. Sistnämnda synpunkt framhålles ock

av *Våra Gårdar*, som finner rimligt, att en av riksdagen i speciellt syfte beslutad bidragsform prövas, innan den förkastas. Härtill kommer att svårigheterna på det nykterhetspolitiska området ökat. Att i en dylik situation ta bort en del av de praktiska åtgärder, som ingår i det positiva nykterhetsarbetet, kan ej anses försvarligt. Vidare understrykes, att erfarenheterna av bidragsgivningen enligt 1954 års kungörelse varit mycket goda. Det i betänkanterna föreslagna inventariebidraget är visserligen av utomordentligt stor betydelse vid tillkomsten av nya och vid genomgripande om- och tillbyggnader av äldre samlingslokaler, men det tillgodoser icke behovet av smärre utrustningsbidrag till äldre samlingslokaler. Därför föreslås att även framdeles visst belopp av minst samma storleksordning, som f. n. avdelas för fördelning bland nykterhetsrörelsens samlingslokaler, ställes till riksföreningens förfogande för ändamålet. *Svenska missionsförbundets ungdom* anför i stort samma synpunkter som *Våra Gårdar*. Även *länsstyrelsen i Jämtlands län* anser att båda kungörelserna bör bibehållas tills vidare.

Statens nämnds för samlingslokaler anslagsframställning jämte yttrande däröver

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 5/9 1956) beträffande den 1954 och 1955 beslutade bidragsgivningen till utrustning m. m. av vissa föreningslokaler (ungdomslokaler) resp. till utrustning av vissa allmänna samlingslokaler med köksinventarier m. m. lämnat i huvudsak följande uppgifter. I fråga om förstnämnda bidragsgivning har efterfrågan på bidrag sistförflutna budgetår sjunkit med ca 20 % i förhållande till budgetåret 1954/55 såvitt angår såväl antalet ansökningar som totalt begärda belopp. I övrigt är erfarenheterna av denna stödgivning i huvudsak desamma som nämnden redovisat inför innevarande budgetår (V ht 1956 s. 239). Den 1955 beslutade bidragsgivningen föranledde under budgetåret 1955/56 206 bidragsansökningar hos nämnden, avseende sammanlagt ca 640 000 kronor. Endast till mindre del avsåg ansökningarna fast inredning. Vid fördelning av det för ändamålet tillgängliga beloppet, 100 000 kronor, kunde nämnden bevilja bidrag i 54 fall.

Nämnden har hemställt, att för ändamål som avses med det i förenämnda betänkanterna föreslagna enhetliga inventariebidraget anvisas ett reservationsanslag å 500 000 kronor. Skulle frågan om anvisande av anslag i enlighet med vad nu sagts avvisas eller uppskjutas, har nämnden hemställt om fortsatt oförändrad medelstillelse för bidragsgivning enligt nu gällande regler. Därvid har nämnden ej haft något att erinra mot att samma andel av anslaget som f. n. reserveras för utrustande av nykterhetsrörelsens lokaler.

En ledamot av nämnden har varit av skiljaktig mening, i det han ansett, att nämnden bort hemställa dels om oförändrad medelstillelse för det

under denna punkt f. n. upptagna anslaget — för ändamål som nu tillgodoses genom detsamma — dels ock om anslag med 500 000 kronor för det i betänkandena angivna ändamålet.

Statskontoret anser, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen

Redan i samband med införandet av de nu gällande formerna för bidrag till utrustning m. m. av samlingslokaler framstod splittringen på två olika bidragsformer — vartill kommer arvsfundsbidragen — som en olägenhet. Den förutnämnde utredningsmannen har därför erhållit särskilt uppdrag att avge förslag till en samordning på detta område. Bostadskollektiva kommittén och utredningsmannen har nu lagt fram så gott som samstämmade förslag om en enhetlig form för bidrag till inventarier för allmänna samlingslokaler. De ungdomslokaler, för vilka bidrag nu kan utgå enligt 1954 års kungörelse men som ej skulle omfattas av den enhetliga bidragsformen, föreslås av utredningsmannen hänvisade till arvsfundsbidrag.

Såsom utredningsmannen anfört bör förutom förenklingssynpunkterna i detta sammanhang beaktas den nykterhetspolitiska motivering, som varit väsentlig vid tillkomsten av bidragen enligt 1954 och 1955 års kungörelser. I några yttranden har ansetts, att de nykterhetspolitiska synpunkterna inte beaktats tillräckligt i förslagen samt att det är för tidigt att nu ändra på de gällande bidragsformerna. För min del anser jag tillgång till goda samlingslokaler med lämplig utrustning i och för sig vara av betydande nykterhetspolitiskt värde. Ett allmänt inventariebidrag låter sig därför väl försvara ur ifrågavarande synpunkt. Då vidare behovet av förenkling är ostridigt och det synes lämpligt att frågan om inventariebidragen behandlas samtidigt med den översyn över reglerna om lån för anordnande av allmänna samlingslokaler, som jag redovisar under kapitalbudgeten (bil. 26), tillstyrker jag, att reglerna om utrustningsbidrag ändras i huvudsak i enlighet med förslagen. Bidrag bör alltså kunna utgå med belopp motsvarande högst 5 % av den godkända byggnadskostnaden, dock med högst 10 000 kronor för samma anläggning.

På några punkter föreslår jag emellertid avvikelser. Sålunda bör uttryckligen fastslås i bidragsförfattningen att vid prövning av bidragsansökningar nykterhetsvårdande synpunkter bör beaktas. Vidare bör bidrag när det gäller äldre samlingslokaler kunna utgå inte bara för inventarier utan även för fast köksinredning. Slutligen bör den bidragsform som regleras i 1954 års kungörelse åtminstone under en övergångstid behållas i fråga om lokaler, vilka ej är allmänna samlingslokaler i egentlig mening (scoutstugor och liknande). Med hänsyn till att allmänna arvsfondens tillgång på medel varierar anser jag det nämligen lämpligast att viss del av nu ifrågavarande anslag får disponeras för sådana bidrag. Dessa bör liksom f. n. kunna lämnas även till annan än lokalägare.

I fråga om bidrag från allmänna arvsfonden bör som princip gälla, att sådant bidrag ej lämnas jämsides med förenämnda utrustningsbidrag. Närmare bestämmelser bör dock ej meddelas med hänsyn till att arvsfondsbidragen bör kunna anpassas efter omständigheterna, främst storleken av det belopp som står till förfogande för utdelning.

Prövningen av ansökningar om inventariebidrag enligt den nya bidragsformen bör ankomma på statens nämnd för samlingslokaler. För att förenkla administrationen synes det emellertid lämpligt, att bidrag avseende ungdomslokaler som ej är allmänna samlingslokaler i den utsträckning så kan ske lämnas i form av anslag till riksorganisationer, vilka själva får i enlighet med bidragsreglerna fördela de beviljade beloppen bland sina medlemsorganisationer.

Utredningsmannen och statens nämnd för samlingslokaler har föreslagit, att för inventariebidrag avseende allmänna samlingslokaler skall anvisas ett anslag av 500 000 kronor. Utredningsmannen har vidare beräknat medelsbehovet för bidrag till ungdomslokaler som ej är allmänna samlingslokaler till ca 100 000 kronor för år. Jag godtar dessa beräkningar och föreslår, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 600 000 kronor, varav jag beräknar 100 000 kronor för bidrag avseende sistnämnda lokaler.

Anslagets beteckning synes böra bringas i närmare överensstämmelse med vad här förordats.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående förordade riktlinjer för bidragsgivningen till anskaffning av inventarier för allmänna samlingslokaler och vissa ungdomslokaler, m. m.;

b) till *Bidrag till anskaffning av inventarier för allmänna samlingslokaler m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

BOSÄTTNINGSLÅN

[90] 16. Statens bosättningslån: Ersättning åt ordsombud

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	60 000	64 258
1955/56	60 000	67 262
1956/57 (statsliggaren s. 359)	65 000	
1957/58 (förslag)	65 000	

Fullmäktige i riksbanken har (skr. 27/9 1956) under hänvisning till medelsåtgången under budgetåret 1955/56 hemställt, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

Departementschefen

Tillräckliga skäl för höjning av anslaget synes f. n. ej föreligga. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[91] 17. **Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	325 000	319 128
1956/57 (statsliggaren s. 359)	325 000	
1957/58 (förslag)	320 000	

Ersättning åt riksbanken för dess bestyr med statliga bosättningslån utgår med sex kronor för varje lån, som utestår den 31 december under det budgetår ersättningen avser.

I överensstämmelse med förslag av fullmäktige i riksbanken (skr. ^{27/9} 1956) bör anslaget minskas med 5 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

G. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

[92] 1. Försäkringsrådet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	836 500	806 793
1956/57 (statsliggaren s. 359)	879 800	
1957/58 (förslag)	795 300	

Försäkringsrådet har (skr. ^{29/8} 1956) lämnat följande uppgifter angående inkomna ärenden samt arbetsbalansen.

Tidsperiod	Antalet inkomna ärenden			Arbetsbalans vid periodens slut
	av rådet infordrade	övriga	summa	
1951	68	7 071	7 139	3 073
1952	165	6 847	7 012	2 853
1953	460	6 381	6 841	2 708
1954	425	5 999	6 424	2 052
1955	372	3 474	3 846	1 473
^{1/1} — ^{30/6} 1956	17	1 803	1 820	1 505

Av de under år 1955 inkomna ärendena avsåg 701 den nya yrkesskadeförsäkringen, fördelade på 382 besvärärenden och 319 för granskning infordrade ärenden. Under första halvåret 1956 inkom 333 ärenden avseende yrkesskadeförsäkringen, av vilka 2 infordrats för granskning.

Nedgången av antalet besvärsmål i jämförelse med tiden före sjukförsäkringsreformen har medfört, att under budgetåret 1955/56 jämkningar i arbetsplanerna kunnat företas. Vissa tjänster har tidvis inte uppehållits. Vad beträffar innevarande budgetår har antalet avdelningar (divisioner) minskats från fyra till tre. Kungl. Maj:t har den 25 maj 1956, med tillämpning tills vidare under budgetåret, föreskrivit, att av hos rådet inrättade befattningar i Ca 27 eller högre lönegrad icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må för tjänstgöring hos rådet uppehållas andra än befattningar för ordföranden och chefen, 6 försäkringsråd, 2 assessorer, 7 förste byråsekreterare i 29 lönegraden och en förste byråsekreterare i Ca 27. Samtidigt har föreskrivits, att fyra av rådets befattningshavare i lönegrad 29 eller däröver skall fullgöra sin med resp. befattning (vikariatslöneförordnande) hos rådet förenade tjänstgöringsskyldighet genom tjänstgöring å riksförsäkringsanstaltens andra sjukkassebyrå. Sammanlagda antalet inom rådet tjänstgörande jurister, inberäknat amanuenser, har fr. o. m. ingången av innevarande budgetår utgjort endast 18 mot i staten upptagna 28. Brist har emellertid rått på amanuenser, vilken brist visat sig besvärlig.

Försäkringsrådet har utgått ifrån att fortsatt förordnande att tjänstgöra inom riksförsäkringsanstaltens andra sjukkassebyrå meddelas förut berörda befattningshavare hos rådet även för nästa budgetår, varvid lönerna liksom f. n. kommer att belasta rådets anslag.

Yrkanden

Försäkringsrådet har föreslagit, att anslaget minskas med (avrundat) 55 400 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Höjning av arvodet åt gruppordföranden samt gruppordförandearvode åt ytterligare ett försäkringsråd ...	4 908	
2. Höjning av arvodena åt arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanterna från 3 900 till 5 000 kronor	4 400	
3. Arvoden till läkarledamöterna		1 100
4. Ersättning till sakkunniga m. fl.		3 400
5. Medel beräknas ej för 2 förste byråsekreterare i lönegrad 29 och 2 byråsekreterare i Ce 25		87 348
6. Ersättningar till annan tillfällig personal	2 160	
7. Omräkningar m. m.		
Löneklassuppflyttningar och löneskillnad på grund av nytillsättning av tjänster m. m.		6 575
Rörligt tillägg	31 433	
	42 901	98 423
	— 55 522	

Motivering

1. Förslaget, som framfördes första gången i petita för budgetåret 1951/52 och sedermera upprepats, innebär, att i stället för det befattningsarvode å 1 500 kronor, som f. n. utgår till gruppordföranden, skall utgå divisionsordförandearvoden. Dessas belopp föreslås nu motsvara skillnaden mellan lönen i Co 15 och lönen i slutlöneklassen i Ca 37. Då den provisoriskt genomförda minskningen av antalet divisioner från fyra till tre antages bestå under nästa budgetår, föreslås nu endast två dylika arvoden.

2. I petita för budgetåret 1952/53 redogjorde försäkringsrådet för representanternas arbete och ställning i rådet samt föreslog, att årsarvodena till representanterna skulle höjas från 3 504 till 4 500 kronor. Framställningen föranledde en höjning av arvodena till nuvarande storlek eller 3 900 kronor. Förslaget om höjning till 4 500 kronor har därefter framförts varje år utan att vinna bifall. Vid jämförelse med de löneförbättringar, som under senare år beviljats statstjänstemännen, bör arvodena höjas till lägst 5 000 kronor.

3. Nuvarande arvode å 15 kronor per ärende har utgått till läkarleda-

möterna sedan den 1 juli 1953. Med hänsyn till dessförinnan och senare inträdda löneförbättringar för statstjänstemännen bör arvoden höjas till 18 kronor per ärende. Då antalet mål gått ned, kan det för arvoden beräknade beloppet ändå minska.

4. Från särskild delpost bestrides *dels* arvoden till vissa läkare, som är föredragande i rådet utan ledamotskap, nämligen sakkunniga i medicin och neurologi (arvode per ärende 22 resp. 30 kronor) samt ersättning åt andra medicinskt sakkunniga, vilkas utlåtanden rådet inhämtar (ersättningen i regel beroende av ärendets omfattning och svårighetsgrad), *dels ock* ersättning till suppleanter för partsrepresentanterna. Under budgetåret 1955/56 utgjorde utgifterna under delposten 29 142 kronor, varav 27 622 kronor till sakkunniga. Delposten är för innevarande budgetår uppförd med 35 400 kronor. — Rådets förslag i fråga om delpostens storlek har baserats på, att utrymme beredes för en skäligen höjning av ersättningarna till läkarsakkunniga. Beträffande förenämnda suppleanter yrkas arvodeshöjning i samma proportion som för partsrepresentanterna.

6. Ökningen sammanhänger med att rådet återanställt den nuvarande förste expeditionsvakten, som beviljats avsked med pension med utgången av oktober 1956, för ett år framåt mot arvodesersättning. För ifrågavarande fyra månader av nästa budgetår inbesparas i gengäld lön till en expeditionsvakt.

Yttrande

Statskontoret anför, att det med hänsyn till det ringa antalet besvärsmål avseende den nya yrkesskadeförsäkringen icke förefaller osannolikt att rådets personal på längre sikt skall kunna begränsas än mer än rådet nu föreslagit. I avvaktan på ytterligare erfarenheter av måltillströmningen och under förutsättning att lämpligt arbete hos riksförsäkringsanstalten kan beredas rådets övertaliga personal anser sig statskontoret dock ej f. n. böra påfordra andra ändringar i personalstaten än dem rådet nu föreslagit. Det torde alltjämt böra få ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till utvecklingen av rådets arbetsbörda beakta i vilken utsträckning och vid vilken tidpunkt organisationen kan behöva ytterligare reduceras. Därest riksförsäkringsanstaltens personalorganisation utökas, torde möjligheterna att dit mera varaktigt anknyta befattningshavare hos rådet böra tillvaratagas. — De av rådet begärda arvodeshöjningarna kan tillstyrkas endast om så skulle befinnas påkallat vid en generell prövning av dylika arvoden. I samband därmed bör också tagas under förnyat övervägande, om antalet ordförandearvoden bör enligt rådets förslag utökas. Beträffande särskilt arvoden till partsrepresentanterna bör beaktas den genom den nya lagstiftningen på området inträdda arbetsminskningen.

Departementschefen

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår anförde jag (V ht 1956 s. 245) bl. a., att föreliggande uppgifter tydde på en avsevärd nedgång av antalet till försäkringsrådet inkommande mål. Det syntes emellertid ännu inte möjligt att med någon säkerhet bedöma arbetskraftsbehovet under budgetåret 1956/57. Det syntes lämpligast, att det fick ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till utvecklingen av försäkringsrådets arbetsbörda besluta i vilken utsträckning och vid vilken tidpunkt organisationen skulle reduceras. I första hand syntes arbetskraft som kunde friställas inom försäkringsrådet böra utnyttjas för att provisoriskt förstärka riksförsäkringsanstaltens sjukkassebyråer, där svårigheter förelåg att bemästra den arbetsbörda som den allmänna sjukförsäkringen föranledde för anstalten i dess egenskap av tillsynsmyndighet och besvärinstans. Vad jag sålunda anført vann statsmakternas bifall. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t sedermera, på sätt försäkringsrådet omnämnt, meddelat beslut dels om indragning av en av de tidigare fyra divisionerna inom försäkringsrådet och dels om förstärkning av riksförsäkringsanstaltens andra sjukkassebyrå genom att fyra tjänster provisoriskt överflyttas dit från rådet.

Försäkringsrådet har föreslagit, att den genom Kungl. Maj:ts nu nämnda beslut tillkomna organisationen skall bestå även under nästa budgetår. Uppgifterna angående antalet till försäkringsrådet inkomna mål tillåter ännu inte någon säker slutsats rörande personalbehovet i framtiden. Såsom torde framgå närmare vid behandlingen av riksförsäkringsanstaltens avlöningsanslag föreligger inte nu förutsättningar för att ta definitiv ställning till organisationen av anstaltens sjukkassebyråer. Slutligen torde organisationsfrågor som berör även försäkringsrådet kunna aktualiseras om riksdagen, såsom jag förutsätter, tar ställning till det principbetänkande som allmänna pensionsberedningen avlämnar inom kort. Av dessa skäl anser jag mig kunna biträda försäkringsrådets nämnda förslag. Det bör sålunda även under nästa budgetår ankomma på Kungl. Maj:t att pröva huruvida ändringar bör vidtagas i försäkringsrådets organisation samt att besluta om fortsatt provisorisk förstärkning av riksförsäkringsanstalten med personal från försäkringsrådet.

En viss minskning av försäkringsrådets avlöningsanslag bör emellertid redan nu vidtagas. Rådet har föreslagit, att ett belopp motsvarande lön för två tjänster i 29 och två tjänster i 25 lönegraden ej längre skall räknas in under anslaget. Jag tillstyrker förslaget men föreslår, att anslaget därutöver minskas med ett belopp motsvarande lön för en tredje tjänst i 29 lönegraden.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förutsätter jag, att de av försäkringsrådet aktualiserade arvodesfrågorna skall prövas framdeles.

Jag har dock ingen erinran mot rådets beräkning av delposterna för arvoden till läkarledamöterna och ersättning till sakkunniga m. fl. Vidare kan jag godtaga rådets beräkning i fråga om ersättningar till annan tillfällig personal samt under omräkningsposterna.

De av mig i det föregående förordade förslagen innebär, att anslaget bör minskas med 84 500 kronor och uppföras med (879 800 — 84 500) 795 300 kronor. Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 406 800 (— 57 900) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 70 700 (— 4 500) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 155 100 (— 28 500) kronor;
rörligt tillägg 162 700 (+ 6 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	406 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	70 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	155 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	162 700

Summa kronor 795 300;

b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 795 300 kronor.

[93] 2. Försäkringsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	30 000	34 488
1956/57 (statsliggaren s. 360)	30 000	
1957/58 (förslag)	30 500	

Försäkringsrådet har (skr. ²³/₈ 1956) hemställt, att anslaget höjes med 2 000 kronor, avseende delposten till övriga expenser (utgift 1954/55 24 300, 1955/56 24 300; anslag 1956/57 24 300). Det ökade medelsbehovet orsakas av väntad höjning av städerskornas löner, anskaffande av litteratur och planerad inredning av ett särskilt rum till bibliotek ävensom planerat inredande av ett rum till gemensamt väntrum för partsrepresentanterna m. fl.

Statskontoret har anfört, att det på grund av den förutsatta personalminskningen hos rådet torde uppkomma vissa besparingar på delposten till övriga expenser. Ämbetsverket kan därför icke tillstyrka, att posten förstärkes för de av försäkringsrådet angivna ändamålen. Däremot bör

den i expensposten ingående delposten till lyse (f. n. 800 kronor) med hänsyn till belastningen (1955/56 1 355 kronor) räknas upp med 500 kronor.

Departementschefen

Jag tillstyrker statskontorets förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 500 kronor.

[94] 3. Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	6 624 000	6 938 851
1956/57 (statsliggaren s. 361)	7 124 000	
1957/58 (förslag)	7 414 700	

Yrkanden

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{31/8} 1956) föreslagit, att anslaget höjes med — avrundat — 665 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Personalförstärkningar m. m.		
1. 1 överdirektör Cp 15	35 760	
2. Administrativa byrån:		
2 biträden i reglerad befordringsgång	15 672	
3. Försäkringsbyrån		
a) revisionssektionen:		
1 förste byråsekreterare Ce 29	22 632	
1 kontorsskrivare Ce 19	13 332	
1 kanslibiträde Ce 11	9 936	
1 biträde i reglerad befordringsgång	7 836	
b) inbetalningskontrollen:		
1 förste kontorsskrivare Ce 21	14 784	
4. Första skaderegleringsbyrån:		
1 förste byråsekreterare Ce 29	22 632	
1 amanuens	13 332	
1 förste kontorsskrivare Ce 21	14 784	
1 kontorsskrivare Ce 19	13 332	
1 kansliskrivare Ce 15	11 412	
2 biträden i reglerad befordringsgång	15 672	

	Ökning	Minskning
5. Andra skaderegleringsbyrån:		
1 byrådirektör Ce 31	24 696	
1 amanuens	13 332	
6. Första sjukkassebyrån:		
1 byrådirektör Ce 31	24 696	
1 förste byråsekreterare Ce 29	22 632	
4 förste byråsekreterare Ce 27	82 128	
7. Andra sjukkassebyrån:		
1 byrådirektör Ce 31	24 696	
1 förste byråsekreterare Ce 29	22 632	
1 förste byråsekreterare Ce 27	20 532	
4 amanuenser	59 136	
1 byrådirektör Ce 31 och 1 förste byråsekreterare Ce 29 i st. f. förordnanden att bestrida göromål, som ankommer på tjänsteman i 31 resp. 29 löne- graden	—	—
Personalminskningar		
8. Överföring den 1 januari 1958 av understödsför- eningsavdelningen till försäkringsinspektionen ...		136 000
Löneregleringar		
9. 1 kamrerare Ca 27—Ca 29	2 100	
10. 1 förste byråsekreterare Ce 29 i st. f. amanuens ...	4 140	
11. 5 kontorister Ce 13 i st. f. kanslibiträden Ce 11 ...	3 540	
12. Höjning av läkararvodena	7 600	
13. Höjning av arvodet till portvakten	600	
Omräkningar m. m.		
14. Omräkning av rörligt tillägg (1956 års löneök- ningar)	285 000	
15. Minskad kostnad för övergångsanordningar		7 400
16. Överflyttning av medel för 5 kontorsbiträden från ordinarieposten till icke-ordinarieposten	—	—
	808 576	143 400
	+ 665 176	
17. En förste aktuarietjänst Ce 29 ändras till förste byråsekreterartjänst Ce 29.		
18. 35 extra ordinarie tjänster föreslås bli överförda på ordinarie stat. Av de på övergångsstat uppförda befattningarna kan en förste byråsek- reterartjänst i Ca 27 och en byråsekreterartjänst i Ca 25 utgå.		

Motivering

1. Förslaget har framförts senast inför innevarande budgetår (V ht 1956 s. 248).

2. Statstjänstemännens anknypning till sjukförsäkringssystemet har medfört en betydande arbetsökning för den arbetsdetalj, som handhar uträkningen av de anställdas löner m. m. Personalkontoret måste därför utökas med ett biträde. Även arbetsuppgifterna för anstaltens kassakontor har markant ökats. Den erforderliga personalförstärkningen synes tills vidare kunna begränsas till ett biträde.

3 a). Arbetet med den frivilliga försäkringen enligt yrkesskadeförsäkringslagen ombesörjes väsentligen å försäkringsbyråns revisionssektion. För detta arbete och för revisionsarbetet bör sektionen förstärkas med en förste byråsekreterare i 29 lönegraden (sektionschef), en kontorsskrivare, ett kanslibiträde och ett biträde i reglerad befordringsgång.

3 b). Den s. k. inbetalningskontrollen har att tillse, att debiterade bidrag och avgifter inflyter till anstalten. Med hänsyn till ökningen av arbetsbördan framstår en förstärkning med en förste kontorsskrivare som oavvislig.

4. Första skaderegleringsbyrån handlägger i huvudsak frågor om ersättning vid yrkesskador, som drabbat icke statsanställda arbetstagare. I det av landshövdingen K. Levinson såsom särskild utredningsman år 1953 avgivna betänkandet rörande det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna uppskattade utredningsmannen antalet efter samordningens genomförande till anstalten inkommande yrkesskadeanmälningar (avseende andra än statsanställda) till ca 18 600 om året. Hitills har dock antalet varit lägre och kan beräknas till ca 12 000 om året. Den nya yrkesskadelagstiftningen, som inte var utarbetad vid tidpunkten för nämnda utredning, kom emellertid att innehålla ändrade bestämmelser, som medfört en betydande ökning av skaderegleringsarbetet. Härtill kommer den icke förutsedda arbetsökning, som föranledes av 1955 års lagstiftning angående omreglering av äldre ersättningar samt ändrade regler om beskattningen av livräntor.

Av den begärda förstärkningen avses förste byråsekreteraren och amanuensen för beslut i ersättningsärenden, förste kontorsskrivaren för utredningsarbete och kontorsskrivaren för kollationering av ersättningsbeslut. Kansliskrivarbefattningen avses för ledning av den biträdespersonal (8—10 personer), som sysselsättes med livränteexpediering och skatteavdrag.

5. Andra skaderegleringsbyrån är uppdelad på en militärskadeavdelning och en statsskadeavdelning. För den förstnämnda innebar anstaltens omorganisation ej någon ändring. Däremot medförde omorganisationen personalminskning för statsskadeavdelningen, bestämd med hänsyn till den 19—1501 56 *Bihang till riksdagens protokoll 1957. 1 saml. Nr 1. Bil. 7.*

väntade nedgången i antalet årligen inkommande skadeanmälningar. Det beräknade antalet dylika utgjorde 3 375. Enligt hittills vunnen erfarenhet kan antalet beräknas till ca 1 900. Vad som beträffande första skaderegleringsbyrån anförts om stegringen i ärendenas svårighetsgrad gäller emellertid även i fråga om statsskadeavdelningen. Härtill kommer att skadeärendena på grund av ändrade avlönings- och skattebestämmelser komma att kräva avsevärt mera arbete än tidigare.

Därest avdelningen tillföres den begärda förstärkningen, bör den ena av de båda nuvarande förste byråsekreterarna i lönegrad 29 å avdelningen överföras till militärskadeavdelningen i utbyte mot en därvarande förste byråsekreterare i lönegrad 27, vilken f. n. i fråga om arbetsuppgifter är likställd med en å samma avdelning placerad förste byråsekreterare i lönegrad 29.

6. På första sjukkassebyrån, som handhar den allmänna administrationen av sjukförsäkringen, finns fr. o. m. innevarande budgetår 11 högre tjänster, nämligen förutom byråchefen två byrådirektörer — den ene i 33 och den andre i 31 lönegraden — en förste aktuarie i 29 lönegraden, en förste byråsekreterare i 29 och tre i 27 lönegraden samt tre amanuenser.

Anstalten — som redan inför innevarande budgetår begärt förstärkning av byrån (V ht 1956 s. 248—249) — har nu ytterligare stärkts i sin uppfattning att byrån är kraftigt underbemannad. Under tiden efter sjukförsäkringslagens ikraftträdande har i stort sett endast medhunnits de löpande arbetsuppgifter, som varit oundgängligen erforderliga. Denna situation sammanhänger ej med övergångssvårigheterna. Den är i stället en följd av att man vid de till grund för den gällande organisationen liggande beräkningarna dels bortsett från vissa å byrån ankommande tidskrävande arbetsuppgifter av kvalificerad natur dels ock räknat med att vissa arbetsuppgifter skulle bli väsentligt mindre tidskrävande eller av väsentligt mindre kvalificerad natur än som blivit fallet. Inspektionsverksamheten samt granskning av verifikationer m. m. har praktiskt taget måst helt anstå. Upplysnings-, rådgivnings- och utbildningsverksamhet har ej kunnat förekomma i tillnärmelsevis erforderlig omfattning.

Byrån bör delas i tre avdelningar. Som föreståndare för varje sådan bör tjänstgöra en byrådirektör. Första avdelningen bör handha inspektions-, upplysnings-, utbildnings- och rådgivningsverksamheten samt granskningen av verifikationer m. m. Dess högre personal bör bestå av, förutom byrådirektören, en befattningshavare i 29 och tre i 27 lönegraden samt en amanuens. På den andra avdelningen bör ankomma kontroll av samt utfärdande av anvisningar för sjukkassornas bokföring och revision, beräkning av stats- och arbetsgivarbidrag och i övrigt ärenden angående sjukkassornas ekonomiska och administrativa förvaltning ävensom läkemedelsärendena och sjömannens m. fl. sjukförsäkring. Personalen bör utgöras av, förutom byrådirektören, en befattningshavare i 29 och två i 27

lönegraden, en amanuens jämte en förste kontorsskrivare i 21 lönegraden. En av befattningshavarna i 27 lönegraden skall ha den närmaste ledningen av läkemedelsärendena och sjömannens sjukförsäkring, därvid biträdd av förste kontorsskrivaren. På den tredje avdelningen bör ankomma återstående arbetsuppgifter inom byrån, framför allt registreringsfrågor, personal-, löne- och pensionsfrågor, frågor om placering av fondmedel och om överenskommelser enligt 19 och 28 §§ sjukförsäkringslagen med arbetsgivare, m. m. Förutom byrådirektören bör den högre personalen utgöras av en befattningshavare i 29 och två i 27 lönegraden samt en amanuens.

7. I fråga om arbetsbelastningen å andra sjukkassebyråns besväravdelning upplyses, att antalet under 1955 inkomna besvärärenden uppgått till 2 705, d. v. s. i genomsnitt 225 ärenden i månaden. Under första halvåret 1956 inkom tillhopa 1 457 dylika ärenden, d. v. s. i genomsnitt 242 i månaden. Under 1955 slutbehandlades 1 571 ärenden, motsvarande i genomsnitt 130 i månaden. Under första halvåret av 1956 avgjordes 865 ärenden. I genomsnitt utgör detta 144 i månaden.

Utöver den i gällande organisationsplan för besväravdelningen upptagna högre personalen om sju befattningshavare (se V ht 1956 s. 249—250) samt två förordnanden att med vikariatslön i resp. 31 och 29 lönegraden bestrida göromål därstädes, vilka förordnanden förlängts att avse även innevarande budgetår, har avdelningen tillförts viss ytterligare arbetskraft genom att Kungl. Maj:t den 25 maj 1956 föreskrivit, att tre högre befattningshavare hos försäkringsrådet skulle tills vidare under budgetåret 1956/57 å ifrågasvarande avdelning bestrida göromål avseende besvärärenden och likartade ärenden. Härigenom har tillfälligtvis möjlighet beretts till organiserande av fyra besvärgrupper. Viss ytterligare lättnad har beretts genom att Kungl. Maj:t samma dag även förordnat en tjänsteman hos försäkringsrådet att bestrida de på chefen för andra sjukkassebyrån ankommande göromålen i vad avser understödsföreningar m. fl.

För den egentliga besvärshandläggningen står (frånsett byråchefen och personalen från försäkringsrådet) till avdelningens förfogande sju arbetskrafter. Med utgångspunkt från att antalet under första halvåret 1956 avgjorda ärenden uppgått till i genomsnitt 144 för månad kan det antagas, att elva arbetskrafter erfordras för att driva upp avdelningens handläggningsskapacitet till ca 225 ärenden i månaden, d. v. s. det genomsnittliga antalet per månad inkommande ärenden under 1955.

Utöver den egentliga handläggningen av besvär och därmed jämställda ärenden ankommer även å besväravdelningen viss inspektionsverksamhet samt upplysnings-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet. För dessa arbetsuppgifter, vilka hittills fått lämnas åsido eller tillgodosetts i otillfredsställande omfattning, bör beräknas sammanlagt fyra arbetskrafter (2½ för inspektionsverksamheten och 1½ för upplysningsverksamheten m. m.).

Besväravdelningens fasta personal i amanuensställning eller högre bör

uppgå till 16 befattningshavare, byråchefen oräknad. Häri har inräknats den för allmänna ärenden å avdelningen avsedde förste byråsekreteraren i 29 lönegraden. Samtliga befattningshavare bör, med undantag för sistnämnde tjänsteman, organisatoriskt ingå i besvärsgруппerna. Dessa bör vara tre. I spetsen för varje grupp bör stå en byrådirektör i 31 lönegraden. I övrigt bör var och en av grupperna bestå av en förste byråsekreterare i 29 och en i 27 lönegraden samt två amanuenser.

Trots den tillfälliga förstärkning, som för innevarande budgetår erhållits från försäkringsrådet, uppgår f. n. besvärsvärdelningens personal icke till det antal, som enligt här redovisade beräkningar skulle hindra en fortsatt stegring av balansen. Denna torde därför komma att ytterligare öka något under innevarande budgetår. Med hänsyn härtill förutsätter anstalten, att ifrågavarande inom försäkringsrådet friställda personal skall vara disponibel för anstalten även under nästa budgetår.

8. I ett av en särskild utredningsman framlagt betänkande angående det administrativa handhavandet av tillsynen över vissa understödsföreningar m. m. har föreslagits, att andra sjukkassebyråns avdelning för tillsyn över sådana föreningar skall överföras till försäkringsinspektionen. Bifalles detta förslag med viss av anstalten föreslagen ändring medför detta, att följande befattningar fr. o. m. den 1 januari 1958 utgår ur anstaltens organisation, nämligen en byrådirektör i Ca 33, en förste aktuarie i Ce 29, två förste byråsekreterare i Ca 29, en förste aktuarie i Ca 27, en förste byråsekreterare i Ca 27, tre amanuenser (byråsekreterare, aktuarier) i reglerad befordringsgång, en kontorsskrivare i Ce 19, två kansliskrivare i Ce 15, en kontorist i Ce 13, ett kanslibitråde i Ca 11 och ett kontorsbiträde i Ca 8. Kostnadsminskningen för anstalten i anledning härav belöper sig för nästa budgetår till ca 136 000 kronor. Anstalten har i utlåtande över betänkandet uttalat, att definitiv ställning ännu icke bör tagas till frågan hur nu nämnda tjänster bör fördelas mellan ordinarie och extra ordinarie stat. Anstalten hemställer, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens bemyndigande att dels vidtaga erforderliga ändringar i anstaltens personalförteckning dels ock medgiva av dessa förändringar påkallade överskridanden av anstaltens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

9. De uppgifter, som numera åvilar anstaltens kamrerare, ligger på så hög nivå, att placering i 29 lönegraden framstår som synnerligen påkallad.

10. Den rättsbildade personalen på administrativa byråns rättsavdelning består av en byrådirektör och ombudsman i lönegrad 31 samt en amanuens. De göromål som ankommer på den senare är så krävande att befattningen bör ersättas med en tjänst i 29 lönegraden.

11. Å försäkringsbyråns debiteringsavdelning bör två kanslibiträdets-tjänster inom sektionen för större arbetsgivare samt tre dylika tjänster inom sektionen för mindre arbetsgivare på grund av arbetsuppgifternas art ändras till kontoristtjänster.

12. Med hänsyn till de allmänna lönehöjningarna bör arvudet till överläkaren höjas från 9 600 till 10 800 kronor och arvudena till de biträdande läkarna från 13 200 till 15 000 kronor vid en tjänstgöringsskyldighet av nio timmar per vecka. Dessa höjningar medför en utgiftsökning av ca 7 100 kronor. Det till semestervikarier för läkarna anvisade beloppet 4 800 kronor bör härvid höjas till 5 300 kronor. Arvodena har utgått efter oförändrade grunder sedan den 1 juli 1953.

13. I ersättning för utförande av portvaktsgöromål utgår f. n. till anstaltens maskinist 1 200 kronor för år, vilken ersättning varit oförändrad sedan den 1 juli 1949. En höjning med 50 % eller till 1 800 kronor synes rimlig.

17. Å första sjukkassebyrån finnes en förste aktuariefattning i 29 lönegraden, som med hänsyn till göromålets art bör ändras till förste byråsekreterarbefattning.

18. Följande extra ordinarie befattningar bör med hänsyn till arbetsuppgifternas stadigvarande art samt proportionerna mellan ordinarie och icke-ordinarie personal överföras till ordinarie stat, nämligen en byråchefstjänst i Ce 37, en byrådirektörstjänst i Ce 33 och en dylik tjänst i Ce 31, en tjänst som byrådirektör och ombudsman i Ce 31, 5 byråsekreterartjänster i Ce 25, 4 kansliskrivartjänster i Ce 15, 12 kontoristtjänster i Ce 13 och 10 kanslibiträdestjänster i Ce 11.

Yttranden

Statens organisationsnämnd erinrar om att den i utlåtande den 12 januari 1954 över betänkandet rörande det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna uttalat, att en översyn av riks-försäkringsanstaltens organisation borde ske, sedan viss tids erfarenhet vunnits rörande samordningens konsekvenser i vad avser anstalten. Med hänsyn till att anstaltens nuvarande provisoriska organisation gällt i snart ett par år samt i betraktande av de nu framställda anspråken på personalförstärkningar ifrågasätter nämnden, huruvida icke sådan översyn snarast bör komma till stånd. Det är därvid av vikt att få klarlagt bl. a. möjligheterna att genom olika rationaliseringsåtgärder tillgodose det föreliggande personalbehovet inom ramen för de nuvarande personalresurserna. Det kan övervägas, om ej denna översyn lämpligen bör ske samtidigt med en utredning om de allmänna administrationsproblem, som aktualiserats genom sjukförsäkringen och dess samordning med yrkesskadeförsäkringen. I avvaktan på resultatet av en sådan översyn bör en utökning av personalen ske med försiktighet och i första hand avse sådana väsentliga arbetsuppgifter, som uppenbarligen blivit eftersatta och beträffande vilka ett uppskov kan medföra betydande olägenheter.

I fråga om de föreslagna personalförstärkningarna avstyrkes f. n. förslaget om en överdirektörstjänst. Beträffande administrativa byrån ifrågasättes om ej förstärkningen tills vidare bör begränsas till ett kontorsbi-

träde. Vad angår försäkringsbyrån är nämnden icke beredd att tillstyrka utökning av personalen för kontroll av debiteringen av arbetsgivaravgifter. I princip bör eftersträvas att i första hand åvägabringa ett i och för sig mera tillförlitligt arbetande debiterings- och uppbördssystem hellre än att täcka luckorna i det nuvarande systemet genom utbyggnad av kontrollen över detsamma. Såvitt gäller den frivilliga försäkringen har nämnden intet att erinra mot att försäkringsbyrån förses med viss personal men anser sig ej böra ingå på frågan om storleken och sammansättningen av denna.

Enär på första sjukkassebyrån kommit att handläggas vissa arbetsuppgifter, vilkas närmare omfattning och svårighetsgrad ej kunnat beaktas vid de beräkningar som legat till grund för byråns nuvarande organisation, synes en anpassning av byråns personaluppsättning med hänsyn härtill böra ske. Framför allt bör inspektionsverksamheten komma till stånd i förutsatt omfattning, icke minst med hänsyn till den gynnsamma inverkan detta indirekt kan komma att få på andra arbetsuppgifter, t. ex. genom reducering av besvärsärenden samt förfrågnings- och upplysningsärenden. Nämnden ifrågasätter emellertid, om personalförstärkningen i nuvarande läge bör ges den omfattning anstalten föreslagit. För bedömande av personalbehovet synes nödvändigt att det närmare klarlägges i vilken omfattning vissa tillsynsuppgifter lämpligen bör bedrivas, exempelvis granskningen av infordrade verifikationer och bokföringshandlingar, samt i vad mån byrån bör engageras i fråga om utbildningen av sjukkassornas personal och rationaliseringen av dessas organisation. Vidare bör ej bortses från att arbetsuppgifter, som hittills visat sig vara omfattande och arbetskrävande, kan komma att minska i omfång, sedan sjukförsäkringen vunnit erforderlig stadga. Med stöd av det anförda föreslås, att förstärkningen av byrån i nuvarande läge begränsas till fyra befattningar, förslagsvis en byrådirektör i lönegrad 31 eller en förste byråsekreterare i lönegrad 29, två förste byråsekreterare i lönegrad 27 samt en amanuens. En av tjänsterna i lönegrad 27 har härvid avsetts för ledningen av serviceavdelningen och arbetsuppgifterna avseende fria och rabatterade läkemedel. Såvitt nämnden kan finna frigöres härigenom en befattning i lönegrad 25 för andra arbetsuppgifter inom byrån.

Beträffande andra sjukkassebyrån avstyrker nämnden anstaltens förslag om personalförstärkning m. m. Ytterligare erfarenheter bör föreligga angående utvecklingen av byråns arbetsuppgifter, innan nya tjänster av permanent natur inrättas. Å andra sidan synes den tillfälliga förstärkning, som genom olika åtgärder tillförts byrån, böra bestå tills vidare. Möjligen bör den tillfälliga förstärkningen utökas med ännu en arbetskraft, så att rådande balans kan avarbetas och byråns personal disponeras för inspektionsverksamheten. Dock bör för byråns deltagande i sistnämnda verksamhet ej avses mer än ca en årsarbetskraft.

Statens lönenämnd hänvisar i fråga om överdirektörstjänsten och per-

sonalförstärkningen på andra sjukkassebyrån till sitt utlåtande över anstaltens anslagsäskanden för innevarande budgetår (V ht 1956 s. 252).

Av de nya tjänsterna på försäkringsbyrån bör sektionschefen på revisionssektionen ej placeras högre än i lönegrad 27. Vidare bör som förstärkning åt inbetalningskontrollen en tjänst i 19 lönegraden vara tillräcklig.

Rörande första skaderegleringsbyrån kan nämnden ej tillstyrka högre placering än i 15 lönegraden för den av anstalten i 19 lönegraden föreslagna tjänsten samt i 13 lönegraden för den tjänst, som föreslagits i 15 lönegraden. Den föreslagna tjänsten som förste byråsekreterare synes, med utgångspunkt från nuvarande personaluppsättning, ej böra hänföras till högre lönegrad än 27. Beträffande lönegradsplaceringen för övriga för byrån föreslagna tjänster har nämnden intet att erinra.

Såvitt gäller andra skaderegleringsbyrån föranleder anstaltens uttalande, att den — vid bifall till förslaget om bl. a. en byrådirektörstjänst för statsskadeavdelningen — ämnar utbyta en av denna avdelnings tjänster i 29 lönegraden mot en tjänst i lönegrad 27, nämnden att ifrågasätta, om ej ytterligare en förste byråsekreterare i lönegrad 29 bör hänföras till 27 lönegraden.

I fråga om serviceavdelningen vid första sjukkassebyrån erinrar nämnden om att den i utlåtande över anstaltens anslagsäskanden för innevarande budgetår (V ht 1956 s. 252) förordat bl. a. en förste kontorsskrivare i 21 lönegraden och en förste kansliskrivare i 17 lönegraden. Sedan fr. o. m. detta budgetår å avdelningen inrättats bl. a. en förste kontorsskrivartjänst, bör förstärkningen avse inrättande av en tjänst som förste kansliskrivare i 17 lönegraden i stället för — såsom föreslagits — en förste byråsekreterartjänst i lönegrad 27. Vad angår byrån i övrigt har de föreslagna lönegradsplaceringarna — med utgångspunkt från den förordade nya organisationen av byrån — ej givit anledning till erinran.

Yrkandena om uppflyttning av kamrerartjänsten samt tre kanslibiträdestjänster på försäkringsbyråns debiteringsavdelnings sektion för mindre arbetsgivare kan nämnden ej biträda. Övriga förslag till lönegradsuppflyttningar har ej givit anledning till erinran.

Höjning av läkararvodena bör endast ske i ett vidare sammanhang. Även arvodet till portvakten bör omprövas i samband med en allmän översyn av liknande arvoden.

Riksräkenskapsverket — som begränsat sitt yttrande till att avse förslagen om personalförstärkning för anstaltens kassakontor (administrativa byrån) och lönegradsuppflyttning av kamrerarbefattningen — anser, att den av anstalten påtalade ökningen av arbetsuppgifterna på kassakontoret motiverar förstärkning med den därför begärda biträdestjänsten. Däremot kan arten av arbetsuppgifterna för kamreraren icke anses ha förändrats i sådan grad, att lönegradsuppflyttning är tillräckligt motiverad.

Svenska sjukasseförbundet har framhållit behovet av att sjukkassebyråerna förstärkes.

Departementschefen

Med anledning av vad statens organisationsnämnd anfört angående behovet av en översyn av riks försäkringsanstaltens organisation vill jag framhålla, att denna organisationsfråga har beröring med de administrativa problem som uppkommer vid genomförande av en allmän pensionsförsäkring. Förutsättningar för en allmän översyn av riks försäkringsanstaltens organisation föreligger därför ännu inte.

Riks försäkringsanstalten har upprepat det tidigare framförda förslaget att en överdirektörstjänst skall inrättas vid anstalten. Jag kan ej heller nu tillstyrka förslaget.

Anstalten har föreslagit en förstärkning av administrativa byrån med två biträden i reglerad befordringsgång. Jag förordar, att medel beräknas för ytterligare ett sådant biträde.

För försäkringsbyrån samt första och andra skaderegleringsbyråerna har anstalten föreslagit förstärkning med sammanlagt 14 tjänster. Jag är inte beredd att tillstyrka att medel beräknas för ytterligare personal på dessa byråer.

Däremot är enligt min mening en förstärkning av de båda sjukkassebyråerna nu ofrånkomlig. Anstalten har upplyst, att den inspektionsverksamhet, som avsetts ankomma främst på första sjukkassebyrån, måst anstå praktiskt taget helt. Jag anser det vara av stor vikt att anstalten sättes i stånd att upptaga denna verksamhet och förordar därför, att första sjukkassebyrån förstärkes med fyra tjänster, varav en byrådirektörstjänst i 31 lönegraden, en tjänst som förste byråsekreterare i 29 lönegraden och två tjänster som förste byråsekreterare i 27 lönegraden. De nya befattningarna bör tills vidare inrättas som extra.

Ej heller i fråga om andra sjukkassebyråns besvärsavdelning är förhållandena tillfredsställande. En betydande balans av besvärsärenden har uppkommit. Avdelningen har provisoriskt förstärkts dels genom att två förordnanden att fullgöra göromål, som ankommer på tjänsteman i 31 resp. 29 lönegraden, inrättats inom avdelningen och dels genom att fyra tjänster inom försäkringsrådet tillfälligt utnyttjats för förstärkning av byråns personal. Såsom jag anfört vid anmälan av försäkringsrådets avlöningsanslag anser jag, att möjligheten till förstärkning på sistnämnda sätt bör stå öppen också under nästa budgetår. Även med beaktande av denna möjlighet är en viss ökning av besvärsavdelningens personal motiverad. Jag föreslår, att avdelningen förstärkes med en tjänst som byrådirektör i 31 lönegraden och en tjänst som förste byråsekreterare i 27 lönegraden. Båda dessa tjänster bör dock tills vidare vara extra. Förenämnda båda förordnanden att bestrida göromål, som ankommer på tjänsteman i 31 resp. 29 lönegraden, bör bestå under nästa budgetår men av praktiska skäl som extra tjänster i nämnda lönegrader.

I enlighet med förslaget i det av anstalten omnämnda, av särskild utred-

ningsman avgivna betänkandet rörande tillsynen över vissa understödsföreningar m. m. vill jag efter samråd med chefen för handelsdepartementet förordna, att understödsföreningsavdelningen hos anstalten fr. o. m. den 1 januari 1958 överföres till försäkringsinspektionen. I enlighet med vad anstalten hemställt synes bemyndigande böra meddelas Kungl. Maj:t att sedermera vidtaga i anledning av denna omorganisation erforderliga förändringar i anstaltens personalförteckning. Av samma skäl bör, som anstalten också föreslagit, Kungl. Maj:t bemyndigas att i mån av behov medge överskridande av anstaltens anslagspost till övrig icke-ordinarie personal.

Såsom chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör amanuensbefattningen å administrativa byråns rättsavdelning ersättas med en förste byråsekreterartjänst i Ce 29 och två kanslibiträdestjänster i Ce 11 på försäkringsbyråns debiteringsavdelnings sektion för större arbetsgivare utbytas mot kontoristtjänster i Ce 13.

De föreslagna ordinariesättningarna kan jag inte tillstyrka.

I enlighet med anstaltens förslag bör dels förste aktuariefattningen i Ce 29 å första sjukkassebyrån ändras till förste byråsekreterartjänst i samma lönegrad dels ock två på övergångsstat förda befattningar som förste byråsekreterare i Ca 27 och som byråsekreterare i Ca 25 utgå ur personalförteckningen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag för höjning av vissa arvoden 2 100 kronor.

Med frånräknande av det av anstalten till 136 000 kronor uppskattade belopp, som vid understödsföreningsavdelningens överflyttning fr. o. m. den 1 januari 1958 inbesparas å anstaltens avlöningsanslag, medför vad jag nu förordat jämte omräkningsposterna en ökning av anslagsbehovet med 290 700 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (7 124 000 + 290 700) 7 414 700 kronor. Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlönningar till ordinarie tjänstemän 2 825 500 (— 89 300) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 65 600 (+ 2 100) kronor;

avlönningar till övrig icke-ordinarie personal 2 806 400 (+ 92 100) kronor;
rörligt tillägg 1 717 200 (+ 285 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsanstalten, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 825 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 806 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 717 200
	Summa kronor 7 414 700 ;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om överskridande av den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i den mån så erfordras i samband med överförande till försäkringsinspektionen av andra sjukkassebyråns avdelning för tillsyn å vissa understödsföreningar m. fl.;

d) till *Riksförsäkringsanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 414 700 kronor.

[95] 4. Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	776 000	638 009
1956/57 (statsliggaren s. 362)	668 500	
1957/58 (förslag)	693 000	

Yrkanden

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{31/8} 1956) hemställt, att anslaget höjes med 39 500 kronor, varvid anstalten utgått från att den i andra sjukkassebyrån hos anstalten ingående understödsföreningsavdelningen fr. o. m. den 1 januari 1958 överföres till annat ämbetsverk.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.		20 000
2. Hyra för hollerithmaskiner m. m.	1 500	
3. Övriga expenser för eget behov	17 000	
4. Publikationstryck	35 000	
5. Övriga utgifter (omkostnader för förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fonder)	2 500	
6. Särskilda uppbördsmedel	3 500	
	59 500	20 000
	+ 39 500	

Motivering

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1954/55 och 1955/56 resp. 82 238 och 39 817; anslag 1956/57 60 000.

2. *Hyra för hollerithmaskiner m. m.* Utgift 1954/55 och 1955/56 resp. 20 886 och 20 886; anslag 1956/57 22 000. — Två kontrollstansmaskiner för yrkesskadeförsäkringsstatistiken, vilka är av äldre modell, bör utbytas mot två nya maskiner. Merkostnaden uppgår till sammanlagt ca 1 700 kronor för år.

3. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1954/55 och 1955/56 resp. 539 994 och 469 973; anslag 1956/57 455 000. — Understödsföreningsavdelningens överflyttning beräknas medföra ett i förhållande till belastningen under budgetåret 1955/56 minskat medelsbehov om ca 7 000 kronor. I belastningssiffran för budgetåret 1955/56 ingick kostnader om ca 19 000 kronor som numera bortfallit. Däremot uppkommer nu ett i förhållande till sagda budgetår ökat medelsbehov om 8 000 kronor, avseende avgifts-abonnemang för den fr. o. m. innevarande budgetår inrättade automatiska telefonväxeln. På grund av nu nämnda förhållanden bör medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 452 000 kronor. Emellertid erfordras härutöver 40 000 kronor för förnyelse i begränsad omfattning av anstaltens inventariebestånd. Dessa kostnader bör dock uppdelas på förslagsvis två budgetår. Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande post beräknas därför till 472 000 kronor.

4. *Publikationstryck.* Utgift 1954/55 och 1955/56 resp. 365 513 och 3 581; anslag 1956/57 10 500. — Budgetåret 1954/55 belastades posten extraordinärt med ca 362 000 kronor avseende bl. a. två broschyrer angående resp. den obligatoriska sjukförsäkringen och de frivilliga försäkringarna enligt sjukförsäkringslagen och yrkesskadeförsäkringslagen. Ordinärt bestrides från posten tryckningskostnaderna för anstaltens årsberättelse, publikationen »Olycksfall i arbete» och — hittills — publikationen »Erkända sjuk-kassor». Nästa budgetår ämnar anstalten ersätta sistnämnda publikation med en statistisk berättelse rörande de allmänna sjukkassornas verksamhet. För kostnaderna i nu nämnda hänseenden beräknas samma medelsbehov som anvisats under posten för innevarande budgetår. Då det föreligger ett starkt intresse att även i fortsättningen tillhandahålla allmänheten upplysningsmaterial beträffande sjukförsäkringen föreslås härutöver att en ny broschyr, i huvudsak motsvarande den under budgetåret 1954/55 tryckta broschyren angående den obligatoriska försäkringen, tryckes i en upplaga av 500 000 exemplar, att fördelas bland sjukkassorna för utlämnande till nyinskrivna medlemmar och andra, som önskar erhålla densamma. Kostnaden för tryckning m. m. beräknas till ca 35 000 kronor.

5. *Övriga utgifter.* Utgift 1954/55 och 1955/56 resp. 16 006; anslag 1956/57 13 500.

6. *Särskilda uppördsmedel.* Inkomst 1954/55 och 1955/56 1 240 resp.

751; beräknad inkomst 1956/57 5 500. — Med hänsyn till inkomsternas storlek under de båda sistförflutna budgetåren synes posten böra minskas.

Departementschefen

Jag har ingen annan erinran mot riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet än att jag för förnyelse av inventariebeståndet beräknar 5 000 kronor i stället för det av anstalten upptagna beloppet 20 000 kronor. Anslaget bör på grund härav höjas med 24 500 kronor och uppföras med (668 500 + 24 500) 693 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 693 000 kronor.

[96] 5. Bidrag till sjukkassor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	270 000 000	245 934 282
1956/57 (statsliggaren s. 363)	260 000 000	
1957/58 (förslag)	265 000 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ³¹/₈ 1956) anført, att anstaltens anslagsäskande under förevarande punkt huvudsakligen baserats på uppgifter rörande storleken av sjukkassornas utgifter under juni 1955—maj 1956. Med hänsyn till de ovanligt gynnsamma sjuklighetsförhållandena under 1955 har dock sådana utgiftsposter för detta år, som är beroende av sjukligheten, före beräkningarna ökats med 15 %.

Den årliga befolkningsökningen beräknas till omkring 5,5 ‰. Den av såväl befolkningens tillväxt som ändring i dess ålderssammansättning beroende kostnadsökningen uppskattas dock, liksom i beräkningarna inför innevarande budgetår, till 1 %. För moderskapsförsäkringen samt i fråga om avgiftsersättnings- och avgiftslindringsbidragen förutsättes oförändrade kostnader. Vissa i försäkringen vidtagna ändringar har beaktats; sålunda har anstalten i fråga om de ändringar, som trätt i kraft den 1 januari 1956, utgått från i förarbetena till dessa författningsändringar angivna belopp i den mån särskilt statistiskt erfarenhetsmaterial saknats. Däremot torde de ändringar, som trätt i kraft den 1 juli 1956, ej behöva inverka på kostnadsberäkningarna.

Med utgångspunkt från vad nu anförts beräknar anstalten medelsbehovet i enlighet med följande sammanställning, i vilken även intagits motsvarande nya beräkningar för innevarande budgetår ävensom beräkningar avseende kostnader till vilka statsbidrag ej utgår.

	Försäkringskostnad milj. kr.		Statsbidrag milj. kr.	
	Beräkning för		Beräkning för	
	1956/57	1957/58	1956/57	1957/58
Läkarvårdsersättning jämte ersättning för resor ..	161,3	162,9	80,8	81,5
Sjukhusvård (vård å förlossningsanstalt)	52,8	53,3	—	—
Grundsjukpenning (grundhempning)	168,2	169,9	84,1	85,0
Tilläggsjukpenning (tillägghempning)	318,4	337,7	—	—
Barn tillägg till grundsjukpenning (grundhempning)	17,4	17,6	13,1	13,2
Utgifter enligt 18 § sjukförsäkringslagen (sjukgymnastik m. m.)	8,3	8,3	—	—
Grundpenning (moderskapsförsäkringen)	29,6	29,6	14,8	14,8
Tilläggspenning (dito)	19,5	20,4	—	—
Barn tillägg till grundpenning	1,2	1,2	1,0	0,9
Frivillig försäkring	14,7	15,4	2,9	3,1
Förvaltningskostnader	55,3	58,7	—	—
Medlemsbidrag	—	—	24,1	24,3
Övriga kostnader	7,8	5,0	2,0	2,0
Avgiftsersättningsbidrag	—	—	9,4	9,3
Avgiftslindringsbidrag	—	—	17,8	17,8
Kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel	50,0	50,5	6,2	6,2
Summa	904,5	930,5	256,2	258,1

Till det sålunda för budgetåret 1957/58 beräknade statsbidraget om 258 100 000 kronor kommer uppskattningsvis 3 800 000 kronor i statsbidrag för kalenderåret 1956, vilket bidrag återstår att utbetala utöver vad som förskottsvis under 1956 påförts anslaget. Behovet av statsbidrag för nästa budgetår uppgår sålunda till (258 100 000 + 3 800 000) 261 900 000 kronor. Även om detta belopp innesluter visst utrymme för utgiftsstegringar, anser anstalten försiktigheten bjuda, att anslaget anvisas med 270 000 000 kronor.

I detta sammanhang omnämner anstalten, att det på innevarande budgetår belöpande statsbidraget numera beräknas till 267 300 000 kronor (mot anvisade 260 000 000 kronor); härav beräknas 256 200 000 kronor till förskott å statsbidrag, 8 500 000 kronor till resterande bidrag för kalenderåret 1955 samt 2 600 000 kronor till bidrag enligt äldre bestämmelser.

Departementschefen

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 maj 1956 har tillkallats en utredningsman för utredning av frågan om den allmänna sjukförsäkringens tillämpning å utlandssvenskarna. Utredningsmannens förslag torde avlämnas i dagarna. Jag har för avsikt att, om förutsättningar därför visar sig finnas, föreslå proposition i ämnet till innevarande års riksdag. Jag förutsätter emellertid, att eventuella åtgärder med anledning av förslaget inte kommer att medföra sådana kostnader att anslagsberäkningen för nästa budgetår bör påverkas därav.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1956 har vidare på-

börjats en översyn av sjukkassetaxan och vissa spörsmål rörande läkemedelsreformen. Den nuvarande sjukkassetaxan har förlängts att gälla t. o. m. utgången av år 1957. Det kan nu inte bedömas huruvida ändringar i taxan sedermera bör vidtagas. Någon ändring i fråga om läkemedelsrabatteringen räknar jag inte med under nästa budgetår.

Medelsbehovet under ifrågavarande anslag bör sålunda beräknas på grundval av nu gällande bestämmelser. Kostnaderna är i stor utsträckning beroende av sådana faktorer som sjuklighetens omfattning, vilka inte i förväg kan beräknas exakt. Jag vill erinra, att anslaget för innevarande budgetår beräknats med god säkerhetsmarginal i förhållande till de uppgifter om de faktiska kostnaderna under förfluten tid, som stod till förfogande när anslagsberäkningen gjordes (jfr V ht 1956 s. 265—268). Även om det anslagsöverskridande, som riksförsäkringsanstalten enligt sin nu framlagda nya beräkning av kostnaderna för innevarande budgetår förutser, helt betingas av en eftersläpning i fråga om utbetalningen av statsbidrag för år 1955 och för tiden innan den allmänna sjukförsäkringen trädde i verksamhet, beräknas nu även de på innevarande budgetår belöpande kostnaderna till högre belopp än enligt den tidigare uppskattningen. Ökningen hänför sig främst till läkarvårdskostnaderna, som på grundval av nu föreliggande erfarenhet beräknats icke obetydligt högre än tidigare.

Riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår ansluter sig nära till den nya beräkningen av kostnaderna under innevarande budgetår och ger till resultat att statsbidraget skulle uppgå till ca 262 000 000 kronor. Anstalten har föreslagit, att anslaget uppföres med 270 000 000 kronor. Med understrykande av ovissheten i beräkningarna anser jag, att anslagshöjningen bör begränsas till 5 000 000 kronor och anslaget sålunda uppföras med 265 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjukkassor m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 000 kronor.

[97] 6. **Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 2 975 000	1 2 910 593
1956/57 (statsliggaren s. 363 och 365)	1 1 763 000	
1957/58 (förslag)	1 500 000	

¹ Anslagen till Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. och Bidrag till fiskares försäkring.

Från anslaget till Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. bestrides kostnaderna för tillägg å livräntor, som utgår enligt 1901 års olycksfallsförsäkringslag till icke statsanställda. För innevarande budgetår är under femte huvudtiteln uppfört ett särskilt anslag till Bidrag till fiskares försäkring, vilket anslag är avsett för bestridande av statens kostnader för den frivilliga fiskarförsäkringen m. m.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 28/8 1956) anfört, att den förutvarande frivilliga fiskarförsäkringen upphört med utgången av 1954. Det till försäkringen utgående statsbidraget för sagda år har lyfts å det för budgetåret 1955/56 anvisade anslaget till Bidrag till fiskares försäkring; därmed har statens förpliktelser att bidra till själva försäkringen upphört. Kvar står dock de kostnader för förbättring av äldre livräntor, vilka kostnader staten åtagit sig jämlikt den omregleringslagstiftning, som trätt i kraft den 1 juli 1956. Därjämte disponeras sistnämnda anslag för vissa ersättningar till fiskare i anledning av krigsolycksfall. Anstalten beräknar kostnaderna i nu nämnda hänseenden för fiskarförsäkringen till 63 000 kronor under nästa budgetår, d. v. s. samma belopp som f. n. är anvisat under det särskilda anslaget för ändamålet. Enligt anstaltens mening kan detta anslag fr. o. m. nästa budgetår lämpligen uppgå i anslaget till Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Kostnaderna för tillägg å livräntor enligt 1901 års lag kan på grund av livräntetagares avgång genom dödsfall eller reaktivering m. m. beräknas nedgå. Medelsbehovet för tilläggen i fråga kan uppskattas till högst 1 500 000 kronor. Härtill skulle, enligt vad förut sagts, läggas 63 000 kronor avseende kvarstående förpliktelser på grund av fiskarförsäkringen m. m. Med hänsyn till svårigheterna att mera exakt beräkna särskilt förstnämnda kostnader torde emellertid anslaget vid den förordade sammanläggningen böra anvisas med 1 500 000 kronor, innebärande en total anslagsminskning av 263 000 kronor.

Departementschefen

Såsom riksförsäkringsanstalten anfört torde kostnaderna för de på grund av fiskarförsäkringen m. m. kvarstående förpliktelserna lämpligen böra fr. o. m. nästa budgetår bestridas från anslaget till Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. Jag anser mig även kunna godtaga de av anstalten anförda skälen för nedräkning av detta anslag till det av anstalten förordade beloppet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[98] 7. **Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 800 000	2 674 763
1956/57 (statsliggaren s. 364)	3 300 000	
1957/58 (förslag)	3 000 000	

Från anslaget bestrides kostnaderna för ersättningar i ett stort antal skadefall, där ersättning på grund av speciella författningar eller särskilda beslut skall helt utgivas av statsmedel (jfr statsliggaren).

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{23/8} 1956) erinrat om att av det för innevarande budgetår anvisade anslaget hänför sig 1 000 000 kronor till den år 1955 beslutade omregleringen av äldre ersättningar. Erfarenheterna tyder numera på att de verkliga kostnaderna kommer att understiga de i anledning av omregleringens genomförande approximativt beräknade kostnaderna. Anstalten föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår upptages till 3 000 000 kronor.

Departementschefen

Jag tillstyrker riksförsäkringsanstaltens förslag och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

H. Arbetarskydd

[99] 1. Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 016 000	1 068 814
1956/57 (statsliggaren s. 365)	1 268 000	
1957/58 (förslag)	1 333 600	

Yrkanden

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) föreslagit, att anslaget höjes med (avrundat) 106 000 kronor.

Personalförstärkningar

1. 1 expeditjonsvakt Ce 10	9 528
2. 1 förste byråsekreterare Ce 27 (sociala avdelningen)	20 532

Löneregleringar

3. Utom byråerna:

1 kansliskrivare Ce 15 i st. f. kontorist Ce 13	768
---	-----

4. Tekniska byrån:

1 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29	2 016
1 kontorist Ca 13 i st. f. kanslibitråde Ca 11	852

5. Kanslibyrån:

1 kontorist Ce 13 i st. f. kanslibitråde Ce 11	360
1 kanslibitråde Ca 11 i st. f. kontorsbiträde Ca 8	348

6. Skogsavdelningen:

1 skogsöverinspektör Ca 37 i st. f. byrådirektör, tillika skogsyrkesinspektör, Ca 33	2 568
1 byrådirektör Ca 31 i st. f. förste byråinspektör Ca 29	930
1 förste byråinspektör Ce 27 i st. f. byråinspektör Ce 25	1 050
1 distriktsinspektör Ce 21—Ca 25	960
1 konsulent Ce 20—Ce 24	2 082
1 kontorist Ca 13 i st. f. kanslibitråde Ca 11	852

7. Trafikavdelningen:

1 byrådirektör, tillika yrkesinspektör för landtrafiken, Ca 35 i st. f. byrådirektör Ca 33	840
1 byrådirektör Ca 31 i st. f. förste byråingenjör Ca 29	1 008
1 kontorist Ca 13 i st. f. kanslibitråde Ca 11	852

8. Sociala avdelningen:

1 byrådirektör Ca 31—Ca 33	858
1 kontorist Ca 13 i st. f. kanslibiträde Ca 11	747

Omräkningar m. m.

9. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	6 867
10. Omräkning av rörligt tillägg	46 567
11. Vikariatsersättningar till ordinarie tjänstemän	5 527
	+ 106 112

12. 7 extra ordinarie tjänster föreslås ombildade till ordinarie.

Motivering

1—2. Förslagen har av arbetarskyddsstyrelsen resp. arbetarskyddsutredningen framlagts redan inför innevarande budgetår. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till prop. 1956: 98 (s. 75—76 resp. 70).

3—8. Förslagen har av arbetarskyddsstyrelsen framlagts redan inför innevarande budgetår. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till prop. 1956: 98 (s. 76—77).

11. Posten föreslås höjd med hänsyn till belastningen sistförflutna budgetår.

12. Följande tjänster, av vilka stadigvarande behov föreligger, föreslås ombildade till ordinarie befattningar, nämligen på kanslibyrån en byråchefstjänst i Ce 37 och en tjänst som kontorist (registrator) i Ce 13, på arbetstidsbyrån en byråsekreterartjänst i Ce 25, på tekniska byrån en byrådirektörstjänst i Ce 33 och en ingenjörstjänst i Ce 23, på trafikavdelningen en tjänst som förste byråingenjör i Ce 27 samt på skogsavdelningen, i händelse av avslag å förslaget om uppflyttning av tjänsten i högre lönegrad (p. 6), en tjänst som distriktsinspektör i Ce 21.

Yttrande

Statskontoret erinrar, att samtliga nu föreliggande förslag om personalökning, löneregleringar och ordinariesättningar prövats i samband med den inför innevarande budgetår skedda översynen av arbetarskyddsverket ävensom att undersökningar genom särskilt tillkallade utredningsmän numera inletts rörande vissa organisatoriska spørsmål i fråga om den statliga tillsynen över arbetarskyddet, vilka undersökningar även berör arbetarskyddsstyrelsen. Med hänsyn till det anförda avstyrker statskontoret — oaktat vissa skäl i och för sig synes tala för inrättande av en ny expeditivtjänst — samtliga här berörda förslag.

Departementschefen

Med hänsyn till den av statskontoret omnämnda, inför innevarande budgetår verkställda översynen av arbetarskyddsverket, varvid arbetar-

skyddsstyrelsen tillförts sex nya tjänster, anser jag mig icke kunna biträda styrelsens förslag om personalökning. Såsom chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en kanslibiträdestjänst i Ca 11 på tekniska byrån utbytas mot kon-
toristbefattning i Ca 13. Av de föreslagna ordinariesättningarna kan jag tillstyrka, att en tjänst som distriktsinspektör i Ce 21 ombildas till ordinarie tjänst.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i nyssnämnda sammanhang beräknar jag för höjning av vissa arvoden 5 800 kronor.

Vad jag nu förordat medför jämte omräkningsposterna en ökning av anslagsbehovet med — avrundat — 65 600 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (1 268 000 + 65 600) 1 333 600 kronor. Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 552 000 (— 9 400) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 115 000 (+ 5 800) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 387 100 (+ 19 500) kronor;
rörligt tillägg 279 500 (+ 49 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	552 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	115 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	387 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	279 500

Summa kronor 1 333 600;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 333 600 kronor.

[100] 2. Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	152 500	141 407
1956/57 (statsliggaren s. 367)	180 000	
1957/58 (förslag)	187 500	

Yrkanden

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1956) föreslagit, att anslaget höjes med 25 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	28 000	
2. Bränsle, lyse och vatten	3 000	
3. Övriga expenser för eget behov		5 500
	<hr/>	<hr/>
	31 000	5 500
	<hr/>	
	+ 25 500	

Motivering

1. *Reseersättningar.* Utgift 1954/55 48 104, 1955/56 55 093; anslag 1956/57 65 000. — Reseverksamheten väntas öka i anledning av den fr. o. m. innevarande budgetår beslutade personalförstärkningen. Bl. a. beräknas denna medföra ökade möjligheter till resor för tekniska byråns och kanslibyråns chefer. För de instruktörer för undervisning inom vissa industrier rörande användningen av skyddsanordningar, vartill arvodesmedel anvisades med anledning av prop. 1956: 98, bör ytterligare resemedel beräknas. Slutligen bör anslagsposten räknas upp i anledning av att traktamentsersättningarna höjts samt på grund av väntad prishöjning på tågresor.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1954/55 8 294, 1955/56 12 714; anslag 1956/57 10 000.

3. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1954/55 52 888, 1955/56 56 145; anslag 1956/57 74 500. — I förhållande till vad som åtgått under budgetåret 1955/56 beräknas medelsbehovet öka bl. a. för städning och renhållning samt telefon, telegram och annonsering ävensom inköp och underhåll av inventarier. I sistnämnda hänseende räknas bl. a. med viss förnyelse av styrelsens skrivmaskinsbestånd samt andel i kostnaden för nya inventarier till den för styrelsen m. fl. ämbetsverk gemensamma lunchrestaurangen.

Yttrande

Statskontoret anser, att anslagsposten till sjukvård m. m. (utgift 1954/55 6 994, 1955/56 4 129; anslag 1956/57 5 500) bör sänkas med 1 000 kronor. Resemedelsposten bör uppföras med oförändrat belopp, 65 000 kronor, bl. a. med hänsyn till att belastningen under det senaste budgetåret utgjort endast ca 55 000 kronor. Delposten till övriga expenser bör — efter avräknande av det för innevarande budgetår för engångskostnader avsedda beloppet 12 500 kronor — med hänsyn till ökade städningskostnader m. m. höjas med 3 000 kronor och sålunda upptagas till 65 000 kronor. Inkomsterna av särskilda uppbördsmedel har under de två senaste budgetåren uppgått till omkring 8 300 resp. 10 500 kronor. Inkomstposten bör därför räknas upp från 6 000 till 9 000 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör i enlighet med statskontorets förslag minskas med 1 000 kronor. I fråga om anslagsposten till reseersättningar är jag inte beredd att tillstyrka större höjning än med 18 000 kronor. Mot den föreslagna höjningen med 3 000 kronor för bränsle, lyse och vatten har jag intet att erinra. Posten till övriga expenser för eget behov bör i överensstämmelse med statskontorets förslag minskas med 9 500 kronor. Likaledes i enlighet med statskontorets förslag bör inkomstposten höjas med 3 000 kronor.

Till följd av det anförda bör anslaget å ena sidan ökas med (18 000 + 3 000) 21 000 kronor och å andra sidan minskas med (1 000 + 9 500 + 3 000) 13 500 kronor och alltså ökas med 7 500 kronor till 187 500 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetskyddsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 187 500 kronor.

[101] 3. Yrkesinspektionen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 407 000	2 405 917
1956/57 (statsliggaren s. 367)	2 964 000	
1957/58 (förslag)	3 127 000	

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) erinrat, att den allmänna yrkesinspektionen fr. o. m. den 1 juli 1956 tillförts 19 nya tjänster jämte 2 arvodesbefattningar för deltidstjänstgörande läkare. Styrelsen har tidigare framhållit, att en betydligt större personalförstärkning än den sålunda förordade erfordras. Sedermera har emellertid vissa frågor av principiell natur, såsom inspektionsverksamhetens inriktning och tillsynsarbetets fördelning mellan befattningshavare med högre och lägre teknisk utbildning, gjorts till föremål för undersökning av särskilt tillkallade utredningsmän. Med hänsyn härtill har styrelsen, med visst undantag, icke ansett sig f. n. böra framlägga förslag om personalförstärkningar. Däremot vidhåller styrelsen sina i petita för innevarande budgetår framlagda men ej bifallna förslag till lönerogleringar för ett flertal befattningar. Effektiviteten hos yrkesinspektionen kan nämligen enligt styrelsens mening ej lösas enbart eller huvudsakligen genom ökning av personalstyrkan. En minst lika viktig förutsättning är att sådan löneställning erbjudes, som gör det möjligt att förvärva och behålla kvalificerad personal. Svårigheterna härvidlag är särskilt markerade i fråga om den högre tekniska personalen.

Yrkanden

Styrelsen hemställer, att avlöningsanslaget höjes med (avrundat) 323 400 kronor.

Personalförstärkning

1. 1 amanuens	13 332
---------------------	--------

Löneregleringar

Allmänna yrkesinspektionen:

2. 11 yrkesinspektörer Ca 33—Ca 37	21 846
3. 11 biträdande yrkesinspektörer Ca 31 i st. f. förste distriktsingenjörer Ca 29	14 766
4. 3 socialinspektörer Ca 25 och 8 Ce 25 uppflyttas till Ca 27 ...	13 944
5. 32 distriktsingenjörer Ca 25 och 16 Ce 25 i st. f. 22 distriktsinspektörer Ca 23, 10 Ca 21, 10 Ce 23 och 6 Ce 21	81 786
6. 11 kanslibiträden Ca 11 i st. f. kontorsbiträden Ca 8	5 178

Skogsyrkesinspektionen i norra distriktet:

7. 1 skogsyrkesinspektör Ca 31—Ca 35	1 728
8. 1 förste distriktsinspektör Ce 27 i st. f. assistent Ce 25	2 040
9. 1 distriktsinspektör Ca 21—Ca 25 och 1 Ce 21—Ce 25	6 360
10. 1 konsulent Ce 20—Ce 24	3 432
11. 1 kontorist Ca 13 i st. f. kanslibitråde Ca 11	324

Omräkningar

12. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	13 960
13. Omräkning av rörligt tillägg	118 337
14. Vikariatsersättningar till icke-ordinarie personal	26 377
	+ 323 410
15. 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 föreslås utgå och ersättas med icke-ordinarie tjänster.	

Motivering

1. Det har på olika sätt visat sig föreligga behov av att socialinspektörskåren förstärkes med en amanuens. Denne bör vara stationerad i Stockholm och delvis tjänstgöra i I yrkesinspektionsdistriktet, vilket på grund av koncentrationen av arbetsställen till en ort är särskilt belastat med rådfrågningar, konsultationer och besök. Även i övriga distrikt kan av och till uppstå behov av biträde åt socialinspektören.

2.—11. I huvudsak motsvarande förslag har lagts fram tidigare (se prop. 1956: 98 s. 50—52). Nu tillkommer i fråga om p. 5 de 10 distriktsinspektörstjänster i Ce 23, som inrättats fr. o. m. den 1 juli 1956 för övervakning av och vägledning åt de kommunala tillsynsmännen samt för arbetarskyddstillsynen vid byggnadsarbete.

14. Posten föreslås uppräknad på grund av belastningen under budgetåret 1955/56 och höjningen av innevarande budgetårs anslag till icke-ordinarie personal.

Yttrande

Statskontoret avstyrker — med hänvisning till att en kraftig personalökning nyligen tillförts yrkesinspektionen och till att vissa organisatoriska spørsmål hos inspektionen f. n. är föremål för undersökningar genom särskilt tillkallade utredningsmän — såväl förslaget om inrättande av en amanuensbefattning inom socialinspektörskåren som förslagen om löneregleringar och ordinariesättningar.

Departementschefen

Såsom statskontoret anfört synes någon personalförstärkning f. n. ej böra komma i fråga. De begärda löneregleringarna kan ej heller tillstyrkas. Då endast tre av de elva hos yrkesinspektionen inrättade socialinspektörstjänsterna är ordinarie befattningar, anser jag däremot skäl föreligga för ordinariesättning av ytterligare tre sådana befattningar. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare för höjning av vissa arvoden 4 300 kronor. Beträffande omräkningsposterna har jag intet att erinra. I enlighet med styrelsens förslag bör två kontorsbiträdestjänster i Ca 8 utgå ur personalförteckningen och ersättas med icke-ordinarie befattningar.

Omräkningsposterna medför en ökning av medelsbehovet under anslaget med — avrundat — 158 700 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (2 964 000 + 4 300 + 158 700) 3 127 000 kronor. Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 529 700 (+ 36 100) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 59 300 (+ 4 300) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 833 300 (— 4 900) kronor;
 rörligt tillägg 704 700 (+ 127 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för yrkesinspektionen, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 529 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	59 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	833 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	704 700

Summa kronor 3 127 000;

c) till *Yrkesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 127 000 kronor.

[102] 4. *Yrkesinspektionen: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	593 000	577 298
1956/57 (statsliggaren s. 369)	850 000	
1957/58 (förslag)	858 000	

Yrkanden

Arbeterskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 77 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	74 000	
2. Övriga expenser	45 000	
3. Anskaffning av instrument		42 000
	<hr/>	<hr/>
	119 000	42 000
	<hr/>	
	+ 77 000	

Motivering

1. *Reseersättningar*. Utgift 1954/55 444 586, 1955/56 473 112; anslag 1956/57 587 000. — Den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1956 tillsatta arbetarskyddsverkets organisationsutredning har att upptaga frågan om en rationell ordning för resemedlens fördelning och användning. I avvaktan bl. a. på resultatet av denna utredning finner sig arbetarskyddsstyrelsen f. n. ej böra begära annan höjning av ifrågavarande anslag än vad som föranledes av dels den beslutade höjningen med ca 15 % av traktamentsersättningarna, vilken beräknas medföra ett ökat medelsbehov av 44 000 kronor, dels inträdande prishöjning på tågresor, vilken beräknas medföra en kostnadsökning om 10 000 kronor, dels ock ökade flyttningkostnader och traktamenten i anledning av omstationering, varvid räknats med en tillfällig ökning om 20 000 kronor.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1954/55 77 696, 1955/56 89 272; anslag 1956/57 142 500. — För löpande utgifter under posten bör såsom för innevarande budgetår anvisas 102 500 kronor. Härtill kommer en engångskostnad om 45 000 kronor avseende VI, VIII och IX yrkesinspektionsdistriktens inflyttning i nya expeditiionslokaler. Såsom ytterligare engångskostnad tillkommer 40 000 kronor för inköp av nödvändiga inventarier till distriktsexpeditionerna överhuvud. De 40 000 kronor, vilka beviljats för engångsutgifter för innevarande budgetår, beräknas helt åtgå till anskaffande av inventarier till de tjänsterum, som erfordras för de nytillkomna tjänstemännen.

3. *Anskaffning av instrument.* Anslag 1956/57 50 000. — De två byrådirektörstjänster och en av de båda förste distriktsingenjörstjänster i Ce 27, som inrättats vid den allmänna yrkesinspektionen fr. o. m. innevarande budgetår, skall enligt sedermera av Kungl. Maj:t lämnad föreskrift utnyttjas såsom för den allmänna yrkesinspektionen gemensamma specialisttjänster, den ena byrådirektörstjänsten för frågor avseende byggnads- och anläggningsverksamhet och de båda övriga tjänsterna för kemisk-tekniska frågor. Utöver de instrument, som medelst anslaget för innevarande budgetår anskaffats eller kan komma att anskaffas för yrkesinspektionen, erfordras för nämnda tre specialister instrument för ca 8 000 kronor under nästa budgetår.

Yttrande

Statskontoret framhåller beträffande anslagsposten till reseersättningar bl. a., att belastningen å posten under det senast förflutna budgetåret endast utgjorde ca 477 000 kronor. Uppräkningen av posten bör därför begränsas till förslagsvis 38 000 kronor. Då belastningen å delposten till bränsle, lyse och vatten för budgetåret 1955/56 uppgått till omkring 8 200 kronor, torde denna post böra räknas upp med 1 000 kronor till 8 500 kronor. Om behov föreligger av upprustning av distriktsinspektionernas inventariebestånd, bör denna genomföras successivt. För ändamålet bör för nästa budgetår disponeras högst 8 000 kronor. Beträffande flyttningen av vissa distriktsexpeditioner saknas säkra hållpunkter för kostnadsbedömningen. Under förutsättning att erforderliga medel ställes till förfogande först efter Kungl. Maj:ts särskilda prövning har emellertid statskontoret intet att erinra mot att begärda 45 000 kronor anvisas för ändamålet. På grund av det anförda föreslås att delposten till övriga expenser, som för innevarande budgetår tillfälligt förstärkts med 40 000 kronor, höjes med ytterligare 13 000 kronor. Vad angår anslagsposten till anskaffning av instrument kan statskontoret icke tillstyrka ytterligare medelsanvisning.

Departementschefen

Jag föreslår, att posten till reseersättningar fastställes till 640 000 kronor, vilket innebär höjning med 53 000 kronor. Tillräckliga skäl för att i enlighet med statskontorets förslag höja posten till bränsle, lyse och vatten anser jag f. n. inte föreligga. I fråga om delposten till övriga expenser kan jag inte tillstyrka någon höjning, vilket innebär att för flyttningskostnader och inventarieanskaffning beräknas endast 40 000 kronor. För anskaffning av instrument bör beräknas 5 000 kronor, varför den för ändamålet upptagna posten bör minskas med 45 000 kronor.

Om kostnadsanslaget bör sålunda höjas med (53 000 — 45 000) 8 000 kronor och uppföras med 858 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 858 000 kronor.

[103] 5. **Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande.** Under denna rubrik har anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor för vardera budgetåret 1955/56 och 1956/57. Vid utgången av budgetåret 1955/56 förelåg en reservation av 73 057 kronor. Utredningsarbetet, som avser den kroniska koloxidförgiftningen, bedrivs under arbetarskyddsstyrelsens ledning och med utnyttjande av bl. a. arbetarskyddsverkets tekniker och läkare.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) erinrat, att styrelsen beräknat de sammanlagda kostnaderna för utredningsarbetet till 280 000 kronor och att medelsanvisningen förutsatts skola uppdelas på flera budgetår (V ht 1955 s. 232). Styrelsen anför, att kostnaderna i stort sett hållit sig inom den från början beräknade ramen samt att medelsbehovet för budgetåret 1957/58 därför synes böra uppskattas till de 80 000 kronor, som kvarstår av de för utredningen beräknade 280 000 kronorna.

Statskontoret anser, att det i betraktande av den faktiska medelsåtgången kan ifrågasättas om ett anslag av den storleksordning arbetarskyddsstyrelsen föreslagit är erforderligt för nästa budgetår.

Departementschefen

Såsom arbetarskyddsstyrelsen anför har kostnaderna för utredningen avsetts skola fördelas på flera budgetår. Sedan hittills anvisats sammanlagt 200 000 kronor, återstår av det ursprungligen beräknade beloppet 80 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat räknar styrelsen med att huvuddelen av utredningsarbetet kommer att slutföras under nästa budgetår. Med hänsyn härtill tillstyrker jag att i enlighet med styrelsens förslag ytterligare 80 000 kronor nu anvisas. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[104] 6. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	90 000	90 000
1956/57 (statsliggaren s. 370)	90 000	
1957/58 (förslag)	90 000	

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ^{28/8} 1956) upplyst, att av motsvarande för budgetåret 1955/56 anvisade anslag bidrag tilldelats Arbetarnas bildningsförbund med 16 000 kronor, Föreningen för arbetarskydd med 15 000 kronor, Göteborgs arbetarskyddsförening med 2 000 kronor, Jordbrukets skyddspropaganda med 15 000 kronor, Skogsbrukets skyddspropaganda med 15 000 kronor och Svenska röda korset med 27 000 kronor. Hos styrelsen har för innevarande budgetår Föreningen för arbetarskydd ansökt om ett till 30 000 kronor förhöjt bidrag. Det ökade bidragsbehovet föranledes av en genomgripande modernisering av föreningens permanenta arbetarskyddsutställning i Stockholm, förnyelse av föreningens ambulerande utställning m. m. Svenska röda korset har anhållit om ett till 35 000 kronor förhöjt bidrag för organiserande av samaritvård på arbetsplatserna och utbildning av arbetsplatssamariter. Även vissa andra av nämnda organisationer har anhållit om ökat bidrag. Tillsammans uppgår de för innevarande budgetår begärda bidragen till ca 115 000 kronor. — Styrelsen finner önskvärt, att ifrågavarande frivilliga verksamhet främjas genom högre statsbidrag än tidigare och hemställer, att anslaget höjes till 115 000 kronor.

Statskontoret förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka arbetskyddsstyrelsens förslag om höjning av anslaget. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

[105] 7. Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetskyddslagen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	5 000	3 926
1956/57 (statsliggaren s. 370)	5 000	
1957/58 (förslag)	5 000	

I överensstämmelse med förslag av arbetskyddsstyrelsen (skr. ^{27/8} 1956) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetskyddslagen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

I. Folkpensionering m. m.

[106] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 982 000	5 206 135
1956/57 (statsliggaren s. 370)	5 476 000	
1957/58 (förslag)	5 796 500	

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁹/8 1956) hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 335 150 kronor.

Personalförstärkning

1. 5 biträden Ce 8	40 872
2. Utredning angående databehandlingsmaskiner	130 000

Omräkning

3. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	19 295
4. Omräkning av rörligt tillägg	144 950
	+ 335 117

5. Tre extra tjänster föreslås ombildade till extra ordinarie, varjämte en extra ordinarie tjänst föreslås inrättad i stället för ett vikariatslöneförordnande.

6. Antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 föreslås minskat med 20. Medel beräknas för motsvarande antal icke-ordinarie biträden.

Motivering

1. Inom försäkringsbyråns stansnings- och utbetalningsavdelningar har arbetsvolymen under de gångna åren visat en fortlöpande stegring och även för framtiden torde man kunna räkna med en fortsatt sådan. Ytterligare en stanserska och fyra kontorsbiträden beräknas bli erforderliga.

2. I skrivelse den 1 augusti 1956 har styrelsen anhållit om bemyndigande att utreda frågan om användning av databehandlingsmaskiner för vissa arbetsuppgifter inom styrelsen. Enligt den uppgjorda planen kommer utredningen att fortsätta även under budgetåret 1957/58.

5. Inom granskningsbyråns granskningsdetalj har fr. o. m. den 1 juli 1955 inrättats en tjänst i Cg 19 och två tjänster i Cg 13. Såvitt nu kan bedömas blir tjänsterna behövliga under flera år framåt. De bör överföras på extra ordinarie stat.

På försäkringsbyråns upplysningsavdelning har sedan april 1955 ett kontorsbiträde varit förordnat att mot vikariatslön bestrida göromål, som ankommer på befattningshavare i 11 lönegraden. Antalet förfrågningar har stigit år för år och någon minskning torde ej vara att förvänta. Nämnda förordnande bör därför ersättas med en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Yttranden

Statskontoret har inte haft något att erinra mot att pensionsstyrelsen erhåller bemyndigande att utreda användningen av databehandlingsmaskiner för vissa arbetsuppgifter inom styrelsen. Ämbetsverket vill inte motsätta sig en ökning av personalen på försäkringsbyrån med en stanserska och två biträden. I avvaktan på ytterligare erfarenhet kan statskontoret däremot icke tillstyrka att de av pensionsstyrelsen föreslagna extra ordinarie tjänsterna i lönegraderna 19, 13 och 11 inrättas.

Statens lönenämnd har inte haft något att erinra mot de föreslagna lönegradsplaceringarna för sistnämnda tjänster.

Departementschefen

Jag kan inte förorda större förstärkning av biträdespersonalen än statskontoret tillstyrkt eller med en stanserska och två andra biträden.

Pensionsstyrelsen har i särskild framställning hemställt om medgivande att överskrida den för innevarande budgetår fastställda icke-ordinarieposten med 85 000 kronor för en utredning om användningen inom styrelsen av elektroniska databehandlingsmaskiner i stället för nu använda maskiner. Utredningen beräknas fortgå även under nästa budgetår och då draga en kostnad av 130 000 kronor. Jag har inte ansett mig böra tillstyrka framställning till riksdagen om medel för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår. För nästa budgetår bör emellertid medel för det av pensionsstyrelsen angivna ändamålet beräknas. Jag förordar, att i avlöningsanslaget räknas in det av styrelsen för nämnda budgetår begärda beloppet eller 130 000 kronor. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående utredningsarbetet.

I övrigt har jag inte något att erinra mot de av pensionsstyrelsen be-
träffande avlöningsanslaget framlagda förslagen. Jag biträder sålunda styrelsens förslag att en tjänst i Cg 19 och två tjänster i Cg 13 ersättes med tjänster som kontorsskrivare i Ce 19 resp. kontorist i Ce 13, att i stället för ett vikariatslöneförordnande inrättas tjänst som kanslibiträde i Ce 11 ävensom att antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 minskas med 20 mot att medel för motsvarande antal icke-ordinarie biträden beräknas.

De av mig i det föregående förordade förslagen medför inberäknat omräkningsposterna en ökning av medelsbehovet under anslaget med 320 500 kronor. Anslaget beräknas sålunda:

avlönningar till ordinarie tjänstemän 2 118 500 (— 137 700) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 64 750 kronor;

avlönningar till övrig icke-ordinarie personal 2 290 600 (+ 272 800) kronor;

rörligt tillägg 1 322 650 (+ 185 400) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för pensionsstyrelsen som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 118 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 290 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 322 650
Summa kronor	5 796 500;

c) till *Pensionsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 5 796 500 kronor.

[107] 2. Pensionsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 178 500	1 294 120
1956/57 (statsliggaren s. 372)	1 206 500	
1957/58 (förslag)	1 240 500	

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁰/₈ 1956) hemställt, att anslaget höjes med 34 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.		15 000
2. Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m.	45 000	
3. Övriga expenser	4 000	
	49 000	15 000
	+ 34 000	

Motivering

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1954/55 57 442, 1955/56 30 602; anslag 1956/57 50 000.

2. *Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m.* Utgift 1954/55 739 599, 1955/56 870 842; anslag 1956/57 745 000.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1954/55 276 431, 1955/56 307 489; anslag 1956/57 306 000. — Jämfört med styrelsens beräkning för innevarande budgetår torde under nästa budgetår kostnaderna för renhållning och städning stiga med 5 000 kronor och kostnaderna för telegram, telefon etc. med 4 000 kronor. Å andra sidan beräknas medelsbehovet för inköp och underhåll av inventarier minska med 5 000 kronor.

Yttrande

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket i utlåtande över pensionsstyrelsens anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslagit nedsättning av posten till reseersättningar (utgift 1954/55 3 887, 1955/56 5 834; anslag 1956/57 10 000) till 8 000 kronor. Ämbetsverket anser alltjämt, att posten bör begränsas till angivna belopp.

Departementschefen

Jag tillstyrker pensionsstyrelsens framställning och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 240 500 kronor.

[108] 3. Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ordsombud

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	430 000	427 234
1956/57 (statsliggaren s. 373)	494 000	
1957/58 (förslag)	494 000	

Yrkande

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) hemställt, att posten till arvoden åt ordsombuden — nu 324 000 kronor — höjes med 36 000 kronor.

Motivering

I anslagsskrivelsen för budgetåret 1956/57 anförde styrelsen, att den av pensionsreformerna föranledda bestående ökningen av ordsombudens arbetsvolym, jämfört med första halvåret 1952, torde uppgå till mer än 30 %. Med beaktande härav samt av vissa andra omständigheter syntes en höjning av arvodesanslaget — då 270 000 kronor — med 30 % i och för sig skälig. Försiktigheten syntes emellertid bjuda att avvakta ytterligare erfarenhet innan full ersättning enligt angivna principer utgäves. Styrelsen föreslog

därför en uppräknig av anslaget med endast 20 %. Detta förslag godtogs av statsmakterna.

Då det med hänsyn till nu föreliggande uppgifter synes uppenbart, att ombudsärendenas ökning sedan år 1952 kommer att stabiliseras på lägst den nivå som styrelsen förutsatte i nyssnämnda anslagsskrivelse, bör anslagsposten till arvoden räknas upp ytterligare. Ett ombuds arbetsbelastning kan under visst år på grund av ändring av grunderna för kommunala bostadstillägg bli väsentligt större än normalt. Möjlighet bör finnas att ge sådana ombud särskild ersättning för det extra arbetet.

Yttrande

Statskontoret kan inte finna, att vad i ärendet anförts rörande ortsbudens arbetsbörda motiverar en ytterligare höjning av den ordinarie ersättningen till ombuden. En uppräknig av arvodena synes böra vidtagas endast om en förbättring anses böra komma till stånd med hänsyn till de löneökningar, som under senare år kommit statstjänstemännen till del. I vart fall torde höjningen böra begränsas till 27 000 kronor, vilket motsvarar en tioprocentig förbättring med utgångspunkt från det av pensionsstyrelsen använda basåret 1952.

Departementschefen

Ifrågavarande arvodesfråga synes böra prövas i samband med den översyn av vissa arvoden, som av chefen för civildepartementet omnämns vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens Ortsombud* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 494 000 kronor.

[109] 4. Bidrag till folkpensioner m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 365 000 000	1 393 929 877
1956/57 (statsliggaren s. 373)	1 600 000 000	
1957/58 (förslag)	1 676 000 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1956) beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 1 676 milj. kronor. Följande sammanställning utvisar antalet pensionstagare, som uppburit pension för januari 1955, samt motsvarande för budgetåret 1957/58 uppskattade antal.

A. Ålderspension	Antal pensions- tagare i januari 1955	Beräknat antal pensionstagare 1957/58
Ogifta pensionstagare	376 513	394 000
Gifta pensionstagare, vars make ej uppbär folkpension eller hustrutillägg	64 502	68 000
Gifta manliga pensionstagare, vars hustru uppbär hustrutillägg	18 399	21 000
Gifta pensionstagare, vars make uppbär folk- pension	204 674	222 000
Delsumma för A	664 088	705 000
B. Invalidpension och sjukbidrag		
Enbart grundpension	11 995	9 000
Tilläggspension	132 600	139 000
Delsumma för B	144 595	148 000
C. Änkepension	16 845	19 500
D. Hustrutillägg	22 883	27 000
Summa A—D	848 411	899 500

Styrelsen har såsom grund för anslagsberäkningen åberopat bl. a. följande.

Som utgångspunkt för beräkningarna har valts totalbeståndet av pensionstagare, vilka beräknas vara berättigade till folkpension för januari 1958. Denna månad har ansetts vara representativ för hela budgetåret 1957/58.

Antalet ålderspensionärer, fördelade på ettårsklasser i januari 1956, har enligt gängse befolkningsteoretiska metoder framräknats till januari 1958. Kalkylen ger vid handen, att antalet ålderspensionärer januari 1958 torde komma att uppgå till ca 705 000.

I följande sammanställning redovisas dels antalet ålderspensionärer med kommunalt bostadstillägg dels även bostadstilläggens medelbelopp. Uppgifterna för januari 1954 och 1955 är exakta; uppgifterna för januari 1956 preliminära. Siffrorna för januari 1957 och 1958 har uppskattats genom grafisk extrapolation.

I tabellen har följande beteckningar använts:

Og = ogifta pensionstagare;

Ge = gifta pensionstagare, vars make ej uppbär folkpension eller hustrutillägg;

Gh = gifta manliga pensionstagare, vars hustru uppbär hustrutillägg;

Gb = gifta pensionstagare, vars make uppbär folkpension.

		J a n u a r i				
		1954	1955	1956	1957	1958
Og	antal	200 986	221 832	238 600	248 000	255 000
	medelbelopp kr.....	474	482	495	500	504
Ge	antal	4 594	5 506	5 800	6 000	6 200
	medelbelopp kr.....	392	392	395	397	400
Gh	antal	13 841	15 067	15 100	15 500	16 000
	medelbelopp kr.....	271	279	276	278	280
Gb	antal.....	83 465	93 873	101 700	106 000	110 000
	medelbelopp kr.....	279	281	288	290	295
	Summa	302 886	336 278	361 200	375 500	387 200
	medelbelopp kr.....	410	415	426	430	434

Den antalsmässiga utvecklingen under åren 1956 och 1957 har icke skett i den snabba takt, som antogs i promemorian den 30 augusti 1955 rörande beräkningarna för budgetåret 1956/57. Detta torde i viss mån bero på att många ålderspensionärer, som skulle ha varit berättigade till ett mindre bostadstillägg, icke sökt sådant. Detta påstående styrkes möjligen bl. a. av det förhållandet, att bostadstilläggens medelbelopp under år 1955 stigit mer än 2 %, d. v. s. utöver den gräns, som betingats av den detta år inträffade generella hyreshöjningen. En ökning av antalet pensions- tagare med små bostadstillägg skulle ju pressa ned medeltalet.

Antalet invalidpensioner och sjukbidrag har under en följd av år varit avtagande. Fr. o. m. januari 1954 har emellertid antalet börjat stiga om än i relativt svag takt. I följande tablå har sammanställts antalet invalid- pensioner och sjukbidrag januari 1954—1956, fördelade på pensionens art. Uppgifterna för januari 1956 är preliminära.

		J a n u a r i		
		1954	1955	1956
Enbart grundpension		13 139	11 995	10 950
Tilläggs pension utan kommunalt bostadstillägg		21 154	20 696	18 230
Tilläggs pension med kommunalt bostadstillägg		108 403	111 904	116 570
Summa kronor		142 696	144 595	145 750

Såsom framgår av tablåen har utvecklingen inom angivna pensionsarter varit olika. Sålunda har antalet pensioner utan bostadstillägg successivt nedgått, medan däremot pensioner med sådant tillägg ökat. För januari 1958 uppskattas antalet pensioner till sammanlagt 148 000, därav enbart grundpensioner 9 000, tilläggs pensioner utan bostadstillägg 15 000 samt tilläggs pensioner jämte bostadstillägg 124 000. Bostadstilläggets medel- belopp uppgick januari 1954 till 408:80 kronor och januari 1955 till 425:50 kronor. För januari 1956 kan medelbeloppet preliminärt anges till 430:00 kronor. Medeltalet för januari 1958 uppskattas till 444 kronor.

Antalet änkepensioner har sedan år 1948 oavbrutet stigit. Januari 1954 uppgick antalet till 15 828 och januari 1955 till 16 845. Antalet änkepen- sioner januari 1958 uppskattas till 19 500. Bostadstilläggets medelbelopp uppgick januari 1955 till 451:00 kronor och januari 1956 enligt prelimi- nära beräkningar till 472:70 kronor. Medeltalet för januari 1958 upp- skattas till 512 kronor.

Antalet hustrutillägg har stigit oavbrutet sedan januari 1953. Januari 1954 uppgick antalet till 20 743 och januari 1955 till 22 883. Preliminära kvartalsuppgifter för år 1955 visar, att antalet även under detta år kraftigt ökat. Antalet hustrutillägg januari 1958 uppskattas till 27 000. Bostadstilläggens medelbelopp uppgick januari 1955 till 278:90 kronor och enligt preliminära beräkningar januari 1956 till 285:80 kronor. Medeltalet för januari 1958 uppskattas till 295 kronor.

Antalet blindtillägg utgjorde januari 1954 3 647 och januari 1955 3 795. Antalet blindtillägg januari 1958 uppskattas till 3 900.

Vårdtillägg är en förmånsform, som infördes fr. o. m. juli 1954. Antalet pensionstagare, som lyft vårdtillägg medelst folkpensionsanvisning, utgjorde januari 1956 1 579. Antalet vårdtillägg januari 1958 uppskattas till 3 000.

Kostnaderna under budgetåret 1957/58 uppskattas för ålderspensioner till 1 546,5 milj. kronor (varav kommunalt bostadstillägg 168 milj. kronor). För invalidpension och sjukbidrag beräknas kostnaderna till 331,6 milj. kronor (varav kommunalt bostadstillägg 55 milj. kronor), samt för änkepensioner och hustrutillägg till 40 resp. 51 milj. kronor (varav kommunalt bostadstillägg 10 resp. 8 milj. kronor). Härtill kommer kostnaderna för blindtillägg och vårdtillägg, vilka uppskattas till 3,9 resp. 3 milj. kronor.

De totala kostnaderna för folkpensionerna för budgetåret 1957/58 uppskattas alltså av pensionsstyrelsen till 1 976 milj. kronor. Därvid har förutsatts ett pensionspristal motsvarande fyra indextillägg. Av dessa kostnader beräknas 564 milj. kronor utgöra sådana pensionsförmåner, till vilka kommunerna skall bidra enligt lagen om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen. Av sistnämnda belopp beräknas omkring 323 milj. kronor utgöra kostnader för tilläggs-pensioner, änkepensioner och hustrutillägg jämte därå utgående standardförhöjningar och indextillägg ävensom vårdtillägg. Återstoden — 241 milj. kronor — beräknas utgöra kostnaderna för kommunala bostadstillägg. Kommunernas andel har uppskattats till i genomsnitt 49,5 % beträffande tilläggs-pensioner, änkepensioner, hustrutillägg och vårdtillägg samt till 58 % beträffande kommunala bostadstillägg eller till sammanlagt 299,7 milj. kronor. Statens kostnader skulle sålunda uppgå till omkring (1 976,0 — 299,7) 1 676,3 milj. kronor.

Styrelsen anför vidare, att liksom tidigare år av det sålunda beräknade anslaget torde få bestridas kostnaderna för bidrag till den frivilliga statliga pensionsförsäkringen enligt vissa äldre bestämmelser ävensom kostnaderna för undersökning på sjukvårdsanstalt m. m. jämlikt 36 § tredje stycket folkpensioneringslagen. Budgetåret 1955/56 uppgick motsvarande kostnader till 25 141:98 kronor resp. 150 175:92 kronor. Från anslaget torde vidare få bestridas kostnaderna för sådana återbetalningar av pensionsavgifter, som eventuellt kommer att verkställas av pensionsstyrelsen jämlikt fjärde stycket kungörelsen den 25 augusti 1955 (nr 522) om tillämpningen av konventionen med Schweiz rörande socialförsäkring eller på grund av annan med utländsk makt ingången konvention.

Räknas med att fem indextillägg i stället för fyra utgår under hela budgetåret 1957/58, stiger den totala kostnaden med ytterligare 41,4 milj. kronor. Härav utgör 32,8 milj. kronor kostnad, som helt bestrides av statsverket, och 8,6 milj. kronor kostnad, till vilken även kommunerna bidrar. Räknas med en bidragsprocent av i genomsnitt 49,5 kommer på staten 37,1 milj. kronor och på kommunerna 4,3 milj. kronor.

Departementschefen

Folkpensioneringens framtida utformning kan komma att påverkas av tillkomsten av en allmän tjänstepensionering. Jag räknar med att allmänna pensionsberedningen kommer att inom kort lägga fram ett principbetänkande rörande en pensionsreform samt att en på detta betänkande grundad proposition skall kunna föreläggas innevarande års riksdag. Några ändringar beträffande folkpensioneringen, vilka kommer att påverka denna redan under nästa budgetår, synes dock inte böra komma i fråga med anledning härav.

Kungl. Maj:t har den 5 oktober 1956 uppdragit åt pensionsstyrelsen att utreda huruvida den pågående fastighetstaxeringen motiverar jämkning i gällande bestämmelser rörande inkomstprövningen inom folkpensioneringen samt att framlägga de förslag, vartill utredningen kan ge anledning. Pensionsstyrelsen har den 18 december 1956 avlämnat förslag i ämnet, vilket f. n. är föremål för remissbehandling. Jag är ännu icke beredd att taga ställning till frågan huruvida proposition med anledning av förslaget bör föreläggas riksdagen. Även om så befinnes böra ske förutsätter jag, att ändringar av sådan art att de bör inverka på anslagsberäkningen för nästa budgetår inte blir aktuella.

Anslaget för nästa budgetår bör sålunda beräknas på grundval av nu gällande bestämmelser och i enlighet med pensionsstyrelsens förslag uppföras med 1 676 milj. kronor. I detta belopp har inräknats kostnaderna för de f. n. utgående fyra indextilläggen. Varje ytterligare indextillägg beräknas öka statens kostnader med ca 37 milj. kronor för helt budgetår räknat.

Mot vad pensionsstyrelsen anfört rörande bestridande från anslaget av vissa kostnader för bidrag till den frivilliga statliga pensionsförsäkringen m. m. synes intet vara att erinra.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 676 000 000 kronor.

[110] 5. **Fondering för framtida pensionsändamål.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 275 000 000 kronor (statsliggaren s. 374), vilket disponeras för överföring till den fr. o. m. samma budgetår för framtida pensionsändamål inrättade särskilda pensioneringsfonden.

Ifrågavarande fondbildning har tillkommit i syfte att lägga en finansiell grund för en blivande pensionsreform och anslaget för innevarande budgetår har anvisats såsom en första insats till fonden. Såsom jag anfört under nästföregående punkt räknar jag med att allmänna pensionsberedningen kommer att inom kort lägga fram ett principbetänkande rörande en pensionsreform samt att en på detta betänkande grundad proposition skall kunna föreläggas årets riksdag. Det synes lämpligt, att de finansiella förutsättningarna för en pensionsreform ytterligare förstärkes under nästa budgetår. I likhet med vad som beslutats för innevarande budgetår bör för ändamålet tagas i anspråk de medel, som under budgetåret 1957/58 beräknas inflyta genom den av 1955 års riksdag beslutade höjningen av skattesatsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl., varvid dessa medel, vilka även för nästa budgetår beräknas till 275 milj. kronor, bör tillföras särskilda pensioneringsfonden med redovisning över förevarande anslag. Jag föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 275 milj. kronor. De fonderade medlen bör komma till den användning, som Kungl. Maj:t och riksdagen framtiden bestämmer. Beträffande placering och förvaltning i övrigt av de fonderade medlen bör gälla vad som f. n. härom är föreskrivet. Detta innebär bl. a., att de fonderade medlen t. v. skall placeras på särskilt konto i riksbanken.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fondering för framtida pensionsändamål* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 275 000 000 kronor.

[111] 6. **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	3 300 000	3 370 531
1956/57 (statsliggaren s. 374)	3 900 000	
1957/58 (förslag)	4 040 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{20/4} 1956) beräknat antalet pensionsutbetalningar under kalenderåret 1957 till ca 10,1 milj. Med oförändrad ersättning av 40 öre per utbetalning beräknas anslagsbehovet för nästa budgetår till 4 040 000 kronor.

Statskontoret och generalpoststyrelsen har inte haft något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning.

Departementschefen

Jag tillstyrker pensionsstyrelsens förslag och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 040 000 kronor.

[112] 7. Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	12 000 000	11 857 513
1956/57 (statsliggaren s. 374)	12 880 000	
1957/58 (förslag)	12 200 000	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1955/56 en reservation av 1 078 421 kronor.

Pensionsstyrelsens verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet omfattar dels individuell verksamhet, d. v. s. behandling, vård, yrkesutbildning m. m. åt personer, vilka kan väntas genom dylika åtgärder återvinna eller bibehålla arbetsförmågan, dels annan verksamhet, som avser att i folkpensioneringens intresse förebygga eller häva arbetsförmåga eller befordra folkhälsan.

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) lagt fram beräkningar av medelsbehovet under nästa budgetår. Dessa beräkningar ävensom de faktiska utgifterna under budgetåret 1955/56 och den beräkning, som ligger till grund för det för innevarande budgetår anvisade anslaget, framgår av följande översikt.

Ändamål	Utgift 1955/56	Disponibla medel 1956/57	Pens.-styr. beräkn. för 1957/58	Ökning resp. minskning 1957/58
<i>Individuell verksamhet</i>				
1. Vård å				
a. pensionsstyrelsens				
sjukvårdsanstalter				
samt å sommarkur-				
orter	10 285 041	11 475 000	12 200 000	+ 725 000
b. lupushem och an-				
nan specialvård ...	200 509	200 000	200 000	—

Ä n d a m å l	Utgift 1955/56	Disponibla medel 1956/57	Pens.-styr. beräkn. för 1957/58	Ökning resp. minskning 1957/58
2. Yrkesutbildning	275 216	125 000	100 000	— 25 000
3. Näringshjälp (maski- ner, invalidbilar m. m.)	712 699	680 000	1 000 000	+ 320 000
4. Läkareundersökning och observation	180 705	190 000	190 000	—
5. Resor	3 343	10 000	10 000	—
Summa	11 657 513	12 680 000	13 700 000	+ 1 020 000

Annan verksamhet

6. Bidrag till mindre bad- anläggningar å lands- bygden m. m.	200 000	200 000	200 000	—
Summa kronor	11 857 513	12 880 000	13 900 000	+ 1 020 000

Då styrelsen beräknar, att vid utgången av budgetåret 1956/57 skall finnas en reservation av 1 700 000 kronor, föreslår styrelsen, att anslaget för budgetåret 1957/58 anvisas med (13 900 000 — 1 700 000) 12 200 000 kronor.

Motivering

1 a. *Vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter m. m.* Kostnaderna för pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter har under budgetåret 1955/56 blivit lägre än de beräknade, beroende bl. a. på minskat platsantal vid anstalterna. Även under budgetåret 1956/57 torde en besparing uppkomma i förhållande till vad tidigare antagits. För budgetåret 1957/58 räknar styrelsen med ett sammanlagt platsantal å sjukvårdsanstalterna av 1 138. Härvid har inte inräknats den reumatologiska klinikbyggnaden vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, vilken tills vidare disponeras av Göteborgs sjukhusdirektion. Däremot har i nämnda antal räknats in en nybyggnad, inrymmande 60 patienter, vid lasarettet i Umeå, vilken nybyggnad tidigare antagits kunna tagas i bruk våren 1956 men som icke torde kunna beläggas förrän i slutet av år 1956. Vidare har räknats in 64 vårdplatser i en nybyggnad vid lasarettet i Lund. Denna nybyggnad har tidigare antagits komma att tagas i bruk under hösten 1956 men torde ej kunna beläggas förrän våren 1957.

För budgetåret 1956/57 har styrelsen för de nya platserna vid lasarettet i Lund räknat med ökade vårdkostnader endast för ett halvt år. Då dessa platser kommer att beläggas under hela budgetåret 1957/58 kommer en ökning av vårdkostnaderna med ca 575 000 kronor att uppstå. Dessutom torde med hänsyn till ökade löneutgifter och höjda priser å livsmedel m. m.

en höjning av medelkostnaden per vård dag vara att emotse, vilken höjning beräknas medföra en ökad anslagsbelastning om minst 150 000 kronor. Den sammanlagda ökade belastningen skulle alltså uppgå till omkring 725 000 kronor, jämfört med anslagsberäkningen för innevarande budgetår. Inom pensionsstyrelsen har diskuterats möjligheten att vid sjukhusen i Nynäshamn och Tranås vidta mera intensiva åtgärder för rehabilitering under ledning av särskilda läkare, men styrelsen är ej beredd att lägga fram förslag i ämnet.

Styrelsens bidrag till personer, som hänvisas till vård på sommarkurort, utgår f. n. med högst 1 020 kronor för vårdperiod och högst 17 kronor per vård dag. Medelutgiften för vård på sommarkurort har härvid beräknats till 20 kronor per vård dag. Vård torde emellertid hädanefter inte kunna beredas för lägre avgift än 22 kronor per dag. Styrelsen har därför ansett nödvändigt att överväga en höjning av vårdbidraget till högst 1 140 kronor för vårdperiod och högst 19 kronor per vård dag. Styrelsen anser sig kunna räkna med en minskning av antalet fall som hänvisas till vård på sommarkurort, varför kostnaderna torde kunna beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 485 000 kronor.

3. *Näringshjälp.* För maskiner, igångsättande av självständig verksamhet, bilar, invalidvagnar m. m. har för innevarande budgetår beräknats 680 000 kronor. Sedan budgetåret 1949/50 har totala antalet beviljade ansökningar per budgetår nästan tredubblats. Då kostnaderna kan antagas komma att ytterligare stegras och tillströmningen av bidragsansökningar att alltjämt öka, beräknar styrelsen för ifrågasvarande ändamål 1 000 000 kronor under nästa budgetår.

Yttranden

Statskontoret har ifrågasatt huruvida bidraget till personer, som hänvisas till vård på sommarkurort, bör höjas ytterligare. För näringshjälp bör beräknas 710 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har framhållit önskvärdheten av att de av pensionsstyrelsen omnämnda mera intensiva rehabiliteringsåtgärderna kommer till stånd.

Arbetsmarknadsstyrelsen har inte haft något att erinra mot pensionsstyrelsens anslagsberäkning.

I detta sammanhang torde få nämnas, att *De vanföras riksförbund* (skr. 20/11 1956) framhållit behovet av ökad medelsanvisning för bidrag till invalidfordon. Riksförbundet har hemställt, att det statliga anslaget till ifrågasvarande ändamål ökas till 1 500 000 kronor årligen, varigenom bidragsgivningen i det enskilda fallet kommer att kunna ökas till $\frac{3}{4}$ av fordonets anskaffningskostnad, varjämte utrymme kommer att ges för bidrag till nyanskaffning i stället för förbrukat fordon.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har den 19 oktober 1956 bemyndigat pensionsstyrelsen att med Västerbottens läns landsting träffa avtal om vård av styrelsens patienter å en vid lasarettet i Umeå nybyggd avdelning, rymmande 60 patienter. Härigenom och genom tidigare godkännanden av avtal om inrättande vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och vid lasarettet i Lund av reumatikeravdelningar om 120 resp. 64 platser har Kungl. Maj:t meddelat beslut med anledning av riksdagens år 1946 (prop. 224, SU 182, rskr 388) lämnade bemyndigande för Kungl. Maj:t att föranstalta om inrättande av ytterligare högst 250 vårdplatser för reumatiskt sjuka vid därför lämpade sjukhus. Dessa avdelningar har ännu endast delvis tagits i bruk för reumatikervård; avdelningen i Göteborg disponeras enligt Kungl. Maj:ts medgivande t. o. m. 1958 för annat sjukvårdsändamål medan avdelningarna i Lund och Umeå tages i bruk innevarande budgetår. Samtidigt med denna utbyggnad har platsantalet vid pensionsstyrelsens sjukhus minskat med 147 genom att vissa av styrelsen drivna lasarettsavdelningar övertagits av sjukhusets huvudman.

Pensionsstyrelsen är genom sina sjukhus och sjukhusavdelningar huvudman för en väsentlig del av reumatikervården i landet. Detta är att betrakta som ett provisorium. Allmän enighet torde råda om att i varje fall de avdelningar, som anordnats i anslutning till av landsting och städer drivna sjukhus, skall övertagas av sjukhusvårdens ordinarie huvudmän så snart sjukhusvården byggts ut tillräckligt för att även de reumatiskt sjuka skall kunna erhålla vård inom den allmänna sjukvårdens ram. Förutsättningar för en mera allmän avveckling av pensionsstyrelsens lasarettsavdelningar har tidigare ej ansetts föreligga. I denna fråga — som aktualiserats av 1956 års riksdags revisorer — får jag anföra, att det enligt min mening genom förhandlingar med lasarettsavdelningarnas huvudmän bör utrönas om det är möjligt att nu avveckla pensionsstyrelsens befattning med ifrågasvarande avdelningar utan att de reumatiskt sjukas vårdmöjligheter äventyras. Frågan om pensionsstyrelsens egna sjukhus synes fordra ytterligare överväganden.

Mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har jag intet att erinra. Anslaget bör alltså uppföras med 12 200 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 12 200 000 kronor.

[113] 8. Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	12 300 000	12 647 721
1956/57 (statsliggaren s. 375)	16 400 000	
1957/58 (förslag)	14 100 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) uppgivit, att bruttokostnaderna för de särskilda barnbidragen uppgått till 18 700 000 kronor under budgetåret 1954/55 och 17 900 000 kronor under budgetåret 1955/56. Kostnaderna för budgetåret 1957/58 uppskattas till ungefär samma belopp som under budgetåret 1955/56 eller omkring 18 000 000 kronor. Kommunernas andel i kostnaderna beräknas utgå efter en genomsnittlig bidragsprocent av 44,5 och uppskattas sålunda till omkring 8 000 000 kronor. Den på staten belöpande andelen av kostnaderna för de särskilda barnbidragen skulle alltså bli 10 000 000 kronor.

Styrelsen upplyser, att antalet änkebidrag i januari 1955 uppgick till 3 383. Preliminärt har antalet för januari 1956 beräknats till 3 400. Antalet har alltså under år 1955 varit i det närmaste stationärt. Med hänsyn till såväl ökningen av grundbeloppen som den omständigheten att rätten till änkebidrag fr. o. m. år 1956 utsträckts att omfatta även änkor med barn mellan 10 och 12 år är en ökning av antalet bidrag att förvänta. Antalet för januari 1958 uppskattas sålunda till 4 300, varav 3 700 med kommunalt bostadstillägg. Bruttokostnaderna för änkebidragen under budgetåret 1957/58 uppskattas till 8 400 000 kronor, varav 6 500 000 kronor belöper sig på grundbelopp jämte standardförhöjning och indextillägg samt 1 900 000 kronor på kommunala bostadstillägg. Den genomsnittliga bidragsprocenten för kommunernas bidrag beräknas till 49,5 för grundbeloppen jämte standardförhöjning och indextillägg samt 58 för bostadstilläggen. Kommunernas bidrag till änkebidragen uppskattas i enlighet härmed till 4 300 000 kronor och den på staten fallande andelen till 4 100 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för statsverket under ifrågavarande anslag uppskattas sålunda av pensionsstyrelsen till (10 000 000 + 4 100 000) 14 100 000 kronor.

Vid dessa beräkningar har förutsatts, att fyra indextillägg skall utgå på änkebidragen under hela budgetåret 1957/58. Tillkommer ytterligare ett indextillägg under hela budgetåret kommer kostnaderna att stiga med 170 000 kronor, varav 86 000 kronor beräknas falla på staten.

Departementschefen

Vid behandlingen i det föregående (punkten 23) av anslaget till allmänna barnbidrag har statsrådet Lindström anmält, att familjeberedningen lagt fram förslag som berör även de särskilda barnbidragen men att för-

slagen i denna del inte beräknas föranleda proposition till innevarande års riksdag. Medelsbehovet under nästa budgetår för särskilda barnbidrag samt änke- och änklingsbidrag bör därför beräknas på grundval av nu gällande bestämmelser.

Pensionsstyrelsen har föreslagit, att anslaget — som för innevarande budgetår höjdes med 4 100 000 kronor — skall minskas med 2 300 000 kronor. Minskningen föranledes av att antalet särskilda barnbidrag inte ökats så som tidigare beräknats samt att kommunernas bidrag till kostnaderna stigit i högre grad än förut antagits. Styrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår synes böra godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 100 000 kronor.

[114] 9. Bidrag till de blindas förening

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	365 000	365 000
1956/57 (statsliggaren s. 376)	390 000	
1957/58 (förslag)	400 000	

Av anslaget för innevarande budgetår har 325 000 kronor avsetts som bidrag till avlöningar och omkostnader för den av De blindas förening bedrivna depåverksamheten för försäljning av arbetsmaterial till blinda hantverkare samt av dessas hantverksprodukter. Återstående belopp, 65 000 kronor, utgör bidrag till föreningens verksamhet i övrigt.

De blindas förening har (skr. i augusti 1956) anfört, att när föreningens försäljningsaktiebolag den 1 juli 1953 övertog den verksamhet, som tidigare bedrivits av den statliga centraldepån för blindas arbeten, det fastslogs att vissa löner och omkostnader skulle bestridas av statsmedel. Dessa kostnader beräknades till 300 000 kronor för år och för ett vart av budgetåren 1953/54 —1955/56 har föreningen erhållit bidrag med detta belopp. Då föreningen ingav framställning om anslag för budgetåret 1956/57 beräknades lönerna till 209 600 kronor och omkostnaderna till 118 400 kronor eller till sammanlagt 328 000 kronor. Anslaget höjdes för nämnda budgetår till 325 000 kronor. Av nu föreliggande uppgifter rörande budgetåret 1955/56 framgår emellertid, att ett avsevärt underskott icke blott uppstått under det gångna budgetåret utan även, trots anslagsökningen, kommer att uppstå under innevarande budgetår. Detta underskott tvingas föreningen täcka. Därutöver har föreningen även andra kostnader för bolagets verksamhet.

För löner och arvoden utbetalades under budgetåret 1955/56 216 137 kronor. Fr. o. m. den 1 januari 1956 har bolaget varit nödsakat höja

lönerna med 12 600 kronor för år räknat. Lönekostnaderna under innevarande och nästa budgetår beräknas på grund härav till 222 200 kronor. Omkostnaderna utgjorde under budgetåret 1955/56 137 133 kronor och beräknas för nästa budgetår till 132 800 kronor. Sammanlagt beräknas alltså för löner och omkostnader under budgetåret 1957/58 ett medelsbehov av 355 000 kronor. Föreningen hemställer, att statsbidraget till försäljningsverksamheten höjes till detta belopp eller med 30 000 kronor samt att hela anslaget sålunda anvisas med $(390\,000 + 30\,000)$ 420 000 kronor.

Statskontoret har erinrat, att anslaget för innevarande budgetår höjdes med 25 000 kronor. Med hänsyn härtill anser statskontoret det tveksamt om ytterligare uppräknings nu bör medgivas. Om emellertid ett ökat bidrag skulle framstå som motiverat håller ämbetsverket före, att höjningen bör begränsas till 10 000 kronor.

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka större höjning av anslaget än med 10 000 kronor eller till 400 000 kronor.

I detta sammanhang torde för riksdagen böra anmälas följande. Den av De blindas förenings försäljningsaktiebolag bedrivna depåverksamheten till hjälp åt blinda hantverkare stödes av staten dels genom det årliga bidrag, som utgår från nu ifrågavarande anslag, dels ock genom att staten kostnadsfritt tillhandahåller vissa kontors- och lagerlokaler. Huvuddelen av lokalerna har inrymts i en för ändamålet uppförd byggnad, men då denna inte varit tillräcklig har för verksamheten också tagits i anspråk andra utrymmen, delvis bestående av De blindas förening tillhöriga lager-skjul, som uppförts i anslutning till nämnda byggnad. Med anledning av framställning från föreningen har Kungl. Maj:t den 14 december 1956 bemyndigat byggnadsstyrelsen att tills vidare förhyra för verksamheten erforderliga lokaler i en nybyggnad, som föreningen uppför i Stockholm för ett annat dotterföretag. Kostnaderna skall bestridas från statens allmänna fastighetsfonds utgiftspost till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 400 000 kronor.

J. Diverse

[115] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till förevarande delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 715 000 kronor.

[116] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till förevarande fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

[117] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	794 300	762 913
1956/57 (statsliggaren s. 376)	849 200	
1957/58 (förslag)	878 400	

Yrkanden

Statens hyresråd har (skr. ²⁹/₈ 1956) hemställt, att anslaget höjes med 39 100 kronor.

1. Höjning av årsarvodena till rådets ledamöter	3 000
2. 1 kontorsbiträde	8 724
3. Reglerad befordringgång och löneklassuppflyttningar	2 024
4. 1956 års lönehöjning	25 350
	+ 39 098

Motivering

Antalet till rådet inkomna besvärsmål har minskat från 4 240 under budgetåret 1954/55 till 3 990 under budgetåret 1955/56. Arbetsbalansen, som under tiden 30 juni 1955—30 juni 1956 minskat från 2 303 till 2 283 mål, bör nedbringas till 1 500 mål för att kunna anses normal med hänsyn till den tid förfarandet måste ta i hyresrådet. För att detta skall bli möjligt måste — även om tillströmningen av mål fortsätter att visa någon

nedgång — verksamheten under budgetåret 1957/58 bedrivs i den omfattning, som förutsatts vid beviljande av anslag för innevarande budgetår.

1. Årsarvodet till ledamot av hyresrådet har alltsedan den 1 juli 1942 utgjort 1 000 kronor. Starka skäl synes tala för att ifrågavarande arvode nu höjes med lägst 500 kronor.

2. Då fastighetsomkostnadsundersökningen för varje år utökas med undersökningar av omkostnaderna för sådana fastigheter som färdigställts två år före undersökningsåret, synes det ofrånkomligt att bearbetningen av det sålunda successivt växande undersökningsmaterialet kräver ytterligare personal. För budgetåret 1957/58 torde sålunda ännu ett kontorsbiträde i löneklass 8 erfordras.

Yttrande

Statskontoret har med hänsyn till pågående översyn av vissa arvoden inte gått in på en prövning av framställningen om höjning av årsarvodena till rådets ledamöter. Med anledning av yrkandet om ökade medel för anställande av ett kontorsbiträde har statskontoret erinrat om den anslagsförstärkning av 25 000 kronor — avsedd till avlönande av tillfällig arbetskraft — som hyresrådet erhållit alltsedan budgetåret 1955/56. Under hänvisning härtill är statskontoret icke berett tillstyrka ökad medelstilledning för biträdeshjälp.

Departementschefen

Någon ökad medelsanvisning för utökning av biträdespersonalen är jag inte beredd att tillstyrka. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag för höjning av vissa arvoden ett belopp av 1 800 kronor. Omräkningsposterna föranleder därutöver en uppräknig av anslaget med 27 400 kronor. Anslaget bör sålunda höjas med (1 800 + 27 400) 29 200 kronor och uppföras med (849 200 + 29 200) 878 400 kronor.

I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58
anvisa ett förslagsanslag av 878 400 kronor.

[118] 4. Statens hyresråd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	74 500	72 478
1956/57 (statsliggaren s. 377)	74 500	
1957/58 (förslag)	72 500	

Statens hyresråd har (skr. ²⁹/₈ 1956) hemställt, att anslaget höjes med 700 kronor för hyra av räknemaskiner till ytterligare ett kontorsbiträde.

Statskontoret avstyrker den föreslagna anslagshöjningen samt framhåller, att anslagsposten till sjukvård med hänsyn till belastningen (1955/56 2 879 kronor) synes kunna nedsättas från 5 000 till 3 000 kronor.

Departementschefen

I enlighet med statskontorets förslag förordar jag, att anslaget minskas med 2 000 kronor och alltså uppföres med (74 500 — 2 000) 72 500 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 72 500 kronor.

[119] 5. Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	40 000	50 751
1955/56	40 000	70 680
1956/57 (statsliggaren s. 378)	40 000	
1957/58 (förslag)	50 000	

Anslaget bör med hänsyn till belastningen höjas. I avbidan på ytterligare erfarenhet rörande medelsåtgången bör höjningen begränsas till 10 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[120] 6. Internationellt socialpolitiskt samarbete

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	830 000	864 510
1955/56	830 000	811 819
1956/57 (statsliggaren s. 378)	800 000	
1957/58 (förslag)	800 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, för delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet samt för det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Sveriges andel i kostnaderna för den internationella arbetsorganisationen uppgick för år 1955 till ca 694 000 kronor, vilket belopp utbetalades under budgetåret 1955/56. Sveriges andel för år 1957, vilken skall erläggas under budgetåret 1957/58, beräknas till ca 640 000 kronor. Anslaget synes för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[121] 7. **Bidrag till utlandssvenskarnas förening**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	50 000	50 000
1956/57 (statsliggaren s. 378)	50 000	
1957/58 (förslag)	50 000	

Av anslaget för innevarande budgetår avses för livsmedelssändningar till svenskar i utlandet jämte härå belöpande administrationskostnader 12 000 kronor, för kuratorsverksamhet i Sverige 8 000 kronor och för bidrag till föreningens ordinarie verksamhet 30 000 kronor.

Utlandssvenskarnas förening har (skr. ^{14/9} 1956) hemställt om statsbidrag för nästa budgetår med oförändrade belopp för livsmedelssändningar och kuratorsverksamhet. Sistnämnda verksamhet, som under de senaste åren bedrivits vid föreningens kontor i Stockholm och Malmö, har kommit att alltmer koncentreras till Stockholm. Föreningen hemställer därför om att själv få bestämma, huruvida en kurator skall finnas i Malmö. Därjämte upprepar föreningen sitt senast föregående år under hänvisning till penningvärdets fall framförda önskemål om ett till 40 000 kronor förhöjt belopp till föreningens ordinarie verksamhet. Föreningen hemställer alltså, att anslaget höjes till 60 000 kronor.

Vidare anhåller föreningen, att, i likhet med vad som medgivits för innevarande budgetår, bidrag till kostnader för utlandssvenska barns besök i Sverige må utgå i den mån de kan rymmas inom anvisat belopp.

Statskontoret föreslår, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår.

Departementschefen

Någon höjning av anslaget kan jag inte förorda. Däremot anser jag, att den nuvarande fördelningen av anslaget på olika delbelopp för särskilt angivna ändamål bör slopas och att sålunda föreningen bör få själv avgöra, på vilket sätt bidraget skall användas inom ramen för föreningens verksamhet.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[122] 8. **Understöd åt utlandssvenskar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	25 000	14 987
1956/57 (statsliggaren s. 378)	20 000	
1957/58 (förslag)	20 000	

Från detta anslag bestrides kostnader för hjälpverksamhet enligt kungörelsen den 9 juni 1950 (nr 383) angående bistånd åt utlandssvenskar som återvända till Sverige, m. m. Jämlikt kungörelsen lämnas bistånd i form av mottagningshjälp, starthjälp och rörelselån. Verksamheten har, i vad den avser mottagningshjälp, fr. o. m. den 1 juli 1956 överflyttats från arbetsmarknadsstyrelsen till länsstyrelserna. I övrigt ankommer verksamheten alljämt på arbetsmarknadsstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) anført, att av utgifterna under budgetåret 1955/56 för ifrågavarande hjälpverksamhet 14 211 kronor belöpte på den del som övertagits av länsstyrelserna och 776 kronor på den del som kvarstår hos arbetsmarknadsstyrelsen. Styrelsen framhåller svårigheten att bedöma omfattningen av verksamheten under nästa budgetår samt föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret har inte funnit anledning till erinran mot förslaget.

Departementschefen

Med biträdande av arbetsmarknadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[123] 9. **Understöd åt flyktingar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	115 000	110 349
1956/57 (statsliggaren s. 379)	90 000	
1957/58 (förslag)	500 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna i form av mottagningshjälp och startlån för omhändertagande genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg av till Sverige anländande flyktingar. Vidare bestrides därifrån kostnader för bidrag i vissa fall till flyktingars resor från Sverige samt de särskilda kostnader i övrigt för flyktingar, som kan anses ofrånkomliga men för vilka särskilda medel ej beräknats (prop. 1950: 136; SU 83; rskr 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1956) anført, att antalet illegala inresor i Sverige av flyktingar numera är mycket obetydligt. Däremot på-

går en omfattande överföring för bosättning i Sverige av flyktingar från läger under Förenta Nationernas flyktingorgan. Under föregående budgetår kom förevarande anslag huvudsakligen att tagas i anspråk i samband med denna överföring. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 mars och 30 juni 1955 samt den 2 mars och 15 juni 1956 skall Sverige mottaga sammanlagt omkring 1 100 flyktingar — därav ca 130 tuberkulossjuka — jämte anhöriga till dem. Kostnaderna för starthjälp åt de sjuka flyktingarna och deras anhöriga skall bestridas från detta anslag, från vilket även skall utgå en del av kostnaderna för omhändertagande av samt omskolning och starthjälp åt de arbetsföra flyktingarna och deras anhöriga. Nämnade flyktingaktioner torde i huvudsak komma att avslutas under innevarande budgetår.

Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår framhåller styrelsen, att något fastare underlag för beräkningen ej finns att tillgå, eftersom utgifternas storlek huvudsakligen blir beroende på i vad mån Kungl. Maj:t beslutar om överföring av ytterligare flyktinggrupper. Styrelsen anser sig böra räkna med samma anslag som under innevarande budgetår med följande fördelning på olika ändamål: mottagningshjälp 40 000 kronor (utgift 1955/56 54 243 kronor), startlån 45 000 kronor (utgift 1955/56 53 986 kronor) och bidrag till flyktingars resor från Sverige 5 000 kronor (utgift 1955/56 2 120 kronor).

Statskontoret har inte haft något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag.

Departementschefen

Sedan arbetsmarknadsstyrelsen lade fram sina anslagsberäkningar har i Sverige mottagits omkring 4 000 ungerska flyktingar. Kostnaderna för denna flyktingmottagning torde i huvudsak komma att falla på innevarande budgetår. Jag ämnar senare denna dag föreslå, att på tilläggsstat anvisas ett särskilt anslag härför.

Beträffande de i arbetsmarknadsstyrelsens anslagsframställning omnämnda flyktinggrupperna har tillämpats den ordningen, att kostnaderna för deras överförande till Sverige och omhändertagande här fördelats på flera olika anslag, nämligen det under tredje huvudtiteln uppförda anslaget till Bidrag till internationell hjälpverksamhet, de under femte huvudtiteln uppförda anslagen till Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m., till Kostnader för överflyttning av arbetskraft, till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet och till Understöd åt flyktingar m. m. samt det under elfte huvudtiteln anvisade anslaget till Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar. För nästa budgetår bör vidtagas den förenklingen att särskilda medel för flyktingar inte beräknas under anslagen till Kostnader för överflyttning av arbets-

kraft och till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet. I stället bör från anslaget till Understöd åt flyktingar m. m. kunna bestridas även sådana kostnader som hittills belastat nämnda två anslag, nämligen kostnader för omskolning och för vissa sociala förmåner åt flyktingarna intill dess att de blir i vanlig ordning berättigade därtill. Från detta anslag bör även kunna bestridas de kostnader, som vid organiserade hjälpaktioner uppkommer för flyktingarnas överförande till Sverige.

Särskilt anslag till kostnaderna för förenämnda ungerska flyktingar synes icke böra anvisas för nästa budgetår. Kostnader som då uppkommer för dessa flyktingar bör bestridas i samma ordning som kostnaderna för andra flyktingar.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår under anslaget till Understöd åt flyktingar m. m. saknas hållpunkter för en närmare beräkning. Jag förordar, att anslaget uppföres med 500 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[124] 10. Social upplysningsfilm

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	30 000	54 706
1956/57 (statsliggaren s. 379)	30 000	
1957/58 (förslag)	30 000	

Å anslaget fanns den 30 juni 1956 en reservation av 2 671 kronor.

Kommittén för social upplysningsfilm har (skr. ^{30/8} 1956) anfört, att anslaget de senaste budgetåren regelmässigt anvisats med endast 30 000 kronor. Detta har medfört, att en film har kunnat framställas endast vartannat år. Trots denna inskränkning av produktionen har kommittén nödgats begära särskilda anslag till de senast framställda filmerna, vilka behandlat samhällets ungdomsvård och fosterbarnsvården. Anslag till dessa filmer har lämnats av Stockholms stad resp. Allmänna barnhuset. Kommittén anser det rimligt, att minst en socialfilm framställes varje år och att kostnaderna härför helt täckes av de anslag som anvisas av riksdagen. Framställning av en social upplysningsfilm av god kvalitet kostar numera omkring 100 000 kronor. Utöver innevarande budgetårs anslag behövs alltså för en ny produktion ett tillskott av omkring 70 000 kronor. Kommittén hemställer, att anslaget för nästa budgetår anvisas med detta belopp.

Statskontoret har anfört att, därest anslag alltjämt anses böra utgå till ifrågavarande filmverksamhet, i vart fall någon ökad medelsanvisning ej bör komma ifråga.

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka någon höjning av anslagsbeloppet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[125] 11. **Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.** I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör fr. o. m. nästa budgetår kostnaderna för statens nämnd för arbetstagares uppfinningar överföras från femte huvudtiteln kommittéanslag till ett särskilt förslagsanslag under femte huvudtiteln. Anslaget bör uppföras med 3 000 kronor och benämnas Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

[126] 12. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	835 000	1 038 117
1956/57 (statsliggaren s. 379)	870 000	
1957/58 (förslag)	850 000	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1955/56 en reservation av 9 364 kronor.

Med hänsyn till medelsåtgången under föregående budgetår och till vad jag föreslagit vid behandlingen av anslaget till Socialdepartementet: Avlöningar förordar jag, att anslaget till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga för nästa budgetår uppföres med 850 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kronor.

[127] 13. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	65 000	68 054
1956/57 (statsliggaren s. 379)	100	
1957/58 (förslag)	70 000	

Vid utgången av budgetåret 1955/56 fanns å anslaget en reservation av 67 380 kronor.

Anslaget har för innevarande budgetår med hänsyn till storleken av förefintlig reservation anvisats med endast ett formellt belopp. Medelsanvisningen under anslaget bör nu i första hand höjas till samma belopp som anvisats för de närmast föregående budgetåren, 65 000 kronor. I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör därutöver under anslaget beräknas ett belopp av 5 000 kronor för bestridande av kostnader för visst utbyte av tjänstemän mellan de nordiska länderna. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 70 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

SAMMANFATTNING

För budgetåret 1957/58 skulle, vid bifall till framlagda förslag, under femte huvudtiteln uppföras 3 349 545 900 kronor. Då riksstaten för budgetåret 1956/57 upptar ett belopp av 3 098 637 800 kronor, skulle således huvudtitelns slutsumma komma att öka med 250 908 100 kronor. De automatiska utgiftsökningarna utgör 153,6 milj. kronor och de icke-automatiska 109,5 milj. kronor. Anslagsminskningarna uppgår till 12,2 milj. kronor.

Förändringarna inom huvudtiteln framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1956/57	Äskat 1957/58	Ökning
A. Socialdepartementet	881 500	1 236 000	354 500
B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.	4 546 500	5 266 800	720 300
C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.	584 574 700	690 139 600	105 564 900
D. Nykterhetsvård	16 027 400	27 351 900	11 324 500
E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	98 156 800	102 500 000	4 343 200
F. Bostadsbyggande m. m.	195 005 100	244 487 100	49 482 000
G. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.	273 765 300	278 433 500	4 668 200
H. Arbetarskydd	5 457 000	5 681 100	224 100
I. Folkpensionering m. m.	1 915 746 500	1 989 271 000	73 524 500
J. Diverse	4 477 000	5 178 900	701 900
Summa kronor	3 098 637 800	3 349 545 900	250 908 100

Under avsnittet *socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.* föreslås ett nytt anslag å 450 000 kronor till en levnadskostnadsundersökning under år 1958.

Utgiftsökningen under anslagen till *mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.* beror till allra största delen på föreslagen höjning av de allmänna barnbidragen till 400 kronor för barn och år fr. o. m. den 1 januari 1958. Anslaget till allmänna barnbidrag räknas av huvudsakligen denna anledning upp med 105 milj. kronor. Härutöver föreslås en upprustning av vissa andra former av det statliga familjestödet. Sålunda förordas en utvidgning av statsbidraget till avlönande av hemvårdarinnor. Lönebidragen till lekskolor föreslås vidare höjda med 20 %, varjämte 100 000 kronor beräknas för försöksverksamhet med nya former av halvöppen barnavård m. m. Anslagsbehovet till ersättning till kommunerna för bidragsförskott har räknats upp med 1 milj. kronor. För ungdomsvårdsskolorna begärs bl. a. medel för viss ökning av platsantalet. Anslaget till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna överföres till kapitalbudgeten.

Ökningen av anslagen till *nykterhetsvård* hänför sig delvis till den av 1956 års riksdag beslutade utbyggnaden av de statliga vårdanstalterna för alkoholmissbrukare vid Svartsjö och Venngarn. Den största delen av ökningen avser anordnings- och driftbidrag till icke statliga vårdanstalter för alkoholmissbrukare. Höjda bidragsbelopp, ökning av platsantalet och utvidgning av bidragsgivningen till att omfatta anordningsbidrag även för enskilda anstalter beräknas öka medelsbehovet under anslagen till bidrag för dessa ändamål med 8,2 milj. kronor. I fråga om bidragen till de kommunala nykterhetsnämnderna föreslås en höjning av bidragsprocenten från 60 till 75. Denna höjning och ökad omfattning av verksamheten m. m. beräknas öka medelsbehovet för dessa bidrag med 2,8 milj. kronor. Anslagen för byggnadsarbeten vid de statliga vårdanstalterna flyttas över till kapitalbudgeten.

Under *arbetsmarknadsanslagen* redovisas statens organisationsnämnds undersökning av arbetsmarknadsverket. Med anledning härav föreslås en viss förstärkning av förmedlingsorganisationen. Under anslaget till bidrag till erkända arbetslöshetskassor beräknas en automatisk utgiftsökning med 2 milj. kronor. Utbildningsbidragen åt arbetslösa, partiellt arbetsföra m. fl. föreslås höjda i anslutning till levnadskostnadsstegringarna, varjämte medel beräknas för försöksverksamhet i syfte att öka förutsättningarna för arbetsplacering av ensamställda kvinnor. Ytterligare 200 000 kronor föreslås för bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet. Vidare förordas att upprustningen av arbetsmarknadsstyrelsens maskinpark m. m. för beredskapsarbeten påskyndas.

Vissa av anslagen till *bostadsbyggande m. m.* har beräknats preliminärt i avbidan på särskild proposition. De preliminära beloppen, som grundats på nuvarande bestämmelser, innebär bl. a. ökning av anslaget till ränteftergifter m. m. med 25 milj. kronor och av anslaget till bostadsrabatter med 19 milj. kronor. Anslaget till viss bostadsförbättringsverksamhet har preliminärt minskats med 5 milj. kronor med hänsyn till storleken av de

odisponerade medlen under anslaget. För bidrag till utrustning av allmänna samlingslokaler framlägges förslag om ändrade bidragsvillkor. Anslaget till sådana bidrag föreslås höjt med 200 000 kronor.

Av anslagen till *sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.* föreslås anslaget till bidrag till sjukkassor höjt med 5 milj. kronor.

Ökningen av medelsbehovet under anslagen till *arbetarskydd* är så gott som uteslutande av automatisk natur.

Under anslagen till *folkpensionering m. m.* beräknas en höjning av anslaget till bidrag till folkpensioner med 76 milj. kronor beroende på ökning av antalet folkpensionärer samt på föregående års ökning av antalet indextillägg. Till fondering för framtida pensionsändamål föreslås oförändrat 275 milj. kronor. Medelsbehovet för särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. har beräknats minska med 2,3 milj. kronor. Under anslaget till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet beräknas ytterligare 320 000 kronor till bidrag till invalidbilar m. m.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Karin Wickström

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1957/58

A. Socialdepartementet

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	1 170 000
3	Omkostnader	66 000
		1 236 000

B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.

	Socialstyrelsen:	
4	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet..	3 155 000
12	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	55 000
13	Omkostnader	531 600
15	Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.	182 200
16	Levnadskostnadsundersökning	450 000
	Statens socialvårdskonsulenter:	
23	Avlöningar	330 000
24	Omkostnader	104 200
	Arbetsdomstolen:	
24	Avlöningar	166 500
26	Omkostnader	17 300
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
27	Avlöningar	235 000
28	Omkostnader	40 000
		5 266 800

C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.

29	Mödrahjälp	4 500 000
30	Mödrahjälpnämnderna	140 000
30	Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	3 650 000
46	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor	167 000
47	Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.	5 300 000
48	Socialhjälp och barnavård för lappar	200 000
48	Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem	12 000 000
50	Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem	67 000

Sid.		Kronor
57	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.....	60 000
57	Allmänna barnbidrag.....	632 000 000
81	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.....	2 300 000
82	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	6 500 000
83	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem	100
85	Bidrag till driften av barnhem	2 000 000
86	Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem	48 400
87	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	4 220 000
104	Försöksverksamhet rörande daghem m. m.	100 000
104	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.	384 500
106	Ferieresor för barn	2 400 000
108	Ferieresor för husmödrar	1 200 000
109	Bidrag till driften av semesterhem	525 000
110	Stipendier för underlättande av husmoderssemester	1 000 000
111	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 700 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
118	Avlöningar	5 825 000
136	Omkostnader	3 683 500
140	Engångsanskaffning av inventarier m. m.	45 000
142	Utbildning av personal vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	41 000
143	Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.	100
144	Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m. ...	80 000
145	Bidrag till frälsningsarméns flickhem	3 000
		690 139 600

D. Nykterhetsvård

	Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare:	
146	Avlöningar	1 004 000
152	Omkostnader	800 900
	Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare:	
155	Avlöningar	57 000
156	Omkostnader	18 500
	Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare:	
157	Avlöningar	204 000
158	Omkostnader	84 800
	Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare:	
159	Avlöningar	793 600
165	Omkostnader	647 400
	Statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare:	
168	Avlöningar	58 700
169	Omkostnader	34 500

Sid.		Kronor.
170	Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	2 600 000
180	Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	11 800 000
185	Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m.	500 000
	Länsnykterhetsnämnderna:	
186	Avlöningar	1 312 000
189	Omkostnader	489 000
191	Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder	6 800 000
194	Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. ...	97 500
195	Bidrag till Länkrörelsen	50 000
		27 351 900

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

	Arbetsmarknadsstyrelsen:	
197	Avlöningar	4 800 000
209	Omkostnader	825 000
211	Krisorganisationen	1 250 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen:	
214	Avlöningar	21 560 000
226	Omkostnader	5 594 500
228	Krisorganisationen	1 600 000
230	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	42 000 000
233	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	20 000 000
238	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	475 000
243	Arbetskliniken i Stockholm	255 400
246	Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet	900 000
250	Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet	3 240 000
256	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	100
		102 500 000

F. Bostadsbyggande m. m.

	Bostadsstyrelsen:	
259	Avlöningar	1 4 215 000
260	Omkostnader	1 555 000
	Länsbostadsnämnderna:	
260	Avlöningar	1 3 490 000
261	Omkostnader	1 729 000
261	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	1 85 000 000
261	Bostadsrabatter	1 119 000 000
261	Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet	1 20 000 000

¹ Preliminärt beräknat belopp.

Sid.		Kronor
261	Bidrag till inrättande av pensionärshem	¹ 10 000 000
261	Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnads- tekniska frågor	25 000
	Statens nämnd för byggnadsforskning:	
262	Avlöningar	106 300
264	Omkostnader	32 000
264	Byggnadsforskning	265 000
265	Statens nämnd för samlingslokaler	54 800
273	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler	30 000
273	Bidrag till anskaffning av inventarier för allmänna sam- lingslokaler m. m.	600 000
	Bosättningslån:	
	Statens bosättningslån:	
280	Ersättning åt ortsombud	65 000
281	Ersättning åt riksbanken	320 000
		244 487 100

G. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

	Försäkringsrådet:	
282	Avlöningar	795 300
286	Omkostnader	30 500
	Riksförsäkringsanstalten:	
287	Avlöningar	7 414 700
298	Omkostnader	693 000
300	Bidrag till sjukkassor m. m.	265 000 000
302	Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	1 500 000
304	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersätt- ningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	3 000 000
		278 433 500

H. Arbetarskydd

	Arbetarskyddsstyrelsen:	
305	Avlöningar	1 333 600
307	Omkostnader	187 500
	Yrkesinspektionen:	
309	Avlöningar	3 127 000
312	Omkostnader	858 000
314	Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och före- byggande	80 000
314	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyd- dets område	90 000
315	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetar- skyddslagen	5 000
		5 681 100

¹ Preliminärt beräknat belopp.

Sid.

Kronor

I. Folkpensionering m. m.

Pensionsstyrelsen:

316	Avlöningar	5 796 500
318	Omkostnader	1 240 500
319	Pensionsstyrelsens ortsombud	494 000
320	Bidrag till folkpensioner m. m.	1 676 000 000
325	Fondering för framtida pensionsändamål.....	275 000 000
325	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.....	4 040 000
326	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	12 200 000
330	Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m.	14 100 000
331	Bidrag till de blindas förening.....	400 000
		1 989 271 000

J. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

333	Byggnadsstyrelsens delfond	1 715 000
333	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark..	140 000

Statens hyresråd:

333	Avlöningar	878 400
334	Omkostnader	72 500
335	Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.	50 000
335	Internationellt socialpolitiskt samarbete.....	800 000
336	Bidrag till utlandssvenskarnas förening.....	50 000
337	Understöd åt utlandssvenskar m. m.	20 000
337	Understöd åt flyktingar m. m.	500 000
339	Social upplysningsfilm	30 000
340	Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.....	3 000
340	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	850 000
340	Extra utgifter	70 000

5 178 900**Summa 3 349 545 900**

SJÄTTE HUVUDTITELN

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1957/58 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1, 2, 22—51 och 57—70 upptagna frågorna samt statsrådet Nilson de under punkterna 3—21 och 52—56 upptagna frågorna.

A. Kommunikationsdepartementet

[1] 1. **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	838 400	885 500
1956/57 (statsliggaren s. 381)	915 800	
1957/58 (förslag)	1 049 700	

Inom kommunikationsdepartementet finnes f. n. icke någon rättsavdelning eller lagbyrå. Fr. o. m. budgetåret 1947/48 har emellertid under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anvisats medel för

arvode till en sakkunnig med uppdrag att biträda med handläggningen av lagstiftningsärenden. Innehavaren av denna arvodesbefattning har sedan år 1954 i praktiken haft samma uppgifter och ställning som en lagbyråchef.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för finansdepartementet lämnat en allmän översikt över det förslag angående personaluppsättningen inom statsdepartementen m. m., vilket avgivits av en särskilt tillkallad utredningsman. Såsom framgår av den sålunda lämnade redogörelsen, har utredningsmannen bland annat föreslagit, att avlöningar till vissa sakkunniga i fortsättningen skall bestridas från respektive departements avlöningsanslag och icke såsom för närvarande från departementets kommittéanslag. För kommunikationsdepartementets del föreslår utredningsmannen vidare att en tjänst som lagbyråchef inrättas, varvid anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal anses böra minskas med ett belopp motsvarande ersättningen till den sakkunnige. Jag förordar att den av utredningsmannen föreslagna tjänsten som byråchef för lagärenden i Cr 13 inrättas, varvid medel icke längre erfordras för särskild sakkunnig för lagstiftningsärenden. Merkostnaden för den nya tjänsten beräknar jag till 1 400 kr.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört vid behandlingen av utredningsmannens övriga förslag, upptager jag under departementets avlöningsstat en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost benämnd »Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft» och föreslår i samband härmed viss mindre ändring av beteckningen å den nuvarande posten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Med hänsyn till förutsebart behov beräknar jag den nya anslagsposten till 85 000 kr. Jag avser att under punkten 69 föreslå, att anslaget till kommittéer och sakkunniga nedräknas med samma belopp.

För löneklassuppflyttningar samt höjt rörligt tillägg erfordras en uppräkning av anslaget med 47 500 kr.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts, uppföres anslaget med (915 800 + 1 400 + 85 000 + 47 500) 1 049 700 kr.

I departementets personalförteckning bör uppföras en tjänst som byråchef för lagärenden i Cr 13.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga av mig förordad ändring;
- b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 800
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	447 200
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbets- kraft, <i>förslagsvis</i>	85 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	267 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	212 400
	Summa kr. 1 049 700

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 049 700 kr.

[2] 2. **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	61 400	52 800
1956/57 (statsliggaren s. 382)	66 000	
1957/58 (förslag)	66 000	

Departementschefen. Anslaget torde uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kr.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSVERKET

[3] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	7 250 000	6 768 800
1956/57 (statsliggaren s. 382)	8 003 000	
1957/58 (förslag)	8 335 500	

I. I skrivelse den 31 augusti 1956 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1957/58 under förevarande anslag. Denna beräkning innefattar en höjning av anslaget med dels 581 000 kr. såsom preliminär nettoökning i avvaktan på framläggande av förslag till omorganisation av vägbyrån, dels ock 361 100 kr. för styrelsen i övrigt eller tillhopa 942 100 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkningar	
a) Omorganisation av vägbyrån (preliminärt belopp)	+ 1 009 000
b) Byggnads- och underhållsbyrån	
byrådirektör i Ce 31	+ 24 696
c) Administrativa byrån	
1:e byråsekreterare i Ce 27	+ 20 532
2. Ordinariesättning	
Förändring av 1 kontorsbiträdestjänst i Ce 8 till motsvarande i Ca 8	—
3. Omräkning	
a) Beräknad besparing på posten till tillfällig personal m. m. på grund av föreslagen omorganisation av vägbyrån (preliminärt)	— 428 000
b) Löneklassuppflyttningar	+ 49 000
c) Uppräkning av ett belopp motsvarande 1956/57 års anslag till tillfällig personal med 4 %	+ 53 000
d) Uppräkning av rörligt tillägg	+ 213 872
	<hr/>
	+ 942 100

Motiv

Inledningsvis konstaterar styrelsen att situationen på personalsidan under det gångna budgetåret allvarligt försämrats. Flera tjänstemän i ledande befattningar har lämnat verket. Stora svårigheter att rekrytera de

högre tekniska tjänsterna föreligger. Den pågående försämringen i personalläget kan inom kort leda till en långvarig kris. Skulle dessa rekryteringssvårigheter icke kunna hävas genom en förbättrad lönesättning inom ramen för gällande löneplaner, måste enligt styrelsens förmenande övervägas en tillämpning av ändrade anställningsformer.

I detta sammanhang anmäler styrelsen, att bristen på teknisk personal i hög grad gör sig gällande bl. a. på styrelsens konstruktionsbyrå. Förenklade granskningsförfaranden har måst tillgripas, vilket skett inom områden där så ansetts kunna ske utan allför stor risk.

I petita för de två senaste åren har styrelsen hemställt att en del av verkets extra tjänstemän måtte få överföras på extra ordinarie stat och framhållit att de tjänster, varom varit fråga, fyller ett fortlöpande och stadigvarande behov och att rekryteringsmöjligheterna skulle avsevärt öka om verket kunde erbjuda sökande fastare anställning. Styrelsen vidhåller sin uppfattning att vägande skäl talar för att en del extra tjänster, för vilka lönekostnaderna nu bestrides från anslagsposten »Avlöningar till tillfällig personal m. m.» bör göras extra ordinarie.

Styrelsen bedömer det aktuella rekryteringsläget på teknikersidan så, att en ökad medelstildelning för nästa budgetår knappast är erforderlig med hänsyn till redovisade relativt stora behållningar på verkets avlöningsanslag. Styrelsen har i sina anslagsäskanden sålunda ej utgått från det verkliga personalbehovet utan från möjligheterna att få personal. Ämbetsverket förutsätter dock, att om det skulle kunna erhålla kvalificerad teknisk personal utöver vad nu kan antagas möjligt, möjlighet ges att erhålla de ytterligare anslags- och omkostnadsmedel som härför erfordras. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att om möjligheterna att förvärva tekniker med högre utbildning förbättras under budgetåret 1957/58 få — i den mån anvisade anslag ej räcker till — ställa ytterligare medel till styrelsens förfogande.

1 b) Den ökade trafiken ställer allt större krav på slitstyrkan hos väggroppens ytlager. Vägar med större trafik måste därför beläggas. Den belagda delen av hela vägnätet uppgår till endast ca 9,4 %. Verkställd utredning visar att belägningsverksamheten har mycket stor ekonomisk betydelse. En ytterligare intensifiering av belägningsverksamheten måste därför bli nödvändig om vägunderhållskostnaderna skall hållas inom rimliga gränser. För att biträda väginsektören med försöks- och utvecklingsarbete avseende olika typer av beläggningar, med ökad upplysnings- och utbildningsverksamhet samt med besiktnings- och liknande arbeten på förevarande område erfordras en pensionsberättlig tjänst i 31 lönegraden.

1 c) Styrelsen erinrar om hurusom styrelsen redan i förra årets petita framhöll behovet av en förstärkning av arbetskraften på administrativa byråns personalavdelning. Enligt nyligen gjord utredning har antalet diarieförda ärenden på avdelningen under tiden 1950—55 ökat från 3 500 till

ca 4 800, detta oaktat styrelsen i all möjlig utsträckning delegerat beslutanderätten till vägförvaltningarna. Under de senaste fyra åren har av den fåtaliga personalen icke mindre än fem amanuenser eller byråsekreterare lämnat avdelningen för andra arbetsuppgifter. Avdelningens arbete blir genom de täta skiftena ytterligare försvårat. Styrelsen anser en förstärkning av avdelningens arbetskrafter med en förste byråsekreterartjänst i Ce 27 nödvändig. Till arbetsuppgifterna skulle bl. a. höra handläggningen av statens bilinspektions personalärenden.

Yttranden

Statskontoret. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka bemyndigande av riksdagen att om möjligheterna att förvärva tekniker med högre utbildning samt arbetskrafter på vatten- och avloppsområdet förbättras under budgetåret 1957/58 få på framställning av styrelsen — i den mån anvisade anslag icke förslår — ställa ytterligare medel till styrelsens förfogande. Enligt statskontorets mening lär Kungl. Maj:t redan inom ramen för gällande anslagsbestämmelser äga medgiva erforderligt överskridande av avlönings- och omkostnadsanslagen.

Av vad styrelsen anfört beträffande styrelsens år 1954 framlagda utredning om beläggningarnas betydelse ur väghållnings- och biltrafiksynpunkt framgår, att beläggningsverksamheten är av stor ekonomisk vikt. Med hänsyn härtill torde icke något vara att erinra mot att en ny tjänst inrättas på beläggningsavdelningen. Ämbetsverket förordar dock, att den nya tjänsten placeras i högst 29 lönegraden. Med hänsyn till vad som upplysts angående arbetsförhållandena på administrativa byråns personalavdelning vill statskontoret ej heller motsätta sig inrättandet av en tjänst som förste byråsekreterare i 27 lönegraden.

Statens lönenämnd kan icke tillstyrka högre placering än i 29 lönegraden för den föreslagna tjänsten på styrelsens byggnads- och underhållsbyrå. Styrelsens förslag till löneställning för den nya tjänsten som förste byråsekreterare i Ce 27 på administrativa byrån har däremot icke givit lönenämnden anledning till erinran.

II. I skrivelse den 8 oktober 1956 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* sedermera framlagt förslag till en genomgripande omorganisation av styrelsens vägbyrå. Förslaget innebär en delning av byrån i två byråer, en för vägsidans utrednings- och planläggningsfrågor, därvid utredningskontoret inom delegationen för översiktlig vägplanering förutsättes permanentas och ingå i byråindelningen, samt en för trafikärenden. Organisationsförslaget upptager dels en väsentlig personalförstärkning, dels ock ett ersättande i stor utsträckning av arvodesavlönade eller extra tjänster med pensionsberättigande befattningar. Sålunda föreslås inrättandet av 39 nya sådana tjänster, varav 12 ordinarie och 27 icke-ordinarie. De årliga merkostnaderna för den nya organisationen beräknas till ca 583 000 kr.

Sedermera har styrelsen i en underhandspromemoria den 7 november 1956 angivit de yrkanden i fråga om vägbyråns organisation, som styrelsen anser sig böra framföra för nästa budgetår, om omorganisationen av vägbyrån tills vidare uppskjutes. Yrkandena i promemorian innebär ett ökat medelsbehov av ca 189 300 kr.

	Ökning
1. 1 byrådirektör i Ce 31 (för handläggning av administrativa ärenden, gemensamma för vägbyrån)	24 696
2. 1 byrådirektör i Ce 31 (för handläggning av planärenden inom avdelningen för städerna)	24 696
3. 1 byrådirektör i Ce 31 (för projektering med användning av fotogrammetriska metoder inom avdelningen för landsbygden)	24 696
4. 1 byrådirektör i Ce 31 (för handläggning av trafikärenden och trafiksäkerhetsfrågor inom vägtrafikavdelningen)	24 696
5. 1 byråingenjör i Ce 27 (för handläggning av ärenden rörande statens bilinspektion inom vägtrafikavdelningen)	20 532
6. Tillfällig personal	70 000
	189 316

Motiv

1) För handläggning av administrativa ärenden finnes å vägbyrån en förste byråsekreterare i Ca 29 samt en byråsekreterare, som avlönas med medel för tillfällig personal. Omfattningen av de administrativa arbetsuppgifterna på byrån har successivt vuxit och är numera så stor, att avsevärda svårigheter föreligger att överhuvudtaget medhinna desamma. Handläggningen försvåras även av att uppgifterna är utspridda på åtskilliga håll inom byrån. Den rådande bristen på teknisk personal gör det vidare nödvändigt att i största möjliga utsträckning befria den tekniskt utbildade personalen från sådana uppgifter, som kan fullgöras av administrativt skolad kraft. En sådan arbetsavlastning vore av särskild betydelse inom avdelningen för städerna men av värde även inom avdelningen för landsbygden.

Styrelsen förordar därför en förstärkning av den administrativa personalen för att i första hand möjliggöra en konsekvent överflyttning av administrativa uppgifter till det sekretariat i stabsfunktion, som redan utbildats inom vägbyrån, i syfte att frigöra ingenjörspersonalen från dylika göromål till förmån för de tekniska arbetsuppgifterna. På sekretariatet skulle bl. a. ankomma att upprätta förslag till anslagsaskanden gällande väganlagen, uppsätta skrivelser av allmän natur, upprätta beslut om fastställande av flerårs- och fördelningsplaner och handlägga författningsärenden och dylikt samt handha vissa uppgifter av ekonomisk art i anslutning till medelsdispositionen genom fastställandet av flerårs- och fördelningsplaner.

2) Verksamheten inom avdelningen för städerna har kraftigt ökat och är numera av den omfattning, att icke ens löpande ärenden medhinnes med den omsorg och i den takt, som dessa ärendens vikt kräver. Avdelningschefen har måst ägna allt större del av sin tid åt planärenden till förfång för arbetet i övrigt bl. a. inspektionsverksamheten. Styrelsen har i sina petita upprepade gånger därför hemställt om en förstärkning.

Förutom ärenden rörande översikts- och stadsplaneringen, som ofta kräver utredningar och direkt kontakt med kommunala organ och planläggande myndigheter, ankommer på avdelningen den trafiktekniska granskningen av arbetsplaner, som berör det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet. En betydande arbetsbalans har där ej kunnat undvikas. Arbetet åvilar innehavaren av en byrådirektörstjänst i Cg 31, som fr. o. m. budgetåret 1954/55 inrättats med anlitande av avlöningsmedel för tillfällig personal. Byrådirektören har även måst tagas i anspråk för planfrågor.

Avdelningens uppgifter med statsbidragsgivningen till städer, som är väghållare, omfattar bl. a. upprättande av fördelningsplaner, kostnadsberäkningar och redovisningsgranskning. Även för dessa ärenden föreligger behov av personalförstärkning.

Inrättandet av en ny befattning såsom byrådirektör för handläggning av planärenden skulle möjliggöra att avdelningschefen avlastades och den nuvarande byrådirektören kunde frikopplas för arbetsplansgranskning. Om den tekniska personalen vidare befriades från handläggningen av administrativa och kamerala ärenden, såsom tidigare föreslagits, skulle arbetet därefter kunna i huvudsak bedrivas på två tekniska arbetsgrupper, en för planfrågor och en för granskning av arbetsplaner m. m.

4) Ökningen av vägtrafiken under senare år har framkallat behov av en intensifierad verksamhet i trafiksäkerhetsfrämjande syfte inom vägväsendet. Alltmera uppmärksamhet måste ägnas åt frågor, som berör exempelvis vägvisning, vägmärken och trafikregleringar, säkerhetsanordningar vid vägarbeten och järnvägs korsningar. Vägtrafikavdelningen har fått allt svårare att bemästra dessa sina arbetsuppgifter.

För att tillgodose det mest trängande behovet av en personalförstärkning inom bl. a. här ifrågakommande område inrättade styrelsen med anlitande av medel till tillfällig personal den 1 juli 1954 en tjänst såsom byrådirektör i Cg 31. Tjänsten hålles f. n. vakant på grund av brist på kvalificerad sökande. Befattningen bör därför uppföras såsom extra ordinarie. Det torde icke vara nödvändigt att befattningen tillsättes med en högskoleutbildad väg- och vattenbyggnadstekniker. Även en trafikman med lämplig annan utbildning och tillräcklig erfarenhet inom det berörda verksamhetsområdet bör sålunda kunna komma i fråga. Om avdelningen på så sätt tillfördes en kvalificerad arbetskraft, kunde vägtrafikinspektören mera ägna sig åt handläggning av principiella frågor beträffande vägtrafiken samt i större utsträckning övervaka bilinspektionens arbete.

5) Motorfordonsbeståndets och trafikens snabba tillväxt har tillfört bilinspektionen och därmed dess chefsmyndighet nya och ökade arbetsuppgifter. Särskilt har behovet av ökade inspektioner hos besiktningsmännen samt av anvisningar och föreskrifter för verksamhetens bedrivande gjort sig starkt gällande. Bland nya uppgifter kan nämnas ärenden rörande godkännande av cykel med hjälpmotor och utförandet av färdskrivare å vissa motorfordon.

Nu befintlig personal, vars antal i huvudsak varit oförändrat sedan år 1937, då styrelsen blev chefsmyndighet för bilinspektionen, är icke tillfyllest ens för löpande ärenden. Det har ej heller varit möjligt att i önskvärd omfattning taga initiativ till åtgärder för befrämjande av verksamheten inom bilinspektionen och för höjande av trafiksäkerheten genom bättre fordonskontroll samt bättre urval av förare. För att möjliggöra en intensifiering av verksamheten är viss utökning av personalen ofrånkomlig. I sådant syfte bör en byråingenjörstjänst i Ce 27 inrättas. Innehavaren av tjänsten, som förutsättes ha tjänstgjort som bilinspektör, avses i första hand för utredningar och utarbetande av instruktioner rörande besiktningsverksamheten.

Yttrande

Statens lönenämnd. Lönenämnden vill — ehuru med tvekan — ej motsätta sig att chefen för sekretariatet för allmänt administrativa arbetsuppgifter placeras i 31 lönegraden men kan för övriga tjänster därstädes icke tillstyrka högre lönegradsplacering än 27 lönegraden.

III. I skrivelse den 20 november 1956 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* redovisat resultatet av den översyn, som Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen att i samråd med statens organisationsnämnd, statens sakkrevision och riksräkenskapsverket verkställa rörande formerna för rationaliseringsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket. Undersökningen har utförts av en inom styrelsen tillsatt kommitté, vari ingått representanter för en var av nämnda myndigheter. Resultatet har sammanfattats i ett framlagt betänkande. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansluter sig till vad däri föreslagits. Förslagen innebär en utbyggnad av den nuvarande avdelningen för arbetsorganisation till en rationaliseringsavdelning, förstärkning av organisationen för sakkontrollen samt förstärkning av och överflyttning till riksräkenskapsverket av inom styrelsen kvarvarande del av den kamerala revisionsverksamheten (siffergranskningen). Styrelsen föreslår att den nya organisationen, för vilken merkostnaderna beräknats till sammanlagt ca 585 000 kr., bringas i tillämpning vid budgetårsskiftet 1957/58. Rådande rekryteringsläge anses dock ej möjliggöra en omedelbar utbyggnad av organisationen i dess helhet. Styrelsen föreslår därför, att medel under verkets avlönings- och om-

kostnadsanslag om tillhopa ca 185 000 kr., varav 46 000 kr. under förevarande avlöningsanslag, ställes till styrelsens förfogande under nästa budgetår för en uppbyggnad av i första hand den centrala ledningen av rationaliseringsavdelningen och sakkontrollen samt delar av föreslagna regionala rationaliseringssektioner. Samtidigt förutsättes en uppräknig av riksräkenskapsverkets avlönings- och omkostnadsanslag med omkring 40 000 kr. i samband med överflyttningen av siffergranskningsarbetet till nämnda verk. Ärendet har handlagts i samråd med berörda myndigheter.

Föredraganden

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina egentliga petita för nästa budgetår dels hemställt om åtgärder för att bemästra svårigheterna att få och behålla personal på de högre tekniska tjänsterna, dels ock äskat bl. a. viss mindre personalförstärkning å byggnads- och underhållsbyrån och administrativa byrån.

Sedermera har styrelsen den 8 oktober 1956 framlagt förslag till en genomgripande omorganisation och förstärkning av vägbyrån, innefattande delning av byrån i en byrå för vägsidans utrednings- och planläggningsfrågor och en byrå för trafikärenden, samt inrättande av 39 nya pensionsberättigande tjänster. Merkostnaderna i avlöningar för den nya organisationen, som styrelsen föreslår böra genomföras fr. o. m. nästa budgetår, har styrelsen beräknat till ca 583 000 kr.

Slutligen har styrelsen i samråd med statens organisationsnämnd, statens sakrevision och riksräkenskapsverket i skrivelse den 20 november 1956 anmält resultatet av den översyn av formerna för rationaliseringsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket, som verkställdes enligt uppdrag av Kungl. Maj:t, samt framlagt därav föranledda förslag. Dessa avser bl. a. dels en väsentlig utbyggnad av den egentliga rationaliseringen, vars huvudobjekt är arbetsmetoder och arbetsorganisation, dels en förstärkning av verkets interna teknisk-ekonomiska granskningsverksamhet (sakkontrollen), dels ock överflyttning till riksräkenskapsverket och förstärkning av siffergranskningen av vägförvaltningarnas räkenskaper. Merkostnaderna för den föreslagna organisationen i utbyggt skick uppgår till ca 585 000 kr. Organisationsplanen med sammanlagt 24 nya tjänster förutsättes bli i sin helhet fastställd av statsmakterna fr. o. m. nästa budgetår. På grund av rekryteringssvårigheterna uppskattas den behövliga anslagsökningen för nästa budgetår kunna begränsas till ca 185 000 kr. för väg- och vattenbyggnadsverket och 40 000 kr. för riksräkenskapsverket.

De av styrelsen framlagda omorganisationsförslagen berör i vad avser vägbyrån och formerna för rationaliseringsarbetet mycket viktiga och centrala delar av verkets verksamhet. Med hänsyn till de angelägna behov, som dessa båda förslag är avsedda att tillgodose, skulle det i och för sig vara synnerligen önskvärt, om de kunde förverkligas redan fr. o. m. nästa

budgetår. Flera faktorer samverkar emellertid till att så ej är möjligt eller lämpligt. Förslagen är nämligen, såsom framgår av vad tidigare angivits, sent framlagda och är f. n. föremål för remissbehandling. Båda förslagen är vidare mycket kostnadskrävande och förutsätter inrättandet av ett stort antal ordinarie och extra ordinarie tjänster. En överarbetning av desamma framstår därjämte som nödvändig. Min avsikt är emellertid att söka handlägga dessa organisationsförslag så att en redovisning av deras närmare innebörd och ett ställningstagande till desamma skall kunna framläggas för riksdagen senast i 1958 års statsverksproposition.

Vissa särskilt angelägna behov ifråga om personalförstärkning och ändring av tjänster inom styrelsen synes emellertid böra och kunna tillgodoses redan under budgetåret 1957/58. De förslag, som jag i enlighet härmed i det följande framlägger, bygger på förutsättningen, att de ej föregriper en kommande omorganisation. Vid bedömandet av vilka åtgärder, som närmast behöver vidtagas för styrelsens del, har jag ansett mig böra taga särskild hänsyn till vad styrelsen anfört om svårigheterna att få eller behålla ingenjörer med högre teknisk utbildning. Mina förslag upptager därför bl. a. inrättandet av vissa pensionsberättigande tekniska befattningar, som framstår som särskilt behövliga, men även inrättandet av administrativa tjänster.

I anledning av vad styrelsen anmält rörande arbetsförhållandena inom konstruktionsbyrån och i anslutning till styrelsens i tidigare petita gjorda hemställan om överförande på extra ordinarie stat av vissa extra tjänster där föreslår jag, att två nya extra ordinarie ingenjörsbefattningar inrättas inom denna byrå, nämligen en som byrådirektör i lönegrad 31 och en som byråingenjör i lönegrad 27.

På byggnads- och underhållsbyrån synes en ingenjör böra mera långsiktigt avdelas för att biträda med den centrala handläggningen av de allt mer viktiga frågorna rörande beläggning av grusvägbanorna. För detta ändamål torde styrelsen böra erhålla ytterligare en tjänst som förste byråingenjör i Ce 29.

Övertygande skäl synes mig vidare ha förebragts för att administrativa byrån tillföres ytterligare arbetskraft, icke minst för handläggning av sådana personalärenden och administrativa frågor, vilka berör statens bilinspektion och som ankommer på styrelsen i dess egenskap av chefsmyndighet över inspektionen. Jag tillstyrker därför att styrelsen får anställa ännu en förste byråsekreterare i Ce 27 på administrativa byrån.

Beträffande vägbyrån kan otvivelaktigt skäl förebringas, för att man bl. a. genom delning av byrån bör söka finna en lösning av frågan om en lämplig organisation för handläggning av vägbyråns nuvarande arbetsuppgifter, närmast planering och projektering samt vägtrafikarbetet. De riktlinjer, som styrelsen i sitt organisationsförslag i sådant avseende uppdragit, synes mig i princip kunna läggas till grund för de fortsatta överväganden

i frågan, som framstår såsom nödvändiga. Inom ramen för sina befogenheter synes styrelsen böra vidtaga de åtgärder, som utan att föregripa ett slutligt ställningstagande till omorganisationsfrågan är ägnade att underlätta arbetet på byrån. Icke minst synes man därvid böra söka överflytta icke tekniska arbetsuppgifter från teknikerna till administrativ personal. Styrelsens förslag om inrättandet av en administrativ byrådirektörsbefattning som chef för vägbyråns sekretariat för handläggning av administrativa ärenden finner jag därför välbetänkt och bör för nästa budgetår föranleda att en nuvarande tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 29 ändras till en tjänst som byrådirektör i Ca 31. Vidare föreslår jag att en byrådirektörstjänst i Cg 31 på byråns avdelning för städerna förändras till extra ordinarie. Det framstår slutligen som särskilt angeläget att inom vägbyråns vägtrafikavdelning möjlighet skapas för en intensifiering av arbetet med främst trafiksäkerhetsfrågor och den centrala ledningen av bilinspektionen. Jag torde här bl. a. få erinra om 1955 års statsrevisorers uttalande i denna fråga. Jag anser mig i enlighet härmed i så måtto böra tillstyrka styrelsens förslag i dessa delar att en byrådirektörstjänst i Cg 31 förändras till extra ordinarie samt att styrelsen får anställa en byråingenjör i Ce 27.

Med hänsyn till den relativt stora behållning, som den 30 juni 1956 förelåg i fråga om medel till extra och tillfällig personal under styrelsens avlöningsanslag, förutsätter jag vidare, att styrelsen genom lämplig medelsdisposition skall kunna anställa den extra arbetskraft å framför allt vägbyrån, som befinner sig oundgängligen nödvändig. Ett av styrelsen i detta sammanhang anmält behov, som därvid tills vidare borde kunna tillgodoses med extra arbetskraft, är utvecklandet av fotogrammetriska metoder vid projektering.

De av mig sålunda föreslagna nya tjänsterna och tjänsteförändringarna medför dels ett ökat medelsbehov av 43 128 kr., dels ock att ett belopp om 117 252 kr. bör överföras från posten Avlöningar till tillfällig personal m. m. till att fördelas mellan posterna Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och Rörligt tillägg.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført i bilaga 2 till innevarande års statsverksproposition bör dessutom vissa lönereregleringar vidtagas. Sålunda föreslås dels uppflyttning till Cp 16 av tjänsten som överingenjör vid konstruktionsbyrån i Cp 15 samt till Cp 10 av tjänsten som byrådirektör vid byggnads- och underhållsbyrån i Cp 9, av de tre byrådirektörstjänsterna vid konstruktionsbyrån i Ca 33, av tjänsten som byrådirektör vid förråds- och verkstadsbyrån i Ca 33, av tjänsten som gatuispektör i Ca 33, av tjänsten som väginspektör i Ca 33 och av en tjänst som byrådirektör vid konstruktionsbyrån i Ca 31, varvid förutsättes att en byrådirektörstjänst i Cg 33 indrages. Merkostnaderna för dessa lönereregleringar beräknar jag till 26 484 kr.

För automatiska utgiftsstegringar avseende löneklassuppflyttningar samt

höjt rörligt tillägg torde böra upptagas ett föreslaget belopp av (49 000 + 213 872) 262 872 kr., medan jag ej anser det erforderligt att beräkna ytterligare medel under posten Avlöningar till tillfällig personal m. m.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (8 003 000 + 43 128 + 26 484 + 262 872) avrundat 8 335 500 kr. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

En kontorsbiträdestjänst bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången i enlighet med styrelsens förslag erhålla ordinarie anställning, varför i personalförteckningen bör uppföras ytterligare en sådan tjänst. I personalförteckningen för styrelsen bör vidare uppföras följande ytterligare tjänster, nämligen en överingenjör i Cp 16, sex byrådirektörer i Cp 10, en gatuinspektör i Cp 10, en väginspektör i Cp 10, en byrådirektör i Ca 31, tre byrådirektörer i Ce 31, en förste byråingenjör i Ce 29, en förste byråsekreterare i Ce 27 samt två byråingenjörer i Ce 27. Ur personalförteckningen bör i stället utgå en överingenjör i Cp 15, en byrådirektör i Cp 9, fyra byrådirektörer i Ca 33, en gatuinspektör i Ca 33, en väginspektör i Ca 33, en byrådirektör i Ca 31 och en förste byråsekreterare i Ca 29.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 286 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 200 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 238 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 603 000
	<hr/> Summa kr. 8 335 500

c) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 335 500 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[4] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 186 600	1 260 700
1956/57 (statsliggaren s. 385)	1 245 100	
1957/58 (förslag)	1 346 200	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 255 400 kr.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m. (anvisat 1956/57 34 100 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 36 200 och 26 700 kr.) minskning med hänsyn till belastningen m. m.	— 4 100
2. Reseersättningar m. m. (anvisat 1956/57 442 500 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 380 000 och 372 000 kr.) ökade kostnader till följd av höjd resefrekvens (20 000 kr.), stegrade resekostnadsersättningar och traktamenten (37 500 kr.) samt begärd personalförstärkning (50 000 kr.)	+ 107 500
3. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1956/57 65 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 62 700 och 72 400 kr.) ökning med hänsyn till belastningen	+ 10 000
4. Övriga expenser för eget behov (anvisat 1956/57 549 500 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 473 000 och 495 700 kr.)	
a) Ökade kostnader av löpande natur för städning	+ 2 500
b) Ökade kostnader av löpande natur för annonsering	+ 6 000
c) Ökade kostnader av löpande natur för vissa specialkurser	+ 2 000
d) Kostnader i anledning av äskad personalförstärkning, varav engångskostnad 54 000 kr.	+ 99 000
e) Engångskostnad för ersättningsanskaffning av kontorsmaskin för samtidig utskrift av postgiroförteckning och giro- resp. utbetalningskort	+ 8 000
f) För budgetåret 1956/57 beräknat engångsbelopp för medgiven personalförstärkning bortfaller	— 12 500
5. Övriga expenser för annat än eget behov (anvisat 1956/57 175 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 196 400 och 239 000 kr.) ökade kostnader genom prisstegringar och ökad blankettåtgång vid vägförvaltningar och statens bilinspektion	+ 25 000
6. Publikationstryck (anvisat 1956/57 53 000 kr., varav 20 000 kr. för en periodisk informationstidskrift; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 45 400 och 48 700 kr.) ökade kostnader till följd av större antal nummer av tidskriften	+ 12 000
	<u>+ 255 400</u>

Motiv

6) Tidigare har styrelsen anhållit om mera medel för att kunna utöka antalet nummer av informationstidskriften Vårt Verk från tre till fyra per år. Till följd av de stegrade omkostnaderna för tidskriften medger nu de beviljade medlen att endast fem nummer per tvåårsperiod utges. Styrelsen vidhåller att minst fyra nummer böra utgivas årligen och beräknar medelsbehovet därför till 32 000 kr., vilket innebär en ökning med 12 000 kr.

Yttrande

Statskontoret. Den förutsatta ökade belastningen av posten till reseersättningar m. m. till följd av stegrad resefrekvens och höjda traktamenten synes i stort sett kunna rymmas inom nuvarande anslagsram. Statskontoret ifrågasätter om icke expenskostnaderna i anledning av föreslagen personalförstärkning kan begränsas avsevärt. Då statskontoret vidare icke kan tillstyrka ökad medelsanvisning för vissa specialkurser och för annonsering, föreslås att delposten övriga expenser för eget behov uppräknas med högst 50 000 kr.

Beträffande ökade medel till den av styrelsen utgivna informationstidskriften har statskontoret inhämtat, att av de affärsdrivande verken utgivna liknande publikationer utkommer var eller varannan månad. Med en relativt begränsad höjning av anslagsposten skulle tidskriften kunna utges en gång i kvartalet. Vissa kostnadsbesparingar kan nämligen göras, bl. a. genom övergång till ett mindre format. Då en dylik tidskrift är av värde för att stärka kontakten mellan verket och de anställda, vill statskontoret icke motsätta sig en medelsökning med högst 8 000 kr. men förutsätter, att styrelsen i samråd med statskontorets tryckeriintendent söker nedbringa tryckerikostnaderna för tidskriften.

Föredraganden

Sjukvårdsposten torde kunna minskas med 4 100 kr.

För reseersättningar föreslår jag en uppräkning med 54 000 kr.

För bränsle, lyse och vatten bör anvisas ytterligare 10 000 kr. Delposten till övriga expenser för eget behov torde böra ökas med 2 500 för städningskostnader och 6 000 kr. för annonsering. 8 000 kr. torde böra anvisas för att möjliggöra begärd ersättningsanskaffning av en kontorsmaskin. I anledning av den under avlöningsanslaget föreslagna personalförstärkningen synes vidare delposten böra uppräknas med 5 200 kr., varav 3 000 kr. i engångskostnader. Å andra sidan nedgår medelsbehovet med 12 500 kr. avseende för innevarande budgetår beräknat engångsbelopp. Nettoökningen å delposten blir därför (2 500 + 6 000 + 8 000 + 5 200 — 12 500) 9 200 kr. Delposten till övriga expenser för annat än eget behov synes, i enlighet med styrelsens förslag, böra höjas med 25 000 kr.

För att möjliggöra utgivning av större antal nummer årligen av verkets informationstidskrift tillstyrker jag en medelsökning av posten publikationstryck med 7 000 kr.

Då jag i övrigt icke anser mig böra tillstyrka någon ändring i omkostnadsstaten, torde anslaget böra uppföras med (1 245 100 — 4 100 + 54 000 + 10 000 + 9 200 + 25 000 + 7 000) 1 346 200 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 346 200 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 3. Vägförvaltningarna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	19 494 500	18 619 500
1956/57 (statsliggaren s. 386)	21 530 000	
1957/58 (förslag)	22 385 400	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) föreslår, att anslaget ökas med 857 000 kr.

Ökning

1. Ordinariesättning

Förändring av 2 befattningar som kontorsbiträde i Ce 8 till motsvarande i Ca 8

—

2. Omräkning

a) Löneklassuppflyttningar	150 500
b) Uppräkning av anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal m. m. med hänsyn till höjningen av statstjänstemännens löner	86 800
c) Höjt rörligt tillägg	619 700
	<hr/>
	857 000

Föredraganden

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör de nuvarande distriktsingenjörstjänsterna vid vatten- och avloppsorganisationen uppflyttas från Ce 31 till Ce 33. Merkostnaden härför beräknar jag till 33 480 kr.

I förra årets statsverksproposition framhölls under detta anslag angelägenheten av en personell förstärkning av den regionala vatten- och avloppsorganisationen. I enlighet härmed föreslogs också en utbyggnad av nämnda distriktsorganisation genom inrättande av pensionsberättigande befattningar. Jag anser att man bör fortsätta denna upprustning även nästa

budgetår. Med hänsyn till ansvällningen och karaktären av distriktsingenjörernas arbetsuppgifter är det därvid i första hand angeläget att organisationen planerligt utbygges att omfatta en distriktsingenjörstjänst i varje län med undantag för Gotlands län. För nästa budgetår föreslår jag därför att, utöver de nuvarande 18 distriktsingenjörstjänsterna, ytterligare två sådana tjänster i Ce 33 må inrättas. Vidare torde tre ingenjörstjänster i Cg 27 böra förändras till extra ordinarie. I enlighet härmed kräves en anslagshöjning med i runt tal 51 700 kr.

För utgiftstegringar i samband med löneklassuppflyttningar och höjning av statstjänstemännens löner har styrelsen äskat sammanlagt 857 000 kr. Då jag ej är beredd att förorda en ytterligare uppräkningspost till tillfällig personal m.m., synes den sålunda begärda uppräkningsposten kunna begränsas till 770 200 kr.

I överensstämmelse med det anförda skulle anslaget uppföras med (21 530 000 + 33 480 + 51 700 + 770 200) avrundat 22 385 400 kr.

Två kontorsbiträden i Ce 8 bör jämlikt grunderna för den reglerade beföringsgången i enlighet med styrelsens förslag erhålla ordinarie anställning, varför i personalförteckningen bör uppföras ytterligare detta antal sådana tjänster. I personalförteckningen för vägförvaltningarna bör vidare uppföras 20 distriktsingenjörstjänster i Ce 33 och tre ingenjörstjänster i Ce 27. Ur förteckningen bör i stället utgå 18 distriktsingenjörstjänster i Ce 31.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 233 400
2. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	2 170 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	7 436 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 546 000
	Summa kr. 22 385 400

c) till *Vägförvaltningarna*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 22 385 400 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6] 4. Vägförvaltningarna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 123 300	4 139 000
1956/57 (statsliggaren s. 387)	4 189 500	
1957/58 (förslag)	4 503 900	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer i skrivelser den 31 augusti och den 29 oktober 1956, att anslaget ökas med 384 500 kr.

I. I skrivelsen den 31 augusti 1956 hemställs, att anslaget höjes med 334 700 kr.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m. (anvisat 1956/57 68 800 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 97 400 och 60 600 kr.) minskning med hänsyn till belastningen	— 3 800
2. Reseersättningar (anvisat 1956/57 2 595 500 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 2 583 500 och 2 766 300 kr.) ökning med hänsyn till belastningen (154 500 kr.) samt höjda traktementen och resekostnadsersättningar vid tjänsteresor med egen bil (250 000 kr.)	+ 404 500
3. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1956/57 100 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 90 300 och 119 100 kr.) ökning med hänsyn till belastningen m. m.	+ 20 000
4. Övriga expenser (anvisat 1956/57 1 115 200 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 900 000 och 904 400 kr.)	
a) Ökade kostnader för städning, sophämtning m. m.	+ 13 000
b) Ökade telefonabonnemangkostnader i samband med inflyttning i nya lokaler	+ 23 000
c) Kostnad för kontrollanter för anläggningar för vattenförsörjning och avlopp	+ 30 000
d) Kostnad av engångsnatur för ersättningsanskaffning av tre ljuskopieringsanläggningar	+ 23 000
e) Kostnad av engångsnatur för anskaffning av personsökaranläggningar vid fem vägförvaltningar	+ 30 000
f) För budgetåret 1956/57 beräknat engångsbelopp för medgiven personalförstärkning m. m. bortfaller	— 105 000
5. Underhåll och drift av tjänstebilar (anvisat 1956/57 300 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 283 500 och 193 600 kr.) minskning med hänsyn till belastningen	— 100 000
	<hr/>
	+ 334 700

II. I skrivelsen den 29 oktober 1956 hemställas om en uppräknig av delposten till övriga expenser med ytterligare 49 800 kr. för engångskostnader i anledning av att vägförvaltningen i Kronobergs län beräknas inflytta i nya lokaler under budgetåret 1957/58.

Yttrande

Statskontoret. Den föreslagna höjningen av posten till reseersättningar torde med hänsyn bl. a. till belastningen under budgetåret 1955/56 kunna begränsas till 354 400 kr. Med hänsyn till de faktiska utgifterna under budgetåret 1955/56 och då statskontoret anser sig böra taga hänsyn till ökade kostnader endast beträffande städning och telefon samt anskaffande av en ljuskopieringsanläggning, förordar ämbetsverket, att posten till övriga expenser nedsättes till 1 050 000 kr.

Föredraganden

Sjukvårdsposten torde kunna minskas med 3 800 kr.

För reseersättningar beräknar jag en höjning med dels 404 500 kr. enligt styrelsens förslag, dels ock 10 000 kr. i anledning av den personalförstärkning, som jag föreslagit under vägförvaltningarnas avlöningsanslag, eller tillhoppa 414 500 kr.

Den begärda höjningen av delposten till bränsle, lyse och vatten med 20 000 kr. torde böra godtagas. Under delposten till övriga expenser upp-tager jag 13 000 kr. för ökade städningskostnader o. dyl. samt 23 000 kr. för ökade telefonkostnader. Vidare beräknar jag 47 500 kr. i engångskostnader för anskaffning av en ljuskopieringsanläggning samt för kostnader i samband med vägförvaltningens i Kronobergs län inflyttning i nya lokaler. I anledning av föreslagen personalförstärkning bör ytterligare 5 200 kr. beräknas till övriga expenser, varav 3 000 kr. i engångskostnader. Då jag icke är beredd att tillstyrka någon ytterligare medelsökning under expensposten och medelsbehovet under posten nedgår med ett för innevarande budgetår beräknat engångsbelopp om 105 000 kr., skulle posten ökas med $(20\,000 + 13\,000 + 23\,000 + 47\,500 + 5\,200 - 105\,000)$ 3 700 kr.

Slutligen förordar jag, att anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar nedräknas med av styrelsen föreslaget belopp, 100 000 kr.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget uppföras med $(4\,189\,500 - 3\,800 + 414\,500 + 3\,700 - 100\,000)$ 4 503 900 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 503 900 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7] 5. De lokala vägnämnderna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	175 000	225 000
1956/57 (statsliggaren s. 388)	200 000	
1957/58 (förslag)	250 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) föreslår, att anslaget höjes med 25 000 kr.

Föredraganden

På grund av belastningen och med hänsyn till de fr. o. m. den 1 juli 1956 höjda resekostnadsersättningarna och traktamentena torde anslaget bära upptagas till 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8] 6. Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	450 000	635 200
1955/56	450 000	673 300
1956/57 (statsliggaren s. 389)	600 000	
1957/58 (förslag)	650 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) föreslår, att anslaget höjes till 650 000 kr.

Motiv

Av den totala belastningen under budgetåret 1955/56 belöpte 302 000 kr. på skador förorsakade av styrelsens motorfordon och vägmaskiner samt 370 000 kr. på övriga skador. Den ökade belastningen i förhållande till föregående budgetår kan främst tillskrivas den starkt ökade trafiken.

Föredraganden

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

VÄGUNDERHÅLL OCH VÄGBYGGNADER

[9] Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

I skrivelse den 31 augusti 1956 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskande för nästa budgetår i vad avser vägunderhåll och vägbyggnader m. m.

Styrelsen redogör till en början översiktligt för automobilskattemedlens specialbudget.

Under budgetåret 1955/56 har inlutit i bilskattemedel inklusive den särskilda investeringsavgiften för motorfordon 1 038,14 milj. kr. Anvisade anslag, som avräknas mot bilskattemedlen, uppgår till ca 836,44 milj. kr. Härtill kommer merutgift å förslagsanslag med ca 0,77 milj. kr., varför slutligt disponerade medel uppgår till (836,44 + 0,77) 837,21 milj. kr. Inkomsterna överstiger sålunda de disponerade medlen med (1 038,14 — 837,21) 200,93 milj. kr.

Då vid utgången av budgetåret 1954/55 ett överskott av ca 53,00 milj. kr. förelåg å automobilskattemedelsfonden, utgjorde fondens behållning den 30 juni 1956 (53,00 + 200,93) 253,93 milj. kr.

Reservationerna på anvisade anslag, som avräknas mot bilskattemedel, uppgick vid utgången av budgetåret 1954/55 till ca 398,45 milj. kr. De kassamässiga utgifterna under budgetåret 1955/56 har uppgått till ca 723,18 milj. kr. Reservationsökningen uppgår sålunda till (837,21 — 723,18) 114,03 milj. kr., varför reservationssumman vid utgången av budgetåret 1955/56 utgör (398,45 + 114,03) 512,48 milj. kr.

För budgetåren 1956/57 och 1957/58 har inkomsterna av automobilskattemedel av styrelsen beräknats till ca 1 007 resp. 1 004 milj. kr. Anvisade medel under budgetåret 1956/57 uppgår till ca 970 milj. kr. Äskandena för budgetåret 1957/58 avseende anslag, som avräknas mot automobilskattemedel, uppgår till ca 1 137 milj. kr. Automobilskattemedelsfonden skulle vid utgången av budgetåret 1957/58 redovisa ett överskott av 158 milj. kr.

I en allmän översikt erinrar styrelsen om bl. a. vad styrelsen i föregående års *petita* anfört om tillståndet på vägområdet. Styrelsen framhåller i anslutning härtill i huvuddrag följande beträffande vägunderhållet. En stor grupp av våra grusvägar har genom den ökade trafiken blivit så trafikbelastade, att det ej är görligt att utan betydligt ökade insatser med åtföljande kostnader hålla dem i ett för trafiken någorlunda nöjaktigt skick. Förhållandena förvärras för varje år med ökande trafik och kommer att fortgå så länge väginvesteringarna är otillräckliga i förhållande till trafikökningen. Enligt erfarenheterna från såväl sommaren 1955 som sommaren 1956 har situationen blivit sådan, att det icke är obefogat att tala om en verklig kris för grusvägsunderhållet. En mycket genomgripande intensifiering av det normala vägunderhållet är nödvändig. Därvid måste ett intensifierat arbete nedläggas på att få fram en varaktigare yta på grusväg-

banor med stor trafik utan vidtagande av några egentliga förarbeten. Även om sådana åtgärder kan komma att få en mycket kort livslängd, är åtgärden i många fall motiverad med hänsyn till trafikanternas berättigade krav på en vägbana, som kan anses trafikabel. Styrelsen finner det oundgängligt, att en väsentlig höjning omgående sker av anslaget för det normala vägunderhållet.

Vad angår väg- och gatuinvesteringarna anser styrelsen det ej erforderligt att med de uttalanden, som gjorts i frågan — främst av statsutskottet vid behandlingen av förra årets statsverksproposition — nu mera ingående motivera angelägenheten av att ökade anslag för ifrågavarande ändamål ställas till förfogande och att dessa oavkortade får tagas i bruk. Styrelsen erinrar om att anslagsmedlen under de senaste budgetåren anvisats i enlighet med det program för femårsperioden 1954/55—1958/59, som legat till grund för 1954 års riksdags beslut om bils kattens storlek. Detta program var beräknat i 1952 års prisnivå men bör nu uppräknas med hänsyn till inträffad kostnadsstegring. Programmet omräknat i 1955 års prisnivå redovisas här. Beloppen inom parentes utgör det antagna investeringsprogrammet i 1952 års priser och överensstämmer t. o. m. 1957 med av riksdagen anvisade anslag.

	1954/55 1955	1955/56 1956	1956/57 1957	1957/58 1958	1958/59 1959
	Miljoner kronor				
Den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten	(320)	(355)	435 (390)	475 (425)	505 (450)
Bidrag till byggande av vägar och gator	(80)	(90)	120 (110)	140 (125)	155 (140)

Medelsförbrukningsramarnas storlek för den statliga vägbyggnadsverksamheten samt byggnadstillståndskvoteringen för det bidragsberättigade kommunala väg- och gatuväsendet i förhållande till antagna investeringsprogram framgår beträffande de senaste åren av följande tablå (med belopp i milj. kr.).

Kalen- derår	Statliga sektorn				Kommunala sektorn			
	Pro- gram	Medels- förbruk- ningsram	Verklig investe- ring	Efter- släpning	Pro- gram	Bygg- nads- kvot	Upparbe- tat stats- bidrag enl. plan eller särskilt beslut	Efter- släpning
1954	290	280	245	45	50	30	41	9
1955	320	275	270	50	80	30	38	42
1956	355	283	ca 280	75	90	30	ca 50	40
1957	390			S:a 170	110			S:a 91

Styrelsen sammanfattar läget så, att investeringsprogrammet är att anse som ett minimiprogram, att investeringsbehovet på grund av motorfordons- trafikens snabba ökning stigit väsentligt över programmet, samt att en betydande eftersläpning i programmets genomförande uppstått genom investeringsbegränsningarna. Dessa begränsningar medför ett behov av ökade resurser för väguardhållet samt en uppdämning av investeringsbehovet, som för vägväsendets del är synnerligen olycklig med hänsyn till den starka stegring av verksamheten, som framstår som ofrånkomlig. Styrelsen hänvisar till att enligt de preliminära resultat, vartill delegationen för översiktlig vägplanering kommit, skulle för en 20-årsperiod krävas en total investering av 15—20 miljarder kr. i gatu- och vägarbeten. Med ledning av delegationens preliminära förslag till stamvägnät m. m. har styrelsen till 1955 års långtidsutredning anmält ett totalt investeringsbehov för det allmänna vägnätets förnyelse och upprustning under 10-årsperioden 1956—1965 av 8,0 miljarder kr., varav 6,0 miljarder kr. för den statliga sektorn och 2,0 miljarder kr. till bidrag för den kommunala sektorn, d. v. s. 600 resp. 200 milj. kr. i genomsnitt per år under tioårsperioden. Om detta skall uppnås, måste verksamheten stegras i jämn takt från (280 för statliga sektorn + 50 för kommunala sektorn) 330 milj. kr. för år 1956 till beräkningsmässigt (890 resp. 325) 1 215 milj. kr. för år 1965.

Styrelsen framhåller, att verkets möjligheter att öka investeringarna i erforderlig utsträckning till största delen beror på dess möjligheter att utföra projekteringsarbetet. Till följd av de nuvarande svårigheterna att behålla och utöka projekteringspersonalen ser styrelsen ingen annan möjlighet till verksamhetens snabba utökning än att i så stor utsträckning som formellt är möjligt låta byggnadsåtgärder utföras utan avvaktan på i sin helhet fullt färdiga planer, ritningar o. dyl. Med hänsyn till det ogynnsamma utgångsläget och svårigheten att snabbt öka verksamheten finner styrelsen, att de statliga väginvesteringarna under år 1957 och 1958 icke kan bringas fullt upp i den nivå, som svarar emot det ursprungliga programmet uppräknat till 1955 års prisnivå (435 resp. 475 milj. kr.). Styrelsen räknar emellertid med att investeringarna skall kunna öka från 390 milj. kr. år 1957 till 450 milj. kr. år 1958 och 510 milj. kr. år 1959.

Vad beträffar väg- och gatubyggnadsverksamheten inom den kommunala sektorn har styrelsen med oro konstaterat den eftersläpning jämfört med tillgängliga medel, som numera gör sig gällande till följd av den allt känbarare investeringsbegränsningen. Den del av den kommunala byggnadstillståndskvoten, som är avsedd för arbeten på det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet i städerna, har bibehållits oförändrad vid 30 milj. kr. per år sedan år 1953, medan anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator ökat från 26 milj. kr. arbetsåret 1953 till 90 milj. kr. arbetsåret 1956. För att bemästra trafiksituationen i städerna, vilken med ökningen av biltrafiken förvärras i allt hastigare takt samt för utbyggandet

av de viktiga länkar i landets stamvägnät, som är belägna inom städerna, framstår det för styrelsen som ofrånkomligt, att den del av den kommunala byggnadskvoten, som är avsedd för arbeten på städernas statsbidragsberättigade väg- och gatunät, ges en rimligare proportion i förhållande till tillgängliga medel än vad som nu är fallet.

För *det statliga vägunderhållet* räknar styrelsen med en ökning av 65 milj. kr. till 365 milj. kr. Ökningen beror på förändringar i löne- och prisnivån samt på större kostnader till följd av den ökade förslitning, som föranledes av trafikökningen.

För den *ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten* upptager styrelsen 450 milj. kr. eller det belopp, som framlagts i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken men höjt med hänsyn till prisstegringar m. m.

Beträffande anslaget till *Vissa vägbyggnadsarbeten* beräknas detta av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen böra upptagas med 43 milj. kr.

Vad angår *den kommunala väghållningen* meddelar styrelsen, att den beräkning av kostnaderna för underhåll av vägar och gator, som utgör underlag för bidragstilldelningen, förnyats under år 1956 och innebär ett statsbidragsbehov av 47,4 milj. kr. Med hänsyn till förväntad utökning av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet äskar styrelsen en uppräknings av anslaget med 10 milj. kr. till 52 milj. kr. För byggande av vägar och gator räknar styrelsen med det anslagsbelopp, som förutsattes i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken, eller 125 milj. kr., vilket innebär en ökning med 15 milj. kr.

I fråga om *enskild väghållning* har man att beträffande vägunderhållet räkna med en fortgående utvidgning av det statsbidragsberättigade vägnätet, medförande ökat anslagsbehov för bidragsverksamheten. Styrelsen räknar för nästa budgetår med ett från 15,5 milj. kr. till 18 milj. kr. ökat anslagsbehov. Jämväl i fråga om bidrag till byggande av enskilda vägar räknar styrelsen med en höjning av anslaget, nämligen från 14 milj. kr. till 15 milj. kr.

För *administrativa och diverse ändamål* har upptagits ca 69 milj. kr., varvid dock de anslag under sjätte, nionde, tionde, elfte och tolfte huvudtitlarna, som äskas av andra myndigheter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppförts med samma belopp som för innevarande budgetår.

Totalt skulle alltså utgifterna på automobilskattemedelsbudgeten uppgå till 1 137 milj. kr. Inkomsterna har som nämnts av styrelsen beräknats till 1 004 milj. kr.

Yttrande

Arbetsmarknadsstyrelsen erinrar om att vad styrelsen tidigare anfört angående önskvärdheten av största möjliga säsongutjämning inom anlägg-

ningsverksamheten alltjämt har giltighet. Styrelsen säger sig vara väl medveten om angelägenheten icke minst ur näringslivets synpunkt att väg- och brobyggnadsverksamheten ökas. Anslagsreservationerna synes emellertid nu vara på väg att nå en sådan storlek att de jämte de föreslagna anslagen med hänsyn till tillgängliga resurser i fråga om planering och arbetsledning icke rimligen kan antagas bli förbrukade under den avsedda tidsperioden, även om arbetsmarknadsläget i och för sig skulle medgiva bedrivande av arbetena i sådan omfattning.

Föredraganden

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har på grundval av vissa preliminära förslag till stamvägnät, som dess delegation för översiktlig vägplanering framlagt, till 1955 års långtidsutredning anmält ett investeringsbehov för det statliga vägnätets upprustning under tiden 1956—1965 av 6 miljarder kr. eller ca 600 milj. kr. i genomsnitt per år. Mot bakgrunden härav har styrelsen i sina petita avseende anslagen till Byggande av vägar och broar för budgetåret 1957/58 (arbetsåret 1958) föreslagit en anslagsanvisning av 450 milj. kr. Detta innebär en ökning med 25 milj. kr för år 1958 i förhållande till det program, som låg till grund för 1954 års riksdagsbeslut om motorfordonsbeskattningens utformning och enligt vilket anslagsmedlen till den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten hittills anvisats under de senaste budgetåren.

De inskränkningar i användningen av de enligt nämnda program anvisade anslagsmedlen (för kalenderåren 1956 och 1957 355 resp. 390 milj. kr.), som måst ske på grund av det samhällsekonomiska läget, har medfört en betydande eftersläpning i programmets genomförande. Under hänvisning till de nackdelar ur planläggningssynpunkt, som vore förknippade med att investeringsverksamheten ej finge följa det program, efter vilket gällande flerårsplaner uppgjorts, hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sina petita för innevarande budgetår att statsmakterna måtte taga frågan om vägpolitiken på längre sikt under förnyat övervägande. Vid anmälan av denna fråga till 1956 års riksdag yttrade jag bl. a., att den avvägning mot andra angelägna behov inom den statliga sektorn och inom samhället i övrigt, som måste ske vid en omprövning av nämnda program, i alldeles särskild grad förutsatte en total överblick över samhällets resurser och behov i fråga om investeringar. Underlaget härför borde föreligga sedan 1955 års långtidsutredning slutförts. Med hänsyn härtill fann jag att en omprövning av programmet tills vidare borde anstå. Statsutskottet uttalade, att det vore välbetänkt att avvakta långtidsutredningens resultat, innan riktlinjerna för den framtida vägpolitiken fastställdes, och framhöll vidare att i detta sammanhang jämväl borde beaktas, att delegationen för översiktlig vägplanering ännu icke utarbetat något definitivt förslag till stamvägnät. Vad statsutskottet sålunda anfört föranledde ingen erinran från riksdagen.

Resultatet av 1955 års långtidsutrednings arbete har emellertid ej kunnat framläggas i så god tid att det varit möjligt att redan nu i detta sammanhang därpå grunda någon närmare omprövning av vägprogrammet på längre sikt och mera exakt ange den tänkbara årliga omfattningen av väginvesteringarna inom den statliga sektorn. Tid måste vidare ges för studium och bearbetning av materialet från utredningen. Härtill kommer att för omprövningen betydelsefulla synpunkter är att vänta från det arbete med utformningen av definitivt förslag till stamvägnät som ännu pågår. Redan av denna anledning torde det alltså få anstå med att i år uppdraga närmare riktlinjer för den mera långsiktiga vägpolitiken. De utvecklingslinjer, vilka 1955 års långtidsutredning i detta avseende uppdragit, pekar emellertid hän på att vägbyggnadsverksamheten i avvägning mot andra angelägna investeringsobjekt såsom bostäder och skolor fram till år 1960 kan beredas ett utrymme, som blott medger en mycket begränsad ökning av verksamheten i förhållande till nuläget. Vägbyggnadsverksamheten skulle i enlighet härmed under de närmaste åren komma att få ligga på en nivå som under alla förhållanden ligger avsevärt lägre än den som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess delegation förutsatt. Först efter nämnda tidpunkt skulle en snabbare upprustning av vägnätet kunna ske. Tills vidare torde därför det utrymme böra bestämmas, som man med utgångspunkt från dagens ekonomiska läge och väginvesteringarnas hittillsvarande omfattning anser kan beredas vägbyggandet under det arbetsår, för vilket medel nu äskas, nämligen för år 1958.

Den stora skillnad, som föreligger mellan å ena sidan det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivna väginvesteringsbehovet och å andra sidan det utrymme, som långtidsutredningen bedömt möjligt och lämpligt att ge vägbyggnadsverksamheten fram till år 1960 torde emellertid skänkas särskilt beaktande. Det synes mig därvid välbetänkt om — utan att ställning närmare tagits till utredningens synpunkter — vägmyndigheterna likväl lägger upp sitt arbete, icke minst planeringen, med utgångspunkt från att under de närmaste åren icke några större förändringar av vägbyggandets omfattning kan komma till stånd. Samtidigt synes förberedelser med avseende å bl. a. projektering och arbetskraft böra träffas för att möjliggöra den större expansion på vägbyggandets område på något längre sikt, varav behov obestriddligen föreligger och som i ett förändrat konjunkturläge kan bli aktuell.

Den för de statliga väginvesteringarna under arbetsåret 1956 medgivna medelförbrukningsramen har uppgått till 275 milj. kr., om man bortser från kostnaderna för Sveriges andel i den s. k. Trondheimsleden. Såsom närmare anmäles under anslagen till Byggnad av vägar och broar har Kungl. Maj:t för år 1957 fastställt en till 282 milj. kr. höjd investeringsram. Höjningen har beräknats möjliggöra för väg- och vattenbyggnads-

verket att tillgodogöra sig den rationaliseringsvinst från år 1956, som sammanhänger med ökad mekanisering och andra arbetskraftsbesparande åtgärder. Med utgångspunkt från dessa medelförbrukningsramar för åren 1956 och 1957 och med beaktande av att därutöver skall bestridas Sveriges kostnader för Trondheimsleden torde man kunna räkna med att det vid ingången av år 1958 kommer att finnas disponibelt omkring 270 milj. kr. under de statliga vägbyggnadsanslagen, bortsett från de medel, som kan komma att anvisas för budgetåret 1957/58.

Svårigheterna är stora att redan i dag, d. v. s. ett år i förväg, exakt ange en lämplig ram för det statliga vägbyggandet under år 1958. För att i görligaste mån underlätta en rationell planläggning av verksamheten torde dock en sådan ram redan nu böra anges. Då det ej är möjligt att f. n. göra några hållbara förutsägelser om det samhällsekonomiska läget under år 1958 synes man därvid i stort sett böra utgå från det nu rådande läget med beaktande av att uppkommande rationaliseringsvinst skall komma vägväsendet tillgodo. Under sådana förhållanden har jag ansett mig böra räkna med en medelförbrukning under år 1958 av ca 295 milj. kr. Skulle utvecklingen komma att möjliggöra att vägbyggnadsverksamheten ökas, bör en höjning av detta rambelopp givetvis ske. Detta torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

Med hänsyn till de stora behållningar, som -- enligt vad jag tidigare anfört -- finnes och beräknas komma att föreligga under anslagen till Byggnad av vägar och broar, torde medelsanvisningen för budgetåret 1957/58 för dessa ändamål kunna begränsas till 175 milj. kr. Även med detta i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande beskurna belopp kommer medel att finnas disponibla, som medger en väsentlig ökning av verksamheten fram till år 1959, därest förutsättningar för en sådan ökning i övrigt föreligger. Det bör dessutom få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter på samma sätt som gäller för innevarande budgetår att, om arbetsmarknadsläget så påkallar, bemyndiga vägförvaltningarna att utöka byggnadsverksamheten genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är avsedda för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1958.

Under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten har jag, såsom närmare anmäles under anslaget, i samråd med chefen för socialdepartementet ansett mig böra äska 35 milj. kr. för att bekosta väg- och gatuarbeten i arbetslöshetsbekämpande syfte.

Jag förordar alltså, att anslag till *statliga väginvesteringar* äskas hos riksdagen med sammanlagt 210 milj. kr.

För det *statliga vägunderhållet* har jag med hänsyn till förutsebar reservationsmedelsbehållning under anslaget i slutet av innevarande budgetår ansett mig kunna begränsa medelsanvisningen till 270 milj. kr.

I fråga om bidragsanslagen till den *kommunala väghållningen* tillstyrker jag en medelstilledning av tillhoppa 97 milj. kr. Härav avses 52 milj. kr. för underhåll av vägar och gator, vilket innebär en ökning med 10 milj. kr. Under anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator har en stor reell medelsbehållning uppstått på grund av byggnadstillståndskvoteringen på förevarande område, varför medelsäskandet för detta ändamål för nästa budgetår kan begränsas till 45 milj. kr.

Vad slutligen beträffar bidragsanslagen till *enskild väghållning* förordar jag en ökning av medelsanvisningen med 3 milj. kr., så att dessa anslag för nästa budgetår upptages med tillhoppa 32,5 milj. kr.

För *administration och diverse ändamål* tillstyrker jag under andra anslagpunkter under sjätte huvudtiteln tillhoppa ca 42,7 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. Under nionde, tionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte, att omkring 36,5 milj. kr. skall avräknas. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen ca 79,2 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med omkring 11,8 milj. kr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen skulle det totalbelopp, som avses skola täckas av automobilskattemedlen, för budgetåret 1957/58 uppgå till sammanlagt (210 + 270 + 97 + 32,5 + 79,2) 688,7 milj. kr. eller exakt angivet 688 717 000 kr., vilket innebär en minskning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 280,2 milj. kr.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat inkomsterna på automobilskattemedlens specialbudget för budgetåret 1957/58 till 1 009,5 milj. kr.

Av detta belopp skulle alltså 688,7 milj. kr. disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden, ca 320,8 milj. kr., torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle att avge yttrande i anledning av vad jag sålunda anfört.

**Väghållningen på landet samt i städer och stadslignande samhällen,
där kronan är väghållare**

[10] 7. Vägunderhållet

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1955/56	255 ¹	265	5,8
1956/57 (statsliggaren s. 389)	300		
1957/58 styrelsen	365		
föredraganden	270		

¹ Varav 25 milj. kr. anvisade på tilläggsstat.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

I sina petita för budgetåret 1956/57 beräknade styrelsen kostnaderna för det normala vägunderhållet till 255 milj. kr. Under budgetåret uppkommer dock kostnadsökningar med 6 milj. kr. till följd av ökade lönekostnader enligt 1956 års kollektivavtal, vilka styrelsen vid sina tidigare äskanden icke kunnat förutse.

För budgetåret 1957/58 beräknar styrelsen att kostnaderna för det normala underhållet kommer att stiga med 65 milj. kr. i jämförelse med vad som ursprungligen beräknades för budgetåret 1956/57 enligt följande.

	Milj. kr.
Kostnadsökningar i anledning av 1956 års kollektivavtal	6,0
» för underhåll av vägbanan genom ökad trafik samt intensifiering av verksamheten	62,0
» på grund av ökad längd allmänna vägar	1,0
	69,0
Härifrån avgår kostnadsminskningar till följd av ökad längd be- lagda vägar	4,0
	Ökade kostnader 65,0

Den intensifierade verksamhet, som till följd av den snabba trafikökningen är erforderlig för att hålla grusvägbanorna i trafikabelt skick, måste syfta mot att göra vägbanorna mera hållbara. Metoderna torde få varieras efter förhållandena. I en del fall får man räkna med att använda behandlingsmetoder på ytan, som är dyrbarare än vad man hittills använt för oförstärkta vägar. På vissa vägar kan starkt ökad dammbindning, hyvling, dikning m. m. få tillgripas. Styrelsen har uppskattat kostnaderna för denna

intensifiering av den normala underhållsverksamheten under budgetåret 1957/58 till 62 milj. kr., vari inkluderats medel för ett ökat underhåll av broar, för kostnadsökningar vid färjställen samt för en ökad sandningsverksamhet vintertid.

Av det för vägunderhållet under budgetåret 1956/57 anvisade anslaget på 300 milj. kr. var 45 milj. kr. avsedda för vissa förstärkningsåtgärder i anslutning till vägunderhållet. Styrelsen framhåller att behovet av dylika åtgärder kvarstår oförändrat även om styrelsen erhåller de här äskade medlen för intensifiering av det normala underhållet. I avvaktan på närmare erfarenheter upptager styrelsen oförändrat belopp för nästa budgetår eller 45 milj. kr. På grund av att styrelsen hittills bemyndigats att av anslaget för budgetåret 1956/57 endast ta i anspråk 260 milj. kr., d. v. s. blott 5 milj. kr. av det till det förstärkta vägunderhållet avsedda beloppet om 45 milj. kr., har, sedan vissa medel avsatts för de pågående försöken med oljebehandling av vägar, det icke varit möjligt för styrelsen att verkställa någon allmän fördelning mellan länen av medlen för förstärkningsåtgärder utöver det normala underhållet. Det förstärkta vägunderhållet är av styrelsen avsett att utföras i direkt anslutning till de normala vägunderhållsarbetena, varför det enligt styrelsen är angeläget, att de medel, som anvisas för dylika förstärkningsåtgärder, ställs till styrelsens förfogande vid budgetårets ingång.

För budgetåret 1957/58 skulle sålunda erfordras ett belopp av (255 + 65 + 45) 365 milj. kr. med följande fördelning på olika arbeten.

Arbete	Milj. kr.
Grusning m. m.	29
Dammbindning	39
Hyvling	24
Väggkropp	21
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	33
Broar, bryggor, färjor	16
Belagd vägbana	47
Vinterväghållning	44
Materialtillverkning	40
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	22
Katostrofeserv, främst försvärad vinterväghållning	5
Förstärkningsåtgärder i anslutning till underhållet	45
	365

Beräkningarna är grundade på 1956 års löne- och prisnivå.

Yttrande

Arbetsmarknadsstyrelsen. Under nuvarande trafikförhållanden lär grusvägsunderhållet knappast kunna fortsätta att bedrivas på samma sätt

som hittills. Nya mera kostnadskrävande metoder måste prövas i avvaktan på mera genomgripande ombyggnader eller — för vägar med mindre trafik — i stället för sådana ombyggnader. Arbetskraftsbehovet för sådana arbeten är i allmänhet ringa och någon mera betydande ökning av väg- och vattenbyggnadsverkets arbetarstam för utförande av arbetena ifråga torde icke vara erforderlig. Styrelsen förutsätter därvid att den nu åstadkomna säsongutjämnningen bibehålles och om möjligt ytterligare förbättras.

Föredraganden

Kostnaderna för det normala vägunderhållet under budgetåret 1955/56 beräknades ursprungligen till 235 milj. kr. Vägunderhållet kom emellertid i verkligheten att kosta sammanlagt ca 265 milj. kr. Orsaken till denna kostnadsökning är vissa prisstegringar och ej förutsedd anskaffning m. m. av nya vägmärken men framförallt de merutgifter, som föranletts av katastrofskadorna på vägarna genom den svåra torkan under sommaren 1955. Det egentliga, normala underhållet torde under nämnda budgetår uppskattningsvis ha kostat ca 245 milj. kr.

För innevarande budgetår är vägunderhållsanslaget upptaget med 300 milj. kr. Härav hänför sig 255 milj. kr. till beräknade normala vägunderhållsarbeten medan 45 milj. kr. är avsedda för olika slags förstärknings- och beläggningsarbeten. Med hänsyn till konjunkturutvecklingen har Kungl. Maj:t dock sett sig nödsakad att begränsa medelsförbrukningen för det statliga vägunderhållet i så måtto, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hittills bemyndigats taga i anspråk endast 266 milj. kr. av anvisade 300 milj. kr. Frågan har hållits öppen om det sedermera skulle bli möjligt att tillåta en ytterligare tilldelning av de anvisade medlen. Den av världshändelserna orsakade bensinransoneringen jämte de därav betingade inskränkningarna i motorfordonstrafiken har emellertid nu infört ett osäkerhetsmoment, då det gäller att närmare uppskatta storleken av behövliga vägunderhållsarbeten för den närmaste framtiden. Det torde därvid vara uppenbart, att under den tid trafikbegränsningen varar våra vägar kommer att utsättas för mindre påfrestningar än vad som eljest skulle varit fallet. Härtill kommer att den ekonomiska utvecklingen över huvud taget ger anledning till viss försiktighet med utgifter för sådana slags vägunderhållsarbeten, som torde få sägas stå på gränsen till vad man ur den totala samhällsekonomiens synpunkt plägar betrakta som investeringar. Det torde därför tills vidare få anstå med ställningstagandet till frågan om att friställa ytterligare medel av innevarande budgetårs vägunderhållsmedel. Emellertid torde man under alla förhållanden böra räkna med att medelsförbrukningen ej kan få tillåtas öka mer än att en reservationsmedelsbehållning om minst 20 milj. kr. kommer att finnas under detta anslag vid nästa budgetårs ingång.

På grund av den starka trafikökningen anser väg- och vattenbyggnads-

styrelsen i sina petita det nödvändigt att under budgetåret 1957/58 genomföra en intensifiering av det normala vägunderhållet. Styrelsen avser därvid bl. a. att i anslutning till de sedvanliga underhållsarbetena i viss utsträckning låta utföra beläggning av en del starkt trafikbelastade grusvägsbanor. Kostnaderna uppskattas av styrelsen till sammanlagt 320 milj. kr. Härtill kommer 45 milj. kr. för särskilda förstärknings- och beläggningsarbeten vid sidan av det egentliga underhållet i likhet med vad som begärdes för innevarande budgetår. Tillhoppa äskar alltså styrelsen 365 milj. kr. för det totala statliga vägunderhållet.

Kostnaderna för det statliga vägunderhållet har såsom tidigare belysts successivt stigit under de senaste åren. Även för nästa budgetår bör man med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört räkna med en ökad medelsförbrukning på detta område. Jag är dock ej beredd att i dagens läge tillstyrka en så kraftig ökning av vägunderhållet som ett bifall till styrelsens medelsäskande skulle möjliggöra. Anslaget synes böra avvägas efter en omslutning av verksamheten under nästa budgetår av omkring 290 milj. kr. Härvid torde åtskillnad i förevarande avseende ej böra göras mellan medel för normalt, i vissa avseenden genom beläggningsarbeten intensifierat underhåll och medel för s. k. förstärkt underhåll i anslutning därtill. Med hänsyn till vad som anförts om den förutsebara medelsbehållningen vid ingången av nästa budgetår synes det vara tillfyllest om vägunderhållsanslaget för budgetåret 1957/58 uppföres med 270 milj. kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[11] 8—11. Byggande av vägar och broar

	Anslag 1955/56	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Anslag 1956/57	Styrelsens förslag 1957/58	Föredra- gandens förslag 1957/58
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
8. Byggande av riks- vägar	115	82,0	118,2	130	175	60
9. Byggande av läns- vägar	215	187,9	195,9	234	247	103
10. Byggande av öde- bygdsvägar	12	9,0	11,3	12	13	5,5
11. Byggande av stor- broar	13	5,5	19,8	14	15	6,5
	355	284,4	345,2	390	450	175

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Under anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten per den 1 januari 1955 tillgängliga medel uppgick till 359,2 milj. kr. inklusive behållningen under anslagen till Byggande av bro vid Bergnäset och Byggande av bro vid Hjulsta. Medelsförbrukningen uppgick under år 1955 till 269,6 milj. kr. Den 1 januari 1956 fanns en behållning av 89,6 milj. kr. Då för kalenderåret 1956 anvisats 355 milj. kr., uppgår de för samma år tillgängliga medlen till 444,6 milj. kr. Kungl. Maj:t har angivit medelsförbrukningsramen för år 1956 till 275 milj. kr. jämte kostnaderna för årets arbeten på Trondheimsleden, drygt 8 milj. kr.

Vid upprättandet av flerårsplaner för perioden 1955—1959 har styrelsen utgått från det tidigare i allmänna översikten omnämnda investeringsprogrammet i 1952 års prisläge, vilket lagts till grund för statsmakternas beslut om beskattningen av motorfordonstrafiken. Riksdagen har för investeringsverksamheten åren 1955—1957 anvisat anslag, som överensstämmer med totalbeloppen i detta program. Styrelsen har utgått från att även anslagen för år 1958 (budgetåret 1957/58) skall följa denna plan med viss hänsyn tagen till inträffade prisstegringar och sålunda uppgå till ett totalbelopp av 450 milj. kr.

Fördelningen på olika anslagsändamål av de för åren 1955—1957 anvisade medlen och de belopp i milj. kr., som för år 1958 legat till grund för flerårsplanerna samt styrelsens förslag till fördelning för år 1958, framgår av följande sammanställning.

Anslag till byggande av	Anvisat			Procentuell fördelning 1955—1957 %	I flerårsplanen upptagna belopp 1958	Styrelsens förslag	
	1955	1956	1957			1958	%
riksvägar	95	115	130	32,0	150	175	38,9
länsvägar	203	215	234	61,1	247	247	54,9
ödebygdsvägar	10	12	12	3,2	13	13	2,9
storbroar	12	13	14	3,7	15	15	3,3
	320	355	390	100,0	425	450	100,0

Styrelsen framhåller att de utredningar, som företagits inom delegationen för översiktlig vägplanering, bestyrkt det tidigare av styrelsen framförda uttalandet, att trafikökningen på de genomgående vägarna är större än på det rent lokala vägnätet.

Av delegationens utredningar framgår också angelägenheten av att de mest trafikbelastade lederna, d. v. s. i första hand stamvägarna, ges prioritet, då det gäller fördelningen av medel för ombyggnad och förbättring av vägarna. I det av delegationen preliminärt föreslagna stamvägnätet om 13 000 km. ingår riksvägarna med 4 350 km. Dessa vägar är helt natur-

ligt genomsnittligen de mest trafikerade av stamvägnätet, varför angelägenheten att upprusta dessa vägar är mest accentuerad.

I gällande flerårsplaner ingående företag fördelar sig på stamvägar och övriga vägar enligt följande.

Flerårsplan för byggande av	Beräknad medelstillelning 1958 i milj. kr.		Summa
	Stamvägar	Övriga vägar	
riksvägar	150,0	—	150,0
länsvägar	88,0	159,0	247,0
ödebygdevägar	—	13,0	13,0
storbroar	7,7	7,3	15,0
	<hr/> 245,7	<hr/> 179,3	<hr/> 425,0

Styrelsen anser att en snabbare upprustning måste göras på riksvägarna än på länsvägarna. Styrelsen föreslår den i det föregående angivna fördelningen, som överensstämmer med de belopp på vilka flerårsplanerna grundats (i 1952 års prisnivå) så när som på riksvägsanslaget, vilket uppräknats med 25 milj. kr.

Föredraganden

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse för utfallet av den statliga ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten framgår, att medelförbrukningen under år 1955 uppgick till 269,6 milj. kr. inom en av Kungl. Maj:t angiven, slutlig investeringsram om 275 milj. kr. De vid början av år 1956 disponibla medlen för den ordinarie verksamheten utgjorde 444,6 milj. kr. I november 1955 fastställde Kungl. Maj:t ramen för väginvesteringarna under kalenderåret 1956 till 275 milj. kr. jämte Sveriges kostnadsandel under sistnämnda år i den s. k. Trondheimsvägen. Enligt uppgift från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kan medelförbrukningen under år 1956 beräknas komma att uppgå till ca 277 milj. kr.

Anslagen för innevarande budgetår är beräknade för en omslutning under år 1957 av 390 milj. kr. De påfrestningar på samhällsekonomin, som gör sig gällande, har emellertid tvingat Kungl. Maj:t att även för år 1957 utnyttja sin befogenhet att besluta om eventuellt erforderlig begränsning av medelsanvändningen i förhållande till anslagsanvisningen. Investeringsramen har därvid fastställts till 282 milj. kr. Med denna ram har vägbyggnadsverksamheten bedömts bli i tillfälle att kunna tillgodogöra sig i förhållande till år 1956 uppkommande rationaliseringsvinst. Utöver ramen om 282 milj. kr. kommer Sveriges kostnader under år 1957 för Trondheimsvägen. En strävan har varit att söka lämna väg- och vattenbyggnadsstyrelsen besked om anslagens disposition för år 1957 om möjligt ännu tidigare än vad som skedde i förhållande till år 1956. Beslut om berörda investeringsram för år 1957 fattades sålunda i oktober förra året.

För nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat 450 milj. kr. eller 25 milj. kr. mera med hänsyn till prisstegringar än enligt programmet för femårsperioden 1954/55—1958/59. Som anförts i den allmänna översikten har det befunnits önskvärt att om möjligt redan nu ange en ram för väginvesteringarna under år 1958. Denna bör avpassas så att inom densamma rymmes under ifrågavarande tid väntad rationaliseringsvinst inom vägbyggnadsverksamheten. Med denna utgångspunkt har en ram om 295 milj. kr. förordats för år 1958. Beräknade medelsbehållningar under anslagen motiverar, att anslagen för nästa budgetår därvid ej behöver upptagas med mer än sammanlagt 175 milj. kr.

Jag övergår nu till frågan hur totalbeloppet för budgetåret 1957/58 (arbetsåret 1958) skall fördelas på de fyra anslagen till byggande av vägar och broar. För innevarande budgetår är anvisade medel till väginvesteringarna fördelade med 33,3 % på riksvägar, 60 % på länsvägar, 3,1 % på ödebygdsvägar och 3,6 % på storbroar. Med hänsyn till den begränsning av medelsförbrukningen under år 1958, som här tidigare angivna ram om 295 milj. kr. innebär i förhållande till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade beloppet om 450 milj. kr., har jag berett styrelsen tillfälle att under hand ange den fördelning av anslagsmedlen, som styrelsen i det nya läget anser mest lämplig. Styrelsen har därvid föreslagit en fördelning med 60 milj. kr. eller 34,2 % på anslaget till Byggande av riksvägar, 103 milj. kr. eller 59 % på anslaget till Byggande av länsvägar, 5,5 milj. kr. eller 3,1 % på anslaget till Byggande av ödebygdsvägar samt 6,5 milj. kr. eller 3,7 % på anslaget till Byggande av storbroar. Detta innebär alltså att i stort sett samma proportion bibehålles mellan anslagen som för innevarande år, dock med en mindre förskjutning till förmån för riksvägarna. Jag anser att den här av styrelsen föreslagna anslagsberäkningen för nästa budgetår bör godtagas.

I detta sammanhang vill jag upptaga en särskild fråga, som torde vara av den karaktär, att den bör anmälas för riksdagen. I anledning av riksdagens år 1955 uttalade önskemål (L³U: 31) om viss översyn av bestämmelserna i 19 § allmänna väglagen rörande båtadsersättning samt en framställning om översyn av det av de s. k. vägmarksansättningsakkunniga år 1948 framlagda betänkandet, del I, angående grunder för bestämmande av ersättning för upplåtelse av vägmark m. m. har Kungl. Maj:t tillkallat sex sakkunniga att verkställa nämnda översyn. Jag förutsätter, att de med denna utredning förenade kostnaderna — såsom varande en med anslagsmedlens användning sammanhängande utgift — får bestridas av medel, som är avsedda för den statliga byggnadsverksamheten och därvid påföras anslaget till Byggande av riksvägar.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1957/58 anvisa följande reservationsanslag att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till

a) Byggande av riksvägar	kr	60 000 000
b) Byggande av länsvägar	»	103 000 000
c) Byggande av ödebygdevägar.....	»	5 500 000
d) Byggande av storbroar	»	6 500 000

[12] 12. Vissa vägbyggnadsarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	¹ 22 500 100	20 103 400	3 613 200
1956/57 (statsliggaren s. 391)	30 000 000		
1957/58 (förslag)	35 000 000		

¹ Varav 22,5 milj. kr. anvisade på tilläggsstat.

I. Arbetsmarknadsstyrelsen

I skrivelse den 29 augusti 1956 har arbetsmarknadsstyrelsen anmält, under hänvisning till sina medelsäskanden under det under femte huvudtiteln uppförda anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m., att styrelsen beräknar att det för innevarande budgetår anvisade belopp om 30 milj. kr. under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten skall vara tillräckligt för de utgifter, som erfordras för att utföra beredskapsarbeten på vägar och gator i nu planerad omfattning. Dagsverkstalet för dylika arbeten beräknas till ca 200 000 med en dagsverkskostnad om ca 150 kr. Styrelsen räknar med att viss utökning av beredskapsarbetena skall vara erforderlig under budgetåret 1957/58. Enligt styrelsens uppskattning kommer vid beredskapsarbetena på vägar och gator att utföras 220 000 dagsverken. Vidare beräknas s. k. färdigställningsarbeten utföras på dylika objekt till en kostnad av 800 000 kr. Styrelsen uppskattar medelsbehovet för dessa ändamål till 33,8 milj. kr.

II. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

I skrivelse den 31 augusti 1956 framhåller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att vad beträffar väg- och vattenbyggnadsverkets arbetskraft full utjämning av sysselsättningen sommar och vinter icke kunnat ske. De sysselsättningssvårigheter, som sålunda under vissa förutsättningar kan uppkomma i huvudsakligen norrlandslänen, kräver för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens del att medel finns tillgängliga som en reserv under detta anslag. Detta behov har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppskattat till ca 10 milj. kr.

Det totala anslagsbehovet upptages sålunda avrundat till 43 milj. kr.

Yttrande

II. *Arbetsmarknadsstyrelsen* framhåller i anledning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande om medel för bedrivande av arbeten för sysselsättning av vägarbetare vintertid att planerna för verkets ordinarie arbetsprogram bör utformas så att de inrymmer för säsongutjämning för verkets egen arbetskraft lämpliga arbeten.

Föredraganden

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen har under förevarande anslag äskat ett belopp av tillhoppa 43 milj. kr. för nästa budgetår, vilket innebär en ökning med 13 milj. kr. Såsom chefen för socialdepartementet vid anmälan denna dag av anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. anfört torde man icke helt få bortse från möjligheten att ett visst ökat behov för nästa budgetår av att sätta igång väg- och gatuarbeten i arbetslöshetsbekämpande syfte kommer att föreligga. Medel härför synes i enlighet med de principer, som fr. o. m. föregående budgetår följes beträffande finansieringen av dylika företag, böra äskas under förevarande anslag. Ehuru man vid dispositionen av medlen för väg- och vattenbyggnadsverkets ordinarie verksamhet strävar efter att eliminera säsongvariationerna för verkets vägarbetare, bör hänsyn jämväl tagas till att anslaget kan behöva utnyttjas för att avhjälpa mera säsongmässiga sysselsättningssvårigheter för dessa. Den anslagsökning för nästa budgetår, som kan bedömas erforderlig för de ändamål, varom här är fråga, torde emellertid kunna begränsas i förhållande till vad berörda myndigheter föreslagit. Efter samråd med chefen för socialdepartementet föreslår jag, att anslaget för budgetåret 1957/58 höjes med 5 milj. kr. och sålunda upptages med 35 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vüghållningen i städer och stadliknande samhällen, som är väghållare

[13] 13. Bidrag till underhåll av vägar och gator

	Anslag Milj. kr.	Nettoutgift Milj. kr.
1955/56	31,3	32,2
1956/57 (statsliggaren s. 391)	42,0	
1957/58 styrelsen	52,0	
föredraganden	52,0	

Bidrag från förevarande anslag utgår enligt en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för fyra år i sänder fastställd kostnadsberäkning. Jämknings av sådan beräkning kan ske under löpande fyraårsperiod i den mån väg- och gatuhållningsskyldigheten ökas genom inkorporering, förändring av enskild väg till allmän eller förklaring att gata skall anses såsom för biltrafiken viktig eller eljest då väsentligen förändrade förhållanden i avseende å underhållet inträder. Förändringar i prisläge eller trafikintensitet föranleder icke dylik jämkning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Vid den fördelning av anslagsmedlen, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen verkställt i juni 1956, beräknades för perioden 1956—1959 den årliga underhållskostnaden till 49,9 milj. kr. motsvarande ett statsbidrag av 47,4 milj. kr. Således beräknas det för budgetåret 1956/57 anvisade förslagsanslaget att överskridas med (47,4 — 42,0) 5,4 milj. kr.

Vid tidigare omprövning av underhållskostnaderna åren 1948 och 1952 har det skett en utökning med ca 10 % av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet. En motsvarande utökning skulle även varit att förvänta vid 1956 års omprövning av kostnaderna. På grund av personalbrist var det vid detta tillfälle icke möjligt att pröva ärenden avseende förändringar av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet, men styrelsen avser att i största möjliga utsträckning behandla ifrågavarande ärenden intill 1957 års jämkning av underhållskostnaderna. I samband härmed beräknas anslagsbehovet komma att öka med 4,6 milj. kr.

I enlighet med det anförda har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat anslaget till 52 milj. kr.

Föredraganden

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förra året gjorda uppskattningen av de årliga underhållskostnaderna under perioden 1956—1959 för statsbidragsberättigade gator och vägar kom att innebära en undervärdering. Härigenom har man nu att förutse ett visst överskridande av innevarande budgetårs anslag. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu gjorda omprövning av medelsbehovet har givit vid handen, att anslagsbeloppet för nästa budgetår torde böra höjas med 10 milj. kr. Härvid har man jämväl räknat med viss utökning av ifrågavarande gatunät.

Då styrelsens beräkning av anslaget för budgetåret 1957/58 torde böra godtagas, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 14. Bidrag till byggande av vägar och gator

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1954/55	80,0	48,6	83,7
1955/56	90,0	40,5	133,2
1956/57 (statsliggaren s. 391)	110,0		
1957/58 styrelsen	125,0		
föredraganden	45,0		

Enligt nu gällande bestämmelser utgår för byggande av allmän väg och iordningställande av för biltrafiken viktig gata, i mån av tillgång på där-till anslagna medel, statsbidrag med 95 % till städer och samhällen, som är vägghållare. Bidragen utgår enligt en fördelningsplan, som efter länsstyrelsernas hörande upprättas och fastställs av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tvåårsperioder.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Sedan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnat vissa sifferuppgifter om utfallet av förevarande verksamhet sedan år 1944, framhåller styrelsen i anslutning till sina uttalanden i samma fråga i den allmänna översikten, att byggnadskvoten icke följt byggnadsanslagens ökning. Detta förhållande har avsevärt hämmat arbetsomslutningen och styrelsen framhåller, att det är den ytterst knappa byggnadskvoten och icke det i och för sig ansträngda planeringsläget, som f. n. bestämmer byggnadsverksamhetens omfattning. Med hänsyn till den föreliggande trafiksituationen i städerna finner styrelsen det vara en trängande nödvändighet, att den del av den kommunala byggnadskvoten, som är avsedd för arbeten å de statsbidragsberättigade lederna, ges en rimligare proportion i förhållande till anslagna medel än vad som nu är fallet.

Ehuru en reell behållning av 32 milj. kr. beräknas från 1954—55 års fördelningsplan, vartill kommer en såvitt nu kan bedömas avsevärd behållning från 1956—57 års fördelningsplan, har styrelsen, som räknar med en väsentlig ökning av byggnadskvoten för städernas arbeten å det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet, för budgetåret 1957/58 (arbetsåret 1958) äskat 125 milj. kr.

Föredraganden

Den nu aktuella anslagsberäkningen avser bidragsbehovet för kalenderåret 1958.

Nu gällande fördelningsplan, som avser åren 1956 och 1957, innefattar enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgifter en sammanlagd om-

slutning i statsbidragskostnader av 510 milj. kr. De för denna tid här-
emot svarande tillgängliga bidragsmedlen — nämligen för budgetåren
1955/56 och 1956/57 anvisade anslag — uppgår till (90 + 110) 200 milj.
kr. Det återstående beräknade behovet av statsbidrag för i nämnda för-
delningsplan upptagna arbeten utgör sålunda (510—200) 310 milj. kr.

Vad gäller anslagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för
utförda arbeten är förhållandet följande. Väg- och vattenbyggnadsstyrel-
sen har under hand meddelat, att de arbeten, ingående i den tidigare för-
delningsplanen för åren 1954 och 1955, vilka städerna utfört före den 1
januari 1956, beräknas motsvara ett statsbidragsbelopp, som jämte före-
fintlig eftersläpning av anslagstilldelningen från den närmast föregående
fördelningsplanen understiger de för år 1955 avsedda disponibla bidrags-
medlen med omkring 32 milj. kr. Detta innebär, att en reell behållning
av statsbidragsmedel av nämnda storleksordning uppstått vid utgången
av perioden 1954—1955. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar, att
anläggningsverksamheten under år 1956 inom ramen för 1956—1957 års
fördelningsplan skall få en omslutning av ca 45 milj. kr., räknat i stats-
bidragskostnader. Om det visar sig att denna omslutning uppnåtts, vilket
f. n. inte kan med säkerhet fastslås, skulle berörda behållning av an-
slagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för utförda arbeten
(32 milj. kr.) vid ingången av år 1957 alltså ha ökats till (90 + 32 — 45)
77 milj. kr.

De under år 1955 utförda bidragsberättigade arbetena enligt fördel-
ningsplanen motsvarar enligt uppgift en bidragstilldelning av ca 36,5
milj. kr. Under år 1956 beräknas såsom nämnts motsvarande arbeten bli
utförda till ett statsbidragsbelopp av omkring 45 milj. kr. De för bud-
getåret 1956/57 anvisade, för kalenderåret 1957 avsedda bidragsmedlen
utgör 110 milj. kr. För år 1958 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen be-
gärt ett anslagsbelopp av 125 milj. kr. Vid bifall härtill skulle de disponibla
medlen för åren 1957 och 1958 alltså uppgå till (77 + 110 + 125) 312
milj. kr.

En mot denna medelsbehållning svarande investeringsverksamhet under
åren 1957 och 1958 förutsätter, att arbeten utföres till en bidragsberättigad
kostnad av i genomsnitt 155 milj. kr. per år, vilket bör ses mot bakgrun-
den av 1956 års beräknade kostnad om ca 45 milj. kr. Ehuru det är uppen-
bart att stora och angelägna behov föreligger på detta område genom den
fortgående trafikökningen, är det ej realistiskt att räkna med en så stor
och snabb ökning av gatubyggnadsverksamheten. Man kunde å andra
sidan tänka sig att genom ändring i bidragssystemet öppna möjlighet till
en ökad bidragsgivning och därigenom ökad medelsförbrukning utan där-
emot svarande stegring av byggnadsverksamheten, d. v. s. att städernas
möjlighet att utfå statsbidrag vidgades. Denna fråga är emellertid f. n.
föremål för prövning av en särskild utredning om städernas väghållning.

Jag förutsätter att utredningen därvid även ägnar frågan om utformningen av bidragssystemet ur anslagsmässig synpunkt särskild uppmärksamhet. I avvaktan på resultatet av utredningens arbete är jag ej beredd att förorda en ändring i de nuvarande principerna för bidragstilldelningen.

Med hänsyn till de stora reella behållningar under anslaget, vilka f. n. föreligger och som kan förutses komma att finnas vid början av budgetåret 1957/58, anser jag det tillräckligt om för nästa budgetår anvisas ytterligare 45 milj. kr. De disponibla medlen för åren 1957 och 1958 skulle då uppgå till (77 + 110 + 45) 232 milj. kr.

I enlighet härmed föreslår jag att anslaget för budgetåret 1957/58 uppföres med 45 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Enskild väghållning

[15] 15. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1955/56	12,5	12,4	3,6
1956/57 (statsliggaren s. 391)	15,5		
1957/58 styrelsen	18,0		
föredraganden	17,5		

Föregående års riksdag har i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i 1956 års statsverksproposition, vari en närmare redogörelse för anslagets användning lämnats, godkänt en höjning av underhållsbidraget med 5 % till 65 resp. — då synnerliga skäl föreligger — 80 % av den beräknade kostnaden för underhåll av bidragsberättigad enskild väg samt en utvidgning av tillämpningsområdet för iståndsättningsbidraget, så att anordnande av mötesplatser samt förstärkningsarbeten på lokalt begränsade vägsträckor göres bidragsberättigade.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Den bokföringsmässiga behållningen på anslaget den 30 juni 1956, i runt tal 3,6 milj. kr., utgjordes av en hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation av ca 0,1 milj. kr. samt av reservationer hos länsstyrelserna av sammanlagt

ca 3,5 milj. kr. Av sistnämnda belopp utgjorde ca 1,1 milj. kr. ofördelad reservation, som vid fördelning mellan länen av anslaget för budgetåret 1956/57 beräknades till ca 1,0 milj. kr. och vartill hänsyn togs vid fördelningen. Den hos länsstyrelserna fördelade reservationen, d. v. s. bidrag som beviljats men ej utanordnats, har således vid ifrågavarande tidpunkt uppgått till ca 2,4 milj. kr.

Sedan innevarande års anslag fördelats mellan länen, finns hos Kungl. Maj:t en reservation å anslaget av ca 0,2 milj. kr.

Enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter erfordras under år 1957 för underhållsbidrag till 1940—1956 års vägar i runt tal 14,1 milj. kr. och för 1957 års nya vägar 0,9 milj. kr. Till 1940—1957 års vägar erfordras sålunda sammanlagt 15,0 milj. kr. Till iståndsättningsbidrag beräknar styrelsen för 1942, 1947, 1952 och 1957 års vägar ett sammanlagt bidragsbelopp av 3,8 milj. kr. och till redskapsbidrag 0,6 milj. kr. I avgivet utlåtande över en av Förbundet för enskild väghållning i Stockholms län gjord framställning om åtgärder i syfte att öka statsbidraget till underhåll av enskilda vägar, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatt vissa mindre restriktiva tillämpningsgrunder för bidragsgivningen, vilket beräknas medföra ett ökat årligt anslagsbehov av i medeltal ca 500 000 kr. under den närmaste 5-årsperioden.

Medelsbehovet för budgetåret 1957/58 skulle sålunda uppgå till (15,0 + 3,8 + 0,6 + 0,5) 19,9 milj. kr.

Med hänsyn till den hos Kungl. Maj:t förefintliga reservationen å anslaget, 0,2 milj. kr., och de besparingar, som erfarenhetsmässigt visat sig uppstå å anslaget och som styrelsen uppskattat till 1,6 milj. kr., samt till att den ofördelade reservationen hos länsstyrelserna vid utgången av budgetåret 1955/56 visat sig bli ca 0,1 milj. kr. större än beräknat, synes den av länsstyrelserna och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade bidragsverksamheten på förevarande område kunna fullföljas med ett anslag av 18,0 milj. kr.

Medgivandet att enligt kungörelsen 1952: 417 bevilja statlig kreditgaranti för lån till inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar har sedan denna stödform tillkommit avsett ett belopp av 2 000 000 kr. för varje budgetår. Då möjligheten till kreditgaranti hittills utnyttjats endast i mindre omfattning, synes det vara tillräckligt att kreditgaranti intill ett belopp av 500 000 kr. medges för budgetåret 1957/58.

Föredraganden

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatta utvidgningen av ifrågavarande bidragsverksamhet, innebärande en årlig merbelastning av anslaget med ca 500 000 kr., avser närmast en ökad bidragsgivning åt vägföreningarna. Jag är emellertid icke beredd att på hittills föreliggande

material redan till innevarande års riksdag framlägga förslag i frågan. Spörsmålet bör först närmare utredas, vilket f. n. sker genom erforderlig remissbehandling.

Vad angår anslagsberäkningen i övrigt har jag intet att invända mot styrelsens förslag, vilket innebär en uppräknig av anslaget med 2 milj. kr. till 17,5 milj. kr.

Slutligen torde medgivande att bevilja statlig kreditgaranti för lån till inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar kunna i enlighet med styrelsens förslag begränsas till att avse ett belopp av 500 000 kr. för nästa budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 17 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) medgiva, att under budgetåret 1957/58 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 500 000 kr.

[16] 16. Bidrag till byggande av enskilda vägar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1954/55	11,0	7,1	15,9
1955/56	13,0	10,0	18,9
1956/57 (statsliggaren s. 392)	14,0		
1957/58 styrelsen	15,0		
föredraganden	15,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Den bokföringsmässiga behållningen å anslaget den 30 juni 1956, 18,9 milj. kr., utgjordes av dels en hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation av ca 0,4 milj. kr., dels ock hos länsstyrelserna beviljade men ej utanordnade bidrag om ca 12,6 milj. kr. Återstoden, ca 5,9 milj. kr., torde väsentligen bli disponerad under senare delen av år 1956.

De medel, som under arbetsåret 1956 beviljas till nya företag, beräknas för fortsättnings- och slutbidrag av anslaget för budgetåret 1956/57 binda 4,7 milj. kr. och av anslaget för budgetåret 1957/58 ca 3,0 milj. kr. På samma sätt beräknas anslaget för budgetåret 1956/57 bli bundet med omkring 1,9 milj. kr. för vägar påbörjade år 1955.

Anslaget för budgetåret 1956/57 (arbetsåret 1957) har anvisats med 14,0

milj. kr. Till nya företag år 1957 kan således beräknas bli disponibelt — om vissa tilläggsbidrag till äldre företag antages belöpa sig till ca 500 000 kr. — ett belopp av ca (14,0 — 4,7 — 1,9 — 0,5) 6,9 milj. kr.

Till fortsättnings- och slutbidrag kan beräknas att av anslaget för budgetåret 1957/58 därigenom blir bundet ett belopp av 4,2 milj. kr. Till sådana bidrag kan således detta anslag beräknas totalt bli bundet med (3,0 + 4,2) 7,2 milj. kr.

Då till nya företag bör disponeras anslagsbelopp av minst samma storleksordning som närmast föregående år, föreslår styrelsen för budgetåret 1957/58 ett till 15 000 000 kr. höjt anslag, som i stort beräknas disponeras sålunda: bundna belopp 7 200 000 kr., vissa tilläggsbidrag till äldre företag 800 000 kr., nya företag år 1958 7 000 000 kr.

Föredraganden

Då styrelsens förslag till anslagsberäkning för budgetåret 1957/58 icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Diverse ändamål

[17] 17. Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	350 000	378 900	178 800
1956/57 (statsliggaren s. 392)	400 000		
1957/58 (förslag)	425 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 150 000 kr. till 550 000 kr.

	Anvisat för 1956/57	Ökning för 1957/58	Äskat för 1957/58
1. Bidrag till samfundet för hembygds- vård	15 000	—	15 000
2. Gratifikationer till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda icke patenterbara upp- finningar och konstruktioner	5 000	—	5 000

	Anvisat för 1956/57	Ökning för 1957/58	Äskat för 1957/58
3. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademins transportforskningskommission	25 000	—	25 000
4. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademins svetsningskommission	—	+ 5 000	5 000
5. Kostnader för speciella utredningar inom vägväsendet m. m.	320 000	+ 130 000	450 000
6. Kostnader för anordnande av kurser, för studieresor m. m.	35 000	+ 15 000	50 000
	<u>400 000</u>	<u>+ 150 000</u>	<u>550 000</u>

I skrivelse den 30 juni 1956 har *samfundet för hembygdsvård* anhållit om höjning av statsbidraget till 30 000 kr. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i utlåtande den 31 augusti 1956 föreslagit att bidraget för budgetåret 1957/58 upptages med oförändrat belopp, 15 000 kr.

Motiv

Ur styrelsens motivering återges här i sammandrag följande avsnitt.

4) Ingenjörsvetenskapsakademins svetsningskommission är ett samlande organ för svetsteknisk forskning, vars arbete hittills finansierats genom bidrag från garantföretag och stödjande medlemmar samt medlemsavgifter. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har erlagt en årlig medlemsavgift av 200 kr. Kommissionens arbete försvåras starkt av medelsknapphet. Förslag föreligger till utvidgning av den ekonomiska grundvalen för kommissionens verksamhet, varigenom bl. a. en forskningsledare skulle kunna anställas. Då arbetet är av stor betydelse för styrelsen, anser styrelsen att ett belopp av 5 000 kr. erfordras för att möjliggöra dess deltagande i verksamheten.

5) Den fortgående utvecklingen av väg- och trafikväsendet kräver allt fler och mera intensifierade utredningar, särskilt av trafikteknisk art. Byggnadsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har gemensamt tillsatt en arbetsgrupp för att utreda de tätbebyggda områdenas parkerings- och garageringsproblem (parkeringsutredningen). Kostnaden för utredningen beräknas till 120 000 kr., varav 60 000 kr. skäligen borde täckas av bilskattemedel med hänsyn till den betydelse nämnda utredningsarbete har för bilismen. Utredningsarbetet beräknas komma att fortsätta även under budgetåret 1957/58. På grund av den knappa tillgången på anslagsmedel räknar styrelsen emellertid med att endast kunna ställa 20 000 kr. till förfogande för ändamålet innevarande budgetår. Ytterligare erforderligt belopp bör därför utgå under nästkommande budgetår.

Härtill kommer bl. a. undersökningar i samband med arbetet inom delegationen för översiktlig vägplanering.

För nu nämnda undersökningar ävensom övriga speciella utredningar inom vägväsendet beräknar styrelsen ett medelsbehov av 450 000 kr.

Föredraganden

I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag upptager jag 5 000 kr. för bidrag till ingenjörsvetenskapsakademiens svetsningskommision. För bestridande av kostnader för speciella utredningar inom vägväsendet m. m. torde ytterligare 20 000 kr. böra ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande. Jag förutsätter därvid att under nästa budgetår 40 000 kr. av detta anslag reserveras för den av styrelsen omnämnda parkeringsutredningen. För övriga ändamål upptager jag oförändrade belopp. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra beräknas till (400 000 + 5 000 + 20 000) 425 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 425 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[18] 18. Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	55 000	8 600	57 600
1955/56	15 000	46 200	26 400
1956/57 (statsliggaren s. 393)	15 000		
1957/58 (förslag)	15 000		

Yrkande

I. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

II. I skrivelse den 12 september 1956 meddelar *Svenska nationalkommittén i anslutning till internationella föreningen för bro- och byggnads-konstruktioner* att förfrågan gjorts, huruvida den svenska nationalkommittén kunde åtaga sig att anordna föreningens nästa kongress, vilken är avsedd att äga rum år 1960. Föreningen har till ändamål att åstadkomma och underlätta internationellt samarbete mellan företrädare för vetenskap, industri och byggnadsverksamhet, utbyte av idéer och offentliggörande av försöksresultat och erfarenheter inom bro- och byggnadsområdena och inom övriga områden av ingenjörskonsten, som omfattar stål, betong och andra byggnadsmaterial. Kommittén, som finner att Sverige icke kan undandraga sig att anordna ifrågavarande kongress, beräknar kostnaderna för kongressen och i anslutning därtill planerade studieresor till 365 000 kr. Genom deltagaravgifter och gåvor beräknas inflyta 265 000

kr., varför 100 000 kr. skulle återstå att täcka. Kommittén anhåller att sistnämnda belopp ställas till kommitténs förfogande till bestridande av sådana kostnader för kongressen, som icke kan påräknas bliva täckta genom andra medel.

Yttrande

II. *Statskontoret* uttalar, att — därest skäl anses föreligga för det allmänna att medverka till att kongressen kommer till stånd — statskontoret med hänsyn till de kongressbidrag, som utdelats under senare år, ävensom till kongressens relativt ringa omfattning, icke kan förorda högre bidragsbelopp än 50 000 kr.

Föredraganden

Under förutsättning att riksdagen icke har något att erinra, synes statsbidrag böra utgå för anordnande av ifrågavarande kongress i Sverige år 1960. Storleken av bidraget torde emellertid såsom statskontoret föreslagit icke böra överstiga 50 000 kr. Medel för ändamålet behöver icke äskas redan för nästa budgetår utan avser jag att i sinom tid, därest kongressen anordnas i Sverige, efter förnyad särskild framställning från berörda kommitté återkomma i frågan.

För budgetåret 1957/58 torde anslaget i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[19] 19. Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	55 000	29 000	90 500
1956/57 (statsliggaren s. 393)	55 000		
1957/58 (förslag)	55 000		

Föredraganden. I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag (skr. ^{31/8} 1956) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[20] 20. **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond**

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 angående dispositionen av automobilskattemedelsinkomsterna föreslår jag, att förevarande anslag uppföres endast med ett formellt belopp av 100 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kr.

VATTEN- OCH AVLOPPSLEDNINGAR[21] 21. **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav ej disponerat
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1955/56	25,0	31,5	20,1	0,01
1956/57 (statsliggaren s. 395)	25,0			
1957/58 (förslag)	26,5			

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes till 30 000 000 kr.

Motiv

Den omfattning, i vilken statsbidragsberättigade vatten- och avloppsföretag utförts under senare år, samt utvecklingen av den ärendebalans, räknat i anläggningskostnader, som blivit en följd av otillräckliga bidragsanslag, framgår av följande siffror.

Budgetår	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58
				Milj. kr.				
Nya företag ...	31	43	79	120	121	101	120	140
							(beräknat)	(beräknat)
Balans vid årets slut.....	39	56	108	188	263	315	ca 380	ca 450

Till följd av den under åren 1955 och 1956 införda restriktiviteten beträffande först byggnadstillståndsgivningen och senare kreditgivningen har den tidigare hastigt fortgående stegringen i fråga om tillkomsten av nya företag avstannat under budgetåret 1954/55 och under 1955/56 förbytts i en viss nedgång. Enligt en inventering, som styrelsen ombesörjt för 1955

års långtidsutredning, har kommunerna — under förutsättning av bl. a. normal kreditmarknad — anmält en planerad investering i vatten- och avloppsanläggningar, som för femårsperioden 1956/60 uppgår till i genomsnitt 450 milj. kr. per år och därmed med ca 50 % överstiger investeringsnivån för budgetåren 1953/54 och 1954/55, ca 300 milj. kr. per år. Av detta investeringsbehov torde proportionen statsbidragsberättigade företag kunna antagas vara av samma storleksordning som tidigare. I enlighet härmed skulle under de närmaste åren tillkomma nya statsbidragsberättigade företag för en anläggningskostnad av i genomsnitt ca 180 milj. kr. per år. En väsentlig del av ökningen är härvid hänförlig till avloppsreningsanläggningar o. dyl. I avvaktan på resultatet av långtidsutredningens arbete har styrelsen ansett tillkomsten av nya företag böra bedömas till 120 milj. kr. för budgetåret 1956/57 och 140 milj. kr. för budgetåret 1957/58.

Under detta antagande och under förutsättning att bidragsanslaget för nästa budgetår upptages enligt styrelsens förslag, kommer balansen av bidragsärenden att vid utgången av budgetåret 1957/58 uppgå till företag för i runt tal 450 milj. kr. Då bidragsanslagen för budgetåren 1956/57 och 1957/58 till helt övervägande del beräknas bli tagna i anspråk för bidrag till företag, som påbörjats år 1953, kommer de äldsta i balansen ingående företagen att utgöras av sådana, som med vederbörligt tillstånd enligt bidragsförfattningen påbörjats ungefär vid årsskiftet 1953/54. Den reella väntetiden för erhållande av bidrag har därmed under nästa budgetår stigit till 4 1/2 år.

Styrelsen anser sig i detta sammanhang böra framhålla de alltmer markanta olägenheter, som den hittills oavbrutet och hastigt växande väntetiden innebär såväl för bidragstagarna som för väg- och vattenbyggnadsverket. Enligt styrelsen talar vägande skäl för att åtgärder snarast vidtages för att nedbringa väntetiden.

I avvaktan på allmänna statsbidragsutredningens kommande förslag beträffande anläggningsbidrag och ställningstagandet till desamma torde nya bidragsregler numera icke kunna bedömas träda i kraft förrän tidigast den 1 juli 1958. Enligt uttalande av 1955 års riksdag skall följaktligen hela den vid sagda tidpunkt föreliggande balansen, omfattande företag för ca 450 milj. kr., avarbetas med tillämpning av nu gällande bidragsregler. Härför erforderligt bidragsbelopp kan uppskattas till ungefär 150 milj. kr. Skall avvecklingen av nämnda balans — utan beaktande av under tiden tillkommande bidragsföretag — genomföras på exempelvis tre år, erfordras ett årligt bidragsanslag av 50 milj. kr. under sagda tid, varigenom väntetiden för under perioden tillkommande nya företag samtidigt skulle nedbringas från 4 1/2 till 3 år. Styrelsen anser det emellertid icke möjligt att åstadkomma personalförstärkning i för ändamålet erforderlig omfattning med hänsyn till nuvarande arbetsmarknadsläge och förrän statsmakterna tagit ställning till frågan om vatten- och avloppsverksamhetens saml vattenvår-

dens organisation. Styrelsen har därför begränsat sitt anslagsäskande till vad som kan fördelas allenast med en mindre personalökning eller 30 milj. kr., d. v. s. samma belopp, som styrelsen äskat de tre närmast föregående åren.

Föredraganden

Av flera orsaker har behovet av medel för ifrågavarande statsbidragsverksamhet under en följd av år undergått kraftig stegring. Ehuru anslaget under de sista fem åren mer än fördubblats, har behovet likväl ständigt överstigit medelstillgången. En betydande balans av bidragsärenden har härigenom uppstått. Bidragen kan i allmänhet icke utbetalas i anslutning till utförandet av de bidragsberättigade anläggningarna utan först efter en väntetid av flera år. Förhållandet är uppenbarligen icke tillfredsställande vare sig ur statens eller ur bidragstagarnas synpunkt.

På sätt framhållits bl. a. av statsutskottet i samband med behandlingen av 1955 och 1956 års statsverkspropositioner torde en lösning av frågan böra sökas i samband med pågående översyn av principerna för den statliga bidragsgivningen i allmänhet. Under sådana förhållanden är det, innan ståndpunkt tagits till bidragssystemets framtida utformning, överhuvud icke möjligt att bedöma storleken av det för framtiden behövliga bidragsanslaget eller avgöra, hur det bör disponeras.

Allmänna statsbidragsutredningen har i dagarna framlagt förslag till nya regler för anläggningsbidrag till kommunerna, vilka förslag berör bl. a. förevarande bidragsform. Förslaget kommer efter sedvanlig remissbehandling att bli föremål för bearbetning — såvitt angår förevarande bidragsform — inom kommunikationsdepartementet.

Tvekan råder ej om det angelägna i att frågan om nya regler för statsbidragsgivningen löses utan onödigt dröjsmål och att i samband därmed en plan uppgöres för att nedbringa den uppkomna balansen av bidragsärenden. Jag skulle helst sett, att frågan kunnat lösas redan nu. Allmänna statsbidragsutredningens förslag har emellertid framkommit vid en så sen tidpunkt, att det är helt uteslutet att medhinna utarbetande av något förslag i fråga om statsbidragsgivningen på förevarande speciella område att föreläggas årets riksdag. Vid sådant förhållande torde bidragsgivningen ännu ett år få ske efter nuvarande regler.

Enbart en mindre höjning av bidragsanslaget är icke ägnad att märkbart påverka vare sig balansen av bidragsärenden eller väntetiden för de bidragssökande. För att få någon effekt bör en anslagshöjning ingå som ett led i en större plan för åstadkommande av överensstämmelse mellan anslag och medelsbehov.

Emellertid anmäler sig ett alltmer trängande behov av särskilda anordningar för behandling av avloppsvatten. För Kungl. Maj:ts prövning

föreligger f. n. ett antal ansökningar om förhöjt statsbidrag till avloppsanläggningar med höggradig rening av avloppsvatten. Starka skäl talar för att staten söker främja tillkomsten av dylika, i förhållande till sedvanliga avloppsanläggningar för endast låggradig rening mera kostnadskrävande reningsanläggningar genom ekonomiskt stöd i större utsträckning än som möjliggörs genom beviljandet i vanlig ordning av bidrag till vatten- och avloppsanläggningar. Gällande bidragsförfattning ger visserligen formellt möjlighet att för särskilda fall frånga de vanliga bidragsreglerna men behovet kan med nuvarande anslagsbelopp ej tillgodoses utan ytterligare ökning av ärendebalansen och förlängning av väntetiden för övriga bidragssökande. Med hänsyn till vattenvårdens intressen måste denna fråga enligt min uppfattning anses som så trängande, att den nu fordrar en åtminstone provisorisk lösning. Jag anser mig därför böra äska ytterligare medel under detta anslag för att möjliggöra för Kungl. Maj:t att redan fr. o. m. nästa budgetår ge särskild och ökad ekonomisk hjälp för anläggande av verk för höggradig rening av avloppsvatten. För att denna del av bidragsgivningen icke skall nämnvärt påverka ärendebalansen, beräknar jag att bidragsanslaget bör höjas med 1,5 milj. kr. Därest icke riksdagen har något att erinra häremot, torde Kungl. Maj:t tills vidare — i avvaktan på utarbetandet av nya regler för statsbidragsgivningen beträffande vatten- och avloppsanläggningar över huvud taget — få från fall till fall bestämma, hur det ökade ekonomiska stödet i sådant hänseende skäligen bör givas.

Under hänvisning till vad jag nu anfört föreslår jag, att anslaget för budgetåret 1957/58 uppföres med $(25 + 1,5)$ 26,5 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 26 500 000 kr.

C. Vägtrafikväsendet

[22] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 985 000	2 084 900
1956/57 (statsliggaren s. 395)	2 157 300	
1957/58 (förslag)	2 441 600	

Yrkanden

I. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 525 200 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkning	
6 bilinspektörer i Ca 27	+ 119 016
15 bilinspektörer i Ce 25	+ 270 420
3 kontorister i Ce 13	+ 30 672
2. Personalminskning	
2 extra bilinspektörer i Cg 17	— 23 568
3. Förändring av tjänster	
Uppflyttning av 6 kontorsbiträden i Ce 8 till kanslibiträden i Ce 11	+ 6 984
4. Utökning av utbildningsverksamheten bland bilinspektörs- aspiranter	+ 10 000
5. Omräkningar	
a) löneklassuppflyttningar m. m.	+ 41 676
b) höjt rörligt tillägg	+ 70 000
	525 200

II. I skrivelse den 26 juni 1956 framhåller *Kungl. Automobil Klubben m. fl. bl. a.*, att det på grund av rådande underbemanning och brist på teknisk utrustning och lokaler inom bilbesiktningsväsendet på vissa håll icke är möjligt att inom rimlig tid få erforderliga tjänster utförda, till förfång för såväl enskilda personer och företag som för bilbranschen. En omgående upprustning av bilinspektionen anses därför nödvändig, varvid bl. a. ytterligare tjänster för bilinspektörer bör inrättas samt utrustning och lokaler anskaffas.

Motiv

Ur väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning återges här i sammandrag följande avsnitt.

Utvecklingen under de senaste åren av verksamheten vid statens bilinspektion kännetecknas av en fortsatt stegring av arbetsmängden såsom framgår av följande sammanställning.

	Registreringsbesiktning	Kontrollbesiktning föranledda av		Lämplighetsintyg	Typbesiktning	Kompetensprov	Prov med körskolepersonal
		flygande inspekt.	annan orsak				
1948	55 851	6 142	12 002	6 395	36	72 534	120
1952	64 503	16 197	15 035	6 000	364	139 432	839
1953	63 057	16 197	15 409	7 439	457	151 192	583
1954	67 078	16 625	14 915	7 642	425	178 329	747
1955	52 428	24 055	23 776	7 449	436	199 173	1 025

Styrelsen anför att även verksamheten med den utbildning av polismän för kompetens att utföra flygande inspektion, som det åligger besiktningsmännen att meddela, oavbrutet växer. Under år 1955 anordnades 30 dylika kurser, vari sammanlagt 415 polismän deltog. Det av polismyndigheterna anmälda behovet av kurser under innevarande budgetår avser utbildning av sammanlagt 800 polismän. Bilinspektionen tillförs även ett stort antal kontrollbesiktningar genom den forcerade kontrollverksamheten under dessa kurser och genom ökningen av polisens verksamhet efter utbildningens slut. Under år 1955 tillkom dessutom en ny arbetsuppgift för inspektionen, nämligen kontroll av färdskrivare på sammanlagt ca 50 000 fordon.

Under en följd av år har det mött stora svårigheter för bilinspektionen att tillmötesgå allmänhetens krav på förrättningar. Talrika klagomål har förekommit, som styrelsen medger i de flesta fall varit berättigade på grund av de långa väntetiderna för bl. a. körkortsprov. Styrelsen har energiskt sökt att inom ramen för tillgängliga resurser m. m. bemästra svårigheterna genom anställning av tillfällig personal. Därvid har bl. a. vissa militära besiktningsmän tillfälligtvis tjänstgjort vid bilinspektionen och i några fall har hjälp kunnat erhållas från polismän. Denna tillfälliga förstärkning har dock varit helt otillräcklig. Styrelsen befarar också att arbetets kvalitet eftersattes till förfång för trafiksäkerheten.

Som ett uttryck för det rådande missnöjet med inspektionens otillräckliga resurser erinrar styrelsen om vissa framställningar i hithörande frågor till Kungl. Maj:t från automobilbesiktningsmännens förening i december 1955 och från en del motororganisationer i juni 1956. Styrelsen erinrar jämväl om att riksdagens revisorer ägnat frågan uppmärksamhet i sin be-

rättelse för år 1955. Styrelsen framhåller för sin del med skärpa, att en väsentlig upprustning av inspektionen nu är ofrånkomlig och att en ökning av antalet fast anställda besiktningsmän därvid måste ske. Styrelsen föreslår följande åtgärder.

Förste bilinspektörernas tid har alltmåra tagits i anspråk för administrativa göromål, för besvarande av förfrågningar från allmänheten m. m. De får allt svårare att medhinna samordningen av besiktningsmännens arbete, samarbetet med de militära besiktningsmännen och inspektion av körskolorna, uppgifter som är av sådan betydelse för trafiksäkerheten, att de icke bör få eftersättas. I likhet med vad som redan skett i Stockholm, Göteborg och Malmö bör därför befattningar som biträdande förste bilinspektör i lönegrad 27 inrättas även på övriga centralorter, sammanlagt 6.

De f. n. dåliga befordringsmöjligheterna utgör enligt styrelsen ett så svårt hinder vid kårens rekrytering att åtgärder härutinnan ofördröjligen måste vidtagas. Antalet bilinspektörstjänster i 25 lönegraden bör avsevärt ökas och antalet lägre tjänster i stället minskas. Styrelsen anser att organisationen efter en genomförd upprustning bör omfatta ytterligare ett trettiotal tjänster i 25 lönegraden utöver de 35 nuvarande ordinarie. Den proportion mellan bilinspektörstjänster och biträdestjänster, som enligt styrelsens förslag ernås, föreslogs även i princip i 1945 års bilbesiktningsutredning och godtogs i huvudsak av statsmakterna 1947. Även om en sådan omfattande upprustning i och för sig borde genomföras utan dröjsmål, är styrelsen med hänsyn till svårigheten att omedelbart besätta de nya tjänsterna med kvalificerad personal icke beredd att redan till nästa års riksdag föreslå en utökning av antalet bilinspektörstjänster i Ce 25 med mer än 15. Antalet tjänster i lönegraderna 27 och 25 skulle alltså ökas med sammanlagt 21. Samtidigt borde antalet lägre tjänster kunna minskas med 2. Nettoökningen blir sålunda 19 besiktningsmän eller något mer än 2 per distrikt. Statens bilinspektion skulle enligt detta förslag fr. o. m. den 1 juli 1957 få följande personaluppsättning, kontorspersonalen ej medräknad:

	Nu	Förslag
1:e bilinspektör i Ca 31	1	1
» » » Ca 29	2	2
» » » Ca 27	6	6
bilinspektörer » Ca 27	4	10 (+ 6)
» » Ca 25	35	35
» » Ce 25	1	16 (+ 15)
» » Cg 25	2	2
biträdande och extra bilinspektörer i lönegraden Ce 22 och lägre	48	46 (— 2)

Under åberopande av de skäl, som styrelsen anförde i 1955 års petita, föreslår styrelsen vidare att ny stationsort, som fr. o. m. innevarande budgetår inrättats i Gällivare, fr. o. m. den 1 juli 1957 jämväl får inrättas i Uddevalla. Behovet av ett bilinspektionskontor i Uddevalla har under det gångna året ytterligare ökat. Två av tjänsterna i lönegrad 25 är avsedda som stationschefstjänster på de nya stationsorterna i Gällivare och Uddevalla.

Den nu föreslagna ökningen av antalet besiktningsmän anser styrelsen som ett minimum för att bilinspektionen icke minst med hänsyn till den ständigt fortgående ökningen av motorfordonsbeståndet skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt och därvid kunna på allvar ta i tu med eftersatta arbetsuppgifter, exempelvis inspektion av körskolorna, ökat samarbete med de militära besiktningsmännen och polisen, fortutbildning av besiktningsmän m. m. För fortsatt utbyggnad av organisationen enligt det anförda avser styrelsen att till ett kommande budgetår framlägga förslag om inrättandet av ytterligare bilinspektörstjänster i 25 lönegraden genom uppflyttning av ett motsvarande antal lägre tjänster.

Beträffande kontorsorganisationen föreslår styrelsen, att på de tre största centralorterna, Stockholm, Göteborg och Malmö, inrättas tre tjänster som kontorist i Ce 13. Vidare bör på var och en av de 6 största stationsorterna, som ej är centralorter, en kontorsbiträdesbefattning utbytas mot en kanslibiträdesbefattning.

Yttranden

Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens yrkande har yttranden avgivits av *statskontoret*, *statens organisationsnämnd*, *1953 års trafiksäkerhetsutredning* och *statens lönenämnd*.

Statskontoret finner, att den alltjämt fortgående stegringen av antalet förrättningar motiverar en icke oväsentlig förstärkning av personalen vid bilinspektionen. Ämbetsverket är dock icke nu berett att på det föreliggande materialet ta ställning till omfattningen av erforderlig personalökning eller nya tjänsters lönegradsplacering. *Statskontoret* ifrågasätter vidare om organisatoriskt underlag föreligger för inrättande av ytterligare ett antal tjänster i 27 lönegraden. Enligt verkets mening bör nya tjänster inom bilinspektionen företrädesvis inrättas i mellangraderna. *Statskontoret* avstyrker slutligen förslaget om inrättande av nya kontoristtjänster och uppflyttning av vissa kontorsbiträden till kanslibiträdesgraden, enär bärande skäl ej anförts.

Statens organisationsnämnd, som erinrar om sin år 1953 företagna organisationsundersökning inom bilinspektionen, tillstyrker att besiktningsman stationeras i Uddevalla. Sedan år 1953 har inspektionens arbetsmängd väsentligt ökats. År 1955 var antalet kompetensprov nära 200 000

varav ca 186 000 körkortsprov och antalet besiktningar ca 108 000. Den årliga nettoarbetstiden för utförande av dessa förrättningar kan beräknas uppgå till ca 87 000 timmar, därav ca 60 000 för kompetensprov och ca 27 000 timmar för besiktningar. Även arbetet med andra uppgifter torde väsentligt ha ökats. Den verkliga nettoarbetsmängden under år 1955 översteg med ca 50 % den av nämnden år 1953 beräknade. Det synes stå klart, att under år 1955 antalet besiktningsmän var otillräckligt. Nämnden framhåller vidare, att det återstår ca 2,7 milj. icke-körkortsinnehavare, vilka i åldershänseende är berättigade till innehav av körkort. Enär dessutom antalet i körkortsåldern inträdande personer under ett tiotal år framåt kommer att öka, synes det icke sannolikt, att nämnvärd minskning i antalet körkortsprov kommer att äga rum åtminstone under de närmaste åren.

Sammanfattningsvis framhåller nämnden, att en förstärkning av antalet besiktningsmän synes nödvändig, om väntetiderna för förrättningarna skall kunna hållas inom rimliga gränser. Man torde ej heller kunna förvänta att inspektionens arbetsmängd kommer att minska under de närmaste åren. Nämnden har därför intet att erinra mot den föreslagna utökningen av antalet besiktningsmän.

Beträffande den föreslagna ökningen av de kontorsanställda anser sig nämnden däremot ej reservationslöst böra tillstyrka densamma oaktat det synes sannolikt, att ett ökat personalbehov uppstått. Samtliga möjligheter till underlättande av kontorspersonalens arbete bör noga prövas, innan förstärkning tillgripes. Möjligheten att tillfälligt anställa kontorspersonal bör beaktas.

1953 års trafiksäkerhetsutredning erinrar om att den i utlåtande över riksdagens revisorers berättelse för år 1955 beträffande bilinspektionens verksamhet framhållit, att en snar upprustning av bilinspektionens tekniska resurser måste komma till stånd såsom ett led i den nödvändiga effektiviseringen av trafiksäkerhetsarbetet. Utredningen väckte också den tanken, huruvida det icke vore möjligt att uppdraga åt polismyndigheten att ombesörja körkortsprövningen. Ehuru det ur åtskilliga synpunkter enligt utredningens mening finnes goda skäl för en överflyttning av förarproven till statspolisen, har utredningen numera funnit sig icke böra framlägga något förslag härom.

Antalet förrättningar av skilda slag, som fullgöres inom bilinspektionen, har under senare år ökat betydligt. Denna ökning kommer med all sannolikhet att fortsätta. Utredningen framhåller i samband därmed, att den ämnar framlägga vissa ur trafiksäkerhetssynpunkt betingade förslag, som kommer att leda till ett större antal fordonsbesiktningar och förarprov. Om arbetsuppgifterna för bilinspektionen sålunda kommer att växa, frågar sig utredningen, om det kan anses rationellt att överlämna körkortsprövningen helt åt personer med teknisk sakkunskap. Statspolisens erfarenhet rörande frågor av betydelse för en riktig bedömning av en persons lämp-

lighet som förare skulle — sedan bristen på polispersonal blivit hävd — enligt utredningens mening kunna tillgodogöras på det sättet, att lämplig polispersonal för kortare eller längre tid kommenderades till bilinspektionen för att biträda vid körkortsprövningen. Utredningen understryker till slut det trängande behovet av att en förstärkning av bilinspektionens personal utan dröjsmål kommer till stånd.

Statens lönenämnd. Lönenämnden, som med hänsyn till nuvarande organisation icke kan tillstyrka inrättande i 27 lönegraden av de föreslagna bilinspektörstjänsterna, ifrågasätter, huruvida icke ev. förstärkning bör ske genom inrättande av tjänster som bilinspektör i 25 lönegraden och biträdande bilinspektör i 22 lönegraden, lämpligen i samma proportion som f. n. Förslagen om lönegradsplacering av de nya kontoristtjänsterna och uppflyttning av sex kontorsbiträden i Ce 8 till kanslibiträden i Ce 11 har icke givit lönenämnden anledning till erinran.

Departementschefen

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har, bl. a. med siffror, belyst den fortgående ökningen av bilinspektionens arbetsbörda, som sammanhänger med den snabba stegringen av motorfordonsbeståndet och antalet körkortsökande. Styrelsen har funnit läget sådant, att en upprustning av bilinspektionens personella resurser nu är påkallad samt framlagt förslag i enlighet härmed.

För en personalförstärkning vid bilinspektionen talar enligt min uppfattning många skäl. Allmänhetens önskemål om snabbare och bättre service synes i största möjliga utsträckning böra tillgodoses. Hänsyn bör vidare tagas till personalens anspråk på bättre arbetsförhållanden. Vidare kräver arbetet med att höja trafiksäkerheten att mera tid avdelas för såväl motorfordonsbesiktningar som prövning av de körkortssökande än vad den nuvarande personalkadern rimligen kan anses böra medhinna. Behovet av en förstärkning av arbetskrafterna har också omvittnats i remissyttranden av statskontoret, statens organisationsnämnd och 1953 års trafiksäkerhetsutredning.

Den förstärkning, som jag för nästa budgetår anser mig böra förorda, finner jag i anledning av statskontorets och statens lönenämnds uttalanden lämpligen främst böra ske i mellangraderna. Jag föreslår att under budgetåret 1957/58 ytterligare nio pensionsberättigande bilinspektörstjänster må inrättas, varav tre i Ce 25, fyra i Ce 22 och två i Ce 19. Det ökade medelsbehovet i anledning härav uppgår till 140 580 kr. I anslutning till denna förstärkning av bilinspektionen synes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra ägna uppmärksamhet åt och noggrant pröva möjligheterna att genom delegation av beslutanderätt m. m. söka i görligaste mån ernå en avlastning av arbetsuppgifter från förste bilinspektörerna.

Jag har ingenting att erinra mot att det från föregående budgetår uppskjutna inrättandet av ytterligare ett bilinspektörskontor nu kommer till stånd, varigenom Uddevalla blir ny stationsort.

Beträffande den föreslagna ökningen av kontorspersonalen tillstyrker jag att 15 000 kr. anvisas för att möjliggöra anställandet av tillfällig sådan arbetskraft.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör i överensstämmelse med styrelsens förslag sex kontorsbiträdestjänster i Ce 8 ändras till kanslibitträdestjänster i Ce 11. Merkostnaden härför beräknar jag till 6 984 kr.

För en i anslutning till personalökningen vidgad utbildningsverksamhet för blivande bilinspektörer upptager jag begärda 10 000 kr.

Då jag ej har något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag till uppräknig av anslaget med c:a 111 700 kr. motsvarande den beräknade utgiftsstegringen för löneklassförändringar m. m., skulle alltså anslaget uppföras med (2 157 300 + 140 580 + 15 000 + 6 984 + 10 000 + 111 700) avrundat 2 441 600 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	948 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	948 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	545 500
	<u>Summa kr. 2 441 600</u>

b) till *Statens bilinspektion*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 441 600 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[23] 2. Statens bilinspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	672 000	720 700
1956/57 (statsliggaren s. 395)	779 000	
1957/58 (förslag)	851 500	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget ökas med 147 500 kr.

	Ökning eller minskning
1. Reseersättningar m. m. (anvisat 1956/57 537 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 540 900 och 522 000 kr.) ökning med hänsyn till höjda resekostnadsersättningar och traktamenten (35 000 kr.) samt äskad personalförstärkning (75 000 kr.); minskning med anledning av förslag om inrättande av ny stationsort (6 000 kr.)	+ 104 000
2. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1956/57 10 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 resp. 12 000 och 14 700 kr.) ökning med hänsyn till belastning m. m.	+ 5 000
3. Övriga expenser (anvisat 1956/57 222 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 162 000 resp. 165 500 kr.)	
a) Höjda kostnader för städning och telefoner samt för lokalhyror å mottagningsorter	+ 6 000
b) Kostnader för kurs- och utbildningsverksamhet för blivande bilinspektörer och för polismän i flygande inspektion m. m., varav engångskostnad 6 000 kr.	+ 17 000
c) Kostnader i anledning av föreslagen ny stationsort, varav engångskostnader 5 700 kr.	+ 8 500
d) Kostnader för kontroll och justering av belysningsmätare m. m.	+ 3 000
e) Kostnader i anledning av äskad personalförstärkning, varav hälften engångskostnad	+ 38 000
f) Engångskostnad för anskaffning av 9 räknemaskiner ...	+ 12 000
g) För budgetåret 1956/57 beräknat engångsbelopp i anledning av vissa flyttningar och utökning av antalet stationsorter bortfaller	— 46 000
	+ 147 500

Yttrande

Statskontoret understryker beträffande kurs- och utbildningsverksamheten vikten av att samma utbildningsmateriel i största möjliga utsträckning utnyttjas vid olika kurser, för att nedbringa kostnaderna. Statskontoret kan icke tillstyrka, att medel anvisas för inköp av mer än tre räknemaskiner på de tre största centralorterna.

Departementschefen

Anslagsposten till reseersättningar torde böra höjas med tillhoppa 65 000 kr.

Jag har ingenting att erinra mot den föreslagna uppräknigen av delposten till bränsle, lyse och vatten med 5 000 kr. Under delposten till övriga expenser beräknar jag det ökade medelsbehovet till 6 000 kr. för städning, 12 000 kr. för kurs- och utbildningsverksamhet, 8 500 kr. för den före-

slagna utökningen av stationsorterna, 18 000 kr. i anledning av föreslagen personalförstärkning samt 4 000 kr. för anskaffning av räknemaskiner eller tillhopa 48 500 kr. Härav torde 21 700 kr. få anses vara engångskostnader. Med borträknande av det för budgetåret 1957/58 anvisade engångsbeloppet om 46 000 kr. skulle delposten till övriga expenser ökas med (48 500 — 46 000) 2 500 kr.

Vid bifall till vad jag här förordat skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (779 000 + 65 000 + 5 000 + 2 500) 851 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 851 500 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[24] 3. Statens bilinspektion: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	25 000	13 300	22 200
1956/57 (statsliggaren s. 396)	25 000		
1957/58 (förslag)	50 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kr.

Motiv

För hittills anvisade medel har i huvudsak inköpts belysningsmätare för kontroll av fordons strålkastare, domkrafter samt i avbidan på erfarenhet ett begränsat antal koloxidmätare och bullermätare. Den närmaste anskaffningen av utrustning till bilinspektionen bör enligt styrelsens mening avse instrument m. m. för kontroll av fordons bromsförmåga och andra detaljer av direkt betydelse för trafiksäkerheten.

Av tillgängliga medel erfordras minst 25 000 kr. för instrument- och apparaturrustning i den besiktningshall, som f. n. är under uppförande i Stockholm. Resterande medel avser styrelsen att huvudsakligen använda för inköp av retardationsmätare för kontroll av fordons bromsförmåga. För att denna utrustning skall bliva komplett på samtliga stationsorter, behövs ytterligare medel. Då pågående utredning rörande trafikbullret blir klar, uppstår krav på ljudmätninginstrument. Vidare behövs apparater för kontroll av koloxidhalten i förareutrymmet m. m. på bilar. Därutöver förekommer andra apparater, vilka är värdefulla för kontroll av fordonets tillstånd, exempelvis av hjulbalans och kurvtagningsvinkel, och som styrelsen

anser även böra anskaffas framdeles, i första hand till de stationsorter där besiktningssarbetet kan försiggå på skyddad plats.

Styrelsen erinrar i detta sammanhang om vad riksdagens revisorer anfört i sin berättelse år 1956 om bilinspektionens otidsenliga och otillfredsställande utrymmen och utrustning vid ett antal stationsorter.

Beträffande bilinspektionens lokalfråga framhåller styrelsen, att fullt tillfredsställande noggrannhet vid bilinspektionens kontroll av fordon kan uppnås först, då besiktningen försiggår inomhus i därför särskilt avsedda lokaler. Eftersom erfarenheterna från verksamheten i den nyligen påbörjade nybyggnaden för bilinspektionen i Stockholm måste avvaktas, innan ytterligare besiktningsslokaler påbörjas, har styrelsen icke ansett det lämpligt att nu framlägga förslag till uppförande av nya besiktningsshallar. Styrelsen kommer dock att under innevarande budgetår söka kontakt med byggnadsstyrelsen för planering av ytterligare nybyggnader för bilinspektionen på en eller flera stationsorter i avsikt att medel därtill skall kunna äskas hos 1958 års riksdag.

Yttranden

Enligt *statskontorets* mening bör någon höjning av ifrågakommande anslag icke ifrågakomma, förrän den av 1955 års riksdag (SU nr 6, s. 49) ifrågasatta översynen rörande inspektionens organisation, lokalförhållanden och utrustning verkställts.

Statens organisationsnämnd har i princip intet att erinra mot förslaget om anskaffning av utrustning för besiktningen. Särskilt framhålles betydelsen av att besiktningsslokalen i Stockholm efter färdigställandet förses med tillräcklig utrustning. Enligt vid nämndens organisationsundersökning framfört förslag skulle nämligen vid denna besiktningsslokal en för val av olika anordningar erforderlig central materielutprovning äga rum.

Departementschefen

Såsom ett led i en effektivisering av arbetet för förbättrad vägtrafiksäkerhet finner jag det nödvändigt att bilbesiktningssväsendet erhåller teknisk utrustning i en snabbare takt än tilldelade anslagsmedel hittills möjliggjort. Man synes därvid i första hand böra anskaffa sådan apparatur, med vars hjälp man kan kontrollera de egenskaper hos fordonen, som har direkt betydelse för trafiksäkerheten. Jag tillstyrker i enlighet härmed väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag att anslaget för nästa år höjes till 50 000 kr. I anslutning härtill förutsätter jag, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ägnar frågan om inspektionens lokalförhållanden och tekniska utrustning särskild och ingående uppmärksamhet samt vid höstens anslagsäskanden framlägger de ytterligare förslag, som kan befinnas påkallade inom förevarande område.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[25] 4. Registrering av motorfordon

	Anslag
1955/56	1 000
1956/57 (statsliggaren s. 396)	1 000
1957/58 (förslag)	1 000

Departementschefen. I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

[26] 5. Bidrag till vissa kommunikationsändamål

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56	350 000	234 400	257 200
1956/57 (statsliggaren s. 398)	350 000		
1957/58 (förslag)	300 000		

En kortfattad redogörelse för anslagets användning har lämnats i 1953 års statsverksproposition (VI ht p. 44). Fr. o. m. budgetåret 1956/57 avräknas detta anslag mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr.

Motiv

De båtförbindelser, som med bidrag från förevarande anslag kan upprätthållas, tillgodoser i regel ett förhållandevis ringa allmänt trafikbehov och är i många fall av den art, att ordnandet av allmän vägförbindelse kräver mycket stora kostnader. Med hänsyn härtill kan sådan förbindelse som regel icke tänkas bli ordnad förrän efter mycket lång tid. Kostnaderna för statsverket vid inrättande av allmän vägförbindelse lär ställa sig väsentligt högre än de i och för sig i de flesta fall relativt blygsamma belopp, som nu utgår till understöd, men vilka dock för det enskilda intresset kan vara avgörande för frågan om en förbindelse skall kunna upprätthållas eller icke. Det är

sålunda angeläget, att denna bidragsverksamhet, som i allt väsentligt avser dylika båtförbindelser, kan givas en tillräcklig omfattning.

Med hänsyn härtill och till det år från år stegrade anslagsbehovet bör anslaget enligt styrelsens mening upptagas med 400 000 kr.

Departementschefen

Vid beräkningen av medelsbehovet under budgetåret 1957/58 för de ändamål, som ifrågavarande anslag är avsett tillgodose, har jag funnit ett anslagsbelopp om 300 000 kr. vara tillfyllest. Anslaget torde därför bära upptagas med nämnda summa, vilket innebär en sänkning med 50 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[27] 6. Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	2 700 000	2 752 100	900
1956/57 (statsliggaren s. 398)	4 650 000		
1957/58 (förslag)	2 600 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget upptages med 2 600 000 kr.

Motiv

För budgetåret 1956/57 tillgängliga medel uppgår till ca 4 651 000 kr. Enär till styrelsen inkomna, ännu ej slutligt behandlade ansökningar om statsbidrag representerar ett sammanlagt bidragsbelopp av ca 3 200 000 kr., skulle alltså vid utgången av budgetåret 1956/57 en behållning av ca 1 450 000 kr. beräknas föreligga å anslaget. Denna relativt stora behållning förklaras därav, att anläggning av säkerhetsanordningar icke kunnat ske i den starkt ökade omfattning, som förutsattes vid tidpunkten för anslagets äskande.

Kostnaden för sådana säkerhetsanordningar, som beräknas bli färdigställda år 1956 och till vilka statsbidrag kommer att sökas före den 1 april 1957, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, efter samråd med järnvägsstyrelsen, uppskattat till sammanlagt 4 500 000 kr. Räknas med 90 % statsbidrag, skulle bidraget uppgå till 4 050 000 kr. För budgetåret 1957/58 erfordras således ett anslag av (4 050 000 — 1 450 000) 2 600 000 kr.

Departementschefen

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[28] 7. Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	250 000	—	250 000
1956/57 (statsliggaren s. 398)	250 000		
1957/58 (förslag)	350 000		

Förevarande anslag har uppförts på riksstaten fr. o. m. budgetåret 1955/56. Bidrag från anslaget avses skola utgå till järnvägsföretag med 90 % av engångskostnaderna för utförande av vissa trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid plankorsningar mellan järnväg och enskild ej allmänneligen befa ren väg (VI ht 1955 s. 56).

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kr. till 500 000 kr.

Motiv

Det för budgetåret 1955/56 anvisade anslaget har praktiskt taget helt disponerats. Bidrag har beviljats på tillsammans 246 303 kr., avseende trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid 42 järnvägs korsningar. Medelkostnaden per korsning uppgår till ca 5 900 kr. De åtgärder, vartill bidrag beviljats, är schaktnings- och sprängningsarbeten för bättre sikt, ombyggnad och förbättring av vägen för bättre plan- och profilläge, röjning av skog, flyttning av byggnad m. m. Medelkostnaden per korsning kan synas hög men förklaras därav, att anslaget i huvudsak tas i anspråk för mera kostnadskrävande arbeten. De billiga arbetena, i synnerhet röjningar, utföres av järnvägarna utan att bidrag till kostnaderna ifrågasättes.

Behovet av liknande åtgärder vid andra korsningar är mycket stort. De arbeten, som finansieras ur anslaget, har därjämte viss betydelse som syster sättningsarbeten för järnvägarnas arbetare under vinterhalvåret. De hittills beviljade anslagen är otillräckliga med hänsyn till behovet, och en ökning är därför ofrånkomlig. Efter samråd med järnvägsstyrelsen förordar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att anslaget för budgetåret 1957/58 upptages med 500 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till angelägenheten av att snarast söka öka trafiksäkerheten vid de järnvägs korsningar, varom här är fråga, och då dessa korsningar uppgår till ett mycket stort antal, anser jag i likhet med berörda myndigheter en ökad medelstilleddning under detta anslag befogad. Jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår höjes med 100 000 kr. till 350 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[29] 8. Statens biltrafiknämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	300 000	332 500
1956/57 (statsliggaren s. 399)	328 500	
1957/58 (förslag)	398 000	

Yrkanden

I. *Statens biltrafiknämnd* (skr. ²⁹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 75 500 kr.

	Ökning
1. 1 förste byråsekreterare i Cg 29, löneklass 29	22 632
2. 1 amanuens i Ce 23, löneklass 23	16 584
3. 1 kansliskrivare i Ce 15, löneklass 15	11 412
4. 1 kanslibitråde i Ce 11, löneklass 12 (avsedd för ett kontorsbitråde i Ca 8, vilken frånträder utövningen av sistnämnda tjänst)	348
5. 1 kontorsbitråde i Cg 8, löneklass 8	8 724
6. Ordinariesättning av 1 byråchef i Ce 37, 1 förste byråsekreterare i Ce 29, 1 förste byråsekreterare i Ce 27, 1 kontorist i Ce 13 och 1 kanslibitråde i Ce 11, varvid 2 kontorsbiträddestjänster i Ca 8 utgår, samt 1 expeditionsvakt i Ce 11	—
7. 1 byrådirektörstjänst i Cg 31 överföres på ordinarie eller extraordinarie stat, varvid 1 förste byråsekreteraretjänst i Ce 29 utgår	—
8. 1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. i Cg 27	—
9. Löneklassuppflyttningar m. m.	15 800
	<hr/> 75 500

II. I skrivelse den 18 oktober 1956 hemställer *statens biltrafiknämnd* — under förmälan att statens priskontrollnämnds befattning med frågor angående taxor för yrkesmässig busstrafik och drosktrafik upphört den 1 oktober 1956 och att motsvarande arbetsuppgifter utom såvitt avser tvångsvisa ingripanden i fortsättningen ankommer på biltrafiknämnden — att anslaget måtte höjas med hänsyn till det behov av ytterligare personal å biltrafiknämndens kansli, som uppkommer i samband med det ökade taxearbetet. Biltrafiknämnden hänvisar till att nämnden i skrivelse samma dag (18/10 1956) efter samråd med statens priskontrollnämnd hemställt, att två assistenter hos priskontrollnämnden, vilka huvudsakligen sysslat med ärenden rörande taxor för biltrafik, måtte fr. o. m. den 1 januari 1956 få anställas hos biltrafiknämnden såsom tjänstemän i lönegrad Ce 22, löneklass 23 resp. 24, ävensom att ett skriv- och kontorsbiträde skulle anställas hos biltrafiknämnden fr. o. m. sistnämnda dag. Biltrafiknämnden avser att behålla berörda personal under nästa budgetår och beräknar behovet av ytterligare medel härför till 42 800 kr.

Motiv

I. 1 och 5) Genom beslut den 3 augusti 1956 har Kungl. Maj:t för granskning av uppteckningar medelst färdskrivare medgivit nämnden, att för innevarande budgetår anställa två tjänstemän mot arvoden, motsvarande lön enligt 29 resp. 8 löneklassen. Arbetsuppgifterna utgöres bl. a. av övervakning av fjärrtrafikens arbetstidsförhållanden. Nämnden anser det angeläget, att granskningsarbetet fortsätter och erinrar om att genom kungörelse den 29 juni 1956 (SFS 1956: 427) skyldigheten att ha fordon försett med färdskrivare utvidgats att gälla även vissa bussar. Ifrågavarande tjänstemän bör vara anställda även under budgetåret 1957/58. Nämnden anser, att de därvid bör förordnas som extra tjänstemän i 29 resp. 8 lönegraderna.

Yttranden

I. *Statens lönenämnd*. I fråga om lönegradsplacering i samband med föreslagen extra ordinariesättning av en byrådirektörstjänst i Cg 31 har lönenämnden icke funnit tillräckliga skäl föreligga för en placering av tjänsten i högre lönegrad än 29 lönegraden.

II. *Statskontoret* uttalar att de för arbetet med taxor för yrkesmässig biltrafik m. m. avsedda båda assistenterna bör placeras i högst 21 lönegraden.

Statens lönenämnd anser, att de båda assistenterna bör placeras i 21 lönegraden. Nämnden har icke något att erinra emot att en tjänst inrättas för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har den 3 augusti 1956 medgivit biltrafiknämnden att för innevarande budgetår anställa två tjänstemän, med arvoden motsvarande lön enligt 29 resp. 8 löneklassen, för granskning av uppteckningar medelst färdskrivare. Nämnden synes böra ha möjlighet att behålla dessa tjänstemän för den fortsatta granskningsverksamheten. I avvaktan på närmare erfarenheter av densamma är jag emellertid icke beredd att tillstyrka biltrafiknämndens förslag om inrättande av en tjänst som förste byråsekreterare i Cg 29 för dessa arbetsuppgifter. Ersättning till ifrågavarande tjänsteman torde därför även under nästa budgetår böra utgå enligt samma grunder som f. n. Däremot synes en tjänst böra inrättas som biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. Erforderlig anslagsökning beräknar jag till 31 356 kr.

De ökade arbetsuppgifter, som numera, sedan statens priskontrollnämnds verksamhet upphört, ankommer på biltrafiknämnden i fråga om taxor för yrkesmässig busstrafik och drosktrafik, medför behov av viss förstärkning av personalen å biltrafiknämndens kansli. Genom beslut den 23 november 1956 har Kungl. Maj:t medgivit nämnden att för tiden 1 januari—30 juni 1957 anställa en tjänsteman med arvode motsvarande högst löneklass 24. För nästa budgetår torde i stället böra inrättas en tjänst som assistent i lönegrad Ce 21. Medel härför beräknar jag enligt 24 löneklassen till 17 532 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört rörande arvodesreglering vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde ett belopp om 4 800 kr. böra upptagas för viss höjning av arvoden.

I övrigt anser jag mig icke kunna förorda biltrafiknämndens förslag om personalförstärkningar och lönerregleringar.

För löneklassuppflyttningar m. m. upptager jag i enlighet med biltrafiknämndens beräkningar 15 800 kr.

Anslaget skulle alltså för nästa budgetår uppföras med (328 500 + 31 356 + 17 532 + 4 800 + 15 800) i runt tal 398 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	249 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 400
	<hr/>
	Summa kr. 398 000

b) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 398 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[30] 9. *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	41 500	33 900
1956/57 (statsliggaren s. 400)	40 000	
1957/58 (förslag)	40 000	

Departementschefen

I enlighet med biltrafiknämndens förslag (skr. ^{29/8} 1956) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[31] 10. *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.*

	Anslag
1957/58 (förslag)	132 600

Till bestridande av kostnaderna för den verksamhet, som bedrivs av statens trafiksäkerhetsråd, har för innevarande budgetår anvisats 206 600 kr. under ett obetecknat anslag benämnt Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statens trafiksäkerhetsråd föreslår i skrivelse den 31 augusti 1956, att de medel, som ställes till rådets förfogande, i fortsättningen fördelas på två anslag, nämligen dels ett obetecknat anslag med rubriken Statens trafiksäkerhetsråd m. m. för täckande av kostnaderna för kansliets verksamhet, d. v. s. arvoden till ledamöter, ersättningar till kanslipersonal och omkostnader, samt för snabbstatistik rörande vägtrafikolyckor, dels ock ett reservationsanslag med rubriken Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning. Båda anslagen skulle i likhet med det nuvarande anslaget avräknas mot automobilskattemedlen.

Rådet har för budgetåret 1957/58 för de med det nuvarande anslaget avsedda ändamålen yrkat inalles 358 300 kr. eller en ökning med 151 700 kr. Härav skulle 158 300 kr. upptagas under det föreslagna nya anslaget Statens trafiksäkerhetsråd m. m. samt 200 000 kr. under anslaget Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning.

	Anvisat för 1956/57	Ökning för 1957/58	Äskat för 1957/58
1. Statens trafiksäkerhetsråd m. m.			
(särskilt, obetecknat anslag)			
a) Arvoden till ledamöter	23 500	—	23 500
b) Ersättning till kanslipersonal:	58 500		
2 amanuenser med arvode motsva- rande löneklass 19		26 664	
extra skrivhjälp		500	
omräkningar		2 336	88 000
c) Omkostnader	14 000	4 000	18 000
d) Kostnader för snabbstatistik rörande vägtrafikolyckorna (ökning med hän- syn till kostnaderna för maskinell be- arbetning och för lönehöjning)	20 600	8 200	28 800
	<u>116 600</u>	<u>41 700</u>	<u>158 300</u>
2. Kostnader för vetenskaplig trafiksäker- hetsforskning			
(särskilt reservationsanslag)	90 000	110 000	200 000
	<u>206 600</u>	<u>151 700</u>	<u>358 300</u>

Motiv

Ur trafiksäkerhetsrådets motivering återges här följande avsnitt.

1 b) Rådet framhåller, att den föreslagna förstärkningen av kanslipersonalen med två amanuenser — vilket förslag även framförts i rådets petita för budgetåren 1955/56 och 1956/57 — är erforderlig för att inom rådet skapa förutsättningar för en effektiv och kontinuerlig undersökningsverksamhet samt för ett fortlöpande studium av främst utländsk litteratur på området. På rådets kansli bör nämligen som regel ankomma att verkställa aktualitetsundersökningar och materialinventering för information.

I tidigare petita har rådet härom anfört bl. a. att en avsevärd del av dess arbetsresultat framkommit genom i egen regi verkställda fältstudier och andra undersökningar. Arbetet har härvid utförts av rådets ordinarie personal med förstärkning i några fall med extra anställd arbetskraft. Rådskansliets personal är emellertid så liten, att kansliets undersökningsverksamhet icke kan ske på den front och i den takt, som är önskvärd. I utlandet, framför allt i Amerika, har en omfattande litteratur vuxit fram rörande de problem, som motorfordonstrafiken skapat. Enbart ett ingående och fortlöpande studium av vad som händer i utlandet och vad man där gör för att förhindra trafikolyckors inträffande måste vara till stort gagn för vårt land.

Den utökning av kanslipersonalen, som således bör komma till stånd,

bör ske med två nya arvodesavlönade befattningshavare med akademisk utbildning. Arvodena bör motsvara lön i 19 löneklassen enligt löneplan 1.

2. De förslag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder, som rådet hittills framlagt, har grundats på forskning inom relativt snäva ämnesområden. Ökade medelsresurser behövs för en mera vittsyftande forskning, som kan ge ett generellt grepp på trafiksäkerhetssituationen. Förekommande problem bör därvid vidare behandlas efter en på förhand uppgjord långsiktig plan. Rådet har därför låtit sina forskningsexperter göra upp ett dylikt forskningsprogram, som upptager de frågor inom trafiksäkerhetsområdet, som i första hand bör vetenskapligt behandlas inom ramen för vad som kan anses genomförbart inom de närmaste fem åren. Häribland märkes bl. a. frågan om att med statistiska analysmetoder följa upp och bearbeta föreliggande grundmaterial. Ett sådant program måste revideras och utvidgas under arbetets gång. Det är därför svårt att bedöma kostnaderna för programmets realiserande, som påbörjas redan innevarande budgetår. Verkställd beräkning visar emellertid att för programmets utförande skulle krävas ett genomsnittligt årligt belopp av omkring 200 000 kr. under fem år, räknat fr. o. m. budgetåret 1957/58.

De undersökningar i programmet, som avses att bedrivas under nästa budgetår, framgår av följande uppställning.

Psykologi och medicin

1. Kriterier för körskicklighet hos bilförare	20 000	
2. Bländningsproblemet	15 000	
3. Trafikens olycksfåglar	45 000	80 000
		<hr/>

Väg- och fordonsteknik

1—2. Friktion mellan hjul och vägbana samt fordonens bromsförmåga	15 000	
3. Fordonens väghållningsförmåga	15 000	
4. Belysningsproblem	5 000	35 000
		<hr/>

Allmänna ämnen

1. Statistiskt-metodologiska frågor vid orsaksforskning samt uppläggning av en plan för systematiska fält- undersökningar	15 000	
2. Vägtrafikolyckornas kostnader	10 000	
3. Operationsanalys, vari ingår studier i syfte att sam- ordna trafiksäkerhetsarbetet (bl. a. att bygga upp en service till övervaknings- och propagandaorgan)	35 000	
4. Indexberäkningar och sambandsstudier	15 000	75 000
		<hr/>

Summa kr. 190 000

Härutöver erfordras 10 000 kr. för fastställande av påbörjad inventering av vissa trafikreglerande anordningar. Totalt erfordras sålunda 200 000 kr. för forskningsverksamheten under budgetåret 1957/58.

Rådet anser, att den i programmet upptagna rena trafiksäkerhetsforskningen genom på längre sikt planerade undersökningar i grundläggande frågor bör ske vid forskningsinstitut och av enskilda forskare utanför rådet och att rådets forskningsmedel helt skall reserveras härför. Anslagsbeviljningen bör därför i större utsträckning än hittills anordnas så att instituten kan under längre tid kvarhålla för ämnesområdet kvalificerade forskare. De medel för forskningen, som ställes till rådets förfogande, bör få disponeras under längre tid än det nuvarande systemet med medelsanvisning över ett obetecknat anslag tillåter. Forskningsmedlen bör därför i fortsättningen anvisas i form av ett reservationsanslag.

Departementschefen

Vad först angår trafiksäkerhetsrådets förslag av anslagsteknisk natur har detta framkommit ur behovet av att underlätta en mera rationell användning av de medel, som ställs till rådets förfogande, och därigenom möjliggöra en effektivisering av verksamheten. Jag tillstyrker därför att medelsanvisningen till rådet fr. o. m. nästa budgetår sker i enlighet med rådets hemställan under två anslag, att liksom det hittillsvarande avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen under förevarande anslag avsett att täcka kostnaderna för det egentliga kansliet och snabbstatistiken samt under ett annat anslag, benämnt Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning. Ur sistnämnda anslag torde böra bestridas utgifter för olika slags utredningar och undersökningar av både långsiktig och mera aktuell karaktär på vägtrafiksäkerhetsforskningens område såväl inom rådet som på dess uppdrag vid särskilda institutioner o. dyl.

För innevarande budgetår har för kansliets verksamhet och för snabbstatistiken beräknats 116 600 kr. Av rådets medelsäskanden för dessa ändamål för nästa budgetår tillstyrker jag en ökad medelsanvisning av 2 300 kr. för omräkning av ersättningarna till kanslipersonalen, 1 000 kr. för stegrade omkostnader samt 8 200 kr. för ökade kostnader för snabbstatistiken eller tillhoppa 11 500 kr. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört rörande arvodesreglering vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde ett belopp om 4 500 kr. böra upptagas för viss höjning av arvoden. Det nya anslaget till Statens trafiksäkerhetsråd m. m. torde i enlighet härmed uppföras med (116 600 + 11 500 + 4 500) 132 600 kr.

För de ändamål, som i fortsättningen avses skola täckas med medel ur det nya anslaget till Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning har beräknats 90 000 kr. för innevarande budgetår. För nästa budgetår föreslår jag en till 100 000 kr. höjd medelsanvisning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* för budgetåret
1957/58 anvisa ett anslag av 132 600 kr., att avräknas mot
automobilskattemedlen.

[32] 11. **Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning**

	Anslag
1957/58 (förslag)	100 000

Departementschefen

Under hänvisning till vad som anförts under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning*
för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000
kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[33] 12. **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande**

	Anslag
1955/56	350 000
1956/57 (statsliggaren s. 400)	400 000
1957/58 (förslag)	400 000

Yrkanden

I. *Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* (NTF) hemställer i skrivelse den 13 september 1956, att anslaget måtte höjas med 200 000 kr.

II. *Den nordiske trafiksikkerhedskomite*, vilken i februari 1956 bildats av NTF samt motsvarande trafiksäkerhetsorganisationer i Danmark, Finland och Norge för gemensamt upplysnings- och propagandarbete, hemställer i skrivelse den 18 september 1956 till resp. länders regeringar, att planerade undersökningar av i vilken omfattning gällande trafikregler är kända och efterföljes hos allmänheten måtte möjliggöras genom erforderligt statsbidrag till resp. organisationer.

Motiv

I. Inledningsvis belyser föreningen med siffror den fortgående kraftiga ökningen av motorfordonsbeståndet samt konstaterar att samtidigt som antalet trafikolyckor också ökat, om än ej i samma grad som trafikvolymen, har en viss stagnation inträtt i fråga om de svåraste personskadorna. Årligen dödas dock ca 900 människor i trafiken och inemot 20 000 skadas. De ekonomiska förlusterna genom trafikolyckorna uppskattas till minst 400 milj. kr. per år.

NTF ser som en av sina viktigaste uppgifter att i mån av möjligheter samordna trafiksäkerhetsarbetet genom upplysning och propaganda i landet och centralt tillhandahålla handlingsprogram och upplysningsmateriel m. m. Föreningen har funnit, att en förstärkning av dess personella resurser är nödvändig, för att föreningen tillfredsställande skall hinna fullgöra dessa sina uppgifter. Denna förstärkning avses om möjligt äga rum redan innevarande budgetår, sedan närmare utredning härom slutförts.

Föreningens verksamhet under budgetåret 1956/57 kommer att ta sikte på en intensifierad ledning och stimulans av de lokala trafiksäkerhetskommittéernas arbete, ett ökat samarbete med bl. a. polisen, motor- och cykelorganisationer, företag samt press och radio, ett vidgat stöd åt trafikundervisningen i skolorna samt fortsatt kursverksamhet. Under hösten 1956 planeras särskilda åtgärder mot mörkerolyckorna och under våren 1957 en kampanj mot trafikfylleriet. För budgetåret 1956/57 disponerar NTF rörelsemedel om ca 630 000 kr., varav i statsbidrag 400 000 kr. samt från Trafikförsäkringsföreningen dels 125 000 kr. i bidrag för nämnda budgetår, dels ock ca hälften av ett särskilt engångsbidrag om 125 000 kr. som NTF erhöi under budgetåret 1955/56.

Verksamheten under budgetåret 1957/58 kommer i stort sett att följa de riktlinjer, som uppdragits för arbetet under innevarande budgetår, med behov av ökade insatser främst i fråga om upplysningsverksamheten. Denna bör omfatta både kortsiktiga aktioner för att upplysa trafikanterna om aktuella olycksrisker och nya bestämmelser samt längre siktande åtgärder i form av utbildningsverksamhet m. m.

NTF har beräknat utgifterna under budgetåret 1957/58 till 612 500 kr. Föreningen anser sig för nästa budgetår, såvida ej begärd ändring av gällande skattelagstiftning kommer till stånd, ej kunna räkna med det ekonomiska stöd från Trafikförsäkringsföreningen, som tidigare regelbundet erhållits i form av årligt bidrag om 125 000 kr. och som utgjort en väsentlig del av föreningens rörelsemedel. Därutöver räknar föreningen med inkomster om 12 500 kr. genom medlemsavgifter, försäljning m. m. För att finansiera verksamheten, sådan den kostnadsberäknats, återstår alltså ett belopp om 600 000 kr., som föreningen hemställer att erhålla i statsbidrag.

Departementschefen

Det ekonomiska stöd åt det frivilliga trafiksäkerhetsarbetet, som staten genom årligt bidrag under detta anslag lämnar NTF, har successivt ökat för att under innevarande budgetår utgå med 400 000 kr. För nästa budgetår har NTF hemställt om 600 000 kr. i statsbidrag, vilket, om det bifalles, skulle komma att innebära att föreningens praktiskt taget samtliga kostnader enligt föreliggande kalkyler under nämnda tid komme att bestridas av statsmedel. De inkomster, som föreningen räknar med från annat håll

än staten, är nämligen mycket obetydliga. En sådan ordning bör emellertid enligt min mening eftersträvas, att ökat finansieringsbehov utöver nu utgående statsbidrag bör baseras på ekonomiska bidrag från enskilda och kommunala organ o. dyl., som är eller lämpligen bör vara engagerade i trafiksäkerhetsarbetet. Jag är därför icke beredd att förorda en ytterligare höjning av statsbidraget för nästa budgetår utan utgår från att föreningen i ökad utsträckning söker erhålla bidrag på frivillighetens väg, icke minst genom höjda medlemsavgifter.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

[34] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 341 000	2 547 300
1956/57 (statsliggaren s. 401)	2 566 300	
1957/58 (förslag)	2 770 200	

Yrkande

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 491 100 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkningar	
Allmänna avdelningen	
a) 1 kontorist i Ce 13 som handsekr. åt överdirektören	+ 10 644
b) Utökning av arvodestjänsten för bibliotekarien till heltidstjänst	+ 12 000
c) 1 kanslibitråde i Ce 11 för biblioteket	+ 9 936
Meteorologiska byrån	
d) 1 byråchef i Ca 37 för avdelningarna för väderlekstjänst, aerologi, telekommunikationer, flygväderlekstjänst och israpporttjänst	+ 29 988
e) Inrättande av en långtidsprognosavdelning	
1 förste statsmeteorolog i Ce 31	+ 24 696
1 statsmeteorolog i Ce 29	+ 22 632
1 förste meteorologassistent i Ce 19	+ 13 332
2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång	+ 17 448
f) Förstärkning av israpporttjänsten	
1 förste statsmeteorolog i Ca 31	+ 24 696
1 kanslibitråde i Ca 11	+ 9 936
g) Tillfällig arbetshjälp för internationellt samarbete motsvarande kostnaden för en halvtidstjänst som statsmeteorolog i 27 lönegraden	+ 10 266
h) Personal för nordiskt samarbete för bearbetning av observationsresultaten från det tredje geofysiska året	
1 statsmeteorolog i Cg 27	+ 20 532
1 kanslibitråde i Cg 11	+ 9 936
i) 1 statsmeteorolog i Ca 27 vid klimatavdelningen (skogs- och lanthbruksmeteorologiska området)	+ 20 532

j) 1 meteorologsassistent i Ce 16 vid klimatavdelningen, varvid	+	11 832
avgår medel för tillfällig arbetshjälp	—	6 240
k) 1 meteorologsassistent i Ce 16 för hyggesbränningsprognoser (överflyttas från anslaget till Uppdragsverksamhet)	+	11 832
Hydrologiska byrån		
l) 2 hydrologer i reglerad befordringsgång	+	29 568
m) 1 hydrologassistent i Ce 16	+	11 832
n) 2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång	+	17 448
2. Förändring av tjänster		
Allmänna avdelningen		
a) 1 förste byråsekreterare i Ce 29 uppflyttas till byrådirektör i Ce 31	+	2 064
b) 1 kontorist i Ca 13 uppflyttas till materialförvaltare i Ca 14	+	336
Meteorologiska byrån		
c) 1 förste byråingenjörstjänst i Ce 29 utbytes mot 1 laboratorstjänst i Ce 31 (instrumentavd.)	+	2 064
d) 1 förste laboratorieassistent i Ca 19 uppflyttas till ingenjör i Ca 21 (instrumentavd.)	+	1 452
e) 2 förste radiotelegrafister i Ce 18 uppflyttas till Ce 21 ...	+	4 080
3. Ersättning för obekvämt arbetstid åt		
meteorologpersonal m. fl.	+	7 300
4. Utökad undervisning och rekrytering		
a) Arvoden åt hydrologelever	+	24 000
b) Minskat behov av tillfällig arbetshjälp, därest ett kansli- biträde i Cg 11 inrättas med avlöning från undervisnings- anslaget	—	2 900
5. Ordinariesättning		
Förändring av 3 befattningar som kontorsbiträde i Ce 8 till motsvarande i Ca 8	—	
6. Omräkning		
Löneklassförändringar, höjning av rörligt tillägg samt av vissa arvoden och andra ersättningsbelopp	+	139 858
		+ 491 100

Inledningsvis erinrar institutet om att institutet i förra årets petita påpekade, att dess uppgifter växt under den senaste 10-årsperioden så att

meteorologiska och hydrologiska rådet vid sammanträde i juni 1955 uttalat sig för en översyn av institutets organisation och personalbehov. Institutet har nu upptagit de behov, som det vid en intern översyn befunnits nödvändigt att omedelbart tillgodose. Institutet sammanfattar i samband därmed de krav på ett effektivare utnyttjande av institutets möjligheter, som på senare år framkommit och som understryker behovet av en omorganisation och en viss utvidgning.

Institutet hemställer vidare om översyn av anställningsformerna för personalen vid institutet inklusive flygväderlekstjänsten för förbättring av den oförmånliga proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie tjänster, samt omprövning av frågan om befordringsgången för akademiskt utbildad meteorolog- och hydrologpersonal, samt av löneställningen för institutets radiotelegrafistpersonal och den kontorsbiträdespersonal i väderlekstjänst, som är sysselsatt med kartritning.

Motiv

1 e) Prognosmetoderna har på senare år väsentligt förbättrats och utvecklats genom olika tekniska framsteg. Detta har stimulerat institutet till viss försöksverksamhet. Genom bidrag från uppdragsgivare har det sålunda varit möjligt för institutet att göra försök med temperatur- och nederbördsprognoser upp till en vecka under en tioveckorsperiod våren 1955. Resultatet härav kan betraktas som mycket gott. I samband med den gångna vinterns svåra isförhållanden beviljade Kungl. Maj:t sjöfartsstyrelsen medel för att hos institutet beställa veckoprognoser över temperaturen under en tvåmånadersperiod, att läggas till grund för en bedömning av issituationens utveckling. Med hänsyn till den utomordentliga ekonomiska betydelse som liknande långtidsprognoser kan få för bl. a. sjöfarten och näringslivet i övrigt, anser institutet att tiden nu är mogen för att inrätta en långtidsprognosavdelning vid institutet. Härför äskas medel till en befattning som förste statsmeteorolog i Ce 31, en befattning som statsmeteorolog i Ce 29, en befattning som förste meteorologassistent i Ce 19 och två befattningar som kontorsbiträden i Ce 8.

1 f) F. n. disponerar institutet endast en statsmeteorolog för informationer rörande isförhållandena. Senast i förra årets petita begärde institutet en ny tjänst som kanslibitråde för att möjliggöra utgivandet av iskarter två gånger i veckan i likhet med vad som sker i andra Östersjöländer. Institutet anser sig under förutsättning att medel ställs till förfogande för en tjänst som förste statsmeteorolog i Ca 31 och ett kanslibitråde i Ca 11 kunna genomföra följande i en interpellation vid 1956 års riksdag begärd utökning av tjänsten:

1. Publicering av iskarta två gånger per vecka.
2. Översikter angående issituationens relation till normalförhållanden intages oftare i isberättelsen.

3. Publicering av en redogörelse för den normala isvintern.

4. Utfärdande av isprognoser på basis av de av långtidsprognosavdelningen utfärdade prognoserna.

Utnyttjande av väderleksprognoserna från den föreslagna långtidsprognosavdelningen kan ske mest rationellt om väderleksprognosen kompletteras med en isprognos, som uppgöres av en både i havsisfrågor och väderlekstjänst sakkunnig meteorolog. Härvidlag torde man genom fortsatta specialstudier kunna få insikt om med vilken sannolikhet för sjöfarten besvärande ishinder kan väntas uppträda under isvinterns skilda stadier, vilket vore av särskilt värde för sjöfartsplaneringen.

2 b) Institutets förrådskontor och vaktexpedition förestås av en tjänsteman i kontorists lönegrad, som har att förbereda upphandlingsärenden, föra inventarieförteckning m. m., handhava institutets blankettförråd samt utöva tillsyn av expeditionsvaktpersonalen m. m. I enlighet med statens lönenämnds förslag, som återgivits i 1956 års statsverksproposition, torde förevarande befattningshavare böra uppflyttas i lönegrad 14 med tjänstbenämningen materialförvaltare. Med hänsyn till att nuvarande innehavare av kontoristtjänsten i Ca 13 icke på 12 år bestritt tjänsten och ej heller kan förväntas återinträda i tjänst, föreslår institutet att tjänsten som materialförvaltare nynnärättas och att kontoristtjänsten föres å övergångsstat.

Yttranden

Statskontoret. Statskontoret har kommit till den uppfattningen, att organisationen av den av institutet bedrivna verksamheten i sin helhet bör göras till föremål för utredning av särskilda sakkunniga. I avvaktan på resultatet härav bör institutets anslagsäskanden behandlas med största återhållsamhet och i huvudsak endast automatiska utgiftsökningar beaktas vid anslagsberäkningen.

Förslag om anställande av en kontorist såsom handsekreterare åt överdirektören prövades och avvisades av innevarande års riksdag. Därest överdirektörens uppdrag i den meteorologiska världsorganisationen påkallar särskild arbetshjälp — skrivhjälp eller biträde av statsmeteorolog — torde denna böra bekostas av vederbörande internationella organisation.

För Sveriges deltagande i det s. k. tredje internationella geofysiska året har under anslag å åttonde huvudtiteln hittills anvisats 555 000 kr. Ytterligare omkring 200 000 kr. har ställts i utsikt för ändamålet (prop. 1956: 1, XIII ht s. 760). Statskontoret kan icke tillstyrka att institutet får anställa personal för bearbetning av de väntade observationsresultaten såvitt icke detta låter sig göra med anlitan av angivna medel.

I anslutning till förslaget om utökning av personalen å biblioteket erinrar statskontoret, att förutom föreståndaren ett biblioteksbiträde i Ca 13 och ett kanslibiträde nu tjänstgör där.

T. v. torde såsom hittills eventuella långtidsprognoser och prognoserna för hyggesbränning liksom undersökningarna rörande de små vattendragens hydrologi böra bekostas av olika uppdragsgivare. Då institutet synes planera forskningar rörande klimatets inverkan å skörderesultatet och skogsavkastningen, vill statskontoret erinra, att lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök fått mottaga en större donation för inredning och utrustning av en klimatanläggning inom högskolans botanisk-genetiska institution. Statskontoret förutsätter, att allt dubbelarbete på området undviks.

De administrativa arbetsuppgifter, som f. n. handhas av en pensionsavgången meteorologassistent å klimatavdelningen, synes vara av beskaffenhet att böra överföras å befattningshavare inom den allmänna avdelningen.

Då villkoren för ersättning för obekvämlig arbetstid nyligen ingående prövats av statsmakterna (prop. 1955: 21, s. 11), lärer föreliggande begäran om sådant tillägg för institutets personal oberoende av lönegradsplacering böra lämnas utan beaktande.

Lönenämnden anför att den icke har något att erinra emot att israpporttjänsten förstärkes med ett kanslibitråde i 11 lönegraden, att nämnden icke vill motsätta sig, att en kontoristtjänst i Ce 13 inrättas för handsekreterare åt överdirektören, att nämnden icke har någon erinran emot att en kontoristtjänst i Ca 13 å allmänna avdelningen uppflyttas till materialförvaltartjänst i 14 lönegraden, att nämnden för befattningen som föreståndare för biblioteket kan tillstyrka placering motsvarande högst 17 lönegraden med tjänstebestämmelsen förste biblioteksassistent samt att nämnden icke funnit tillräckliga skäl för uppflyttning av förste laboratorieassistenttjänsten i Ca 19 till ingenjörstjänst i Ca 21.

Beträffande den föreslagna kanslibiträddestjänsten i Ce 11 för biblioteket kan nämnden icke tillstyrka högre placering än för biträddestjänst i reglerad befordringsgång.

Lönenämnden har icke någon erinran mot att å en långtidsprognosavdelning inrättas en förste statsmeteorologtjänst i Ce 31, en förste meteorologassistenttjänst i Ce 19 och två biträddestjänster i reglerad befordringsgång. För en statsmeteorologtjänst där kan nämnden icke tillstyrka högre placering än i 27 lönegraden.

Lönenämnden har icke någon erinran emot bifall till inrättande av befattningar för en förste statsmeteorolog i Ca 31 till förstärkning av israpporttjänsten, en statsmeteorolog i 27 lönegraden med halvtidstjänst såsom tillfällig arbetshjälp för internationellt samarbete, en statsmeteorolog i Cg 27 och ett kanslibitråde i Cg 11 för visst nordiskt samarbete, en statsmeteorolog i Ca 27 och en meteorologassistent i Ce 16 vid klimatavdelningen, en meteorologassistent i Ce 16 för hyggesbränningsprognoser, två hydrologer i reglerad befordringsgång, en hydrologassistent i Ce 16 och två biträden i reglerad befordringsgång.

Förste byråsekreterartjänsten i Ce 29 å allmänna avdelningen uppflyttades till denna lönegrad genom beslut av 1954 års riksdag. Lönenämnden kan icke finna, att därefter inträffat sådana förändringar, att ytterligare förhöjning därigenom motiverats.

Lönenämnden finner icke tillräckliga skäl anförda för inrättande av en laboratorstjänst i Ce 31 i utbyte mot en förste byråingenjörstjänst i Ce 29 å meteorologiska byrån.

Då förslaget om att två förste radiotelegrafister i Ce 18 skall uppflyttas till 21 lönegraden innebär förslag om inrättande av en ny tjänstekategori för radiotelegrafister, anser sig nämnden icke böra ingå på prövning av förslaget i förevarande sammanhang.

Förslaget om ersättning för obekvämlig arbetstid åt meteorolog- och viss annan personal finner lönenämnden icke böra tagas upp till prövning i detta sammanhang.

Nämnden vill icke motsätta sig att till hydrologelever utgår arvode av 250—350 kr. per månad i överensstämmelse med arvodet för elever i meteorologkursen.

Sjöfartsstyrelsen. I en inom styrelsen nyligen gjord särskild utredning om isbrytarberedskapen och isbrytarverksamheten, varvid även frågan om förbättrade väderleksprognoser för vintersjöfarten berörts, har institutets förslag om inrättande av en långtidsprognosavdelning och förstärkning av kust-istjänsten tillstyrkts som ett betydelsefullt led i en förbättrad isbrytarberedskap.

Styrelsen betonar, att de av institutet hittills tillhandahållna vanliga rapporterna och prognoserna omfattar endast ett par dygn och därför ej ger den ledning som i detta fall är önskvärd. Efter medgivande av Kungl. Maj:t den 10 februari 1956 utförde institutet under en tvåmånadersperiod under våren 1956 för sjöfartsstyrelsens räkning mot viss ersättning försöksvis veckoprognoser över temperaturförhållandena för att möjliggöra för isbrytarledningen att bättre bedöma issituationens utveckling. Enligt styrelsens mening var veckoprognoserna värdefulla. Deras betydelse skulle emellertid avsevärt öka, om de kunde utvidgas att omfatta 10 eller helst 14 dagar samt om de även kunde innehålla uppgifter om vindriktning och vindstyrka.

Beträffande kust-istjänsten understryker sjöfartsstyrelsen, att det skulle vara av stort värde för vintersjöfarten om de av institutet angivna arbetsuppgifterna kunde komma till utförande. Särskilt betonas önskvärdheten av att de av institutet två gånger i veckan upprättade iskartorna över de Sverige omgivande havsområdena blir publicerade.

Sjöfartsstyrelsen finner sammanfattningsvis det önskvärt, att den av institutet föreslagna avdelningen för långtidsprognoser inrättas samt att kust-istjänsten förstärkes.

Departementschefen

Utvecklingen inom det meteorologiska området har sedan institutet för tio år sedan erhöit sin nuvarande organisation medfört väsentligt ökade och även delvis helt nya arbetsuppgifter för institutet. I likhet med institutet och dess meteorologiska och hydrologiska råd finner jag tiden nu vara mogen för att institutets arbetsuppgifter och organisation underkastas en översyn, för att man skall få klarhet i hur verksamheten i fortsättningen lämpligen bör utformas. Jag har därför för avsikt att inom kort begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att få igångsätta en sådan utredning genom särskilt tillkallade sakkunniga. Jag är ej beredd att redan i detta sammanhang närmare uppdraga riktlinjerna för undersökningen. Klart är emellertid att de förslag, som institutet i årets petita framlagt, måste prövas icke blott mot bakgrunden av kravet på största möjliga återhållsamhet med statens medel utan även med särskild hänsyn till angelägenheten av att ett kommande utredningsresultat ej föregripes.

Institutet har föreslagit inrättandet av en särskild långtidsprognosavdelning inom institutets meteorologiska byrå. Den långtidsprognosverksamhet, som institutet försöksvis och i viss mindre omfattning hittills bedrivit på uppdrag av bl. a. sjöfartsstyrelsen, synes vara så värdefull, att den bör utvidgas och i fortsättningen ingå i institutets ordinarie arbetsuppgifter och därför bekostas av medel från detta anslag. Då jag ej är beredd att nu tillstyrka att särskilda nya tjänster inrättas härför, förordar jag i stället att ett särskilt belopp ställes till institutets förfogande för att möjliggöra fortsatt och utvidgat försöksarbete med långtidsprognosering. Jag upptar härför 39 000 kr.

Övertygande skäl synes mig vidare vara framlagda av institutet och sjöfartsstyrelsen för behovet av att institutets organisation för kustistjänst utbygges. Jag föreslår därför, att institutet får anställa en meteorolog i reglerad befordringsgång samt ett kanslibitråde i Ce 11 för dessa uppgifter. Vidare bör en nuvarande förste statsmeteorologtjänst i Cg 31, vars innehavare är sysselsatt med israpporttjänsten, förändras till extra ordinarie. I enlighet härmed kräves en anslagshöjning med 24 720 kr.

De av institutet framförda yrkandena om personalförstärkningar i övrigt anser jag mig ej kunna biträda.

Vidare förordar jag att en tjänst som materialförvaltare i Ca 14 inrättas och att samtidigt den kontoristtjänst i Ca 13, vars innehavare förestår institutets förråds kontor m. m., överföres till övergångsstat. Merkostnaden härför beräknar jag till 336 kr.

Frågan om ändrade villkor för ersättning för obekvämt arbetstid, så att meteorologpersonal m. fl. skulle bli berättigade till sådan ersättning, bör upptagas till prövning i annat sammanhang.

Den automatiska utgiftsstegringen å anslaget för löneklassuppflyttningar och arvodeshöjningar m. m. beräknar jag, lika med institutet, till 139 858 kr.

Då jag icke anser mig kunna tillstyrka övriga av institutet framförda medelsäskanden under detta anslag, skulle anslaget i enlighet med det anförda uppföras med (2 566 300 + 39 000 + 24 720 + 336 + 139 858) i runt tal 2 770 200 kr.

Tre kontorsbiträden i Ce 8 bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången i enlighet med institutets förslag erhålla ordinarie anställning, varför i institutets personalförteckning bör uppföras ytterligare detta antal sådana tjänster. I institutets personalförteckning bör vidare uppföras en förste statsmeteorolog i Ce 31 och en materialförvaltare i Ca 14. En kontoristtjänst i Ca 13 bör överföras till övergångsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	673 500
2. Arvoden till sakkunniga	15 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 478 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	603 300
	Summa kr. 2 770 200

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*:
Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 770 200 kr.

[35] 2. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	10 200	10 600
1956/57 (statsliggaren s. 402)	10 600	
1957/58 (förslag)	18 500	

Yrkande

Institutet (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget ökas med 59 400 kr.

	Ökning eller minskning
1. Avlöningar och arvoden till icke-ordinarie personal	
a) Omläggning av undervisningen för meteorologisk tjänsteexamen	+ 8 000
b) Anordnande av undervisning för vidareutbildning av meteorologer	+ 6 000
c) Anordnande av undervisning för utbildning av meteorolog-assistenter	+ 1 250
d) Arvoden åt lärare vid observatörskurser	+ 1 000
e) Anordnande av undervisning för hydrologisk tjänsteexamen	+ 39 400
f) 2 kanslibiträden i Cg 11	+ 19 872
g) Höjt arvode åt kursföreståndare	+ 1 600
h) Ökning av avlöningskostnader i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner	+ 1 078
2. Omkostnader	
a) Ökade expenskostnader till följd av under punkt 1 a), b) och e) föreslagna åtgärder om 700, 500 resp. 4 000 kr. ...	+ 5 200
b) Rese- och traktamentsersättningar i anledning av den under 1 b), c) och e) avsedda undervisningen om 2 000, 3 000 resp. 4 000 kr.	+ 9 000
3. Höjt bidrag från flygvapnet	— 9 000
	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/> + 83 400
4. Omräkning	
a) Tillfälligt minskat anslagsbehov under budgetåret 1957/58 till följd av att endast första årskursen för såväl meteorologisk som hydrologisk tjänsteexamen kommer att undervisas	— 37 000
b) Tillfällig minskning av bidrag från flygvapnet under 1957/58 då endast en årskurs militära meteorologelever kommer att undervisas	+ 13 000
	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/> + 59 400

Motiv

Av institutets motivering återges här följande avsnitt.

1 a) Vid institutets undervisningsavdelning finns sedan år 1945 tvååriga meteorologkurser för meteorologisk tjänsteexamen. Kurserna har både militära och civila elever. Den gällande kursplanen fastställdes av Kungl. Maj:t den 27 juli 1945. Ehuru smärre modifikationer i utbildningen vidtagits under årens lopp, är särskilt på grund av reaflygets utveckling en ändring och utvidgning av kursplanen nu nödvändig. Den teoretiska undervisningen vid institutet bör så långt det är möjligt anpassas efter fordringarna för två betyg i meteorologi i lägre akademisk examen.

Under sommaren 1956 påbörjades en ny aspirantkurs vid krigsflygskolan i Ljungbyhed. Dessa elever kommer till institutets undervisningsavdelning i september 1957, sedan de i Ljungbyhed genomgått bl. a. en elementär undervisning i meteorologi, som till en del flyttats från institutets undervisningskurs till krigsflygskolan. Genom denna överflyttning av en del av den undervisning i meteorologiens grunder, som hittills åvilat institutet, har man fått ökad plats i den tvååriga tjänsteexamenskursen för en mera avancerad undervisning. Men överflyttningen nödvändiggör också anställning av de civila meteorologaspiranterna redan den 1 januari det år tjänsteexamenskursen skall påbörjas mot hittills den 1 juni för att icke för stor skillnad skall föreligga i grundläggande kunskaper mellan de militära och de civila deltagarna vid påbörjandet av tjänsteexamenskursen.

Omläggningen medför ökade kostnader för dels undervisningsarvode under ca 200 tim. under tiden januari—maj med 5 000 kr., dels ock höjda lärararvodet under den egentliga kurstiden med 10 kr. per tim. motsvarande ett ökat medelsbehov om 3 000 kr. eller tillhoppa 8 000 kr.

1 b) De elever, som avlade meteorologisk tjänsteexamen i slutet av 1940-talet har fått en utbildning, som med hänsyn till utvecklingen inom meteorologien och luftfarten nu i vissa avseenden är otillräcklig. Från den militära väderlektjänstens sida har också krav framförts om utbildningskurser för flygvapnets meteorologer. Institutet avser därför att få årligen anordna en särskild fortbildningskurs med 10 deltagare, varav hälften militära. Kursen föreslås pågå i sex veckor under ca 30 timmar. Härför beräknas ett medelsbehov av 6 000 kr.

1 f) Med hänsyn till den föreslagna utökningen av undervisningen behövs avdelningen förstärkas med ett kanslibitråde i Cg 11.

Institutets kartritningspersonal i väderlektjänst utbildas vid institutet, då deras arbete är av mycket speciell natur. Kurs anordnas flera gånger årligen enär den årliga personalomsättningen är stor. Denna utbildning har hittills skötts av ett pensionsavgånget kanslibitråde mot ett årligt arvode om 2 900 kr. Hon kommer dock snart att sluta. Då denna utbildning bör vara förlagd till undervisningsavdelningen, föreslås att ytterligare en tjänst i Cg 11 inrättas med avlöning från förevarande anslag. Härvid kan institutets avlöningsanslag minskas med arvodesbeloppet 2 900 kr.

1 g) Undervisningsavdelningen vid institutet leds mot ett årligt arvode om 900 kr. av en föreståndare för en annan avdelning. För att möjliggöra för föreståndaren att med tjänstledighet från sin ordinarie tjänst under vissa perioder helt ägna sig åt ledningen av undervisningen, vilket framför allt på grund av meteorologkursens utökning blir nödvändigt, bör arvodet för meteorologkursen ökas med 1 100 kr. till 2 000 kr. Vidare begärs ytterligare 500 kr. som arvode för ledning av hela den föreslagna kursverksamheten.

3. Flygvapnet bör delta i vissa kostnadsökningar, som betingas av den

omlagda meteorologiska undervisningen efter i stort sett samma grunder, som flygvapnet deltagar i de nuvarande kostnaderna. Efter en närmare beräkning har flygvapnets bidrag ansetts böra ökas med 9 000 kr. avseende den nya meteorologiska tjänsteexamen, fortutbildningen av meteorologer, ett kanslibitråde, höjt arvode åt kursföreståndare, automatiska lönehöjningar samt ökade expenser i anslutning härtill.

4. Hösten 1956 påbörjas ingen ny meteorologisk tjänsteexamenskurs vid institutet. Flygvapnet har icke några elever till denna kurs och då kursen till största delen bekostats från militära anslag har ej civila elever kunnat antagas. Då undervisningen för hydrologisk tjänsteexamen skulle börja först fr. o. m. budgetåret 1957/58 beräknas icke heller någon andra årskurs för denna undervisning under nästa budgetår. Under budgetåret 1957/58 uppkommer alltså ett minskat anslagsbehov motsvarande kostnaderna för andra årskursen av kursen för meteorologisk tjänsteexamen (16 500 kr.) samt för andra årskursen av kursen för hydrologisk tjänsteexamen (20 500 kr.) eller tillsammans 37 000 kr. — Då endast en årskurs av flygvapnets elever kommer att undervisas under budgetåret 1957/58 bör flygvapnets bidrag minskas till 13 000 kr.

Yttrande

Statskontoret. Frågan om omläggning av undervisningen för meteorologisk tjänsteexamen och utvidgning av undervisningen vid institutet till att avse bl. a. tjänsteexamen för hydrologer lärar vara av beskaffenhet att böra upptagas till prövning av den av statskontoret under avlöningsanslaget förordade utredningen rörande institutets organisation m. m.

Undervisningen av kartritningspersonal, som f. n. handhas av en pensionsavgången kartriterska, torde tills vidare böra anförtros åt kanslibiträdet på undervisningsavdelningen eller någon härför lämpad kartriterska på väderleksavdelningen. Statskontoret kan alltså ej tillstyrka någon ökning av kanslibiträdespersonalen på undervisningsavdelningen.

I den utsträckning arbetet som kursföreståndare ej låter sig förena med skötseln av föreståndarens övriga göromål, lärar den av föreståndaren innehavda tjänsten böra dubbleras. Annan höjning av föreståndararvodet och undervisningsarvodena än som kan finnas påkallad vid en generell prövning av dylika arvoden kan statskontoret f. n. icke tillstyrka.

Departementschefen

Jag har efter samråd med chefen för försvarsdepartementet funnit mig böra godtaga institutets förslag till omläggning och utvidgning av undervisningen för meteorologisk tjänsteexamen samt till anordnande av undervisning för fortutbildning av meteorologer. Härför beräknar jag i enlighet med institutets hemställan ett ökat medelsbehov av tillhoppa (8 000 + 6 000) 14 000 kr. i avlöningskostnader, 1 200 kr. i expenser samt 2 000 kr. i rese-

ersättningar och dylikt. För reglering av arvode åt kursföreståndare torde böra upptagas 1 100 kr. Den automatiska utgiftsstegringen å anslaget i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner beräknar jag, lika med institutet, till ca 1 100 kr. Övriga förslag medförande ökat medelsbehov finner jag mig icke kunna tillstyrka. Bidraget från flygvapnet torde böra ökas med 8 000 kr.

I enlighet härmed skulle medelsökningen uppgå till (14 000 + 1 200 + 2 000 + 1 100 + 1 100 — 8 000) 11 400 kr.

För nästa budgetår torde emellertid medelsbehovet tillfälligt minskas med 16 500 kr. samtidigt som flygvapnets bidrag bör sänkas med 13 000 kr. till följd av att endast en årskurs för meteorologisk tjänsteexamen på grund av undervisningens omläggning kommer att undervisas. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra uppföras med (10 600 + 11 400 — 16 500 + 13 000) 18 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 18 500 kr.

[36] 3. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	174 900	192 600
1956/57 (statsliggaren s. 403)	185 900	
1957/58 (förslag)	220 900	

Yrkande

Institutet (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 99 800 kr.

	Ökning
1. Resersättningar (anvisat 1956/57 41 400 kr.; belastning 1955/56 43 200 kr.) ökning på grund av höjda traktamentskostnader (5 000 kr.), föreslagen personalutökning (2 000 kr.) samt inspektion av föreslagna nya observationsstationer i små vattendrag (2 000 kr.)	9 000
2. Övriga expenser (anvisat 1956/57 68 500 kr.; belastning 1955/56 86 100 kr.) ökning på grund av stegrade kostnader (20 500 kr.) samt föreslagen personalförstärkning (6 000 kr.)	26 500
3. Samarbetsnämnd och välfärdsanordningar (ny anslagspost)	1 300
4. Biblioteket (anvisat 1956/57 3 000 kr.) ökade kostnader för upp- rustning	3 000
5. Kostnader för försök med matematikmaskin (anvisat 1956/57 20 000 kr.) utökning av försöksverksamheten	60 000
	<hr/> 99 800

Motiv

2) Delposten övriga expenser har fått överskridas med 6 000 kr. under budgetåret 1954/55 och 17 500 kr. under budgetåret 1955/56. Den ökning om 10 000 kr., som erhöles fr. o. m. innevarande budgetår, är helt otillräcklig. Enbart kostnaden för renhållning och städning beräknas innevarande budgetår uppgå till ca 27 000 kr. Telefonkostnaderna utgjorde förra budgetåret omkring 22 000 kr. Kostnaderna för kartblanketter åt väderlekstjänsterna m. fl. beräknas till 10 000 kr. per år. Till följd av prisökningar m. m. bör för skrivmaterial, inköp och underhåll av möbler och kontorsinventarier, bindning av arkivalier m. m. beräknas 30 000 kr. mot nuvarande 9 500 kr. eller en ökning med 20 500 kr. — För begärd personalökning bör beräknas 6 000 kr. i expenser.

5) De förbättringar i metoden att beräkna prognoser på något längre sikt (24, 48 och 72 tim.) bl. a. rörande luftströmningsförhållandena i 5 km-nivån, som framkommit genom institutets försöksverksamhet med matematikmaskinen Besk under det senaste året, har lett till att rutinemässig användning av maskinen för utförande av två- till tredagarsprognoser två till tre gånger i veckan bör komma till stånd under det kommande budgetåret. Från flygvapnets sida har vidare framhållits önskvärdheten av att vissa rutinemässiga beräkningar av prognoskartor i största möjliga utsträckning utföres av institutet. Institutet har också funnit, att den i föregående års petita omnämnda metoden att använda maskinen för utvärdering av radiosond- och radiovindmottagningar fungerat tillfredsställande och kan användas rutinemässigt.

Departementschefen

Anslagsposten till reseersättningar torde böra ökas med 5 000 kr. i anledning av höjda traktamentskostnader och dylikt. Till övriga expenser beräknar jag en ökad medelsanvisning av 20 000 kr. Hittills utförda försök att med matematikmaskinen Besk förutberäkna prognoskartor m. m. synes motivera viss ökning av verksamheten. Härför föreslår jag ytterligare 10 000 kr. I övrigt är jag ej beredd att för nästa budgetår tillstyrka någon höjning av anslaget.

Anslaget skulle alltså för nästa budgetår uppföras med (185 900 + 5 000 + 20 000 + 10 000) 220 900 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*:
Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 220 900 kr.

[37] 4. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	631 000	657 000
1956/57 (statsliggaren s. 403)	683 000	
1957/58 (förslag)	729 300	

Yrkande

Institutet (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 61 800 kr.

Ökning

1. Höjning av observatörsarvoden i anledning av löneregleringen enligt prop. 81/1956 (heltidsanställda)	34 300
2. Arvodesförbättringar för vissa timobservatörer (heltidsanställda)	14 000
3. Höjning av arvoden åt meteorologiska observatörer med tjänstgöring mindre än halvtid (uppdrag av bisysslekaraktär)	12 000
4. Observatörer för föreslagna nya hydrologiska stationer i små vattendrag	1 500
	61 800

Motiv

Ur institutets motivering återges här följande avsnitt.

1) Kungl. Maj:t har den 11 maj 1956 i anledning av proposition 1956: 81 angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m. medgivit institutet att för budgetåret 1955/56 överskrida anslaget med 11 400 kr. avseende beräknad merkostnad under första halvåret 1956 för de s. k. timobservatörerna samt de observatörer vid synoptiska stationer, som ansetts böra jämföras med heltidsanställda observatörer. I skrivelse den 13 juli 1956 har institutet meddelat, att det ursprungligen beräknat behovet av överskridandet till ca 4 % av anslagsbeloppet men att institutet numera funnit arvodesförhöjningen böra utgå med det garanterade minimibeloppet eller något mer än 4 %, samt utgå till alla observatörer, vilkas arbete ej är av bisysslekaraktär, oberoende av arvodets storlek. Anslagsbehovet ökas härigenom med 3 300 kr. för år för timobservatörernas del och för övriga observatörer, vilkas anställning icke är att anse som bisyssla, med 8 200 kr. Institutet hemställer därför om en uppräknings med $(2 \times 11\,400 + 3\,300 + 8\,200)$ 34 300 kr.

3) Arvodena åt meteorologiska observatörer med tjänstgöring mindre än halvtid har varit oförändrade sedan budgetåret 1951/52, medan övriga statstjänstemän fått kompensation för förändringar i penningvärdet. Under det gångna året har läget försvårats i det att allt flera sagt upp sin anställning. Medel beräknas för en höjning av arvodena med 30 %.

Departementschefen

Av institutets yrkanden om ökad medelsanvisning för möjliggörande av arvodeshöjningar biträder jag att 34 300 kr. upptages för höjning av arvoden åt heltidsanställda observatörer i anledning av förra årets höjning av statstjänstemännens löner samt 12 000 kr. för arvodesreglering åt observatörer med tjänstgöring mindre än halvtid.

I enlighet med det sagda och då jag under avlöningsanslaget ej kunnat biträda förslaget om inrättande av hydrologiska stationer i små vattendrag, skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (683 000 + 34 300 + 12 000) eller 729 300 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 729 300 kr.

[38] 5. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	600 000	604 600
1956/57 (statsliggaren s. 403)	587 000	
1957/58 (förslag)	614 000	

Yrkande

Institutet (skr. ³⁰/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 27 000 kr.

Ökning

1. Telegrambefordran av observationer från nya fartygsstationer ...	5 000
2. Höjda abonnemangskostnader för 5 radiosändare i Spånga	5 000
3. Abonnemangskostnad för ytterligare två kortvågssändare	17 000
	<u>27 000</u>

Motiv

1) Merkostnaden 5 000 kr. avser telegrambefordran från ytterligare åtta nya fartygsstationer, vilka avses inrättade enligt plan, som återgavs i 1956 års statsverksproposition (VI ht sid. 77).

3) Med hänsyn till de ändrade räckviddsförhållandena i kortvågssändningarna, som inträffar under en period av högre solaktivitet under åren omkring solfläcksmaximum år 1958, bör två extra kortvågssändare med högre frekvenser än de hittillsvarande förhyras att användas omväxlande med dessa. Kostnaderna härför beräknas till 17 000 kr.

Departementschefen

Institutets förslag om uppräknig av anslaget med 5 000 kr. för nästa budgetår för ökade telegramkostnader i samband med fortsatt inrättande av ytterligare fartygsstationer i Nordsjön och Östersjön synes böra bifallas. Jag tillstyrker också, att 5 000 kr. anvisas för höjda abonnemangskostnader och 17 000 kr. för två nya kortvågssändare.

I enlighet härmed skulle anslaget för budgetåret 1957/58 uppföras med (587 000 + 5 000 + 5 000 + 17 000) 614 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 614 000 kr.

[39] 6. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	72 400	72 800	3 100
1956/57 (statsliggaren s. 404)	82 400		
1957/58 (förslag)	89 400		

Yrkande

Institutet (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 17 600 kr.

1. Kostnader till följd av prisstegringar sedan år 1953	10 800
2. Utrustning av föreslagna nya vattenståndsstationer i små vatten- drag	6 800
	Summa kr. 17 600

Departementschefen

Vid anslagets beräkning för nästa budgetår synes hänsyn böra tagas till inträdda prisstegringar. Härför torde böra beräknas 7 000 kr. Då jag ej anser mig kunna tillstyrka institutets förslag till medel för utrustning av nya vattenståndsstationer, skulle anslaget uppföras med (82 400 + 7 000) 89 400 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 89 400 kr.

[40] 7. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	686 000	1 124 900
1956/57 (statsliggaren s. 404)	989 000	
1957/58 (förslag)	1 237 000	

Yrkande

Institutet (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 260 200 kr.

Av förevarande anslag får Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut disponera sammanlagt högst så stort belopp, som motsvarar de ersättningar institutet betingar sig av uppdragsgivare för av anslaget finansierade undersökningar med avdrag av 54 % av i ersättningarna ingående tillägg för pensions- och allmänna administrationskostnader m. m.

	Ökning eller minskning
I. Avlöningar	
1. Personalförstärkningar	
a) 1 statshydrolog i Ce 27	+ 20 532
b) övriga personalförstärkningar på grund av utökad verksamhet	+ 150 000
2. Tjänsteförändring m. m.	
a) 1 hydrolog i reglerad befordringsgång uppflyttas till statshydrolog i Ce 27	+ 2 040
b) särskilda tilläggsarvoden för tjänstemän som bestrider beredskapstjänst för vattenkraftkontroll (se VI ht 1953 p. 55)	+ 1 500
3. Omräkningar	
a) höjda rörliga tillägg och löneklassuppflyttningar	+ 23 960
b) avgår en meteorologassistent i Ce 16 under förutsättning att förslag om denna tjänsts överföring till avlöningsanslaget (p. 1 k) genomföres	— 11 832
4. Ersättning för observationer: uppräknig på grund av utökad verksamhet	+ 24 000
II. Omkostnader	
1. Reseersättningar (anvisat 1956/57 180 000 kr.; belastning 1955/56 201 600 kr.)	+ 30 000
2. Expenser (anvisat 1956/57 65 000 kr.; belastning 1955/56 73 400 kr.)	+ 10 000
3. Utrustning (anvisat 1956/57 15 000 kr.; belastning 1955/56 22 900 kr.)	+ 10 000
	<hr/>
	+ 260 200

Motiv

I 1 b) Avlöningskostnaderna åt icke-ordinarie personal för uppdragsverksamheten utgjorde under budgetåret 1955/56 612 800 kr., varav 448 700 kr. å hydrologiska byrån och 124 100 kr. å meteorologiska byrån. I avlöningsstaten har förslagsvis beräknats 522 000 kr. för innevarande budgetår. Man torde få räkna med en fortsatt ökad uppdragsverksamhet, vilken ökning dock kommer att begränsas av möjligheterna att erhålla kvalificerad personal och lokalutrymmen. Den erforderliga uppräknningen under förevarande punkt kan därför begränsas till 150 000 kr.

Yttrande

Statens lönenämnd har icke något att erinra emot att en statshydrologtjänst i Ce 27 inrättas men avstyrker förslaget om uppflyttning av en hydrologtjänst i reglerad befordringsgång till statshydrologtjänst i Ce 27.

Departementschefen

Beträffande avlöningar har jag intet att erinra mot att för personalförstärkningar upptages ett belopp av 150 000 kr., för automatiska lönestegringar i runt tal 24 000 kr. samt för ökade ersättningskostnader på grund av stegrad observationsverksamhet 24 000 kr., allt i enlighet med institutets beräkning. Vad institutet i övrigt föreslagit med avseende å avlöningar har jag icke funnit mig kunna tillstyrka.

Institutets beräkning av medelsbehovet för ökade omkostnader, (30 000 + 10 000 + 10 000) 50 000 kr., synes böra godtagas.

Jag förordar därför att anslaget uppföres med (989 000 + 150 000 + 24 000 + 24 000 + 50 000) 1 237 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 237 000 kr.

[41] 8. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 005 500	1 065 600
1956/57 (statsliggaren s. 405)	1 060 300	
1957/58 (förslag)	1 231 000	

Yrkanden

I. *Institutet* (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 300 800 kr.

Ökning eller
minskning*Avlöningar*

1. Personalförstärkningar

a) 1 meteorolog i Ce 25 samt 2 meteorologer i reglerad befordringsgång vid Stockholm—Bromma flygväderlekstjänst	+	48 060
b) 3 meteorologassistenter i Ce 16 vid Stockholm—Bromma flygväderlekstjänst	+	35 496
c) 1 meteorologassistent i Ce 16 vid Göteborg—Torslanda flygväderlekstjänst	+	11 364
d) 1 meteorolog i Ce 25 vid Malmö—Bulltofta flygväderlekstjänst	+	17 088
e) 3 meteorologassistenter i Ce 16 vid Malmö—Bulltofta flygväderlekstjänst	+	32 652
f) obekvämhetsstillägg åt den under b), c) och e) avsedda personalen	+	6 000

2. Förändringar av tjänster

a) 1 meteorologassistenttjänst i Ce 16 vid Malmö—Bulltofta flygväderlekstjänst uppflyttas till förste meteorologassistenttjänst i Ce 19	+	1 392
b) 3 kontorsbiträdestjänster vid Stockholm—Bromma och 2 vid Göteborg—Torslanda uppflyttas till kanslibiträdestjänster i Ce 11	+	5 964
3. Ersättning för obekväm arbetstid åt meteorologpersonal m. fl.	+	13 000
4. Ordinariesättning av 3 kontorsbiträdestjänster i Ce 8	—	
5. Omräkningar: höjda rörliga tillägg, arvoden och ersättningar för obekväm arbetstid jämte löneklassuppflyttningar	+	64 084

Omkostnader

6. Resersättningar (anvisat 1956/57 18 900 kr.) ökade kostnader på grund av höjda traktamentsersättningar	+	1 000
7. Expenser (anvisat 1956/57 31 300 kr.) ökade kostnader på grund av prisökningar (2 000 kr.) och för förslaget införande av telefaxapparat vid Torslanda (3 700 kr.)	+	5 700
8. Speciell instrumentutrustning m. m. vid flygplatserna		
a) Byvindmätare vid Stockholm—Bromma, Göteborg—Torslanda och Malmö—Bulltofta flygplatser	+	24 000
b) Transmissometer vid Göteborg—Torslanda flygplats	+	15 000
c) Elektronisk molnhöjds-mätare vid Göteborg—Torslanda flygplats	+	40 000
d) Telefaxmottagare vid Göteborg—Torslanda flygplats	+	20 000

	Ökning eller minskning
9. Omräkning: Engångsbelopp för inköp av elektronisk moln- höjdmätare bortgår	— 40 000
	+ 300 800

II. *Luftfartsstyrelsen* erinrar i skrivelse den 19 september 1956 om att styrelsen i ett den 22 augusti 1956 till institutet avgivet yttrande över institutets petita framhållit, att den civila luftfarten nu otvivelaktigt står inför ett nytt utvecklingsskede, under vilket — inom loppet av en 5-årsperiod — en betydande ökning av trafiken och en genomgripande teknisk förändring kan förutses. Inför denna utveckling ansåg luftfartsstyrelsen tiden vara mogen för en översyn av den civila flygväderlekstjänstens organisation och ställning i förhållande till både luftfartsverket och den militära flygväderlekstjänsten. För sådant ändamål syntes i första hand en förberedande utredning böra företagas gemensamt av styrelsen och institutet under medverkan av flygvapnet.

Styrelsen anmäler nu, att denna utredning kommer att igångsättas under hösten 1956 av institutet i samarbete med luftfartsstyrelsen och chefen för flygvapnet. I avvaktan på resultatet av denna utredning motsätter sig luftfartsstyrelsen ej att den under anslaget till Väderlekstjänst för luftfarten upptagna utgiftsposten till personalförstärkning upptages med ett belopp av 150 000 kr. Härvid förutsättes att användningen av dessa medel får bli beroende av utredningsresultatet.

Motiv

Av institutets motivering återges här följande avsnitt i sammandrag.

1 a) Sedan år 1948 har antalet meteorologer icke ökats vid Stockholm—Bromma flygväderlekstjänst, medan antalet utfärdade startsedlar ökat från 5 700 till 9 700 för reguljärt flyg, vartill kommer 4 500 för tidningsflyg. Denna trafikökning har till en del kunnat kompenseras genom vissa rationaliseringar. Den nyligen startade reguljära trafiken Stockholm—Riga—Moskva innebär dock en väsentlig ökning av arbetet med större väderlekskartor och ökat analysarbete, varför behov föreligger av en meteorologtjänst.

Hösten 1953 inrättade institutet en särskild meteorologvakt vardagar vintertid för betjäning av tidningsflyg och dylikt. Under de gångna åren har denna tjänst ibland måst indras. Institutet anser det viktigt att bibehålla densamma, då det inrikes passagerarflyget i viss kombination med tidningsflyget synes komma att öka och i särskild grad är beroende av lokalvädret. Institutet anser det nödvändigt att ha särskild vakt avdelad för denna trafik ca 10 tim. per dygn under hela året, vilket innebär att två nya meteorologtjänster erfordras.

1 b) Uppgifterna för meteorologassistenterna vid de civila flygväderlekstjänsterna är i huvudsak observationstjänst, kommunikationstjänst (d. v. s. handhavandet av in- och utgående väderleksmeddelanden) och assistentarbete i övrigt (bl. a. utskrivning av prognossammanställning).

Vid Stockholm—Bromma flygväderlekstjänst beräknas erfordras 12 assistenttjänster, varav fem för observationstjänsten, som pågår dygnet runt, fyra för kommunikationstjänsten under 20 tim. och tre för assistentarbete i övrigt under ca 15 tim. per dygn. F. n. förfogar flygväderlekstjänsten vid Bromma över nio assistenttjänster. Institutet begär alltså ytterligare tre sådana i Ce 16.

1 c) Klagomål har från flygbolagen framförts mot tjänsten vid Göteborg—Torslanda flygväderlekstjänst under tiden kl. 03.30—06.00. En meteorolog är då ensam i tjänst och sköter både meteorolog- och assistenttjänsten. En ökning av antalet assistenttjänster med en till sex skulle möjliggöra att under hela den tid av dygnet, som trafik pågår, en tillfredsställande tjänst lämnas.

1 d) Ökningen av utfärdade startsedlar på Bulltofta var 240 % från år 1954 till 1955. I år uppskattas den ytterligare ökningen till ca 50 %. Härtill kommer att trafiken till en stor del består av långväga charter-flygningar. Trafikökningen är sådan, att meteorologtjänsten måste dubblas under en del av dagen. Vidare bör föreståndaren i större utsträckning än hittills frigöras från vakttjänst såsom sedan länge genomförts vid Bromma och Torslanda. Institutet begränsar sig till att begära en ny meteorologtjänst i Ce 25.

1 e) F. n. finns sex assistenttjänster vid Malmö—Bulltofta flygväderlekstjänst. Observationstjänst dygnet runt kräver fem tjänster. Till övrigt arbete återstår en tjänst eller ca 5 tim. per dag. Den berörda trafikökningen nödvändiggör att dubblingstiden ökas till 20 tim. per dygn, d. v. s. motsvarande en ökning av 3 assistenttjänster.

8 c) Till de för flygsäkerheten alltmera som oundgängliga ansedda instrumenten hör s. k. elektronisk molnhöjdsjätmätare. Bromma flygplats har och genom innevarande budgetårs anslag får Bulltofta flygplats en sådan mätmätare. Institutet anser det nödvändigt att även Torslanda flygplats utrustas med sådant instrument.

Yttrande

Statskontoret. Till dess resultatet av den redan igångsatta interna utredningen föreligger, läser endast sådan förstärkning av anslaget böra ifrågakomma, som kan motiveras med automatiska utgiftsökningar.

Departementschefen

Utvecklingen av den civila lufttrafiken ställer allt större krav på den väderlekstjänst, som är avsedd att betjäna densamma. För Stockholm—

Bromma flygväderlekstjänst har trafikökningen varit så stor att under innevarande budgetår en förstärkning av platsorganisationen bedömts oundgänglig. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 november 1956 medgivit institutet att där anställa viss ytterligare extra personal. För nästa budgetår har institutet äskat ett stort antal pensionsberättigande tjänster för flygväderlekstjänsten vid Bromma, Torshälla och Bulltofta. Jag bedömer i likhet med institutet och luftfartsstyrelsen läget sådant, att en fortsatt förstärkning av denna organisation är nödvändig. Med hänsyn till vad som från luftfartsstyrelsens sida anmälts om lämpligheten av att avvakta resultatet av en utredning gemensamt bedriven av institutet, luftfartsstyrelsen och flygvapnet, innan man definitivt tar ställning till hur denna förstärkning närmare bör utformas, är jag emellertid ej beredd att nu tillstyrka några nya pensionsberättigande tjänster vid flygväderlekstjänsten. I stället föreslår jag att ett belopp om 100 000 kr. ställes till institutets förfogande under detta anslag för att i avvaktan på utredningsresultatet möjliggöra en provisorisk personalförstärkning under nästa budgetår.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrker jag så tillvida institutets förslag till tjänsteförändringar, att tre kontorsbiträdestjänster i Ce 8 vid Stockholm— Bromma flygväderlekstjänst uppflyttas till kanslibiträdesbefattningar i Ce 11. Merkostnaden härför beräknar jag till ca 3 600 kr.

Under hänvisning till vad jag anfört under institutets avlöningsanslag upptager jag ej någon medelsanvisning för ersättning för obekväma arbetstid åt meteorologpersonal m. fl.

Den automatiska utgiftstegringen under anslaget i anledning av omräkningar beräknar jag, i likhet med institutet, till i runt tal 64 100 kr.

Beträffande omkostnaderna förordar jag en uppräknings av anslaget med 1 000 kr. till reseersättningar samt 2 000 kr. till expenser i anledning av prishöjningar. Institutet synes böra under nästa budgetår få fortsätta sin anskaffning av speciell instrumentutrustning vid flygplatserna. Därvid tillstyrker jag förslaget om inköp av ytterligare en elektronisk molnhöjds-mätare, varför bör beräknas 40 000 kr. Övriga förslag medförande ökat medelsbehov avstyrkes.

I enlighet med det anförda skulle anslaget, sedan för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp om 40 000 kr. för en molnhöjds-mätare frånräknats, uppföras med (1 060 300 + 100 000 + 3 600 + 64 100 + 1 000 + 2 000 + 40 000 — 40 000) 1 231 000 kr.

Tre kontorsbiträden i Ce 8 bör jämlikt grunderna för den reglerade beföringsgången erhålla ordinarie anställning. Personalförteckningen bör ändras i överensstämmelse härmed.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1957/58:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	48 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	836 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	251 300
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	95 200
	Summa kr. 1 231 000

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 231 000 kr.

[42] 9. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	563 400	657 200
1956/57 (statsliggaren s. 405)	589 600	
1957/58 (förslag)	610 000	

Yrkande

Institutet (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 219 300 kr.

Avlöningar

	Ökning
1. 1 laboratorieassistent i Ce 16 (jämte obekvämhettstillägg) för höjdvindmätningar i Torslanda	12 500
2. 1 laboratorieassistent i Ce 16 (jämte obekvämhettstillägg) för höjdvindmätningar i Östersund	13 000
3. 1 meteorolog i Ce 25, 1 förste laboratorieassistent i Ce 19 och 1 laboratorieassistent i Ce 16 (jämte kallortstillägg, obekvämhettstillägg, tillfällig arbetshjälp) för en ny aerologisk station i övre Norrland	53 656
4. Centraliserad ledning av radiosond- och radiovindmätningarna: 1 statsmeteorolog i Ce 29 vid institutet, varvid en meteorologtjänst i Ce 23 vid vardera av stationerna i Torslanda och Östersund kan utbytas mot en förste laboratorieassistenttjänst i Ce 19	16 248
5. Obekvämhettstillägg åt meteorologpersonal m. fl.	1 500

6. Omräkningar (höjt rörligt tillägg, löneklassuppflyttningar och höjda obekvämhetsstillägg)	20 196
--	--------

Omkostnader

7. Reseersättningar: ökning med hänsyn till höjda traktamenten (200 kr.) och ny station i övre Norrland (1 000 kr.)	1 200
8. Expenser:	
a) ökning med hänsyn till ny station i Östersund (bränsle och lyse 1 000 kr. och övriga expenser 4 000 kr.)	5 000
b) ökning med hänsyn till ny station i övre Norrland (bränsle och lyse 1 500 kr. och övriga expenser 4 500 kr.)	6 000
9. Instrumentutrustning jämte installation för höjdvindmätningar i Torslanda och Östersund, engångsbelopp	90 000
	<hr/> 219 300

Departementschefen

Trots betydelsen i och för sig av den ökning av observationerna i de högre luftlagren och därmed sammanhängande meteorologtjänst, som skulle möjliggöras genom den av institutet åter föreslagna utvidgningen av organisationen för den aerologiska verksamheten, är jag med hänsyn till kravet på återhållsamhet med nya kostnadskrävande anordningar fortfarande ej beredd att tillstyrka institutets önskemål i förevarande avseende.

Av mitt ställningstagande under anslaget till Avlöningar framgår att jag ej anser mig böra räkna med någon medelsökning för obekvämhetsstillägg åt meteorologpersonal m. fl. Däremot har jag ej något att erinra mot institutets beräkningar av de automatiska kostnadsökningarna om ca 20 200 kr. för löneklassuppflyttningar m. m. För reseersättningar torde vidare böra upptagas ytterligare 200 kr.

I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (589 600 + 20 200 + 200) 610 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 610 000 kr.

[43] 10. Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	680 500	911 600
1956/57 (statsliggaren s. 406)	710 500	
1957/58 (förslag)	753 600	

Yrkanden

I. Institutet (skr. ³⁰/₈ 1956) hemställer, att anslaget preliminärt upptages med oförändrat belopp.

II. I skrivelse den 31 oktober 1956 hemställer institutet, att anslaget höjes med 43 100 kr.

Motiv

I. Budgeten för de svensk-norska väderleksfartygen i Nordatlanten för budgetåret 1957/58 skall behandlas vid en konferens i Bergen den 17—18 september 1956. Bidraget till väderleksstationerna på Grönland blir beroende av den överenskommelse, som kan komma att träffas vid en internationell konferens i Genève under samma månad. I avvaktan på resultatet härav beräknar institutet preliminärt ett oförändrat anslagsbelopp för nästa budgetår.

II. Sedan dessa konferenser hållits, meddelar institutet följande.

Utgiftsbudgeten för väderleksstationerna i Nordatlanten fastställdes för budgetåret 1957/58 till 2 300 000 norska kr. eller detsamma som för budgetåret 1956/57. Enligt gällande internationella överenskommelser skall Sverige och Norge gemensamt som förut driva 2 fartyg men med hänsyn till senaste statistiska uppgifter om bl. a. antalet flygningar över Nordatlanten endast svara för 1,16 fartyg mot tidigare 1,31 fartyg. För denna överprestation om 0,84 fartyg uppbär länderna bidrag direkt från ICAO, vilket fr. o. m. den 1 juli 1957 beräknats till £ 48 816 jämte viss andel i ny tillträdande staters bidrag eller till i runt tal 1 000 000 norska kr. Med hänsyn till att Sveriges och Norges överprestation ändrats från 0,69 till 0,84 av ett fartyg, överenskomms vid konferensen i Bergen att fr. o. m. den 1 juli 1957 skall av ICAO:s bidrag 84 % mot tidigare 69 % av 240 000 norska kr. eller 201 600 norska kr. fördelas mellan Sverige och Norge. Fördelningen härav skall som förut ske efter förhållandet 65:35 och återstoden av bidraget liksom även utgifter, som ej täcks av bidraget, skall fördelas efter förhållandet 59:41. Den del av bidraget, som avser driftskostnader, utgör (1 000 000 — 201 600) 798 400 norska kr. De driftskostnader, som återstår att fördela, uppgår till (2 300 000 — 798 400) 1 501 600 norska kr. På Sverige faller 59 % härav eller 885 944 norska kr. Härifrån skall avgå dels amorteringsbidrag för kapitalutgifter eller (65 % av 201 600) 131 040 norska kr., dels ock gottgörelse för Sveriges administrationskostnader med 16 000 norska kr. Sveriges bidrag till väderleksstationerna i Nordatlanten för budgetåret 1957/58 kan alltså i runt tal beräknas till (885 944 — 131 040 — 16 000) 738 904 norska kr. eller omkring 535 700 svenska kr.

Beräkningen ger vid handen att ett minskat medelsbehov om 17 300 kr. för ifrågavarande post skulle föreligga för nästa budgetår. Med hänsyn till att en viss höjning av lönenivån är att förutse i Norge och till att viss osäkerhet råder om ICAO:s bidrag anser institutet det dock lämpligt att medelsbehovet för bidraget till väderleksstationer i Nordatlanten beräknas till oförändrat belopp eller 553 000 kr.

Institutet anför vidare, att vid konferensen i Genève i september 1956 en ny överenskommelse öppnades för undertecknande rörande ekonomiskt bidrag till Danmark för meteorologiska tjänster och radioanläggningar på Grönland och Färöarna, som avses skola ersätta nuvarande internationella överenskommelse i samma ämne. Institutet erinrar om att luftfartsstyrelsen i skrivelse den 18 oktober 1956 i samråd med institutet och med överlämnande av en den 16 oktober 1956 dagtecknad rapport från den svenska huvuddelegaten, vari redogöres för överenskommelsens huvudsakliga innehåll och vartill avtalstexten fogats, tillstyrkt att överenskommelsen undertecknas för Sveriges del. Under förutsättning att överenskommelsen godkännes beräknar institutet ett medelsbehov för budgetåret 1957/58 av 200 600 kr., vilket i förhållande till nuvarande anslagsberäkning (157 500 kr.) innebär en ökning med 43 100 kr.

Anslaget, som i fortsättningen föreslås benämnt Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m., skulle alltså uppföras med (553 000 + 200 600) 753 600 kr.

Departementschefen

Institutets beräkning av medelsbehovet för väderleksstationerna i Nordatlanten till oförändrat 553 000 kr. har icke givit mig anledning till erinran.

Under hänvisning till det förslag angående godkännande av en internationell överenskommelse rörande ekonomiskt bidrag till Danmark för meteorologiska tjänster och radioanläggningar på Grönland och Färöarna, som jag denna dag kommer att framlägga (prop. 1957: 2), får jag härjämte föreslå att i förevarande anslag under budgetåret 1957/58 i enlighet med institutets förslag inräknas ett belopp av 200 600 kr. till sådant bidrag. Vid bifall härtill torde anslagets benämning böra ändras till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.

I enlighet härmed uppföres det nya anslaget med 753 600 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 753 600 kr.

E. Byggnadsväsendet

[44] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 744 000	2 789 600
1956/57 (statsliggaren s. 406)	3 076 600	
1957/58 (förslag)	3 346 700	

Yrkanden

I. *Byggnadsstyrelsen* (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 357 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Löneregringsfrågor	
Administrativa byrån	
a) 1 byrådirektör i Ca 31 i st. f. en kamrerare i Ca 29	+ 2 064
Byggnadsbyrån	
allmänna avdelningen	
b) 1 byrådirektör i Ce 33 i st. f. i Ce 31	—
ekonomiavdelningen	
c) 1 förste revisor i Ce 27 i st. f. i Cg 27	—
Intendentsbyrån	
hyresavdelningen	
d) 1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. 1 byråsekreterare i Ce 25	+ 2 040
utrikesavdelningen	
e) 1 befattningshavare i Ce 19 (avlönas f. n. som extra be- fattningshavare från sakanslag)	+ 13 332
Stadsplanebyrån	
f) 1 byrådirektör i Ca 33 i st. f. i Ce 33	—
Utredningsbyrån	
g) 2 arkitekttjänster i Cg 27 resp. Cg 29, överföres till extra- ordinarieanställning och placeras den ena i Ce 29 och den andra i Ce 27, med bibehållen avlöning från anslaget till Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	—
Värmetekniska avdelningen	
h) 1 underinspektör i Ce 23 i st. f. i Cg 21	+ 1 800

2. *Personalökningar*

Intendentsbyrån

Ökning eller
minskning

inrikesavdelningen

a) 1 intendent i Ce 29	+	22 632
b) 1 byråingenjör (byggnadskontrollant) i Ce 27	+	20 532
c) 1 byråingenjör (byggnadskontrollant) i Ce 25	+	18 492

hyresavdelningen

d) 1 amanuens i regl. befordringsgång	+	14 784
---	---	--------

särskilda anläggningar

e) 1 maskinmästare i Ce 20	+	12 840
f) 1 maskinist i Ce 15	+	10 512
g) vikarier för maskinmästare och maskinist	+	6 000

Kulturhistoriska byrån

h) 1 byrådirektör i Ce 31	+	24 696
---------------------------------	---	--------

Stadsplanebyrån

i) 1 intendent i Cg 29	+	22 632
j) 1 förste kansliskrivare i Ce 17	+	12 264

Utredningsbyrån

k) 1 byrådirektör i Ce 33 (arkitekt)	+	26 556
l) 1 intendent i Ce 29	+	22 632

Värmetekniska avdelningen

m) 1 byrådirektör i Ce 33	+	26 556
n) 1 byråingenjör i Ce 27	+	20 532
o) 1 underinspektör i Ce 23	+	16 584

3. *Personalminskning*

a) Efter omläggning av kulturhistoriska byråns arkiv avgår lön för 1 ¹ / ₂ kontorsbiträde i Ce 8	—	13 086
b) Beloppet till rådet för översiktlig planläggning utbrytes till ett självständigt anslag under huvudtiteln	—	60 000

4. *Omräkning*

a) Löneklassuppflyttningar m. m.	+	25 981
b) Höjt rörligt tillägg	+	106 625
		<hr/>
		+ 357 000

II. I ett den 25 september 1956 avgivet yttrande rörande av riksräkenskapsverket och domänstyrelsen framlagda förslag om redovisning å byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond och förvaltning

av ett antal statliga byggnader har *byggnadsstyrelsen* bl. a. förordat att ett visst byggnadsbestånd motsvarande ett sammanlagt värde av i runt tal 51,7 milj. kr. eller 13 % av totala byggnadsvärdet å de fastigheter styrelsen nu förvaltar, ställes under styrelsens vård och förvaltning. En förutsättning härför anges dock vara att en förstärkning av styrelsens personal kommer till stånd. Den erforderliga personalförstärkningen anger styrelsen till två ingenjörer i Ce 27 för de egentliga förvaltningsuppgifterna, en förste kansliskrivare i Ce 17 för revisions- och bokföringsarbete samt en kansliskrivare i Ce 15 för hyresuppbörd m. m. Detta behov ligger utanför den av styrelsen i sina petita äskade personalförstärkningen på intendentsbyrån.

III. I skrivelse den 1 november 1956 hemställer *byggnadsstyrelsen*, att inom styrelsen måtte inrättas tre arbetschefsbefattningar i Cp 9. Styrelsen uppger att den direkta ledningen av arbetet vid styrelsens byggnadsföretag f. n. utövas av tre arbetschefer, av vilka två avlönas med arvode motsvarande 32 resp. 33 löneklassen medan den tredje har inplacerats i lönegrad Cg 30. Den olika löneställningen sammanhänger med den tid arbetscheferna innehaft sådan tjänst. Då dessa tjänstemän varit anställda i styrelsens tjänst mellan 17 och 28 år, finner styrelsen det synnerligen angeläget, att de beredes pensionsberättigande befattningar. I fråga om lönegradsplaceringen åberopar styrelsen bl. a. att 1947 års byggnadsstyrelseutredning föreslagit, att arbetschefsbefattningarna borde placeras i Cp 9, för att styrelsen skulle få möjligheter att förvärva kompetenta fackmän även från områden utanför den statliga karriären.

Motiv

I. Ur styrelsens motivering återges här i sammandrag följande avsnitt.

1 b) Byggnadsbyråns byggnadsverksamhet har under senare år alltmer ökat. Omsättningen, som år 1950 uppgick till 38,7 milj. kr., hade år 1955 stigit till 81,5 milj. kr. eller — omräknat i 1950 års prisläge — till 58,6 milj. kr. Samtidigt har handläggningen av byggnadsobjekten till följd av den tekniska utvecklingen blivit mer komplicerad. Verksamhetens ökning kan väntas komma att fortsätta i stegrad takt.

Samtidigt med byggnadsverksamhetens tillväxt har byggnadsbyråns allmänna utredningsuppdrag och dess rådgivande verksamhet fått en allt större omfattning. Detta har medfört, att byggnadschefen allt för mycket blivit tagen i anspråk av rutinmässiga ärenden. För att denne skall kunna i erforderlig omfattning ägna sig åt byråns ledning i stort samt åt byggnadsföretagens tekniska och ekonomiska övervakning måste en delegering ske i betydande utsträckning till annan tjänsteman. Lämpligast att på eget ansvar handlägga dessa ärenden är innehavaren av ifrågavarande byrådirektörsbefattning. Denne bör därjämte tjänstgöra som byggnadschefens ställföreträdare.

1 c) Enär ekonomiavdelningens organisation tidigare icke medgivit en

översiktlig och i övrigt rationell bokföring, har sedan årsskiftet 1952/53 successivt genomförts en fullständig omorganisation av avdelningen och omläggning av bokföringen för att uppnå en kontinuerlig ekonomisk kontroll av byggnadsverksamheten med tyngdpunkten förlagd till aktuell och effektiv kostnadsövervakning. Innehavaren av ifrågasvarande tjänst leder avdelningens arbete. Tjänsten var ursprungligen placerad i Ce 25, men nuvarande innehavaren förordnades fr. o. m. den 1 juli 1954 att vara förste revisor i Cg 27. Det föreligger ett stadigvarande behov av tjänsten.

1 d) Hyresavdelningens uppgifter har under senare år fortlöpande ökats. Summan av hyror och arrenden för förhyrda och uthyrda lokaler och markområden, som budgetåret 1949/50 uppgick till ca 6,25 milj. kr., översteg under budgetåret 1954/55 9 milj. kr. Samtidigt har lokalanskaffningsarbetet blivit alltmer tidskrävande och omfattande.

Personalen å avdelningen utgjordes år 1946 av 1 fastighetskamrerare, 2 amanuenser i befordringsgång (jurister), 1 ingenjör samt skrivpersonal. Av de båda juristerna handlade den ene landsortsärenden och den andre ärenden rörande Stockholm med omnejd. Sedan år 1950 tjänstgör endast en jurist å avdelningen och denne handlägger sålunda ärenden rörande hela landet. Uppgifterna omfattar bl. a. förhandlingar rörande lokalförhyrning, omplaceringar m. m. inom befintliga lokaler, kontraktsteckning och den juridiska verksamhet, som omfattas av hyres- och arrendelagen m. m. Då befattningshavaren vid ledighet för fastighetskamreraren inträder i dennes ställe, måste han äga aktuell kännedom om avdelningens mångskiftande uppgifter i övrigt. Juristtjänsten har utvecklats till en kvalificerad, självständig befattning på ett specialområde, som kräver särskilda kunskaper samt erfarenhet. Den nödvändiga specialiseringen minskar i viss mån innehavarens möjligheter att hävda sig i konkurrens om tjänster inom övriga delar av administrationen.

1 e) Intendentsbyråns utrikesavdelning svarar för förvaltningen av beskicksfastigheternas delfond av statens allmänna fastighetsfond. Kungl. Maj:t har den 4 november 1955 bifallit en av styrelsen gjord framställning om tillstånd att anställa en extra befattningshavare i lönegrad 19 å intendentsbyråns utrikesavdelning samt att tills vidare avföra avlöningsutgifterna för befattningen från de medel av investeringsanslaget till Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen, som ställts till styrelsens förfogande för bestridande av kostnader för utredningar m. m. Då det föreligger ett stadigvarande behov, bör tjänsten extraordinariesättas och avlöningskostnaderna bestridas från styrelsens avlöningsanslag.

1 f) Innehavaren av tjänsten i lönegrad Ce 33 har varit anställd på stadsplanebyrån i 12 år, varav 8 år som byrådirektör, och fick sin nuvarande lönegradsplacering vid 1952 års tjänsteförteckningsrevision. Befattningshavaren är chef för den avdelning inom byrån, som svarar för

utrednings- och informationsverksamheten, därvid verksamheten i förhållande till länsarkitektorganisationen är av särskild vikt. Allt tyder på att utrednings- och informationsverksamheten på planområdet av samhälls-ekonomiska m. fl. skäl måste komma att öka i omfattning. Ingen tvekan råder därför om att tjänsten är av stadigvarande karaktär. Om tjänsten förändras till ordinarie, skulle även uppnås den betydande fördelen, att tjänstinnehavarens ordinarie tjänst i lönegrad Ca 29 bleve ledig och kunde förväntas locka fler och mer kvalificerade sökande än ett vikariatslöneförordnande på samma tjänst.

2 c) Den genom nybyggnader, inköp m. m. uppkommande successiva tillväxten av det under byggnadsstyrelsens delfond upptagna fastighetsbeståndet (20—25 milj. kr. per år) medför ökat förvaltningsarbete för i första hand intendentsbyråns inrikesavdelning. Någon ökning av personalen motsvarande fastighetsbeståndets tillväxt har icke skett. Bristen på personal har gjort sig särskilt märkbar beträffande vården av byggnaderna i Stockholm med omnejd. År 1935, då statens allmänna fastighetsfond bildades, var värdet å byggnaderna i stockholmsdistriktet ca 61 milj. kr. och antalet tekniker sex. Byggnadsvärdet per tekniker uppgick sålunda till omkring 10 milj. kr. Värdet av byggnadsbeståndet i distriktet uppgick 1955 till 232 milj. kr. eller omräknat i 1935 års priser ca 160 milj. kr. Antalet tekniker uppgick till 11. Enligt styrelsen förelåg år 1955 en brist på 5 befattningshavare. Styrelsen hemställer att 3 nya tjänster inrättas.

Beträffande den föreslagna tjänsten som byråingenjör (byggnadskontrollant) i Ce 25 framhåller styrelsen, att ett rationellt underhåll av statsverkets fastighetsbestånd och en önskvärd service åt lokal innehavarna kräver skickliga och erfarna kontrollanter. Är dessa väl kvalificerade för sina uppgifter, kan genom deras verksamhet betydande besparingar uppnås i vad avser underhållsutgifterna. Styrelsen anser en placering av den här föreslagna kontrollanttjänsten i 27 lönegraden ur dessa synpunkter väl motiverad men vill f. n. med hänsyn till kraven på återhållsamhet föreslå tjänstens placering i lönegrad Ce 25.

2 e—g) Styrelsen hänvisar beträffande dessa punkter till en särskild promemoria den 31 augusti 1956.

Med hänsyn till promemorians innehåll torde någon närmare redogörelse icke böra lämnas till statsrådsprotokollet. Riksdagens vederbörande utskott torde få beredas tillfälle taga del av promemorian genom att denna tillhandahålles utskottet.

2 k—l) För utredningsbyråns del räknas med en kraftig ökning av arbetsuppgifterna såväl till antal som omfång. Som exempel nämnes att den årliga investeringsvolymen beträffande byggnader inom universitetsutredningens verksamhetsområde för lång tid framåt beräknats öka från 10 milj. kr. till över 30 milj. kr. För fångvårdens del förestår en liknande, kraftig ökning av investeringsvolymen. Vidare innebär vid nuvarande

knappa lokaltillgång frågorna om anskaffning av ytterligare lokaler för skilda delar av den statliga administrationen en betydande arbetsbelastning för byrån. Det förhållandet att den slutligen bestämda investerings- takten beträffande här ifrågavarande byggnader måhända kan bli långsammare än vad från utredningarnas sida betecknats som önskvärt, kan i många fall tvinga till ett framläggande av dellösningar för att tillgodose olika aktuella lokalbehov, varigenom arbetet ofta ökar i stället för att minska. Till betydande del torde den ökade arbetsmängden få mötas genom anställande av extra personal med anlitan- de av anslaget för utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. Denna arbetskraft måste emellertid ledas samt arbetsresultaten bearbetas och sammanhållas av personal som är mera fast knuten till byrån. Redan vid nuvarande arbets- belastning är denna personal hårt ansträngd. De ökade uppgifterna kan därför icke lösas utan en viss utbyggnad av den fasta personalstaten. Inom byrån bör inrättas ytterligare en utredningsavdelning, som innehavaren av den föreslagna tjänsten i Ce 33 skulle leda. Arbetsuppgifterna skulle i huvudsak omfatta den självständiga ledningen av utredningar av bygg- nadsfrågor för universitet och högskolor. På avdelningen bör dessutom placeras en intendent i Ce 29 (ny) och en byråarkitekt i Ce 27 (omnämnd under punkten 1. g) samt i övrigt arkitekter och ingenjörer, avlönade från anslaget för utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

3 b) I särskild skrivelse den 31 augusti 1956 hemställer byggnadsstyrelsen att beloppet till rådet för översiktlig planläggning utbrytes ur avlö- ningsanslaget och uppföres å riksstaten såsom ett särskilt reservations- anslag å 60 000 kr.

Yttranden

Statskontoret. Av vad byggnadsstyrelsen anfört har statskontoret icke blivit övertygat om att tillräckliga skäl föreligger för uppflyttning till 33 lönegraden av byrådirektörstjänsten å byggnadsbyråns allmänna avdelning.

Däremot har statskontoret icke något att erinra mot den föreslagna extraordinariesättningen av en tjänst som förste revisor i lönegrad Cg 27 å byggnadsbyråns ekonomiavdelning samt uppflyttning av tjänsten såsom byråsekreterare å intendentsbyråns hyresavdelning till 27 lönegraden. Vidkommande den äskade nya amanuens- tjänsten å hyresavdelningen erinrar statskontoret, att styrelsens yrkande om en kontorsskrivare i 19 lönegraden fr. o. m. innevarande budgetår lämnats utan bifall. Då personaluppsätt- ningen å hyresavdelningen synes vara relativt omfattande, torde icke heller för nästkommande budgetår någon förstärkning böra vidtagas.

Enligt statskontorets mening bör avlöningskostnaderna för en extra befattningshavare i lönegrad 19 å utrikesavdelningen allttjämt bestridas från sakanslag.

Vad härefter angår två extra arkitekttjänster å utredningsbyrån vill

statskontoret med hänsyn till att innehavaren av tjänsten i 27 lönegraden varit anställd sedan i augusti 1953 icke motsätta sig, att tjänsten uppföres såsom extra ordinarie. Frågan om extraordinariesättning av tjänsten i 29 lönegraden anses däremot t. v. höra anstå.

I anledning av byggnadsstyrelsens förslag att med hänsyn till emotsedd kraftig ökning av arbetsuppgifterna inrätta en ny projekteringsavdelning å utredningsbyrån med två tjänster placerade i Ce 33 resp. Ce 29 framhålles, att omfattningen av den statliga byggnadsverksamheten uppenbarligen torde bli beroende av den ram, som kan komma att fastställas för den statliga investeringsverksamheten under nästkommande budgetår. Då såvitt nu kan bedömas utvecklingen i varje fall icke går mot en liberalisering av denna verksamhet, kan statskontoret icke biträda styrelsens hemställan i denna del. Statskontoret vill även framhålla styrelsens möjlighet att vid uppkommande behov anställa personal med anlåtande av anslaget till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

Statens lönenämnd har förklarat sig icke ha funnit anledning till erinran mot de under punkterna 1 b—e och g samt 2 d och k—l redovisade förslagen och ej heller i fråga om lönegradsplaceringen av de nya tjänster, som erfordras i samband med övertagandet av förvaltningen av vissa fastigheter. Nämnden har vidare funnit, att de föreslagna arbetschefsbefattningarna bör placeras i Ce 31.

Departementschefen

Vad först angår byggnadsstyrelsens förslag till tjänsteförändringar bör, i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, vissa löneregleringar vidtagas. Sålunda föreslås att en tjänst å byggnadsbyråns allmänna avdelning som byrådirektör i lönegrad Ce 31 uppflyttas till Ce 33. Därvid förutsättes att styrelsen genomför förslaget om delegering av vissa arbetsuppgifter, som f. n. ankommer på byggnadschefen samt att innehavaren av ifrågavarande tjänst kommer att tjänstgöra som ställföreträdare för byggnadschefen. En extra befattning å nämnda byrås ekonomiavdelning som förste revisor i lönegrad 27 bör förändras till extra ordinarie i samma lönegrad. I samband härmed torde en tjänst som revisor i Ce 25 utgå. Vidare föreslås beträffande intendentsbyrån förändring av en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång till tjänst som förste byråsekreterare i Ce 27. Därutöver föreslår jag inrättande av en befattning som kontorsskrivare i Ce 19 för en extra befattningshavare i samma lönegrad, vilken f. n. avlönas från sakanslag, samt att en tjänst å stadsplanebyrån som byrådirektör i Ce 33 ordinariesättes. Merkostnaderna för här angivna tjänsteförändringar uppskattar jag till 15 372 kr.

Genom beslut den 7 december 1956 har Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för finansdepartementet bl. a. förordnat att byggnadsbeståndet

— med undantag i förekommande fall av åbyggnader för jordbrukets behov — vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, statens vårdanstalter å Svartsjö och Venngarn för alkoholmissbrukare, lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, lantbruksskolorna vid Ultuna och Alnarp, statens maskin- och redskapsprovninganstalter m. fl. institutioner fr. o. m. budgetåret 1957/58 skall ställas under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning. Den personalförstärkning, som erfordras i samband med övertagandet av vården och förvaltningen av detta fastighetsbestånd, beräknar jag, lika med byggnadsstyrelsen, till två byråingenjörer i Ce 27, en förste kansliskrivare i Ce 17 samt en kansliskrivare i Ce 15. I enlighet härmed torde anslaget böra ökas med 64 740 kr.

Till följd av den utvidgning av fastighetsbeståndet under styrelsens förvaltning, som förekommit under senare år, föreligger emellertid redan f. n. behov av förstärkning av personalen å intendentsbyrån. Med hänsyn härtill bör styrelsen utöver vad sålunda föreslagits få anställa ytterligare en byråingenjör i Ce 25. Detta medför ett ökat medelsbehov om 18 492 kr.

I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag bör för särskilda anläggningar inrättas en tjänst som maskinmästare i Ce 20 och en tjänst som maskinist i Ce 15. Då vidare ett belopp av 6 000 kr. bör upptagas för vikarier åt maskinmästaren och maskinisten, beräknar jag merkostnaderna härför till sammanlagt 29 352 kr.

Med hänsyn till den ökade arbetsbörda, som undan för undan pålagts byggnadsstyrelsens utredningsbyrå — senast i samband med utbyggnaden av fångvårdsanstalterna samt av universitet och högskolor — torde det vara erforderligt att byrån nu erhåller viss personalförstärkning. Jag anser mig därför böra förorda inrättandet av en befattning som intendent i Ce 29. Kostnaden härför uppgår till 22 632 kr. Jag avser därjämte att föreslå viss höjning av anslaget till Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. för att möjliggöra för styrelsen att i ökad utsträckning anlita tillfällig hjälp av fackmän.

Jag delar byggnadsstyrelsens uppfattning, att de tre arbetschefer, som leder arbetet vid styrelsens byggnadsföretag och som varit i styrelsens tjänst mellan 17 och 28 år, nu beredes pensionsberättigande befattningar. I anledning härav föreslår jag, att tre tjänster såsom arbetschefer i Ce 31 inrättas. Arbetscheferna torde liksom hittills böra avlönas av byggnadsmedel.

Byggnadsstyrelsens övriga förslag till löneregleringar och personalökningar kan jag icke tillstyrka.

Den omläggning av kulturhistoriska byråns arkiv, som styrelsen numera genomfört, har medfört ett minskat behov av biträdespersonal för arkivgöromål. Med anledning härav synes anslaget i enlighet med styrelsens beräkning kunna nedräknas med 13 086 kr.

Jag anser mig icke kunna biträda styrelsens förslag, att beloppet till

rådet för översiktlig planläggning utbrytes ur avlöningsanslaget och uppföres såsom särskilt reservationsanslag.

Den automatiska utgiftstegringen å anslaget för löneklassuppflyttningar m. m. samt höjt rörligt tillägg beräknar jag i likhet med byggnadsstyrelsen till (25 981 + 106 625) 132 606 kr.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (3 076 600 + 15 372 + 64 740 + 18 492 + 29 352 + 22 632 — 13 086 + 132 606) i runt tal 3 346 700 kr.

I styrelsens personalförteckning bör vidtagas följande ändringar. Be-träffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet bör uppföras en byrådirektör i Ca 33, en intendent i Ce 29, en förste byråsekreterare i Ce 27 samt två byråingenjörer i Ce 27 medan i stället en byrådirektör i Ce 33 utgår. I fråga om av byggnadsmedel avlönad personal å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå bör en byrådirektör i Ce 33, tre arbetschefer i Ce 31 och en förste revisor i Ce 27 tillkomma samt en byrådirektör i Ce 31 utgå.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 192 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 244 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	727 900
	<hr/> Säger kr. 3 167 000

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	58 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	80 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	41 500
	<hr/> Säger kr. 179 700

Summa kr. 3 346 700

c) till *Byggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 346 700 kr.

[45] 2. Byggnadsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	302 800	317 500
1956/57 (statsliggaren s. 409)	313 300	
1957/58 (förslag)	369 800	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 82 500 kr.

Ökning eller
minskning

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Reseersättningar (anvisat 1956/57 84 000 kr.; belastning 1955/56 72 000 kr.) ökning på grund av höjda reseersättningar m. m. (5 000 kr.) samt för begärd personalförstärkning (15 000 kr.)	+ 20 000
2. Expenser (anvisat 1956/57 212 100 kr.; belastning 1955/56 184 400 kr.)	
a) ökade städningskostnader	+ 1 500
b) omkostnader för särskilda anläggningar	+ 51 000
c) anskaffning av inventarier (engångskostnader)	+ 28 000
d) för budgetåret 1956/57 anvisat engångsbelopp bortfaller ...	— 18 000
	+ 82 500

Departementschefen

För reseersättningar förordar jag en uppräknning med 7 000 kr.

Under expensposten upptager jag i enlighet med styrelsens förslag 51 000 kr. till omkostnader för särskilda anläggningar. Av detta belopp torde 8 800 kr. få avse kostnader av engångsnatur. I anledning av de under avlöningsanslaget tillstyrkta förslagen om personalförstärkning synes expensposten böra uppräknas med 10 000 kr., varav 5 000 kr. såsom engångsbelopp. För anskaffning av ytterligare inventarier synes böra upptagas ett engångsbelopp å 5 000 kr. Slutligen torde posten böra uppräknas med 1 500 kr. med hänsyn till ökade städningskostnader. Med borträknande av det för budgetåret 1956/57 anvisade engångsbeloppet om 18 000 kr. skulle expensposten sålunda öka med (51 000 + 10 000 + 5 000 + 1 500 — 18 000) 49 500 kr.

I enlighet härmed torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med (313 300 + 7 000 + 49 500) 369 800 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 369 800 kr.

[46] 3. Läsarkitektorganisationen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	3 593 000	3 559 100
1956/57 (statsliggaren s. 410)	3 957 600	
1957/58 (förslag)	4 179 300	

I. Byggnadsstyrelsen

I skrivelse den 31 augusti 1956 har byggnadsstyrelsen framlagt förslag till anslagsäskande för nästa budgetår rörande länsarkitektorganisationens avlöningar och därvid hemställt att detta anslag höjes med 326 500 kr.

	Ökning
1. Löneregleringsfrågor	
23 kontorister i Ce 13 till kansliskrivare i Ce 15 samt 1 kanslibiträde i Ca 11 till kontorist i Ca 13	21 199
2. Personalökningar	
4 vice länsarkitekter i Ce 33 (Stockholms, Älvsborgs, Västerbottens och Norrbottens län)	104 785
3. Omräkning	
a) Löneklassuppflyttningar m. m.	43 001
b) Höjning av rörligt tillägg	157 515
	326 500

Motiv

1. Fr. o. m. den 1 januari 1953 erhöll byggnadsstyrelsen 23 kontoristtjänster i Ce 13 med placering en vid vart och ett av samtliga länsarkitektkontor med undantag för kontoret i Visby. Vid sistnämnda kontor utbyttes en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 mot en kanslibiträdestjänst i Ca 11.

Samtidigt som länsarkitektorganisationen tillförts nya uppgifter — bl. a. genom den nya byggnadslagen, statens bostadspolitiska verksamhet, strandlagen och den nya naturskyddslagen — har personalsvårigheterna ökat beträffande samtliga kategorier inom organisationen. Kontoristerna, särskilt de med mångårig anställning, har måst i än högre grad än vad som förutsatts övertaga arbetsuppgifter från den tekniska personalen, icke minst vid de ständigt förekommande besöken och förfrågningarna av allmänhet och tjänstemän vid de institutioner m. m., varmed länsarkitektkontoren samarbetar.

En jämförelse mellan arbetsuppgifterna för kontoristerna och motsvarande befattningshavare vid länslantmäterikontoren, vilka är inplacerade i lönegraderna 15—17, visar full överensstämmelse beträffande kvalificerade göromål. I ett hänseende torde länsarkitektkontorens kontorister få anses ha att utföra ett mera kvalificerat arbete än länslantmäterikontorens

kansliskrivare, i det att de förra även medverkar vid granskningen av de särskilt komplicerade stadsplaneärendena.

Den med hänsyn till arbetsuppgifternas art oförmånliga lönegradsplaceringen för biträdespersonalen vid länsarkitektkontoren minskar rekryteringsmöjligheterna och föranleder därjämte täta övergångar av biträdespersonal från organisationen till förmånligare anställningar och försvårar därmed i det hela organisationens redan förut av personalbrist betungade arbete. Lönegradsplaceringen minskar förutsättningarna för den avlastning av ärenden från tekniskt utbildad personal, som icke minst i dagens bristsituation beträffande tekniker är nödvändig.

Yttrande

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot förslaget om uppflyttning av 23 kontoristtjänster i Ce 13 till kansliskrivare i Ce 15 och av ett kanslibitråde i Ca 11 till kontorist i Ca 13.

II. *Statens sakrevision*

I skrivelse den 30 juni 1956 har *statens sakrevision*, såsom ett led i en av Kungl. Maj:t anbefalld översyn av det statliga taxeväsendet, framlagt förslag till ändrad taxesättning för länsarkitektsorganisationen m. m. Förslaget avser dels en höjning och omarbetning av den av Kungl. Maj:t fastställda taxa, som reglerar ersättningen för inom länsarkitektsorganisationen utförda arkitektuppdrag och förrättningar, dels ock borttagande, med visst undantag, av de avgifter, som enligt särskild taxa utgår vid granskning å länsarkitektkontoren av underställda plan- och byggnadsärenden.

Då frågan om avskaffande av granskningsavgifterna torde vara av natur att böra anmälas för riksdagen, får jag anföra följande.

Länsarkitektsinstitutionen omorganiserades och utbyggdes år 1935. Kostnaderna härför skulle enligt beslut vid 1935 års riksdag (Prop. nr 190; SU nr 98; Rskr nr 222) till större delen täckas med inkomster från länsarkitekternas uppdragsverksamhet samt av avgifter, lagda på granskningen vid länsarkitektkontoren av plan- och byggnadsärenden, som av kommuner och enskilda underställdes statlig myndighets prövning. Uppdragsverksamheten skulle vara självbärande och ersättning skulle utgå enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser. Granskningsavgifterna, vars införande krävde riksdagens godkännande, skulle så avvägas, att statens sammanlagda kostnader för organisationen kunde behållas i stort sett oförändrade. Med stöd av riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 15 juni 1935 gällande bestämmelser (SFS 392) angående avgifter för av tjänsteman vid länsarkitektsorganisationen utförd granskning av vissa ärenden. Dessa ärenden är bl. a. förslag till stads- eller byggnadsplan, tomtindelning, avstyckning, byggnadsordning och byggnadstillstånd.

Den avsedda kostnadsramen har emellertid icke kunnat hållas, främst beroende på den starka ökningen av länsarkitekternas rådgivande och initiativtagande verksamhet, för vilken kostnaderna stannar på statsverket. Granskningsavgifterna har härigenom kommit att spela en alltmer underordnad roll för finansieringen av länsarkitektsorganisationen. Kostnaderna för organisationen uppgick under budgetåret 1955/56 till drygt 4 milj. kr. medan granskningsavgifterna under de senaste fem åren i genomsnitt endast inbringat ca 230 000 kr. per år. Kostnadstäckningen har nedgått från 35 % under budgetåret 1936/37 till blott 7 % under budgetåret 1955/56.

Statens sakrevision erinrar beträffande granskningstaxan bl. a., att vid skilda tillfällen förslag framlagts om borttagande av granskningsavgifterna. Sålunda uttalade stadsplaneutredningen 1942 (SOU 1945: 15, s. 266), att den granskning, som länsarkitekterna verkställde, var ett led i det inom statsförvaltningen sedvanliga remissförfarandet, varför det syntes stötande, att allmänheten skulle nödgas betala särskild avgift härför. Kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation (SOU 1950: 45, s. 90) hade på förfrågan hos samtliga länsstyrelser fått enhälliga uttalanden om att avgifterna ansågs strida mot vanliga förvaltningsprinciper och medförde ett tidsödande och improduktivt arbete med uppbörd, redovisning och kontroll. Kommittén fann för sin del det orimligt att utkräva särskild avgift för en granskning, som vederbörande var skyldig att underkasta sig. I flertalet remissutlåtanden över dessa betänkanden framfördes liknande meningar.

Sakrevisionen finner de framförda skälen för ett avskaffande i princip av granskningsavgifterna vägande och fäster därvid särskild vikt vid de höga kostnaderna för avgifternas uttagande, enligt revisionens beräkning utgörande omkring en tredjedel av intäkterna. Sakrevisionen föreslår därför, att länsarkitektsorganisationens granskningsverksamhet i princip göres avgiftsfri, såsom fallet är inom övriga länsinstanser.

Emellertid anser revisionen, att granskningen av förslag till detaljplaner i regel innebär en viss konstruktiv insats, som kommer sökanden till godo, medan å andra sidan denna arbetsinsats medför avsevärda kostnader för statsverket. En avgift bör bl. a. med hänsyn härtill enligt revisionens uppfattning kvarstå för granskningen av dylika planförslag. Denna avgift föreslås höjd med ca 80 %. Sakrevisionen beräknar att den enligt förslaget avgiftsbelagda delen av granskningsarbetet skulle inbringa omkring 180 000 kr.

Yttranden

Över sakrevisionens taxeförslag har remissyttranden avgivits av *byggnadsstyrelsen*, efter hörande av samtliga länsarkitekter, *lantmäteristyrelsen*, *länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Malmöhus, Örebro och Västerbottens län*, *riksräkenskapsverket*, *statskontoret*, *svenska landskommun-*

nernas förbund, svenska stadsförbundet och svenska arkitekters riksförbund.

Medan *statskontoret* och *länsstyrelsen i Västerbottens län* lämnat vad sakrevisionen föreslagit i fråga om granskningsavgifterna utan erinran, har samtliga övriga remissmyndigheter som uttalat sig i frågan kritiserat förslaget att bibehålla granskningsavgifter för detaljplaneförslag. Sålunda anför *byggnadsstyrelsen* i korthet följande.

Gentemot vad i utredningen anförts erinrar styrelsen att icke något annat länsorgan är befogat att uttaga avgift för befattning med detaljplaneärenden. Det förhållandet att länsarkitektkontorens granskning i vissa avseenden kan såsom i utredningen anges betecknas som konstruktiv, är knappast ett tillräckligt skäl att behålla avgiften. Enligt styrelsens mening får betydande delar av andra grenar av statsverksamheten också anses såväl i administrativt som tekniskt avseende konstruktiva i förhållande till den enskilde. Som exempel härpå kan nämnas den kostnadsfria granskningen av olika slag av statsbidragsberättigade byggnader. Ett borttagande av avgifterna även för granskning av detaljplaner skulle vara ett konsekvent utslag av strävandena att tillvarata ett ofta och i olika sammanhang framfört önskemål om förenkling av statlig och kommunal förvaltningsverksamhet. Ett slopande skulle dessutom ej innebära något mera avsevärt inkomstbortfall för statsverket. Styrelsen hemställer, att den nuvarande granskningstaxan upphäves och att den icke ersättes med någon ny.

Samma uppfattning har framförts av *riksräkenskapsverket, länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Malmöhus och Örebro län. Svenska landskommunernas förbund* och *svenska stadsförbundet* finner också avgiftsbeläggningsen vara ett avsteg från vad som eljest gäller inom statsförvaltningen. Stadsförbundet framhåller särskilt, att det torde bli svårt att avgränsa avgiftsbelagd granskning från annan verksamhet inom organisationen.

Departementschefen

Vad först gäller statens sakrevisions taxeförslag infördes år 1935 en särskild avgift för länsarkitektkontorens granskning av plan- och byggnadsärenden, som av kommuner och enskilda underställes myndigheternas prövning. Avgiftsbeläggningsen avsåg ursprungligen att möjliggöra en utbyggnad av länsarkitektorganisationen utan större merkostnad för statsverket. Tillsammans med inkomsterna av kontorens arkitektverksamhet täckte den omkring 80 % av utgifterna för organisationen. På grund av fortsatt utbyggnad av länsarkitektkontoren och den allmänna kostnadsstegringen har granskningsavgifterna emellertid kommit att spela en alltmer underordnad roll för finansieringen av kontoren. Medan utgifterna för dessa numera belöper sig till över 4 milj. kr. har den genomsnittliga årsintäkten av granskningsavgifter under den senaste 5-årsperioden varierat

mellan 140 000 och 300 000 kr. Medeltalet har utgjort 230 000 kr. Frånräknas de avsevärda kostnaderna för debitering och uppbörd m. m., av sakrevisionen beräknade till 4 å 5 kr. per ärende, blir nettointäkten knappast högre än ca 110 000 kr.

Det torde med fog kunna göras gällande att avgiftsbeläggningen av ifrågavarande granskning icke står i god överensstämmelse med sedvanliga förvaltningsprinciper. Avgifterna medför vidare ett icke obetydligt besvär och improduktivt arbete för de myndigheter, som sysslar med debitering, uppbörd och kontroll. Avgifterna spelar icke heller längre någon nämnvärd roll för täckandet av statsverkets kostnader för länsarkitektsorganisationen. Jag anser mig därför böra föreslå, att denna avgiftsbeläggning av granskningsärenden inom länsarkitektsorganisationen upphör. I likhet med flertalet hörda myndigheter anser jag tillräckliga skäl ej föreligger att därvid göra undantag för granskningen av detaljplaneförslag.

Under förutsättning att vad jag sålunda förordat vinner riksdagens bifall avser jag att föreslå Kungl. Maj:t att förordna om upphörande av gällande bestämmelser rörande ifrågavarande granskningsavgifter.

Beträffande byggnadsstyrelsens petita rörande länsarkitektsorganisationens avlöningar under nästa budgetår bör, i enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, 23 befattningar som kontorist i Ce 13 utbytas mot befattningar som kansliskrivare i Ce 15 samt en tjänst som kanslibiträde i Ca 11 utbytas mot en kontoristtjänst i Ca 13. Merkostnaderna för dessa tjänsteförändringar uppskattar jag till 21 199 kr.

Byggnadsstyrelsens förslag om personalökningar anser jag mig icke kunna tillstyrka.

För löneklassuppflyttningar m. m. samt höjt rörligt tillägg upptager jag i enlighet med byggnadsstyrelsens beräkningar (43 001 + 157 515) 200 516 kr.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (3 957 600 + 21 199 + 200 516) i runt tal 4 179 300 kr., att fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

I personalförteckningen för länsarkitektsorganisationen bör uppföras en kontorist i Ca 13 och ur förteckningen i stället utgå ett kanslibiträde i Ca 11.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna av mig förordat borttagande av granskningsavgifterna inom länsarkitektsorganisationen;
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektsorganisationen vidtaga av mig förordade ändringar;
- c) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 120 400
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	361 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	964 400
	Summa kr. 4 179 300

d) till *Länsarkitektorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 179 300 kr.

[47] 4. Länsarkitektorganisationen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	490 000	465 000
1956/57 (statsliggaren s. 411)	495 000	
1957/58 (förslag)	503 500	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 31 500 kr.

	Ökning eller minskning
1. Reseersättningar (anvisat 1956/57 230 000 kr.; belastning 1955/56 205 200 kr.) ökning i anledning av begärd personalförstärkning	+ 6 000
2. Övriga expenser (anvisat 1956/57 236 000 kr.; belastning 1955/56 209 700 kr.)	
a) Engångskostnader för kompl. inventarieanskaffning	+ 19 000
b) Engångskostnader i anledning av begärd personalförstärkning	+ 6 000
c) Engångskostnader för flyttning av två kontor	+ 12 000
d) Ökade städningskostnader till följd av nytt avtal	+ 3 500
e) Ökning av telefonkostnaderna	+ 10 000
f) För budgetåret 1956/57 anvisat engångsbelopp bortfaller ...	— 25 000
	+ 31 500

Departementschefen

För reseersättningar upptager jag oförändrat belopp.

Under delposten till övriga expenser upptager jag såsom engångskostnader 10 000 kr. för inventarieanskaffning och 10 000 kr. för flyttning av två kontor. Vidare torde uppräkningsbörda ske med 3 500 kr. med hänsyn till ökade städningskostnader och med 10 000 kr. till följd av ökade telefon-

kostnader. Med borträknande av det för budgetåret 1956/57 anvisade engångsbeloppet om 25 000 kr. skulle övriga expenser öka med (10 000 + 10 000 + 3 500 + 10 000 — 25 000) 8 500 kr.

I enlighet härmed uppföres anslaget för nästa budgetår med (495 000 + 8 500) 503 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 503 500 kr.

[48] 5. **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	5 000	16 900
1956/57 (statsliggaren s. 411)	10 000	
1957/58 (förslag)	20 000	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen uppräknas till 20 000 kr.

Departementschefen

Med biträdande av byggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kr.

[49] 6. **Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	100	—	365 500
1956/57 (statsliggaren s. 411)	100		
1957/58 (förslag)	100		

Departementschefen. I enlighet med förslag av byggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) torde anslaget med hänsyn till den vid utgången av budgetåret 1955/56 befintliga behållningen kunna uppföras med ett formellt belopp av 100 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr.

[50] 7. Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	250 000	400
1956/57 (statsliggaren s. 411)	150 000	
1957/58 (förslag)	100 000	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) föreslår, att anslaget med hänsyn till de hittillsvarande erfarenheterna av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål nedräknas till 100 000 kr.

Departementschefen

Såsom byggnadsstyrelsen föreslagit synes förevarande anslag för nästa budgetår kunna upptagas med ett till 100 000 kr. sänkt belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

[51] 8. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	150 000	202 400	235 300
1956/57 (statsliggaren s. 411)	150 000		
1957/58 (förslag)	190 000		

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr.

Motiv

De för budgetåret 1956/57 tillgängliga anslagsmedlen jämte möjliga tillgodoföranden från byggnadsanslag till utredningsanslaget kan beräknas bli helt tagna i anspråk för därmed avsedda ändamål. Medelsbehovet för budgetåret 1957/58 har styrelsen beräknat till 250 000 kr.

Utöver det med den normala investeringsverksamheten sammanhängande utredningsarbetet pågår inom styrelsen bl. a. i samråd med 1955 års universitetsutredning utredningar rörande utbyggnad av universiteten och flertalet av högskolorna. De hittills uppgjorda planerna ger vid handen att en språngvis ökning av investeringstakten kommer att bli erforderlig. Vidare

pågår utredningar rörande den delvis redan av riksdagen beslutade utökningen av investeringsverksamheten för fångvårdens behov. Ytterligare ett större utredningsobjekt har nyligen börjat planläggas sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utarbeta ny generalplan för byggnadsverksamheten vid Chalmers tekniska högskola.

Även om den framdeles beslutade takten i fråga om investeringar skulle bli lägre än den nu beräknade, måste, såsom bl. a. universitetsutredningen framhållit, de nu överblickbara byggnadsfrågorna ändock föreligga utredda och byggnadsföretagen vara färdiga för igångsättning vid de tidpunkter som nu förutsatts, för att statsmakterna vid varje tillfälle skall ha möjlighet till val mellan olika alternativ i fråga om turordningen m. m. de olika objekten emellan. Den angivna utvecklingen medför att möjligheterna att tillgodoföra utredningsanslaget medel från beviljade byggnadsanslag minskas.

Redan vid normal arbetsbelastning erfordras ett oförändrat anslag för budgetåret 1957/58. Om här berörda särskilda utredningar därjämte skall medhinnas, är en sådan ökning av anslaget nödvändig, att styrelsen får möjlighet att utom ramen för den fast anställda personalen till sig knyta för arbetet lämpliga fackmän.

Departementschefen

Med hänsyn till den ökade utredningsverksamhet, som ålagts byggnadsstyrelsen och som bl. a. sammanhänger med utbyggnaden av fångvårdsanstalter samt universitet och högskolor, synes förevarande anslag böra höjas med 40 000 kr. för nästa budgetår. Jag förordar därför, att anslaget uppföres med (150 000 + 40 000) 190 000 kr. samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kr.

F. Tekniska institut

[52] 1. Statens väginstitut

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	644 600	656 400
1956/57 (statsliggaren s. 412)	694 300	
1957/58 (förslag)	734 400	

Yrkande

Direktionen för statens väginstitut (skr. ^{28/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 63 400 kr.

Avlöningar

<i>A. Institutets verksamhet i allmänhet</i>	Ökning eller minskning
Tjänsteförändringar	
1. 1 förste verkmästare från Ca 19 till Ca 21	+ 1 860
2. 1 avdelningsingenjör från Ce 27 till Ce 29	+ 2 100
3. 3 ingenjörstjänster från Ce 23 till Ce 25	+ 5 724
4. 1 kanslibitråde i Ce 11 till kontorist i Ce 13	+ 708
5. 1 kansli- och ritbiträde med förening av tjänst i Ce 11—Cg 13 till Ce 13	—
Överförande av tjänster från verksamheten för särskilda uppdragsgivares räkning	
6. 1 biblioteksassistent med arvode motsvarande 15 lönegraden (deltidstjänst) till heltidstjänst i Ce 15	+ 11 412
7. 1 kontorsbiträde (telefonist) i Ce 8	+ 8 724
8. Löneklassförändringar och uppräknig av rörligt tillägg	+ 27 412
B. Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning	
9. 1 förste avdelningsingenjör från Cg 29 till Ce 31 (Cg 29 inrättad år 1952. Uppflyttad i Cg 31 enl. KM:ts beslut ^{20/8} 1956)	+ 2 064
10. 1 avdelningsingenjör från Cg 27 till Ce 29	+ 2 100
11. 2 ingenjörer från Ce 23 till Ce 25	+ 3 816
12. 1 kansli- och ritbiträde från Cg 11 till Ce 11	—
13. Överförande av tjänster till den allmänna verksamheten enligt punkterna 6 och 7	— 15 420
14. Uppräknig av rörligt tillägg	+ 16 900

Omkostnader

Institutets verksamhet i allmänhet

15. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1956/57 16 000 kr.; belastning 1955/56 21 900 kr.) ökning på grund av belastningen ...	+ 5 000
--	---------

16. Bibliotek (anvisat 1956/57 högst 3 000 kr.; belastning 1955/56 3 000 kr.)	+ 3 000
	+ 75 400
17. Ökning av uppbördsmedlen, ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	— 12 000
	+ 63 400

Motiv

4) Kanslibiträdet tjänstgör på maskintekniska avdelningen och sköter bl. a. verkstads- och inventariebokföring samt bokföring och debitering beträffande de uppdrag, som institutet fullgör för särskilda uppdragsgivares räkning. Direktionen anser, att arbetsuppgifterna väl motiverar placering som kontorist.

Föredraganden

Genom beslut den 21 september 1956 har Kungl. Maj:t låtit genom särskilt tillkallad sakkunnig igångsätta en översyn av statens väginstituts arbetsuppgifter och organisation. I avvaktan på resultatet av denna utredning torde det t. v. böra anstå med mera väsentliga förändringar inom institutet.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör, i överensstämmelse med direktionens förslag, en kanslibiträdestjänst i Ce 11 uppflyttas till en tjänst som kontorist i Ce 13. Merkostnaden härför uppgår till 708 kr.

Genom beslut av Kungl. Maj:t har en tjänst såsom förste avdelningsingenjör i Cg 29 under institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning ansetts böra uppflyttas innevarande budgetår till Cg 31. Detta medför ett ökat medelsbehov om 2 064 kr. Jag är emellertid ej beredd att tillstyrka att den extra tjänsten ifråga ändras till extra ordinarie.

För löneklassförändringar och höjt rörligt tillägg tillstyrker jag institutets förslag om uppräkningsmedel tillhopa (27 412 + 16 900) 44 312 kr.

Av de av direktionen framförda yrkandena i övrigt finner jag mig endast böra tillstyrka en uppräkningsmedel med 5 000 kr. för bränsle, lyse och vatten samt en ökning av uppdragsmedlen med 12 000 kr.

I enlighet härmed skulle anslaget uppföras med (694 300 + 708 + 2 064 + 44 312 + 5 000 — 12 000) i runt tal 734 400 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	185 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	288 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	144 200
	<hr/>
	Säger kr. 617 900

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	297 100
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	87 900
	<hr/>
	Säger kr. 385 000
	<hr/>
	Säger för avlöningar kr. 1 002 900

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	142 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
	Säger för omkostnader kr. 242 000
	<hr/>
	Summa kr. 1 244 900

Särskilda uppbördsmedel

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	508 500
	<hr/>
	Säger kr. 510 500
	<hr/>
	Nettoutgift kr. 734 400

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 734 400 kr., att avräknas mot automobilskattebidragen.

[53] 2. Statens väginstitut: Utrustning

	Anslag
1957/58 (förslag)	40 000

Yrkande

Direktionen för statens väginstitut (skr. 28/s 1956) hemställer att ett reservationsanslag av 150 000 kr. anvisas för utrustning åt institutet.

Motiv

Forskningsverksamheten på vägområdet kräver en fortgående förnyelse och utökning av institutets tekniska utrustning. Den apparatur och de instrument, som därvid behövs, har direktionen angivit i en detaljerad, till sina *petita fogad* förteckning. Direktionen beräknar kostnaderna härför till 448 000 kr., varav 88 500 kr. för ersättning och modernisering av den nuvarande tekniska utrustningen och 359 500 kr. för inköp av ny teknisk utrustning. Behovet föreslås täckas under de närmaste tre åren. För budgetåret 1957/58 hemställer direktionen om 30 000 kr. för ersättningsanskaffning och 120 000 kr. för inköp av ny teknisk utrustning.

Föredraganden

Det forskningsarbete väginstitutet utför är av betydelse för såväl vägnätets upprustning som lösandet av väg- och trafiktekniska problem i samband med strävandena att öka trafiksäkerheten. Möjlighet bör beredas institutet att anskaffa för denna verksamhet behövliga tekniska hjälpmedel. För nästa budgetår förordar jag därför att ett belopp av 40 000 kr. anvisas för ändamålet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens väginstitut: Utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[54] 3. Statens geotekniska institut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	712 100	800 000
1956/57 (statsliggaren s. 413)	749 900	
1957/58 (förslag)	771 600	

Yrkande

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 69 900 kr.

	Ökning
Personalförstärkningar	
1. 1 förste avdelningsingenjör i Ce 29	22 632
2. 1 ingenjör i Ce 21	14 784
3. 1 kansliskrivare i Ce 15	11 412
Lönereglering	
4. 1 laboratoriebiträde i Cg 13 till förste laboratoriebiträde i Ce 15	—
Extra ordinariesättning	
5. 1 avdelningsingenjör i Cg 27	—
6. 1 kanslibiträde i Cg 11	—

Ökning

Omräkning

Löneklassuppflyttningar och höjning av rörligt tillägg	21 124
	<hr/> 69 952

Vidare understryker direktionen angelägenheten av att den i direktiönens petita för innevarande år föreslagna utredningen rörande löneställningar för institutets chef och tre avdelningschefer snarast kommer till stånd.

Motiv

4 och 6) Tjänsten som laboratoriebiträde är placerad på konsultationsavdelningens laboratorium. Innehavaren svarar för mera kvalificerade arbetsuppgifter beträffande jordarternas egenskaper och biträder vidare föreståndaren med laboratoriets skötsel. Förutom laboratoriebiträdet i Cg 13 finns på laboratoriet två biträden i Cg 11, ett i Cg 10 samt i regel två elever. Såvitt direktionen kunnat finna av den genomförda tjänsterevisionen beträffande teknisk biträdespersonal å vissa vetenskapliga institutioner, har befattningar, med vilka är förenade i huvudsak motsvarande arbetsuppgifter, placerats i 15 lönegraden.

Kanslibiträdet förestår konsultationsavdelningens expedition. Arbetsuppgifterna omfattar registrering av uppdrag, vissa statistiska göromål m. m.

Kostnaderna för ifrågavarande båda tjänster avses att bestridas av medel från förslagsposten till avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m.

Föredraganden

Någon personalförstärkning är jag ej beredd att tillstyrka. Däremot föreslår jag, att en tjänst såsom laboratoriebiträde i Cg 13 och en tjänst såsom kanslibiträde i Cg 11 förändras till extra ordinarie. För automatiska utgiftsstegringar för löneklassförändringar m. m. upptager jag, lika med direktionen, 21 124 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört rörande arvodesreglering vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde ett belopp om 600 kr. böra upptagas för viss höjning av arvoden.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (749 900 + 21 124 + 600) i runt tal 771 600 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	76 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	2 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	285 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	107 300
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
	Summa kr. 771 600

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 771 600 kr.

[55] 4. Statens geotekniska institut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	333 500	493 800
1956/57 (statsliggaren s. 414)	433 500	
1957/58 (förslag)	436 500	

Yrkande

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kr.

Ökning

1. *Övriga expenser* (anvisat 1956/57 21 000 kr.; belastning 1955/56 21 000 kr.) ökade städningskostnader till följd av löneökning samt ökade kostnader för telefon, underhåll av inventarier m. m. 2 000
 2. *Övriga utgifter*:
Förbrukningsmateriel (anvisat 1956/57 högst 2 000 kr.; belastning 1955/56 2 000 kr.) ökning för inköp av materiel till forskningsförsöken i fält 1 000
- 3 000

Föredraganden

Mot direktionens beräkning av anslagsposterna till expenser och övriga utgifter har jag ej något att erinra.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (433 500 + 2 000 + 1 000) 436 500 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 436 500 kr.

[56] 5. Statens geotekniska institut: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	40 000	33 000	7 000
1956/57 (statsliggaren s. 415)	40 000		
1957/58 (förslag)	40 000		

Yrkande

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget uppföres med 60 000 kr.

Motiv

Direktionen har under en följd av år hemställt om medel för anskaffande av utrustning efter ett preliminärt program. Den internationella utvecklingen på det geotekniska området går snabbt framåt och nya och förbättrade undersökningsmetoder med tillhörande apparatur framkommer, varför programmet måste justeras. Bl. a. har det befunnits nödvändigt att anskaffa viss utrustning för tre-axiala tryckförsök. Den senaste kostnadsberäkningen för utrustningsprogrammet uppgick till 214 000 kr., varav anvisats 40 000 kr. för vart och ett av budgetåren 1955/56 och 1956/57. Då fortsatt nyanskaffning måste anses synnerligen angelägen, äskar direktionen 60 000 kr. för ändamålet.

Föredraganden

För att möjliggöra anskaffning av ytterligare utrustning till institutet synes jämväl för nästa budgetår 40 000 kr. böra anvisas under detta anslag, som alltså torde böra upptagas till oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut: Utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[57] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	267 000	278 600
1956/57 (statsliggaren s. 415)	336 500	
1957/58 (förslag)	408 400	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. ^{31/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 17 300 kr.

Ökning

1. Personalökning

2 biträden i reglerad befordringsgång 15 672

2. Lönerogleringar

a) 1 ingenjör i Ce 21 i stället för 1 ritare i Ce 19 888

b) 1 kontorist i Ca 13 i stället för 1 kanslibitråde i Ca 11 360

3. Omräkning

Löneklassförändringar m. m. 380

17 300

Kollegium anser sig icke böra upprepa sin hemställan från föregående år att, om statsmakterna ej vore beredda att ta ställning till det av kollegium i utlåtande över elkraftutredningens huvudbetänkande framlagda förslaget till decentralisering och utvidgning av inspektionen i förslagets hela vidd, en viss decentralisering och förstärkning av organisationen dock måtte genomföras, men understryker vikten av att en genomgripande omorganisation av inspektionen snarast möjligt kommer till stånd.

Motiv

1. Kollegium föreslår att två biträdestjänster i reglerad befordringsgång inrättas. Sedan flera år tillbaka har biträdespersonalen varit alltför knapp, vilket försvårat arbetet för de högre tjänstemännen. Bl. a. föreligger en betydande balans i fråga om kortföring och inritning av ledningar, för vilka driftstillstånd meddelats. Sedan den tekniskt utbildade personalen fr. o. m. innevarande budgetår utökats med två förste distriktsingenjörer, kommer bristen på biträdeshjälp att bli än mera framträdande.

Departementschefen

I sitt år 1954 avgivna huvudbetänkande (SOU 1954: 12) fastslår elkraftutredningen, att vissa brister vidlåder eldistributionen på landsbygden. En rationalisering av eldistributionen — syftande huvudsakligen till en uppbyggnad av elnäten och till ersättande av de alltför många och alltför små distributionsföretagen med större och för en ändamålsenlig elförsörjning lämpliga enheter — är enligt utredningen nödvändig men bör i princip genomföras frivilligt. Härvid skulle staten understödja strävandena genom att tillgodose behovet av sakkunnig rådgivning i elfrågor, genom att främja eldistributionen medelst ekonomiskt stöd i form av lån och bidrag samt genom att ombilda och förstärka den statliga organisationen på detta område. Möjligheter bör därutöver finnas för staten att vid behov tvångsvis påverka utvecklingen. I sådant avseende har utredningen föreslagit vissa författningsbestämmelser i ämnet.

Här må förutskickas, att i särskild ordning avses skola på grundval av utredningens betänkande underställas 1957 års riksdag förslag till ändringar i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, vilka förslag — såvitt nu är i fråga — syftar till att reglera distributionsföretagens skyldigheter gentemot kraftavnämarna samt att möjliggöra ingripanden från statens sida för att underlätta genomförandet av en rationalisering av eldistributionen.

Innan jag går in på elkraftutredningens förslag i fråga om de statliga elektriska organen, vill jag i korthet beröra den nuvarande organisationen.

Kommerskollegium, som tillika är chefsmyndighet för statens elektriska inspektion, handlägger förekommande koncessions- och förhandstillståndsärenden, ärenden angående säkerhetsföreskrifter för elektriska anläggningar, frågor om behörighet som elektrisk installatör samt ansökningar om lån till distributionsföretag. Inspektionen åligger att avsyna nya och besiktiga äldre elektriska anläggningar samt handlägger vidare ärenden angående elektriska olycksfall, varjämte inspektionen förhandsgranskar koncessions- och förhandstillståndsansökningar. Statsbidrag till befrämjande av landsbygdens elektrifiering beviljas av elektrifieringsberedningen. Prisfrågor handlägges i sista hand av statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.

Elkraftutredningen föreslår inrättandet av ett centralt organ, statens elnämnd, direkt underställt Kungl. Maj:t i kommunikationsdepartementet. I elnämnden föreslås skola ingå två byråer, en säkerhetsbyrå och en rationaliserings- och ekonomi- byrå. Under säkerhetsbyrån skulle sortera statens elektriska inspektion, liksom f. n. uppdelad på fyra distrikt med samtliga befattningshavare centralt placerade. Under rationaliserings- och ekonomi- byrån skulle lyda en på nio distrikt fördelad lokal organisation, statens elingenjörsorganisation. Till elnämndens centrala verksamhet skulle överföras samtliga de arbetsuppgifter, som nu åvilar kommerskollegii elektriska byrå, delar av statens elektriska inspektionens centrala byråarbete, främst förbere-

dande granskning av koncessionsärenden, samt elektrifieringsberedningens och prisregleringsnämndens arbetsuppgifter. Inspektionen skulle i övrigt behålla sina nuvarande uppgifter. De med den föreslagna rationaliserings- och rådgivningsverksamheten sammanhängande göromålen skulle handhas av rationaliserings- och ekonomibyrån och av elingenjörsorganisationen. Sistnämnda organisation skulle på det lokala planet övervaka, att eldistributionen bedreves på ett ur teknisk, ekonomisk och organisatorisk synpunkt ändamålsenligt sätt, verka för och taga initiativ till rationalisering av den elektriska distributionsverksamheten samt tillhandagå centralorganet och länsstyrelserna i vissa ärenden samt allmänheten med råd och anvisningar i elkraftfrågor.

Utredningens förslag om ett nytt centralt organ har mött gensagor från majoriteten av de myndigheter och organisationer, som yttrat sig över betänkandet. Man har sålunda i allmänhet ansett lämpligare att genomföra en behövlig omorganisation inom nuvarande organisationsram, vilket även skulle medföra minskade utgifter för statsverket jämfört med utredningens alternativ. Jag delar uppfattningen att ett nytt fristående organ icke bör tillskapas för nuvarande och nytillkommande centrala arbetsuppgifter och finner, att dessa t. v. kan handhas av de bestående organen. Emellertid synes erforderligt, att den upprustning som påbörjades fr. o. m. innevarande budgetår beträffande statens organ på detta område (jfr prop. 103/1956 samt VI ht. p. 55) fortsätter, främst med hänsyn till en sedan flera år rådande arbetsbalans men även för nya göromål, till vilka kan räknas sådana som sammanhänger med en rationalisering. Rationaliseringsarbetet torde i och för sig underlättas, om ifrågasatta statliga ekonomiska stödåtgärder och tekniska koncessions- och andra frågor handlades av ett och samma organ. En sådan ökad samordning förutsätter en omprövning av bl. a. elektriska byråns och elektrifieringsberedningens arbetsuppgifter och administrativa ställning m. m. I dagens läge har det emellertid syntts vara i främsta rummet angeläget att genom lagstiftning och en fortsatt upprustning av i första hand elektriska inspektionen ävensom genom fortsatta ekonomiska stödåtgärder främja rationaliseringen, var emot den berörda organisatoriska samordningen syntts böra anstå i avvaktan på erfarenheter rörande verkningarna av berörda lagändringar. Samordningsfrågan kommer dock att ägnas fortsatt ingående uppmärksamhet.

Då det ankommer på mig att föreslå den erforderliga förstärkningen av elektriska inspektionen, övergår jag nu till att behandla denna fråga. I sitt utlåtande över elkraftutredningens förslag har kommerskollegium, såvitt nu är i fråga, framhållit att en väsentlig nackdel med den nuvarande organisationen är att det centrala organet saknar personal med erforderlig lokal kännedom. Man vore vidare såväl inom elkraftutredningen som inom fackkretsar i övrigt enig om att elinspektionen borde befrias från sina

centrala uppgifter för att odelat ägna sig åt tillsynsverksamheten ute på fältet. Redan på grund av här antydda skäl borde inspektionens verksamhet decentraliseras. Ytterligare skäl tillkommer emellertid. Tillsynsverksamheten omfattar säkerhetsfrågor rörande anläggnings utförande och drift. Prövningen av dessa problem måste emellertid — framhåller kollegiet — alltid ske med beaktande av vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt och lämpligt. Inspektören fungerar icke blott som besiktningsförrättare utan även som rådgivare åt företagen. På grund härav bör enligt kollegiet det i den statliga lokala säkerhetstillsynen sysselsätta organet, elinspektionen, utnyttjas för rationaliseringsverksamheten, varvid givetvis skälen för en decentralisering ökar. Löses här angivna frågor på sätt kollegiet föreslagit, skulle icke någon särskild elingenjörsorganisation vara erforderlig. I remissyttrandet har kollegiet föreslagit inrättande av sju inspektionsdistrikt med en överinspektör i Ca 33, en förste distriktsingenjör i Ca 29, en ingenjör i Ca 25, en ritare i Ce 21 samt två kontorsbiträden i varje distrikt.

I likhet med kommerskollegium och flera andra remissinstanser anser jag, att det skulle vara till avgjord fördel för inspektionens verksamhet, om densamma decentraliserades. Den lokalkännedom, som befattningshavarna skulle förvärva inom sina distrikt, skulle säkerligen icke blott befrämja den egentliga tillsynsverksamheten utan även vara till nytta för kommerskollegium och andra centrala myndigheter vid bedömningen av frågor, som dit hänskjutes men som för sitt avgörande kräver kännedom om lokala förhållanden. Vid en decentralisation av inspektionen synes det naturligt att dess personal även utför visst fältarbete i rationaliserings syfte. Härför talar även det förhållandet, att säkerhets- och rationaliseringsfrågor i många fall torde höra intimt samman. En lösning enligt här uppdragna riktlinjer, ställer sig också — såsom kommerskollegium framhållit — väsentligt billigare än elkraftutredningens förslag. Under sådana förhållanden saknas tillräckliga skäl att inrätta en särskild elingenjörsorganisation.

Även om jag alltså ur allmänt principiell synpunkt är positivt inställd till en decentralisering av inspektionen, finner jag likväl tiden icke mogen att med en gång genomföra densamma. För uppskov med decentraliseringen — vilken torde böra ske i etapper — talar bl. a. önskvärdheten att under någon tid stationera viss personal centralt i utbildningssyfte samt behov av att avarbeta rådande arbetsbalans och kopiera visst kartmaterial m. m. Vid den fortsatta upprustningen av elinspektionen, för vilken ett starkt behov föreligger, synes man emellertid böra syfta till att på längre sikt skapa förutsättningar för en decentralisering av verksamheten på i första hand sex distrikt.

I enlighet härmed föreslår jag för nästa budgetår, att inspektionen tillföres två ingenjörstjänster i Ce 25 för att i första hand möjliggöra för de

nuvarande överinspektörerna och förste distriktsingenjörerna att öka besiktningsverksamheten m. m. och därjämte handlägga nytillkommande rationaliseringsuppgifter.

En betydande eftersläpning har uppstått med upprättande av skilda slag av konstruktionsritningar. En mängd typritningar behöver ändras för att anpassas till utvecklingen. Behovet av ytterligare ritare måste bedömas såsom varaktigt med hänsyn till vikten av att inspektionen ständigt följer de täta förändringarna på hithörande område. Jag förordar därför att inspektionen även får anställa ännu en ritare i Ce 19.

Slutligen föreligger — såsom kommerskollegium anfört i årets petita — behov av mera biträdeshjälpt. Medel bör därför beräknas för anställande av ytterligare ett skriv- och kontorsbiträde i reglerad befordringgång.

Det ökade medelsbehovet i anledning av här föreslagen personalförstärkning utgör ca 58 200 kr.

Vid omräkning av anslaget uppkommer enligt kollegium en automatisk utgiftsstegring av 380 kr. På grund av höjningen av statstjänstemännens löner bör emellertid anslagsposten rörligt tillägg uppräknas med i runt tal 13 300 kr., vilket belopp ej upptagits i petita. Den automatiska utgiftsökningen å anslaget blir således (380 + 13 300) i runt tal 13 700 kr.

Vid bifall till mina förslag skulle avlöningsanslaget alltså uppföras med (336 500 + 58 200 + 13 700) 408 400 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	180 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	134 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	93 400
	Summa kr. 408 400

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 408 400 kr.

[58] 2. Statens elektriska inspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	25 300	27 100
1956/57 (statsliggaren s. 416)	35 000	
1957/58 (förslag)	47 600	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. ³¹/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kr.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m. (anvisat 1956/57 500 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 1 200 resp. 700 kr.) ökning med hänsyn till belastningen m. m.	+ 300
2. Övriga expenser (anvisat 1956/57 16 000 kr.; belastning 1954/55 och 1955/56 10 000 resp. 14 800 kr.)	
a) ökning på grund av kostnadsstegringar	+ 2 000
b) anskaffning av tre skrivmaskiner (engångskostnader) ...	+ 3 700
c) ökade engångskostnader på grund av begärd personalförstärkning	+ 1 500
d) för 1956/57 beräknat engångsbelopp bortfaller	— 3 000
	+ 4 500

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård torde böra höjas med 300 kr. Med hänsyn till inträdda prisstegringar och den av mig i det föregående under avlöningsanslaget förordade personalförstärkningen bör posten till reseersättningar uppräknas med 4 000 kr.

Under delposten till övriga expenser beräknar jag det ökade medelsbehovet till 11 300 kr., varav 5 800 kr. i engångskostnader i anledning av den av mig föreslagna personalökningen och behovet av nya skrivmaskiner. Med borträknade av för budgetåret 1956/57 anvisat engångsbelopp, 3 000 kr., skulle posten ökas med (11 300 — 3 000) 8 300 kr.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (35 000 + 300 + 4 000 + 8 300) 47 600 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 47 600 kr.

[59] 3. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 000	4 000
1956/57 (statsliggaren s. 416)	4 000	
1957/58 (förslag)	4 000	

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kr.

H. Djurgårdsnämnden

[60] 1. Djurgårdsnämnden: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	132 300	122 900
1956/57 (statsliggaren s. 416)	139 000	
1957/58 (förslag)	147 500	

Yrkande

Djurgårdsnämnden (skr. ^{30/8} 1956) hemställer, att anslaget höjes med 16 600 kr.

Ökning eller
minskning

1. Löneruleringsfrågor

- a) extraordinariesättning i Ce 37 av kanslichefen varvid den-
nes nuvarande arvode, motsvarande lön i 35 löneklassen
utgår + 3 623
- b) arvodesökning till tekniske experten till lön motsvarande
löneklass 37 + 11 220

2. Omräkning

löneklassändring m. m. + 1 757
+ 16 600

Nämnden påpekar vid sidan av sin hemställan om att kanslichefsbefattningen uppföres såsom extra ordinarie i lönegrad 37, att kanslichefen sedan den 1 juli 1954 uppburit arvode motsvarande lön efter 35 löneklassen. Jämlikt hittills tillämpade principer bör för bestämmande av denna lön arvodet i allt fall höjas fr. o. m. den 1 juli 1957 till lön motsvarande löneklass 36.

Vidare anmäler djurgårdsnämnden, att anledning torde föreligga med hänsyn till omfattningen av arbetsuppgifterna till en omreglering av det av Kungl. Maj:tt bestämda arvodet till ordföranden för nämnden.

Departementschefen

Av de framförda löneruleringsönskemålen anser jag mig blott kunna tillstyrka höjning fr. o. m. den 1 juli 1957 av arvodet åt kanslichefen med 840 kr. från lön motsvarande löneklass 35 till lön motsvarande 36 löneklassen. Mot omräkningsposten har jag ej något att erinra. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för

flera huvudtitlar gemensamma frågor rörande arvodesreglering torde ett belopp om 5 900 kr. böra upptagas för viss höjning av arvoden. I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (139 000 + 840 + 1 757 + 5 900) avrundat 147 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58.

Avlöningsstat

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	109 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 000
	Summa kr. 147 500

b) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 147 500 kr.

[61] 2. Djurgårdsnämnden: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	11 500	10 100
1956/57 (statsliggaren s. 417)	10 000	
1957/58 (förslag)	10 000	

Yrkande

Djurgårdsnämnden (skr. ³⁰/₈ 1956) hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kr. till övriga expenser med hänsyn till kostnadsstegringar.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget, som alltså bör uppföras med oförändrat 10 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Djurgårdsnämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

I. Diverse

[62] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 417)	971 000
1957/58 (förslag)	1 236 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 236 000 kr.

[63] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 418)	2 154 000
1957/58 (förslag)	2 225 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 225 000 kr.

[64] 3. Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	40 000	—
1955/56	30 000	53 900
1956/57 (statsliggaren s. 418)	30 000	
1957/58 (förslag)	30 000	

Departementschefen. Såsom nämndes under detta anslag förra året har ett belopp om i runt tal 41 700 kr. avseende ersättning för vissa under år 1954 av statens järnvägar utförda transporter bokförts på budgetåret

1955/56. Genom beslut den 13 april 1956 har Kungl. Maj:t bemyndigat järnvägsstyrelsen att för under år 1955 utförda transporter ta i anspråk omkring 12 200 kr. Härigenom har anslaget för budgetåret 1955/56 kommit att belastas med sammanlagt 53 900 kr. avseende två år. Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kr.

[65] 4. Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	33 000 000	35 203 300
1956/57 (statsliggaren s. 418)	31 200 000	
1957/58 (förslag)	33 200 000	

I. I skrivelse den 30 augusti 1956 har *generalpoststyrelsen* redovisat resultatet av 1954 års tjänstebrevsundersökning. Till denna skrivelse har fogats en särskild redogörelse rörande sättet för undersökningens bedrivande samt det närmare resultatet därav. I skrivelsen upptager styrelsen frågan om avskaffande av tjänstebrevsrätten eller begränsning av antalet tjänstebrevsberättigade. Styrelsen har därvid föreslagit indragning av tjänstebrevsrätten för vissa icke statliga tjänstebrevsberättigade institutioner.

Innan jag återger det huvudsakliga innehållet i generalpoststyrelsens framställning, till vilken här må hänvisas för närmare upplysningar, vill jag lämna en kort redogörelse för tjänstebrevsrättens tillkomst och utformning.

Tjänstebrevsrätten infördes genom förordningen den 5 december 1873 (nr 73) och ersatte den s. k. fribrevsrätten, vilken åtnjuts av Kungl. Maj:t och de kungl. kollegierna. Postavgifterna för tjänstebreven debiterades enligt 1873 års författning på samma sätt som avgifterna för andra postförsändelser men redovisades med särskilda tjänstefrimärken. Då avräkningen av portobeloppen blev rätt omständlig och en undersökning utvisade att avgifterna för tjänsteposten stod i ett konstant förhållande till postverkets hela frankoteckensuppbörd, infördes genom förordningen den 5 mars 1920 (nr 130) angående utgörandet av postavgifter för tjänsteförsändelser den ännu gällande principen, att postverkets gottgörelse för befordran av tjänsteförsändelser skulle utgöra viss procent av postverkets frankoteckensuppbörd av övriga försändelser. Nu gällande bestämmelser i ämnet återfinnes i förordningen den 8 juni 1945 (nr 329) angående utgörandet av postavgifter för tjänsteförsändelser m. m. Enligt dessa bestämmelser gäldas

postavgifter för tjänsteförsändelser beträffande televerket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, domänverket, försvarets fabriksverk och riksbanken särskilt för varje verk och utbetalas från de under vederbörande verks förvaltning ställda medlen till generalpoststyrelsen. I fråga om övriga tjänstebrevsberättigade utgår ersättning till postverket med ett gemensamt belopp från nu förevarande anslag. Ersättningsbeloppen, vilka som tidigare nämnts utgår med viss procent av postverkets frankoteckensuppbörd, fastställs av generalpoststyrelsen och vederbörande verksstyrelse särskilt för vart och ett av de nämnda verken samt genom beslut av generalpoststyrelsen och statskontoret till ett gemensamt tal för övriga tjänstebrevsberättigade. Undersökning, huruvida fastställt procenttal bör ändras verkställs, när sådant påfordras av generalpoststyrelsen eller av vederbörande utbetalande verksstyrelse resp. statskontoret. Procenttalet för de tjänstebrevsberättigade, beträffande vilka ersättning gäldas från förevarande anslag, bestämdes 1920 till sex % av frankoteckensuppbörden men har sedermera justerats vid olika tillfällen och uppgår för innevarande budgetår till 12%. Utöver den ersättning, som sålunda tillkommer generalpoststyrelsen, utgår från förevarande anslag ersättning enligt särskilda beräkningsgrunder för befordran av post från de statliga krisorganen och de allmänna sjukkassorna samt för befordran av militärbrev och för postdelgivning. Beträffande vissa tjänstebrevsberättigade — stiftsnämnder, stiftsjägmästare, sjömanshus, dövtumspräster, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen — skall särskild ersättning gäldas för tjänstebrevsrätten. Denna ersättning tillgodoföres förevarande anslag.

Beslut om beviljande resp. indragning av tjänstebrevsrätt meddelas av Kungl. Maj:t. De tjänstebrevsberättigade redovisas i en förteckning, som finnes bilagd allmänna poststadgan. Antalet rubriker över de tjänstebrevsberättigade har under de senaste 30 åren stigit från ca 350 till ca 530.

Frågan om en begränsning av antalet tjänstebrevsberättigade har varit aktuell vid olika tillfällen. Under sjätte huvudtiteln i 1932 års statsverksproposition anmälde vederbörande departementschef ett av generalpoststyrelsen och statskontoret framlagt förslag, enligt vilket tjänstebrevsrätt i princip borde tillkomma — förutom organ för statsförvaltningen — endast sådana anstalter och institutioner, vilkas verksamhet avsåg allmänna ändamål av den betydelse, att desamma ansågs böra helt tillgodoses av statsmedel. Statens organisationsnämnd hade med några mindre avvikelser anslutit sig till förslaget. Departementschefen uttalade att en avgränsning knappast torde stå att vinna på annat sätt än sålunda föreslagits. Med hänsyn till spörsmålets ekonomiska innebörd, ansåg departementschefen, att riksdagen borde beredas tillfälle att uttala sig i frågan, innan ärendet företogs till slutligt avgörande. Riksdagen (skr. 6 A s. 12) ifrågasatte lämpligheten av att fråntaga vissa av de i förslaget angivna institu-

tionerna tjänstebrevsrätten men förklarade sig i stort sett ansluta sig till förslaget. Vad sålunda förekommit föranledde emellertid icke något beslut om begränsning av antalet tjänstebrevsberättigade, däremot om den omfattning i vilken beviljad tjänstebrevsrätt fick utnyttjas m. m.

Sedan Kungl. Maj:t den 3 december 1943 anbefallt generalpoststyrelsen, statskontoret och riksräkenskapsverket att gemensamt företaga utredning rörande tjänstebrevsrättens avskaffande och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet, avgav ämbetsverken utlåtande i ärendet den 15 februari 1944. I fråga om tjänstebrevsrättens avskaffande intog ämbetsverket därvid olika ståndpunkter. Statskontoret och riksräkenskapsverket kunde för sin del icke finna skäl föreliggande att avskaffa tjänstebrevsrätten för de statliga myndigheterna men förordade, att tjänstebrevsrätten avskaffades för icke statliga institutioner. Generalpoststyrelsen framhöll, att styrelsen vid ställningstagandet mellan å ena sidan bibehållandet av tjänstebrevsrätten i oförändrad omfattning och å andra sidan helt avskaffande av denna rätt obetingat förordade det senare alternativet. Om statsmakterna icke ansåg sig kunna helt avskaffa tjänstebrevsrätten, vore det enligt styrelsens mening i varje fall ofrånkomligt, att rätten begränsades till statsorgan på sätt statskontoret och riksräkenskapsverket föreslagit. Utredningen föranledde icke någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida.

Frågan om en begränsning av antalet tjänstebrevsberättigade har även berörts av 1953 års riksdags revisorer (§ 15 i berättelsen). Vidare har förslag om avskaffande av tjänstebrevsrätten framförts i olika vid 1954, 1955 och 1956 års riksdagar väckta motioner (1954 I: 222 och II: 483, 1955 I: 136 och II: 363 samt 1956 I: 32 och II: 43). Med hänsyn till att frågan om ändringar beträffande tjänstebrevsrätten borde anstå tills generalpoststyrelsen slutfört den av Kungl. Maj:t den 13 november 1953 föreskrivna tjänstebrevsundersökningen har emellertid vad sålunda föreslagits icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

Generalpoststyrelsen

Generalpoststyrelsen sammanfattar de skäl som kan åberopas för avskaffande av tjänstebrevsrätten sålunda:

a) Tjänstebrevsrätten har nått en sådan omfattning, att kontrollen över dess behöriga utnyttjande försvåras. Missbruk i form av felaktig användning eller olämpligt utnyttjande av tjänstebrevsrätten konstateras allt emellanåt och anledning torde finnas antaga, att även antalet missbruk, som på grund av bristande kontrollmöjligheter aldrig blir uppdagade, är relativt stort. Genom tjänstebrevsrättens avskaffande skulle postverket befrias från den nuvarande kontrollen över tjänstebrevsrättens användning, vilken på grund av berörda förhållanden blivit alltmer betungande.

b) I de fall då utgifterna för postporton icke belastar den tjänstebrevsberättigades egen utgiftsstat, är denna ofta benägen att utnyttja postverket i större utsträckning än om postavgifterna skulle ha erlagts i vanlig ord-

ning. Härigenom blir kostnaderna för statsverket större än om systemet med tjänstebrevsrätten icke funnits. Genom tjänstebrevsrättens avskaffande skulle ersättningen till postverket alltid utan särskilda åtgärder eller övervakning exakt motsvara av verket utförda prestationer.

c) När tjänstebrevsrätt medges icke statlig sammanslutning innebär detta i realiteten, att vederbörande utan riksdagens hörande beviljas ett till storleken icke begränsat statsanslag till postavgifter, något som torde få anses i princip oriktigt. Dylikt anslag utsättes icke heller för den upprepade sakliga prövning, som genom det årliga passerande av budgeten kommer motsvarande andra anslag till del.

Som skäl för tjänstebrevsrättens bibehållande kan anföras, att detta system möjliggör en smidig avräkning mellan de tjänstebrevsberättigade och postverket. Därigenom undviks bl. a. kostnader och bestyr med redovisning och kontroll av postavgifter. Systemet medför även i övrigt en allmän arbetsbesparing.

Den nu företagna tjänstebrevsundersökningen ävensom inom generalpoststyrelsen handlagda tjänstebrevsärenden har givit vid handen, att det alltjämt i viss omfattning förekommer missbruk eller olämpligt utnyttjande av tjänstebrevsrätten. I fråga om utnyttjandet av de statliga myndigheternas tjänstebrevsrätt, är emellertid att döma av till generalpoststyrelsen ingångna anmälningar, missbruken relativt sett så få att de ej bör tillmätas någon direkt betydelse i föreliggande spørsmål. När det gäller de icke statliga tjänstebrevsberättigade förekommer däremot missbruk av tjänstebrevsrätten i relativt stor omfattning även om det vill synas som om antalet missbruk under senare år skulle ha minskat något. Missbruk av tjänstebrevsrätten torde emellertid endast i undantagsfall ske medvetet. I allmänhet beror de begångna felaktigheterna på bristande kännedom om gällande bestämmelser hos de funktionärer, som har att ombesörja de olika organisationernas skriftväxling. Iakttagelserna vid 1954 års tjänstebrevsundersökning har vidare bekräftat, att de tjänstebrevsberättigade utnyttjar postverkets tjänster mer än övriga korrespondenter samt att de i större utsträckning än dessa begagnar sådana postanordningar, för vilka särskild tilläggsavgift utgår. Detta torde — vare sig fråga är om statliga eller icke statliga institutioner — förklaras av att de icke behöver bestrida sina portokostnader av egna medel.

Vid bedömandet av frågan om avskaffande av tjänstebrevsrätten eller begränsning av antalet tjänstebrevsberättigade finner generalpoststyrelsen det nödvändigt att skilja mellan statliga och icke statliga tjänstebrevsberättigade.

I fråga om de statliga myndigheterna framhåller styrelsen att tjänstebrevs-posten som en naturlig följd av den ökade statsverksamheten på olika områden oavslåligt ökat från år till år. Tjänsteförsändelserna, som år 1938 beräknas ha utgjort omkring 35 milj., motsvarande ungefär 5 % av det totala antalet försändelser, uppgick enligt 1954 års tjänstebrevsundersök-

ning till 83,4 milj., motsvarande nära 10 % av det totala antalet nämnda år postbehandlade försändelser. Tjänsteförsändelserna har sålunda på senare år ökat i snabbare takt än övriga försändelser.

Genom tjänstepostens kraftiga ökning har fördelarna med tjänstebrevsrättens bibehållande accentuerats avsevärt, då den praktiska vinsten med det förenklade betalningssystem, som tjänstebrevsrätten innebär för statliga myndigheter, utan tvekan blir av större värde ju större postmängd det rör sig om. Samtidigt innebär den kraftiga ökningen av tjänsteposten, att det merarbete, som skulle uppkomma för postverket, därest tjänsteförsändelserna skulle taxeras och frankeras som vanliga försändelser — i motsats till vad man räknade med år 1944 — nu utan tvivel skulle bli synnerligen betungande och på många postanstalter troligen nödvändiggöra personalökning. Frågan om tjänstebrevsrättens avskaffande eller bibehållande har med hänsyn till det nu anförda kommit i annat läge än vid tiden för 1944 års utredning.

I fråga om de statliga myndigheterna finner generalpoststyrelsen, att det nuvarande tjänstebrevssystemet är det ur arbetssynpunkt för statsförvaltningen som enhet betraktad mest rationella och att utbyttandet av tjänstebrevssystemet mot något annat betalningssystem ur statsnyttans synpunkt skulle innebära stora nackdelar. Generalpoststyrelsen anser därför, att tjänstebrevssystemet såsom en rationell form för erläggande av postavgifter bör bibehållas beträffande de statliga myndigheterna.

Det har tidigare ifrågasatts att sådana statliga myndigheter samt ämbets- och tjänstemän, vilkas avgående post endast är av ringa omfattning, borde undantagas från tjänstebrevsrätt. Som skäl har anförts, att tjänstebrevsrätten i dessa fall icke kunde anses medföra några egentliga praktiska fördelar. Enligt generalpoststyrelsens uppfattning bör emellertid frågan om tjänstebrevsrätt för statlig myndighet icke göras avhängig av omfattningen av vederbörandes post och någon indragning av tjänstebrevsrätten för dylik myndighet på grund av obetydlig postmängd icke vidtagas.

Beträffande de icke statliga institutionerna framhåller generalpoststyrelsen, att tjänstebrevsrätten först och främst innebär en ekonomisk förmån av många gånger betydande värde. När en icke statlig sammanslutning erhållit tjänstebrevsrätt, innebär detta i realiteten, att vederbörande utan riksdagens hörande en gång för alla beviljats ett till storleken icke begränsat statsanslag till postavgifter. Sådant anslag utsättes icke för den upprepade sakliga prövning, som kommer andra motsvarande anslag till del, något som torde kunna anses både principiellt och ur andra synpunkter oriktigt. Styrelsen framhåller vidare att många av de icke statliga tjänstebrevsberättigade, särskilt föreningar och dylikt, visar en benägenhet att begagna sin tjänstebrevsrätt för varje av dem själva beslutad utvidgning av sin verksamhet. Ett sådant förfarande innebär, att institutionen själv i viss mån efter eget skön bestämmer storleken av statsanslaget.

Över användningen av de statsanslag, som beviljats i form av tjänstebrevsrätt, har statsverket sålunda icke samma möjligheter till kontroll som över andra anslag, vilka är till beloppet bestämda. Även för den verksamhet, för vilken tjänstebrevsrätten ursprungligen beviljats, utnyttjar de icke statliga tjänstebrevsberättigade i allmänhet sin tjänstebrevsrätt i förhållandevis större utsträckning än de statliga tjänstebrevsberättigade.

Med hänsyn härtill anser generalpoststyrelsen, att tjänstebrevsrätten i princip bör slopas för icke statliga myndigheter och institutioner och dessa — i den mån staten alltjämt vill bidra till deras portokostnader — i stället tilldelas till beloppen fixerade portoanslag, vilka årligen blir föremål för omprövning. Slopandet av tjänstebrevsrätten i de fall, varom här är fråga, skulle innebära betydande fördelar såväl ur postverkets synpunkt som med hänsyn till den allmänna statsnyttan. Postverket skulle befrias helt från den i många fall betungande kontrollen över ifrågavarande institutioners tjänstebrevsrätt, varjämte verket i fortsättningen alltid skulle erhålla exakt betalning enligt gällande taxor för befordringen av här ifrågavarande försändelser. För statsverket skulle dessutom vinnas den fördelen, att kostnaderna för berörda institutioners post — i den mån dessa kostnader även i fortsättningen skulle bestridas av statsmedel — skulle bli lägre än vad f. n. är fallet. Några praktiska olägenheter för postverket skulle tjänstebrevsrättens slopande i dessa fall icke behöva medföra, enär ifrågavarande post icke är av sådan total omfattning, att taxeringen och frankeringen av densamma — i den mån dessa göromål skulle komma att utföras av postverket — skulle komma att vålla verket någon mer betydande arbetsökning.

Även om principiellt sett samtliga tjänstebrevsberättigade icke statliga institutioner borde frångåas denna rätt finner styrelsen dock skäl tala för att tjänstebrevsberättigade kommunala organ (rådhusrätter, stadsfiskaler, polisväsende, utmätningsmän, uppbördsverk m. fl.), sjukvårdsanstalter (huvudsakligen länslasarett), vissa kyrkliga organ (ärkebiskopen, biskopar, domkapitel, kontraktsprostar, pastorsämbeten, kontrakts- och stiftsadjunkter, stiftsnämnder) samt de allmänna sjukvårdskassorna tills vidare skall få åtnjuta tjänstebrevsrätt. Styrelsen hänvisar bl. a. till att berörda kommunala organ till väsentlig del utför rent statliga eller därmed direkt jämförliga arbetsuppgifter samt att utredning pågår i fråga om städernas skyldigheter och rättigheter i förhållande till staten. Som skäl för att icke nu upptaga frågan om avskaffande av tjänstebrevsrätten för ifrågavarande sjukvårdsanstalter åberopar styrelsen bl. a. att utredning pågår rörande huvudmannaskapet på sjukvårdsområdet. Beträffande de nämnda kyrkliga organen kunde man tänka sig att indraga tjänstebrevsrätten i ärenden rörande församlingsvärdar men bibehålla densamma för vissa expeditiönsärenden såsom folkbokföringsärenden m. m. Styrelsen finner emellertid att en sådan uppdelning skulle medföra praktiska olägenheter. På grund här-

av och då statens organisationsnämnd enligt vad styrelsen erfarit f. n. utreder frågan om viss omläggning av folkbokföringen finner styrelsen att någon ändring beträffande tjänstebrevsrätten för ifrågavarande kyrkliga organ icke bör övervägas f. n. I fråga om de allmänna sjukvårdskassorna hänvisar styrelsen till att dessa, vilka erhållit tjänstebrevsrätt så sent som 1953, handhar allmänna angelägenheter av sådan art och praktisk betydelse att de då ansetts böra åtnjuta tjänstebrevsrätt. Enligt styrelsens uppfattning bör de även i fortsättningen åtnjuta dylik rätt.

Om det icke skulle anses möjligt att i här förevarande hänseende göra någon skillnad mellan de olika icke statliga myndigheterna och institutionerna, anser generalpoststyrelsen att samtliga bör fråntagas sin tjänstebrevsrätt.

Styrelsen har under hand lämnat följande uppgifter om de tjänstebrevsberättigade institutioner, som enligt de av styrelsen uppdragna riktlinjerna icke vidare bör komma i åtnjutande av tjänstebrevsrätt, det år de erhållit tjänstebrevsrätt samt storleken av portobeloppen under undersökningsåret 1954.

	Tjänstebrevs- rätt erhöles år	Portobelopp under år 1954 kr
(Försvarsdepartementet)		
Befälsutbildningsföreningar (anslutna till Centralförbundet för befälsutbildning)	1913	40 496
Befälsutbildningsförbund (anslutna till Centralförbundet för befälsutbildning)	1913	46 195
Centralförbundet för befälsutbildning	1913	14 399
Frivilliga automobilkåren (styrelsen)	1915	3 235
Frivilliga motorcykelkåren	1940	2 089
Krigsvetenskapsakademien	1873	1 393
Kronprinsessan Margaretas landstormsfond (centralrådet)	1921	15
Riksförbundet Sveriges lottakårer	1943	77 189
Skytteförbund (underställda Skytteförbundens överstyrelse)	1894	35 033
Skytteförbundens överstyrelse	1894	10 364
Svenska blå stjärnan	1917	5 743
Svenska röda korset med undantag av dess sjukvårdsanstalter ¹	1915	189 091
Örlogsmannasällskapet	1905	463
(Socialdepartementet)		
Allmänna barnhuset i Stockholm (direktionen)	1873	1 203

¹ Dessa sjukvårdsanstalter synes i likhet med övriga icke-statliga sjukvårdsanstalter tills vidare böra få behålla sin tjänstebrevsrätt.

	Tjänstebrevs- rätt erhöles år	Portobelopp under år 1954 kr
(Finansdepartementet)		
Bank- och fondinspektionen	1913	1 402
Sparbanksinspektionen	1939	2 295
(Ecklesiastikdepartementet)		
Akademien för de fria konsterna ¹	1873	1 260
Fysiografiska sällskapet i Lund	1910	833
Humanistiska vetenskapssamfundet i Lund	1921	236
Konsulenter för döva	1939	642
Kyrkoherdar för döva	1939	1 826
Längmanska kulturfondens nämnd	1919	187
Musikaliska akademien ²	1901	7 221
Predikanten vid Rydboholms fabriksegendom	1900	80
Predikanten vid Sabbatsbergs ålderdomshem	1907	64
Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet (huvudexpeditionen)	1921	59 304
Svenska akademien	1873	1 553
Svenska bibelsällskapets kommitté	1875	3 954
Svenska kyrkans diakonistyrelse	1910	22 575
Svenska kyrkans missionsstyrelse	1876	14 080
Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse	1933	31 729
Vetenskapsakademien	1873	27 491
Vetenskaps- och vitterhetssamhället i Göteborg	1912	828
Vetenskapssocieteten i Uppsala	1896	293
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien	1873	³ 18 483
(Jordbruksdepartementet)		
Hushållningssällskap (expeditioner och fast anställda tjänstemän)	1918	284 088
Hushållningssällskapens förbund	1948	2 279
Lantbruksakademien (nuv. Skogs- och Lantbruks- akademien)	1873	10 504
Lokala frökontrollanstalter (understödda med stats- medel — föreståndare)	1895	9 311
Lokala lantbrukskemiska kontrollstationer (under- stödda med statsmedel)	1883—1900	10 848
Skogsvårdsstyrelser (kanslier och fast anställda tjänstemän)	1904—1905	154 438
(Handelsdepartementet)		
Försäkringsinspektionen	1904	2 999

¹ Hinder synes dock ej möta mot att konsthögskolan beviljas tjänstebrevsrätt.

² Musikhögskolan har beviljats egen tjänstebrevsrätt.

³ I detta belopp ingår även postavgifterna för riksantikvarieämbetet och statens historiska museum, vilka beviljats egen tjänstebrevsrätt.

	Tjänstebrevs- rätt erhöles år	Portobelopp under år 1954 kr
Ingeniörsvetenskapsakademien	1921	18 478
Sjömanshus	1887—1902	20 371
(Inrikesdepartementet)		
Konung Oscar II:s jubileumsfond (överstyrelsen) ...	1902	136
(Hovstaten, riksdagen, dess verk och ämbetsmän)		
Konungens hospital (direktionen)	1873	243
	<u>Summa</u>	<u>1 136 939</u>

Styrelsen uttalar att ny tjänstebrevsrätt endast må beviljas helt statliga myndigheter och institutioner. Såsom villkor för att erhålla tjänstebrevsrätt bör vidare gälla, att vederbörande myndighet etc. har permanent karaktär.

Beträffande frågan huruvida ytterligare restriktioner kan anses erforderliga i fråga om utnyttjandet av tjänstebrevsrätten finner styrelsen de nuvarande restriktionerna för statliga myndigheter väl avvägda och ändamålsenliga, varför någon skärpning av desamma icke bör vidtagas. För de icke statliga institutionerna gäller samma restriktioner beträffande tjänstebrevsrättens utnyttjande. Därutöver gäller även speciella inskränkningar som är meddelade dels genom en av generalpoststyrelsen utfärdad tillämpningskungörelse till tjänstebrevsförordningen, dels genom särbestämmelser, som vissa tjänstebrevsberättigade i samråd med generalpoststyrelsen utfärdat för sina underlydande organ. Skulle de icke statliga institutionerna få behålla sin tjänstebrevsrätt, finner styrelsen att en översyn bör vidtagas av de särbestämmelser, som finns utfärdade beträffande tjänstebrevsrättens utnyttjande, varjämte bör undersökas, huruvida några ytterligare restriktioner kan anses påkallade i något hänseende.

Yttranden

Över generalpoststyrelsens framställning rörande tjänstebrevsrätten har yttranden avgivits av *statskontoret*, *riksräkenskapsverket* och *statens organisationsnämnd*.

Statskontoret. Statskontoret har tidigare i utlåtande den 15 februari 1944, i anslutning till då verkställd utredning i ämnet, givit uttryck åt den uppfattningen, att tjänstebrevsrätten för framtiden borde förbehållas statens egna organ. Genom generalpoststyrelsens nu föreliggande utredning lär det få anses ådagalagt, att betydande fördelar ur olika synpunkter är förbundna med det nuvarande tjänstebrevssystemet och att dess utbytande mot något annat betalningssätt ur statsnyttans synpunkt skulle innebära stora nackdelar. Ämbetsverket kan således helt ansluta sig till generalpoststyrelsens förslag i vad det avser tjänstebrevsrättens

bibehållande för de statliga myndigheterna. Vad därefter angår de icke statliga myndigheterna vill statskontoret icke motsätta sig ett bibehållande i enlighet med förslaget av tjänstebrevsrätten för kommunala myndigheter, icke statliga sjukvårdsanstalter, vissa kyrkliga organ och de allmänna sjukvårdskassorna. För ett dylikt bibehållande av tjänstebrevsrätten talar bl. a. pågående utredningar om städernas särskilda skyldigheter och rättigheter i förhållande till staten samt om huvudmannaskapet på sjukvårdsområdet.

Beträffande övriga i detta sammanhang behandlade organ är bank- och fondinspektionen, försäkringsinspektionen och sparbanksinspektionen enligt statskontorets mening att anse som statliga myndigheter och bör således bibehållas vid sin nuvarande tjänstebrevsrätt. I anslutning till sin tidigare intagna ståndpunkt håller ämbetsverket däremot före, att tjänstebrevsrätten i övrigt bör kunna i stort sett avvecklas enligt generalpoststyrelsens förslag. Från tjänstebrevsrätt bör således uteslutas vissa kyrkliga organ, lokala frökontrollanstalter, lantbrukskemiska kontrollstationer, akademier, riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet samt frivilliga försvarsorganisationer.

I övrigt har utredningen icke givit statskontoret anledning till särskilt uttalande.

Riksräkenskapsverket delar generalpoststyrelsens uppfattning, att de statliga myndigheterna bör få behålla tjänstebrevsrätten. Vad beträffar de icke statliga institutionerna har styrelsen till denna kategori i nu ifrågasatt hänseende hänfört bl. a. bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen samt försäkringsinspektionen. Enligt riksräkenskapsverkets uppfattning bör dessa hänföras till kategorien statliga myndigheter. Verket finner det tveksamt, huruvida hushållningssällskapen och skogsvårdsstyrelserna, vilka med hänsyn till arten av deras arbetsuppgifter kan jämföras med statliga myndigheter, bör fräntas tjänstebrevsrätten. Då generalpoststyrelsens förslag — särskilt om hänsyn togs till de av riksräkenskapsverket sålunda ifrågasatta ändringarna — skulle innebära en mycket begränsad minskning av tjänstebrevsrättens omfattning jämfört med nuvarande förhållanden, ifrågasätter riksräkenskapsverket om det kan vara lämpligt att överhuvudtaget vidtaga någon ändring beträffande de institutioner, vilka redan åtnjuter tjänstebrevsrätt.

Statens organisationsnämnd framhåller, att ett utbyte av tjänstebrevssystemet för de statliga myndigheterna mot någon annan form av postavgifter skulle ur den allmänna statsnyttans synpunkt medföra stora nackdelar. Genom bibehållande av tjänstebrevssystemet icke blott befrias myndigheterna från bestyret med taxering och frankering av försändelserna, utan de besparas även den synnerligen svåra kontrollen av eventuella frimärckskassor. Fall av missbruk synes vara från ekonomisk synpunkt betydelselösa. Eventuellt missbruk skulle för övrigt bli ännu svårare

att kontrollera om ett system baserat på begagnande av vanliga frankotecken infördes.

Nämnden förordar därför att tjänstebrevsrätten bibehålles för de statliga myndigheterna.

Vad åter angår tjänstebrevsrätten för icke statliga myndigheter och institutioner förordar nämnden att synnerligen stor restriktivitet iakttages vid rättens tilldelande till nytillkommande organ. Beträffande indragningen av redan beviljad tjänstebrevsrätt anser nämnden, att sådan indragning bör ske endast för ett fåtal av de av generalpoststyrelsen föreslagna myndigheterna. I anslutning till styrelsens förslag framhåller nämnden bl. a. att den sociala verksamhet som bedrivs av svenska kyrkans missions-, diakoni- och sjömansvårdsstyrelser är av erkänt värde för det allmänna och att det knappast torde vara aktuellt för statsmakterna att indraga tjänstebrevsrätten för dessa myndigheter utan att som kompensation bevilja motsvarande portoanslag. Det synes under sådana förhållanden vara mera rationellt att bibehålla tjänstebrevsrätten. Vad som anförts beträffande svenska kyrkans missions-, diakoni- och sjömansvårdsstyrelser finner nämnden även gälla kyrkoherdarna för döva och konsulenterna för döva samt sjömanshusen. Nämnden anser därför att även dessa bör bibehållas vid tjänstebrevsrätten.

Nämnden framhåller vidare att bank- och fondinspektionen, försäkringsinspektionen och sparbanksinspektionen är institutioner som finansieras mer eller mindre genom uttagande av särskilda avgifter. Om statsmakterna med hänsyn därtill önskar erhålla en noggrannare kalkyl över dessa myndigheters kostnader även i fråga om portoutgifter synes det vara mera rationellt att behandla myndigheterna efter samma principer som de affärsdrivande verken än att indraga deras tjänstebrevsrätt. Myndigheter och samfund, såsom hushållningssällskap, skogsvårdsstyrelser m. fl. samt akademier och liknande utför offentliga funktioner av samma art som de egentliga statsverken och hör därför enligt nämndens mening även i fortsättningen komma i åtnjutande av tjänstebrevsrätt. Huruvida tjänstebrevsrätten bör bibehållas för Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet undandraget sig nämndens bedömande.

Vad slutligen avser de frivilliga försvarsorganisationerna önskar nämnden endast framhålla att dessa bedriver en för vårt land gagnarlig verksamhet som underlättas av den beviljade tjänstebrevsrätten.

II. Enligt en i augusti 1956 upprättad promemoria beräknar *generalpoststyrelsen* ersättningarna för tjänstebrevsförsändelser för budgetåret 1956/57 till 33 350 000 kr.

I anslutning härtill må nämnas, att styrelsen med utgångspunkt från de vid 1954 års tjänstebrevsundersökning framkomna siffrorna innevarande budgetår förhandlat med statskontoret och de tjänstebrevsberättigade myndigheter, som jämlikt 1 § tjänstebrevsförordningen har att själva be-

strida sina portokostnader, angående de justeringar i gällande procenttal, till vilka undersökningsresultatet ansetts ge anledning. Den sammanlagda ersättningen till postverket för tjänstepostens befordran räknat fr. o. m. den 1 juli 1956 har därvid minskats med 0,395 % av postverkets frankoteckensuppbörd eller med ca 870 000 kr. per år.

Den procent av postverkets frankoteckensuppbörd, med vilken ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet utgår, har, upplyser styrelsen, fr. o. m. budgetåret 1956/57 t. v. bestämts till 12. Generalpoststyrelsen har för budgetåret 1957/58 räknat med oförändrat procenttal. Under angiven förutsättning synes ersättning för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet under budgetåret 1957/58 kunna beräknas till 29 500 000 kr.

Jämväl ersättningen för befordran av post från de statliga kristidsorganen erlægges kvartalsvis i efterskott. För andra kvartalet 1956 uppgick ersättningen härför till ca 34 500 kr. Den ersättning, som kommer att inflyta till postverket under budgetåret 1957/58, synes styrelsen kunna beräknas förslagsvis till 125 000 kr.

Från anslaget utgår från den 1 januari 1948 även ersättning för postdelgivning. Ersättningen uppgick under budgetåret 1955/56 till ca 375 000 kr. Med hänsyn till höjt å-pris för försändelserna samt under förutsättning av riksdagens bifall till proposition 1956:150 med förslag till taxeringsförordning bör ersättningen för budgetåret 1957/58 beräknas till 700 000 kr.

Jämväl ersättning till postverket för befordran av militärbrev utgår från förevarande anslag. Såsom ersättning för denna befordran beräknas under innevarande budgetår inflyta ca 75 000 kr. Samma belopp synes böra beräknas för nästa budgetår.

Ersättning för tjänsteförsändelserna från de allmänna sjukkassorna torde böra upptagas till 2 800 000 kr., då denna ersättning för andra kvartalet uppgick till ca 700 000 kr.

Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1957/58 skulle alltså enligt styrelsens beräkning uppgå till (29 500 000 + 125 000 + 700 000 + 75 000 + 2 800 000) 33 200 000 kr.

Yttrande

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot generalpoststyrelsens beräkningar rörande medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1957/58.

Departementschefen

Vad först angår resultatet av 1954 års tjänstebrevsundersökning har jag vid min prövning av frågan, huruvida det kan anses erforderligt att vidtaga ändringar i det nuvarande tjänstebrevssystemet, i likhet med generalpoststyrelsen funnit det lämpligt att göra åtskillnad mellan tjänstebrevsrätt för statliga och för icke statliga organ.

I fråga om statliga myndigheter och institutioner måste tjänstebrevssystemet anses utgöra en fullt godtagbar praktisk form för erläggande av postavgifter, som under alla förhållanden skall helt bestridas av statsverket. Det kan visserligen göras gällande, att systemet erbjuder vissa möjligheter till missbruk men enligt vad generalpoststyrelsen uppgivit är missbruket av de statliga organens tjänstbrevsrätt icke av sådan omfattning, att de bör tillmätas någon betydelse vid bedömandet av tjänstebrevssystemets lämplighet. Det kan för övrigt ifrågasättas om icke en metod baserad på vanliga frankotecken skulle erbjuda samma möjligheter till missbruk som tjänstebrevssystemet. I likhet med generalpoststyrelsen och de myndigheter, som yttrat sig över styrelsens framställning, har jag funnit, att tjänstbrevsrätten bör bibehållas för statliga myndigheter o. dyl.

Vad därefter beträffar de icke statliga institutioner av olika slag, som under årens lopp beviljats tjänstbrevsrätt, har som skäl för indragning av denna rätt bl. a. återopats att tjänstbrevsförmånen för dessa kan anses innebära att utan riksdagens hörande statsanslag beviljats till belopp motsvarande postavgifternas storlek. I den mån staten anser sig böra bestrida kostnaderna för berörda organs postavgifter borde bidrag härför rätteligen beviljas i annan ordning. Å andra sidan kan framhållas, att övervägande antalet av de icke statliga institutioner, som f. n. åtnjuter tjänstbrevsrätt, bedriver verksamhet av sådan allmän betydelse, att statsverket synes böra helt bestrida deras kostnader för postavgifter samt att tjänstebrevssystemet i dessa fall erbjuder samma praktiska fördelar, som beträffande de statliga myndigheterna. I sådana fall synes det därför icke finnas tillräcklig anledning att indraga rätten.

Generalpoststyrelsen, som i princip anser, att samtliga icke statliga organ bör fråntas tjänstbrevsrätten, har likväl funnit sig böra förorda att vissa närmare angivna kommunala organ, icke statliga sjukvårdsanstalter och kyrkliga organ samt de allmänna sjukvårdskassorna t. v. får behålla denna förmån. Jag delar denna uppfattning. Enligt styrelsens förslag borde denna rätt indragas för bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen samt försäkringsinspektionen. Jag kan emellertid icke förorda att dessa organ fråntas rätten till tjänstbrev, då de till sin funktion torde få anses såsom statliga myndigheter. Vidare synes skogsvårdsstyrelser och hushållningssällskap med hänsyn bl. a. till sina arbetsuppgifter kunna jämföras med statliga myndigheter, varför ej heller för deras del någon indragning av tjänstbrevsrätten torde böra komma ifråga. Beträffande övriga institutioner, som enligt generalpoststyrelsens förslag skulle fråntas förevarande rätt, har jag funnit, att det övervägande antalet bedriver verksamhet av sådan allmän betydelse, att man kan ha rätt att utgå ifrån att deras kostnader för postavgifter under alla förhållanden i sista hand kommer att falla på statsverket. I enlighet med vad jag tidigare anfört synes sådana institutioner icke böra fråntas tjänstbrevsrätten. Härtill kommer att återstoden av organen representerar en så förhållande-

vis liten del av tjänstebrevsrätten, att jag i likhet med riksräkenskapsverket vill ifrågasätta om det överhuvud kan anses lämpligt eller behövt att vidtaga någon mera väsentlig ändring beträffande de institutioner, vilka redan åtnjuter tjänstebrevsrätt.

I den mån det vid den fortsatta behandlingen av ärendet inom Kungl. Maj:ts kansli skulle visa sig att tjänstebrevsrätten av särskilda skäl bör indragas för någon eller några av de av styrelsen angivna icke statliga institutionerna, torde Kungl. Maj:t i vederbörlig ordning få meddela beslut härom. Därutöver finge det vara tillfyllest, om man fullföljer den under senare år valda restriktiva linjen, när det gäller att vidga kretsen av icke statliga tjänstebrevsberättigade organ, samt söker vidtaga ytterligare åtgärder utöver redan vidtagna, för att skärpa kontrollen över dem som nu har dylik rätt.

Vad slutligen angår anslagsbehovet för budgetåret 1957/58 har jag ej något att erinra mot generalpoststyrelsens medelsberäkning, varför anslaget torde böra upptagas till av styrelsen föreslaget belopp, 33 200 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte

- a) bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande i anledning av vad jag sålunda anfört i fråga om tjänstebrevsrätten;
- b) föreslå riksdagen att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 33 200 000 kr.

[66] 5. **Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader**

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 419)	3 470 000
1957/58 (förslag)	4 700 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anför under punkt 3 i kapitalbudgeten för kommunikationsdepartementet (bil. 27) rörande anslag för televisionsverksamheten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1957/58 beräkna till *Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader* ett anslag av 4 700 000 kr.

[67] 6. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	100 000	96 000
1955/56	100 000	104 500
1956/57 (statsliggaren s. 419)	100 000	
1957/58 (förslag)	100 000	

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar*
m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av
100 000 kr.

[68] 7. Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	150 000	176 900	95 300
1956/57 (statsliggaren s. 419)	185 000		
1957/58 (förslag)	150 000		

Yrkande

Länsstyrelsen i Älvsborgs län (skr. 1/9 1956) hemställer — under hänvisning bl. a. till en promemoria den 28 augusti 1956 från statens geotekniska institut — att för fortsatta geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m. måtte för budgetåret 1957/58 anvisas 150 000 kr.

Motiv

Undersökningen av stabiliteten i Göta älvs dalgång bedrivs i stort enligt tidigare uppgjort program. Den preliminära undersökningen är nu i huvudsak slutförd och redogörelse för resultatet beräknas bli färdig under hösten 1956. Genom den preliminära undersökningen har man erhållit en inbördes gradering av de undersökta områdena ur rasrisksynpunkt men däremot icke — på grund av undersökningens översiktliga karaktär — besked om huruvida stabilitetsförbättrande åtgärder erfordras. Detta avses bli klarlagt genom den definitiva undersökningen, vars omfattning kommer att klarläggas under arbetets gång, när skärpan i den preliminära undersökningens resultat blir känd. Den definitiva undersökningen planeras att igångsättas hösten 1956.

Hösten 1955 uppskattade institutet den totala kostnaden för den definitiva undersökningen till ca 410 000 kr. Härav har för innevarande budgetår anvisats 150 000 kr. Länsstyrelsen hemställer om en medelsanvisning av 150 000 kr. för budgetåret 1957/58.

Departementschefen

Sedan den preliminära etappen av den geotekniska undersökningen av Götaälvdalen numera slutförts fullföljes programmet genom den planerade definitiva undersökningen och bedömningen av rasrisker och erforderliga åtgärder. Denna del av planen är approximativt kostnadsberäknad till högst 410 000 kr., varav för innevarande budgetår anvisats 150 000 kr. I enlighet med myndigheternas äskande torde för nästa budgetår ytterligare 150 000 kr. böra ställas till deras förfogande för angivet ändamål. Svårig-

heterna allt i förväg rätt bedöma omfattningen och tidsåtgången för genomförande av sådana slags arbeten, varom här är fråga, är av naturliga skäl stora. Jag utgår emellertid ifrån att allt göres för att undersökningarna och därmed sammanhängande arbeten skall kunna slutföras så snart som möjligt.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

[69] 8. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	350 000	258 200	155 000
1956/57 (statsliggaren s. 419)	350 000		
1957/58 (förslag)	315 000		

Departementschefen. Med hänsyn till förutsebar ökning av belastningen behöver förevarande anslag uppräknas med 50 000 kr. Samtidigt bör emellertid, såsom jag anmält under punkten 1, ett belopp av 85 000 kr. överföras från detta anslag till kommunikationsdepartementets avlöningsanslag.

För nästa budgetår torde anslaget sålunda böra uppföras med (350 000 + 50 000 — 85 000) 315 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1957/58 anvisas ett reservationsanslag av 315 000 kr.

[70] 9. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	50 000	39 700	27 700
1956/57 (statsliggaren s. 419)	50 000		
1957/58 (förslag)	50 000		

Departementschefen. Anslaget torde uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

SAMMANFATTNING

Medan å riksstaten för budgetåret 1956/57 under sjätte huvudtiteln anvisats	kr.	1 029 476 300
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelns slutsumma att för budgetåret 1957/58 uppgå till	»	744 375 800
innebärande en minskning med	»	285 100 500
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1956/57 utgått med	»	85 354 760
skulle för nästa budgetår utgöra	»	92 128 800
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen för budgetåret 1956/57, sammanlagt	»	944 121 540
skulle för budgetåret 1957/58 svara anslag till ett sammanlagt belopp av	»	652 247 000

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgår av följande sammanställning:

	Anvisat 1956/57	Äskat 1957/58	Ökning eller minskning
A. Kommunikationsdepar- mentet	981 800	1 115 700	+ 133 900
B. Väg- och vattenbyggnads- väsendet:			
Väg- och vattenbyggnads- verket.....	35 767 600	37 471 000	+ 1 703 400
Vägunderhåll och vägbygg- nader	901 970 100	609 995 100	— 291 975 000
Vatten- och avloppsled- ningar	25 000 000	26 500 000	+ 1 500 000
C. Vägtrafikväsendet	9 187 400	7 664 700	— 1 522 700
D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.....	7 464 600	8 273 900	+ 809 300
E. Byggnadsväsendet	8 152 600	8 709 400	+ 556 800
F. Tekniska institut	1 917 700	2 022 500	+ 104 800
G. Statens elektriska inspek- tion m. m.	375 500	460 000	+ 84 500
H. Djurgårdsnämnden	149 000	157 500	+ 8 500
I. Diverse	38 510 000	42 006 000	+ 3 496 000
Summa kr.	1 029 476 300	744 375 800	— 285 100 500

Av anslagsökningen för *Väg- och vattenbyggnadsverket* hänför sig ca 256 000 kr. till en icke automatisk uppräknings- och omkostnadsanslagen för viss förstärkning av organisationen. Under *Vägunderhåll och vägbyggnader* föreslås att anslaget till det statliga vägunderhållet samt anslagen till byggande av vägar och broar — med hänsyn till befintliga och förutsebara reservationsmedelsbehållningar — upptages med 30 resp. 215 milj. kr. lägre belopp än för innevarande budgetår. Anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten uppräknas med 5 milj. kr. I fråga om bidragsanslagen till den kommunala väghållningen höjes anslaget till underhåll av vägar och gator med 10 milj. kr. medan anslaget till byggande av vägar och gator med hänsyn till den reella behållning, som kan förutses under anslaget den 1 juli 1957, nedräknas med 65 milj. kr. Anslagen för bidrag till den enskilda väghållningen ökas med 3 milj. kr. Bidragsanslaget till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp höjes med 1,5 milj. kr. för att möjliggöra ökat ekonomiskt stöd åt anläggningar för höggradig rening av avloppsvatten.

Beträffande *vägtrafikväsendet* föreslås bl. a. en icke automatisk höjning med ca 276 000 kr. för upprustning av statens bilinspektion. Till följd av automatisk utgiftsminskning nedräknas anslaget för bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar med 2 050 000 kr. Under anslagen för *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* föreslås en icke automatisk höjning med ca 280 000 kr. för bl. a. viss personalförstärkning vid väderlekstjänsten för luftfarten. Vidare redovisas under *Diverse* en uppräknings- ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser med 2 milj. kr. och av bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader med 1 230 000 kr.

Övriga redovisade ökningarna beror huvudsakligen på automatiska kostnadsstegringar.

Sammanlagt föreslås under huvudtiteln anslagshöjningar till ett belopp av 27,6 milj. kr. Av detta belopp avser ca 15,4 milj. kr. automatiska kostnadsstegringar. Å andra sidan redovisas minskningar å sammanlagt 312,7 milj. kr., varav 2,6 milj. kr. av automatisk karaktär. Under huvudtiteln redovisas sålunda en nettominskning å 285,1 milj. kr.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Swarting

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1957/58

A. Kommunikationsdepartementet

Sid.			Kr.
	Kommunikationsdepartementet:		
1	Avlöningar	1 049 700	
3	Omkostnader	66 000	1 115 700
	Säger för kommunikationsdepartementet		1 115 700

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet**Väg- och vattenbyggnadsverket**

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

4	Avlöningar, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	8 335 500	
14	Omkostnader, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	1 346 200	9 681 700

Vägförvaltningarna:

16	Avlöningar, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	22 385 400	
18	Omkostnader, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	4 503 900	26 889 300
20	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen		250 000
20	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, att avräknas mot automobilskattemedlen		650 000
			37 471 000

Vägunderhåll och vägbyggnader

21	Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m. Vaghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är vaghållare:		
29	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskattemedlen	270 000 000	
32	Byggande av riksvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	60 000 000	
32	Byggande av länsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	103 000 000	
32	Byggande av ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	5 500 000	
32	Byggande av storbroar, att avräknas mot automobilskattemedlen	6 500 000	
36	Vissa vägbyggnadsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	35 000 000	480 000 000

Sid.		Kr.
	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare:	
37	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	52 000 000
39	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	45 000 000
		97 000 000
	Enskild väghållning:	
41	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen..	17 500 000
43	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	15 000 000
		32 500 000
	Diverse ändamål:	
44	Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	425 000
46	Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser, att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000
47	Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	55 000
48	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.....	100
		495 100
		609 995 100

Vatten- och avloppsledningar

48	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.....	26 500 000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	673 966 100

C. Vägtrafikväsendet

	Statens bilinspektion:	
52	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	2 441 600
58	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	851 500
60	Utrustning, att avräknas mot automobilskattemedlen	50 000
		3 343 100
62	Registrering av motorfordon	1 000
62	Bidrag till vissa kommunikationsändamål, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	300 000
63	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs-korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	2 600 000
64	Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs-korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	350 000

Sid.		kr.
	Statens biltrafiknämnd:	
65	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	398 000
68	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	40 000
68	Statens trafiksäkerhetsråd m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	132 600
72	Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning, att avräknas mot automobilskattemedlen	100 000
72	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen	400 000
	<u>Säger för vägtrafikväsendet</u>	<u>7 664 700</u>

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:

75	Avlöningar	2 770 200	
82	Undervisning	18 500	
86	Omkostnader	220 900	
88	Observatörer	729 300	
89	Telegramkostnader m. m.	614 000	
90	Underhåll av stationer m. m.	89 400	
91	Uppdragsverksamhet	1 237 000	
92	Väderlektjänst för luftfarten	1 231 000	
97	Aerologiska stationer	610 000	7 520 300
98	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m.m.		753 600
	<u>Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut</u>		<u>8 273 900</u>

E. Byggnadsväsendet

Byggnadsstyrelsen:

101	Avlöningar	3 346 700	
110	Omkostnader	369 800	3 716 500
	Länsarkitektorganisationen:		
111	Avlöningar	4 179 300	
116	Omkostnader	503 500	4 682 800
117	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m.m.		20 000
117	Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner		100
118	Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden		100 000
118	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.		190 000
	<u>Säger för byggnadsväsendet</u>		<u>8 709 400</u>

Sid.

Kr.

F. Tekniska institut

120	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen		734 400
122	Statens väginstitut: Utrustning, att avräknas mot automobilskattemedlen		40 000
	Statens geotekniska institut:		
123	Avlöningar	771 600	
125	Omkostnader	436 500	
126	Utrustning	40 000	1 248 100
	Säger för tekniska institut		2 022 500

G. Statens elektriska inspektion m. m.

	Statens elektriska inspektion:		
127	Avlöningar	408 400	
131	Omkostnader	47 600	456 000
132	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström		4 000
	Säger för statens elektriska inspektion m. m.		460 000

H. Djurgårdsnämnden

	Djurgårdsnämnden:		
133	Avlöningar	147 500	
134	Omkostnader	10 000	157 500
	Säger för djurgårdsnämnden		157 500

I. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
135	Slottsbyggnadernas delfond		1 236 000
135	Byggnadsstyrelsens delfond		2 225 000
135	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor		30 000
136	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser		33 200 000
149	Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader		¹ 4 700 000
149	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.		100 000
150	Geotekniska undersökningar i Götaålv dalen m. m.		150 000
151	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga		315 000
151	Extra utgifter		50 000
	Säger för diverse		42 006 000
	Summa för huvudtiteln		744 375 800

¹ Beräknat belopp.

SJUNDE HUVUDTITELN

FINANSDEPARTEMENTET

Uldrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, redogör här efter för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1957/58 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, avsende anslagen till finansdepartementet, och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet

[1] 1. Finansdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 553 000	1 618 779
1956/57 (statsliggaren s. 421) ..	1 967 500	
1957/58 (förslag)	2 717 000	

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har jag lämnat en allmän översikt över ett förslag angående personaluppsättningen inom vissa avdelningar i statsdepartementen m. m., vilket avgivits av en särskilt tillkallad utredningsman. Jag torde i detta sammanhang få lämna en närmare redogörelse för förslaget i vad detsamma avser personaluppsättningen inom finansdepartementet.

Inledningsvis erinrar utredningsmannen om att finansdepartementet är, förutom ett fackdepartement med egen huvudtitel, ett granskningsdepartement, vars väsentligaste uppgifter ligger inom den ekonomiska politikens område. Särskilt sistnämnda uppgifter har medfört en alltmer pressande arbetsbörda för departementschefens närmaste män. Utredningsmannen anser, att de arbetskrafter som står till statssekreterarens förfogande — med en byråchef och två budgetsekreterare i spetsen — inte är tillräckliga. Härvid erinras om att det ofta förekommit, att byråchefen förordnats att självständigt biträda statssekreteraren vid budgetgranskningen. Vill man åstadkomma en verklig lättnad i arbetsbördan för statssekreteraren och samtidigt skapa möjligheter till en effektivisering av budgetarbetet, bör man enligt utredningsmannen inte nöja sig med dylika tillfälliga åtgärder utan söka på ett mera permanent sätt ändra statssekreteraravdelningens organisation. En sådan ändring i organisationen torde enligt utredningsmannen lämpligen kunna åstadkommas genom att statssekreteraren biträdas vid budgetgranskningen av en mera självständigt arbetande tjänsteman. Utredningsmannen föreslår, att en tjänst i Cr 15 med tjänstebenenämningen finanssekreterare inrättas för dessa arbetsuppgifter. Vidare föreslås, att två sakkunniga, vilka stadigvarande anlitas inom statssekreteraravdelningen, ersätts med lönegradsplacerade tjänstemän. I enlighet härmed skulle ytterligare en tjänst som budgetsekreterare i Cr 8 och ytterligare en förste kanslisekreterartjänst i Ce 29 inrättas. Ännu en åtgärd i syfte att förbättra arbetsförhållandena å statssekreteraravdelningen vore enligt utredningsmannen att avskilja nationalbudgetarbetet från statssekreteraravdelningen genom att för denna och närliggande arbetsuppgifter inrätta en särskild avdelning, en ekonomisk avdelning under ledning av en avdelningschef. Den för ändamålet nu förefintliga byråchefstjänsten skulle därför omändras till en tjänst som avdelningschef. Slutligen föreslår utredningsmannen, att departementets rättsavdelning förstärkes med ytterligare en byråchefstjänst i Cr 13.

I anslutning till min redogörelse för utredningsmannens förslag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har jag framhållit, att jag funnit förslaget väl underbyggt men att det för närvarande av olika skäl, bland andra det allmänna kravet på återhållsamhet i fråga om inrättande av nya statliga tjänster, icke är möjligt att helt genomföra detsamma. Jag föreslår, att de nya tjänsterna å statssekreteraravdelningen begränsas till en byråchefstjänst i Cr 13 och en budgetsekreterartjänst i Cr 8. Förslaget om inrättande av en ekonomisk avdelning för nationalbudgetarbetet anser jag böra genomföras. Härvid bör den nuvarande byråchefstjänsten förändras till befattning som avdelningschef i Cr 15. I detta sammanhang torde det vara nödvändigt att till prövning upptaga frågan om avdelningens personalbehov i övrigt. Jag vill då erinra om att nationalbudgetarbetet för närvarande sysselsätter förutom byråchefen och en amanuens, redovisade på finansdepartementets stat, sex arvodesanställda amanuenser, varav tre tjänstgör

på deltid, samt två likaledes arvodesanställda biträden. Härutöver anlitas under delar av året viss expertis. Avlöningar till personal, som upptagits på departementets stat, bestrids från departementets avlöningsanslag. Övriga kostnader belastar reservationsanslaget till Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m. Därest en särskild avdelning för nationalbudgetarbetet tillskapas, bör densamma tillföras ytterligare ett antal fasta tjänster, nämligen en förste kanslisekreterartjänst i Ce 29 och två amanuens tjänster i reglerad befordringsgång samt i biträdeskarriären en kansliskrivartjänst i Ce 15 och en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång. Kansliskrivaren avses bland annat skola handha vissa kvalificerade göromål såsom att upprätta tabellariska sammanställningar samt att därvid utföra vissa beräkningar ur det statistiska grundmaterialet. Övriga personalbehov kan tillgodoses genom anlitan av sakkunniga. Kostnaderna för sistnämnda personal synes böra bestridas från den post till ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, vilken i enlighet med vad jag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör uppföras under departementets avlöningsstat. Vid bifall till vad jag här föreslagit kan anslaget till Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m. utgå ur riksstaten. Vad angår utredningsmannens förslag om inrättande av ytterligare en byråchefstjänst å rättsavdelningen finner jag mig ej kunna biträda detsamma.

Jag övergår här efter till att behandla vissa frågor, som icke sammanhänger med det redovisade utredningsförslaget.

För de alltmer ökade arbetsuppgifterna med internationella avtal till förekommande av dubbelbeskattning finns å departementets rättsavdelning en byråchefstjänst i Cg 37. Behovet av befattningen är stadigvarande. Jag förordar, att densamma utbytes mot en befattning som byråchef i Cr 13. Vidare föreslår jag, att innehavarna av de båda nuvarande byråchefsbefattningarna i Cr 13 på rättsavdelningen erhåller tjänstebestämmelsen byråchef för lagärenden.

Enligt beslut av 1956 års riksdag (se prop. 1956: 97; SU: 123; rskr 281) har, i samband med inrättandet av statens pris- och kartellnämnd, statens upplysningsbyrå från och med den 1 juli 1956 inordnats i statsdepartementens organisationsavdelning. För innevarande budgetår har under tionde huvudtiteln upptagits ett förslagsanslag till Kostnader för statens upplysningsbyrå om 160 000 kronor, varav 108 000 kronor beräknats till avlöningar och 52 000 kronor till omkostnader. Medel för ifrågavarande ändamål bör för budgetåret 1957/58 beräknas under denna och nästföljande punkt. Avlöningskostnaderna för nuvarande personalstyrka uppskattar jag till 122 000 kronor. — Inom organisationsavdelningen har på grund av ökade arbetsuppgifter behov uppkommit av att anställa ett kontorsbiträde och ytterligare en telefonist för betjäning av kanslihusets telefonväxel, båda i reglerad befordringsgång, samt ett kontorsbud för departementens gemensamma budcentral. Jag föreslår, att medel beräknas för dessa tjänster.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar jag, att en ama-

nuenstjänst i reglerad befordringsgång omändras till tjänst som förste kanslisekreterare i Ca 29 samt att två befattningar som telefonist i Ca 8 uppflyttas till telefonisttjänster i Ca 11. Vidare bör en telefonisttjänst i Ce 11 ordinarie sättas.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdesspersonalen bör slutligen en kontorsbiträddestjänst i Ca 8 uppföras på personalförteckningen.

Medelsbehovet under anslagsposten till Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft uppskattar jag till 350 000 kronor. Anslagsposten till icke-ordinarie personal bör i fortsättningen benämnas avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Den automatiska utgiftsökningen under anslaget uppgår till 108 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:
 avlöning till departementschefen oförändrat 37 700 kronor;
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 732 600 (+ 107 100) kronor;
 ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft 350 000 (+ 350 000) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 074 500 (+ 162 400) kronor;
 rörligt tillägg 522 200 (+ 130 000) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 2 717 000 (+ 749 500) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i finansdepartementets personalförteckning företaga de ändringar som följer av det anförda;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 600
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	350 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 074 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	522 200

Summa kronor 2 717 000

c) till *Finansdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 717 000 kronor.

[2] 2. **Finansdepartementet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	641 000	684 257
1956/57 (statsliggaren s. 422).....	715 000	
1957/58 (förslag)	819 000	

Anslagsposten till *reseersättningar* föreslås uppräknad med 9 000 kronor. Uppräkningen föranleds av beräknade rese- och traktamentskostnader för experter och tillfällig arbetshjälp, vilka kostnader tidigare belastat departementets kommittéanslag. Med hänsyn till belastningen torde delposten till *bränsle, lyse och vatten för eget behov* böra ökas med 1 000 kronor. Vidare bör delposten till *bränsle, lyse och vatten för annat än eget behov* i enlighet med vad som anförts under föregående punkt angående statens upplysningsbyrå höjas med 1 000 kronor för bestridande av byråns bränsle- och kostnader m. m. Belastningen under delposten till *övriga expenser för eget behov* uppgick för det sistförflutna budgetåret till i runt tal 80 000 kronor. För innevarande budgetår har 97 500 kronor anvisats, varav 29 000 kronor i engångskostnader. För budgetåret 1957/58 förordar jag, att posten uppföres med 90 000 (— 7 500) kronor. Härav utgör 7 000 kronor engångsutgifter för anskaffning av viss kontorsutrustning m. m.

Till *kostnader för tjänstebilar* har för innevarande budgetår upptagits 40 000 kronor. De faktiska utgifterna under budgetåret torde emellertid komma att uppgå till cirka 64 000 kronor. Med hänsyn härtill synes delposten för nästa budgetår böra bestämmas till förslagsvis 65 000 (+ 25 000) kronor.

I fråga om delposten till *övriga expenser för annat än eget behov* föranleder nya kollektivavtal för städnings- och nattbevakningspersonalen samt en beräknad stegring av antalet telefonsamtal en med 15 000 kronor ökad medelsanvisning. För statens upplysningsbyrå synes slutligen till *övriga expenser* erfordras 22 000 kronor mot för innevarande budgetår cirka 17 000 kronor. Ökningen beror främst på att medel tidigare icke beräknats för bokinköp, skrivmateriel m. m. Kostnaderna härför har i stället täckts från priskontrollnämndens anslag.

Till *publikationstryck* beräknar jag för departementets del 43 000 (+ 3 000) kronor. Härtill kommer tryckningskostnaderna för den av upplysningsbyrån utgivna publikationen *Från departement och nämnder*, oförändrat 35 000 kronor. Inkomsterna från publikationen bör tillgodoföras den under egentliga statsinkomster uppförda inkomsttiteln *Övriga diverse inkomster*. Anslagsposten till *publikationstryck* skulle således upptagas till 78 000 (+ 38 000) kronor.

Anslaget i dess helhet skulle enligt det anförda uppgå till avrundat 819 000 (+ 104 000) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet*: *Om kostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 819 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.**[3] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	826 000	865 037
1956/57 (statsliggaren s. 422)	867 500	
1957/58 (förslag)	942 300	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 115 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
1 advokatfiskal Ca 31	24 696
1 amanuens Cf 19/Ce 25	14 784
1 vikariatslöneförordnande att bestrida göromål som eljest ankommer på förste byråsekreterare i Ca 29	22 632
1 kontorsbiträde Cg 8	8 724
1 byrådirektör Ce 31 såsom vattentekniskt biträde i stället för arvo- de om 10 000 kronor	14 696
2. Automatiska förändringar	
rörligt tillägg	29 468
	<hr/> 115 000

M o t i v

1. På advokatfiskalskontorets vattenmålsavdelning har den dominerande arbetsuppgiften — utförandet av kollegiets talan vid samtliga vattendomsstolar utom Västerbygdens — under de senaste årtiondena ökat utomordentligt starkt. Domstolsorganisationen för de på avdelningen ankommande målen har vuxit från tre vattenrättsdomare under budgetåret 1944/45 till 11 vattenrättsdomare under innevarande budgetår eller sålunda nästan fyrdubblats. Antalet inkomna mål, vari kollegiet meddelat förordnande för advokatfiskalsämbetet att föra talan, utgjorde 62 år 1950 och 106 år 1955. Antalet resdagar för advokatfiskalerna hos ämbetet har ökat från 61 år 1951 till 123 år 1955. Trots detta har advokatfiskalskontorets personalorganisation, frånsett en dubbling av förste advokatfiskalstjänsten, varit oförändrad sedan 1940-talets början.

I promemoria den 25 juni 1956 har lagmannen Nils Viklund såsom av justitiedepartementet tillkallad sakkunnig framlagt förslag till förstärkning av Norrbygdens, Mellanbygdens och Österbygdens vattendomsstolar. Ett genomförande av förslaget kommer att ställa ökade anspråk på kammarkollegiets advokatfiskalskontor. Kollegiet anser det därför nödvändigt, att ytterligare en advokatfiskalstjänst inrättas. Befattningshavaren bör självständigt kunna handlägga även större mål. På grund härav föreslås att tjänsten placeras i lägst 31 lönegraden. Det är vidare av flera skäl angeläget, att an-

ställningsformen blir ordinarie. Ofrånkomligt är också att kollegiet får möjlighet att anställa ytterligare en amanuens i reglerad befordringsgång.

Med dessa förstärkningar bör juristbehovet bli tillräckligt tillgodosett för normala förhållanden. Tillfälligt behov av ytterligare en jurist föreligger emellertid och bör tillgodoses medelst förordnande för tjänsteman, som eljest tjänstgör å någon av kollegiets byråer. Sist åsyftade anordning kommer självfallet att innebära en viss ökning av arbetsmängden för kollegiets sekreterarpersonal. Denna har under senare år visat sig vara otillräcklig, främst genom den forcerade verksamheten för vattenkraftens exploatering, och bör vid den nu angivna lösningen förstärkas. Enär kollegiet ej med säkerhet kan bedöma huru varaktigt behovet av arbetskraftsförstärkningen kommer att bli, torde medel böra anvisas till ett vikariatslöneförordnande i lönegrad 29. Kollegiets skrivpersonal är otillräcklig. Detta förhållande kommer att framträda ytterligare vid den av förenämnda förslag påkallade utvidgningen av kollegiets juristpersonal. Ytterligare ett kontorsbiträde bör därför anställas.

För budgetåren 1955/56 och 1956/57 har — efter tillkomsten av 1952 och 1953 års lagstiftning om förberedelse i vattenmål — ett belopp av 10 000 kronor ställts till kammarkollegiets förfogande för anlåtande av tekniska experter. Erfarenheten visar, att kollegiet har behov av en hos kollegiet anställd tjänsteman med vattenteknisk utbildning. Endast på detta sätt kan kollegiets jurister få tillgång till teknisk sakkunskap, vilken står fri i förhållande till vattendomstolarna och kraftverksföretagen. Detta intresse gör sig med ökad styrka gällande inför den avsedda intensifieringen av vattenkraftsexploateringen. En vattentekniskt utbildad man bör därför anställas med lön enligt lönegrad Ce 31.

Kammarkollegiet anmäler vidare, att det även under nästa budgetår föreligger behov av en särskild förste advokatfiskal för bevakande av kronans talañ i fiskeersättningsmål enligt 1950 års fiskelagstiftning. Till kollegiet har hittills inkommit 510 sådana mål, varav endast 99 slutligen avgjorts. Ersättningsanspråk kan framställas intill utgången av år 1957, varefter åtskillig tid torde krävas, innan de inkomna målen avarbetats. Kollegiet utgår från att vikariatslön till den tjänsteman, vilken förordnas att i förste advokatfiskalens ställe handlägga ifrågavarande mål, må som hitintills med Kungl. Maj:ts medgivande bestridas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän (jfr 1952: VII ht s. 6).

Yttranden

Statskontoret erinrar, att ämbetsverket i utlåtande över promemorian med förslag till förstärkning av vissa vattendomstolar bland annat gav uttryck åt den uppfattningen, att det icke med säkerhet kunde avgöras, huruvida eller i vilken utsträckning förstärkningen av personalen vid de norrländska vattendomstolarna bleve mera permanent behövlig. Det vore sålunda enligt statskontorets mening svårt att bedöma, vilken inverkan atomenergiens nyttiggörande kunde få på denna fråga. Behovet av ytterligare arbetskraft vid nämnda domstolar finge vidare till viss del anses äga samband med mål-

balansen. Redan mot bakgrunden härav lärer enligt ämbetsverkets mening ett genomförande av promemorieförslaget icke i och för sig kunna, såsom i ärendet förutsatts, motivera inrättandet av pensionsgrundande tjänster hos kammarkollegiet. Härtill kommer, att viss tid givetvis måste komma att förllyta, innan konsekvenserna av berörda upprustning av vattendomstolorna gör sig gällande för kammarkollegiets del. Under hänvisning till vad sålunda anförts finner sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att åtgärder för närvarande övervägs för inrättandet av nya tjänster hos kammarkollegiet i enlighet med föreliggande framställning. För tillgodoseende av det tillfälliga behov av arbetskrafter, vilka må finnas oundgängligen påkallade i anledning av den ökade verksamheten för vattenkraftens exploatering, synes riksdagens bemyndigande böra utverkas för Kungl. Maj:t att medgiva överskridande av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med erforderligt belopp.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till annan erinran än att nämnden icke kan finna tillräckliga skäl för högre löneställning än 29 lönegraden för den föreslagna tjänsten såsom advokatfiskal i lönegrad Ca 31. I varje fall synes 29 lönegraden vara tillfyllest så länge tjänsten såsom förste advokatfiskal i lönegrad Ca 37 är dubblerad. Nämnden förutsätter, att bestämmelserna i kungörelsen om reglerad befordringsgång skall iakttagas vid lönegradsplaceringen för den föreslagna extra kontorsbiträdes-tjänsten.

Departementschefen

Chefen för justitiedepartementet har tidigare denna dag på grundval av den utav lagmannen Nils Viklund avlämnade promemorian föreslagit en förstärkning av vattendomstolsorganisationen. För att förslaget skall få avsedd verkan måste kammarkollegiets personalresurser förstärkas. Man ut-sätter sig eljest för risken, att vattendomstolornas avgöranden av tillåtlighetsfrågorna kommer att fördröjas på grund av att kollegiets talan i vatten-målen ej hinner tillräckligt förberedas. Den föreslagna förstärkningen av vattendomstolorna motiverar enligt min mening, att personalen på kammarkollegiets advokatfiskalskontor utökas med en advokatfiskal, en amanuens och ett kontorsbiträde, varvid advokatfiskalstjänsten bör placeras i lönegrad Ce 29 och de båda övriga tjänsterna i reglerad befordringsgång. Övriga av kammarkollegiet föreslagna personalförstärkningar kan jag för närvarande icke tillstyrka.

Därest förste advokatfiskalstjänsten behöver dubbleras under någon del av nästa budgetår, synes kostnaderna härför kunna liksom hittills bestridas från ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:
avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 516 000 kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 212 600 (+ 34 600) kronor;
rörligt tillägg 213 700 (+ 40 200) kronor.

Anslaget kan sålunda uppföras med 942 300 (+ 74 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kammarkollegiet gällande personalförteckningen uppföra en tjänst som advokatfiskal i Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	516 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	212 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	213 700
	Summa kronor 942 300

c) till *Kammarkollegiet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 942 300 kronor.

[4] 2. Kammarkollegiet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	68 900	71 704
1956/57 (statsliggaren s. 423)	80 400	
1957/58 (förslag)	89 200	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 13 100 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m.	— 2 000
2. Reseersättningar	+ 8 000
3. Bränsle och lyse	+ 1 500
4. Övriga expenser	+ 5 600
	+ 13 100

M o t i v

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1955/56 4 466; anslag 1956/57 8 000. — Med hänsyn till den minskade belastningen å anslaget till följd av allmänna sjukförsäkringens samordnande med personalens sjukvårdsförmåner synes posten kunna nedräknas till 6 000 kronor.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1955/56 14 206; anslag 1956/57 15 000. — Anslagshöjningen motiveras med medelsåtgången under sistförflutet budgetår, den successivt utökade reseverksamheten i vattenmål och fiskeersättningsmål samt den under år 1956 genomförda höjningen av traktamentsbeloppen. Härför beräknas en höjning av anslaget med 2 000 kronor. Vidare föranleder kollegiets förslag om förstärkning av personalen å advokatfiskals-

kontoret med en advokatfiskal och en byrådirektör, vilkas arbetsuppgifter kräver omfattande tjänsteresor, en uppräknig av anslaget med 6 000 kronor.

3. *Bränsle och lyse.* Utgift 1955/56 13 613; anslag 1956/57 10 000. — I ansviget utgiftsbelopp, 13 613 kronor, ingår kostnaderna för uppvärmning av kollegiets förutvarande arkivlokaler i Gamla Kungshuset med 2 167 kronor. Nämnade kostnader bortfaller i och med att arkivet förflyttats till nuvarande lokaler. Anslagsposten torde emellertid på grund av belastningen under sistförflutet budgetår böra uppräknas till 11 500 kronor.

4. *Övriga expenser.* Utgift 1955/56 40 692; anslag 1956/57 47 400. — Med hänsyn till ökade städningskostnader på grund av nya kollektivavtal bör posten uppräknas med 1 800 kronor. — Till bestridande av utgifterna innevarande budgetår under delposten telegram, telefon och annonsering har i anslagsposten inräknats ett belopp av 11 100 kronor. Med hänsyn till föreslagen personalförstärkning synes anslagsposten böra uppräknas med 1 000 kronor. — För tillgodoseende av det oundgängligaste behovet av kontorsinventarier för de föreslagna nya befattningshavarna behövs en förstärkning av anslagsposten med 3 000 kronor. — Vid nyinredningen av arkivet i samband med dess flyttning till nuvarande lokaler överblev ett antal gamla stålhyllor. Dessa hyllor har icke kunnat uppmonteras på grund av brist på medel. Stort behov föreligger särskilt för advokatfiskalskontoret av ökade hyllutrymmen. För uppmontering av nämnda stålhyllor beräknas en kostnad av 1 500 kronor. — För innevarande budgetår har beviljats ett belopp av 2 550 kronor för bindning av ekonomiska kartverket för Stockholms, Uppsala och Norrbottens län samt för ombindning av 1879 års jordebok för Västernorrlands län. Nämnade engångskostnader bortfaller. Å andra sidan tillkommer en kostnad på 810 kronor för bindning av ekonomiska kartverket för Jönköpings län.

Yttrande

Statskontoret anser — med den ställning ämbetsverket intagit till frågan om utökning av kammarkollets personalorganisation — att en ökning av posterna till reseersättningar och övriga expenser med 2 000 respektive 1 600 kronor är tillfyllest.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde böra nedräknas med 3 000 kronor. Med hänsyn till den begränsade personalökning hos kammarkollegiet, vilken jag föreslagit under föregående anslag, vill jag vidare förorda, att höjningen av posten till reseersättningar bestämmas till 6 000 kronor. Under anslagsposten till expenser godtager jag en höjning med 1 500 kronor för bränsle och lyse samt med 4 300 kronor för övriga expenser. I sistnämnda summa ingår ett engångsbelopp på 3 500 kronor.

Totalt beräknar jag således anslaget för nästa budgetår till 89 200 (+ 8 800) kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 89 200 kronor.

[5] 3. Statskontoret: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 393 400	1 454 601
1956/57 (statsliggaren s. 423)	1 532 500	
1957/58 (förslag)	1 632 500	

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 149 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 3 byrådirektörer Cg 31	+ 82 789
2 byråsekreterartjänster indrages	— 39 187
b) 1 förste byråsekreterare Ca 27	+ 23 837
c) 1 kontorist Ce 13	+ 11 856
1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 vakantsättes	— 10 951
d) 4 kanslibiträden Cg 11	+ 42 058
4 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 vakantsättes	— 38 438
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 byråsekreterare Ce 25—förste byråsekreterare Cg 27	+ 2 137
b) 1 maskinoperatör Ce 11—Ce 13	+ 905
3. Automatiska förändringar	
a) löneklassuppflyttningar	+ 12 694
b) rörligt tillägg	+ 61 300
	<hr/>
	+ 149 000

M o t i v

1. a) Inledningsvis erinrar statskontoret om att de senaste 15 åren har karakteriserats av en stark ansvällning av statsförvaltningen, vilket bland annat lett till att två nya statsdepartement tillskapats. Utvecklingen har givetvis medfört ökad arbetsbörda för statskontoret i dess egenskap av allmänt remissorgan. De föreslagna nya byrådirektörsbefattningarna avses för de båda utgiftsbyråerna och kassabyrån.

Första utgiftsbyrån handlägger remisser från fem departement. Antalet å byrån handlagda petitaremissor utgjorde 1937 37, 1945 70, 1953 53 och 1955 78. År 1937 omfattade petitaremisserna 81 anslag, år 1945 141, år 1953 92 och år 1955 115 anslag. Remissernas spridning över ett så stort antal departement i förening med de särskilda anslagens från varandra skilda ändamål gör att personalen måste behärska ett mycket vidsträckt verksamhetsområde. Första byrån omhänderhar vidare föredragningen av ett avsevärt antal betänkanden, närmast sådana som avser undervisningsväsendet. Dessa är ofta vidlyftiga, och beredningen är därför tidsödande och ställer stora krav på vederbörande föredragande. Till utgiftsbyråernas arbetsuppgifter hör också en betydande anordnings- och revisionsverksamhet, för vilken revisorer och byråchefer ansvarar. Även dessa ärenden har ökat avse-

vårt enligt statskontoret. Vidkommande byråchefernas på utgiftsbyråerna arbetsbörda betonas särskilt, att de skall närvara vid föredragning av andra byråers viktigare ärenden. Härför åtgår i regel minst en arbetsdag i veckan.

Vad här anförts beträffande första utgiftsbyråns arbetsförhållanden gäller även andra utgiftsbyrån. På denna byrå förs remisser från sex departement samt ärenden rörande oförutsedda utgifter. Såsom ett mått på arbetsbördans ökning pekar statskontoret på att antalet på byrån handlagda petitioneremisser utgjorde 1937 49, 1945 91, 1953 105 och 1955 126. År 1937 omfattade petitioneremisserna 93 anslag, år 1945 197, år 1953 293 och år 1955 312 anslag.

Till kassabyrån hänföres bland annat huvuddelen av kommittébetänkanden och härmed likställda utredningar från nära nog samtliga departement. Antalet remisser å kassabyrån utgjorde ett vart av åren 1940 och 1941 cirka 100, år 1945 140 samt under åren 1953, 1954 och 1955 respektive 159, 145 och 163. De synpunkter, som nyss framhållits beträffande arbetet med petitioneremisserna, har även giltighet för beredningen av kommittébetänkanden.

Under här antydda utveckling av arbetsbördan har den fasta personalen på de tre berörda byråerna undergått mycket obetydliga förändringar — nämligen främst en schablonmässig uppflyttning av två byråsekreterartjänster från 25 till 27 lönegraden å utgiftsbyråerna samt en förste byråsekreterartjänst från 27 till 29 lönegraden å kassabyrån. Arbetsuppgifterna har endast kunnat bemästras genom ett pressande övertidsarbete särskilt under den tid budgetarbetet inom departementen pågår. I detta sammanhang betonas, att remisstiden beträffande petitioneremisser förkortats genom att beredningen av anslags- och lönefrågor inom finans- respektive civildepartementen numera påbörjas tidigare än vad förut varit fallet. Det framhålles också, att remissutlåtanden över remitterade betänkanden regelmässigt skall avgivas inom bestämda tidpunkter, vilket förhållande bidrager till att skapa en stark press på den föredragande personalen. Slutligen framhåller statskontoret, att en betydande avgång av dugande och för remissarbetet utbildade krafter förekommer på grund av de snäva befordringsmöjligheterna inom verket. Detta medför ständig nyanställning och utbildning av ny personal. Härigenom får vederbörande byråchef lita till befattningshavare med relativt kortvarig erfarenhet av arbetsområdet.

Här påtalade förhållanden motiverar enligt statskontorets mening, att den föredragande personalen på envar av utgiftsbyråerna och kassabyrån utökas med en kvalificerad befattningshavare. Enligt statskontorets bestämda uppfattning bör lägre lönegradsplacering än i 31 lönegraden ej ifrågakomma för de nya befattningarna. Genom inrättandet av sådana tjänster skulle också vinnas, att byråchefen erhåller en befattningshavare, som självständigt inför verkschefen eller styrelsen kan föredraga ärenden och uppsätta remissvar. Med hänsyn till att särskilda utredningsmän nyligen tillkallats för att utreda frågan om den statliga rationaliseringsverksamheten förordas, att tjänsterna tills vidare upptages såsom extra. Vid bifall till här framförda förslag skulle två byråsekreterartjänster kunna indragas.

b) Kassabyråns befattningshavare för föredragningsverksamhet och statsliggararbete utgöres av, förutom byråchefen, en förste byråsekreterare i Ca 29 och en amanuens i reglerad befordringsgång, vilket är mindre än personalen för motsvarande uppgifter på utgiftsbyråerna. Den nyss förordade förstärkningen av byrån med en byrådirektör förslår därför inte. Omfattningen och svårighetsgraden av de remissärenden som nu åligger amanuensen motiverar inrättande av en föredragandetjänst i lägst 27 lönegraden. Den nye befattningshavaren skulle även kunna biträda med att självständigt ställa samman vissa avsnitt av statsliggaren, vilket arbete nu i sin helhet åvilar förste byråsekreteraren. Den nya tjänsten bör uppföras som ordinarie.

c) På pensionsbyrån har ett kvinnligt biträde anförtrotts att självständigt svara för den omfattande korrespondensen med pensionärer i flertalet källskatteärenden. På tjänstens innehavare har också lagts uppgiften att beräkna tjänste- och familjelivräntor i och för förhandsuppgifter. Arbetsuppgifternas beskaffenhet och den självständiga handläggningen motiverar, att tjänsten placeras i 13 i stället för 11 lönegraden. En befattning i Ca 11 bör därför vakantsättas och ersättas med en befattning i Ce 13.

d) För arbetet med iordningställande för hälkortsbearbetning av pensionslistorna sysselsättes å pensionsexpeditionen regelmässigt fyra kontorister och minst sju biträden i reglerad befordringsgång. De kvalificerade arbetsuppgifterna, vilka skall fullgöras av kontoristerna, har måst fördelas mellan dessa och deras närmaste biträden. De sistnämnda har bland annat telefonkontakten med pensionärerna. Fyra kontorsbiträden torde därför böra uppflyttas till kanslibiträden. Tills vidare bör tjänsterna upptagas som extra och fyra ordinarie kontorsbiträdestjänster vakantsättas.

2. a) I 1954 och 1955 års petitaskrivelser har statskontoret redogjort för arbetsläget å pensionsbyrån (se VII ht: 1955 s. 7 och 1956 s. 8). Hittills medgivna personalförstärkningar är ej tillräckliga. Det är i hög grad angeläget, att pensionsbyrån tillföres ytterligare en föredragandetjänst i lönegrad över reglerad befordringsgång. Statskontoret hemställer därför om utbyte av en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång mot en extra föredragandetjänst i 27 lönegraden.

b) Genom beslut vid 1956 års riksdag har försäkringsbyråns maskinavdelning inom pensionsstyrelsen utrustats med två maskinoperatörstjänster i Ce 17 och två i Ce 13. I analogi härmed bör statskontorets maskinoperatörstjänst i Ce 11 uppflyttas till Ce 13.

Skiljaktiga meningar

Från statskontorets beslut rörande förevarande anslag har skiljaktiga meningar uttalats av generaldirektören *K. A. W. Björck* samt av statskommisarierna *B. Kull* och *J. L. Lundh*.

Björck framhåller, att statskontoret vid avgivandet av sina anslagsäskanden för nästa budgetår bland annat har att uppmärksamma, att ämbetsverkets framtida organisation och arbetsuppgifter skall utredas av särskilda

utredningsmän. Med utgångspunkt härifrån och under hänsynstagande till de mycket snäva direktiv som skall tillämpas vid budgetarbetet kan Björck endast förorda inrättande av en förste byråsekreterartjänst i 27 lönegraden på kassabyrån och en kontoristtjänst på pensionsbyrån samt uppflyttning av kamrerarbefattningen i Ca 29 till Ca 31 och av tjänsten som maskinoperatör från Ce 11 till Ce 13.

Även Kull erinrar om att statskontorets ställning och verksamhet är föremål för utredning. På grund härav kan det ifrågasättas, om ändringar i personalorganisationen bör vidtagas. Rådande relation mellan befodrings-tjänster och amanuensjtjänster i reglerad befodringsgång nödvändiggör emellertid enligt Kull en viss ökning av antalet högre tjänster. På grund av det anförda föreslås att förändringarna beträffande den högre tjänstemannakarriären skall avse ett utbyte av fyra amanuensjtjänster mot motsvarande antal befattningar i 27 lönegraden, varav en ordinarie och tre extra. I övrigt biträder Kull vad majoriteten anført.

Lundh anser, med hänsyn till de kvalificerade och — särskilt i ekonomiskt hänseende — betydelsefulla arbetsuppgifter som åvilar tryckeriintendenten, att dennes tjänst är för lågt placerad i betraktande av eljest tillämpade lönesättningsnormer och därför bör uppflyttas från Ca 29 till Ca 31. Vidare föreslår han, att befattningen som kalkylator å tryckeriexpeditionen, Cg 20, upptages i samma lönegrad som kalkylator-tjänsterna vid statens reproduktionsanstalt, 21 lönegraden. En dylik lönesättning har enligt Lundh tidigare övervägts inom styrelsen. Det har dock ansetts, att skillnaden i lönehänseende mellan nu ifrågavarande befattningshavare och tryckeriassistenten, Ce 22, i så fall skulle bli alltför liten. Vid en inplacering av kalkylator-tjänsten i 21 lönegraden anser Lundh, att tryckeriassistenten bör hänföras till Ce 23. Härigenom skulle ur löneteknisk synpunkt en lämplig lönegradsserie erhållas för befattningarna som kalkylator, tryckeriassistent och förste tryckeriassistent, nämligen lönegraderna 21—23—25. Slutligen förordar Lundh, att kamrerartjänsten i Ca 29 å fondbyrån uppflyttas till 31 lönegraden med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som åvilar innehavaren av denna tjänst. I övrigt biträder Lundh majoriteten.

Yttrande

Statens lönenämnd finner ej skäl tillstyrka yrkandena om inrättande av tre tjänster som byrådirektör i 31 lönegraden å första och andra utgiftsbyråerna samt kassabyrån och om uppflyttning i lönegrad av en tjänst som maskinoperatör i Ce 11 å pensionsbyråns hålkortsavdelning. Däremot har lönenämnden icke något att erinra mot förslagen om inrättande i 27 lönegraden av två tjänster som förste byråsekreterare å kassabyrån och pensionsbyrån samt om utbyte av en kanslibiträdestjänst mot en kontoristtjänst och fyra kontorsbiträdestjänster mot fyra kanslibiträdestjänster å pensionsbyrån.

Departementschefen

Inledningsvis vill jag erinra om att med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 29 juni och 26 oktober 1956 åtta utredningsmän tillkallats med uppdrag att överväga den statliga rationaliseringsverksamhetens organisation och fortsatta bedrivande. Utredningsuppdraget syftar till att klarlägga målsättningen för den statliga rationaliseringsverksamheten, metoderna för uppnåendet av detta mål samt spörsmålet om vilka organ som bör svara för verksamheten. Vad angår sistnämnda fråga erinras i direktiven om att rationaliseringsverksamheten nu bedrivs i olika former, exempelvis av de förvaltande statsorganen själva eller av särskilda organ, såsom statskontoret, statens sakrevision, statens organisationsnämnd och riksräkenskapsverket. Utredningsmännen skall bland annat pröva lämpligheten av den av 1949 års rationaliseringsutredning förordade sammanslagningen av de tre förstnämnda organen. Även andra lösningar skall tagas under övervägande, såsom en sammanslagning av statskontoret och organisationsnämnden, en komplettering av de befintliga organens nuvarande resurser eller en överflyttning dem emellan av vissa arbetsuppgifter. Utredningsuppdraget berör sålunda direkt såväl statskontorets arbetsuppgifter som dess organisation. Detta motiverar, att ämbetsverkets krav på personalförändringar, särskilt i vad desamma gäller högre tjänster, behandlas restriktivt. I nuvarande läge kan jag icke förorda bifall till inrättande av de föreslagna byrådirektörstjänsterna eller av en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 27. Däremot föreslår jag, att ett belopp om 15 000 kronor, avsett för tillfällig personalförstärkning under tid då verket är särskilt arbetstyngt, beräknas under anslaget.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet härutinnan förordat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör följande tjänster nyinrättas, nämligen tre förste byråsekreterarbefattningar i Cg 27, en å vardera utgiftsbyrån samt en å kassabyrån, en kontoristtjänst i Ce 13 samt fyra befattningar som kanslibiträden i Cg 11. Härvid skulle medel icke behöva beräknas för tre amanuensjänster i reglerad befordringsgång, en kanslibiträdestjänst i Ca 11 och fyra kontorsbiträdestjänster i Ca 8. Förslaget om uppflyttning av maskinoperatören från Ce 11 till Ce 13 kan jag icke biträda.

Statskontorets beräkningar av de automatiska utgiftsförändringarna kan jag godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 853 500 (— 34 500) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 402 500 (+ 64 500) kronor;
rörligt tillägg 376 500 (+ 70 000) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 1 632 500 (+ 100 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	853 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	402 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	376 500

Summa kronor 1 632 500

b) till *Statskontoret*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 632 500 kronor.

[6] 4. Statskontoret: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	402 500	307 053
1956/57 (statsliggaren s. 424)	362 500	
1957/58 (förslag)	319 400	

Statskontoret föreslår, att anslaget sänkes med 30 100 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m.	— 3 500
2. Bränsle, lyse och vatten	+ 3 500
3. Övriga expenser för eget behov	+ 4 900
4. Övriga expenser för annat än eget behov	— 40 000
5. Publikationstryck	+ 5 000
	— 30 100

M o t i v

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1955/56 4 200; anslag 1956/57 10 000. — Med hänsyn till belastningen kan anslagsposten reduceras.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1955/56 21 372; anslag 1956/57 18 000. — Kostnaderna har ökat och påkallar en förstärkning av delposten.

3. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1955/56 103 500; anslag 1956/57 98 600. — Beslutade löneökningar för städningsspersonalen har föranlett en merbelastning, som icke kan rymmas inom för ändamålet anvisade medel.

4. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1955/56 53 090; anslag 1956/57 110 000. — Med hänsyn till belastningen kan posten nedräknas.

5. *Publikationstryck.* Utgift 1955/56 81 645; anslag 1956/57 80 000. — Kostnaderna för statsliggaren beräknas kräva en anslagsförstärkning med 5 000 kronor.

Departementschefen

Jag förordar en minskning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 5 000 kronor och en ökning av delposten till bränsle, lyse och vatten med 2 000 kronor. Delposten till övriga expenser för annat än eget behov torde

vidare med hänsyn till belastningen böra nedräknas med 50 000 kronor. De i övrigt föreslagna anslagshöjningarna kan jag godtaga.

Totalt beräknar jag således anslaget för nästa budgetår till 319 400 (— 43 100) kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 319 400 kronor.

[7] 5. Kammarrätten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 174 000	2 239 132
1956/57 (statsliggaren s. 424)	2 376 400	
1957/58 (förslag)	2 431 200	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 60 100 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Tjänsteförändringar	
a) 8 kammarrättsråd och divisionsordförande Ca 37—Co 15	+ 13 632
b) 1 kammarrättssekreterare Ca 29—Ca 31	+ 1 716
c) 1 kanslibitråde å postexpeditionen Ce 11—Ca 11	— 9 936
d) 2 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	— 27 324
2. Automatiska förändringar	
a) löneklassuppflyttningar	+ 6 612
b) rörligt tillägg	+ 75 400
	+ 60 100

Motiv

1. a) Kammarrätten framför ånyo kravet på uppflyttning av divisionsordförandena till Co 15 (se senast 1956: VII ht s. 11).

b) Under hänvisning till statens organisationsnämnds den 25 augusti 1953 avgivna betänkande rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna samt under åberopande av vad kammarrätten anfört i 1953 års statskrivelse upprepas hemställan, att kammarrättssekreterartjänsten omändras till byrådirektörstjänst (se 1954: VII ht s. 13).

c) Under åberopande av vad i ämnet anförts i statskrivelsen för budgetåret 1954/55 hemställer kammarrätten, att kanslibiträdestjänsten å postexpeditionen måtte uppföras å ordinarie stat (se 1954: VII ht s. 13).

d) Gällande personalförteckning upptager 20 kontorsbiträdestjänster, av vilka tre är obesatta. Den 1 juli 1957 beräknas två biträden i Ce 8 jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången erhålla anställning å ordinarie tjänst. Under angivna förhållanden bör personalförteckningen upptaga 19 kontorsbiträdesbefattningar.

Departementschefen

Kammarrättens ånyo framförda yrkanden om inrättande av åtta tjänster som kammarrättsråd och divisionsordförande i Co 15 och om förbättrad lönegradsplacering för kammarrättssekreteraren finner jag alltjämt böra lämnas utan bifall. Ej heller kan jag ansluta mig till kammarrättens hemställan om ordinariesättning av en kanslibiträdestjänst.

Mot förslagen i övrigt under detta anslag har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 001 000 (— 5 200) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat
19 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 870 200 (— 9 500) kronor;
rörligt tillägg 541 000 (+ 69 500) kronor.

Anslaget skulle alltså uppföras med 2 431 200 (+ 54 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ur kammarrättens personalförteckning avföra en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 001 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	870 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	541 000
	Summa kronor 2 431 200

c) till *Kammarrätten*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 431 200 kronor.

[8] 6. Kammarrätten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	87 600	80 944
1956/57 (statsliggaren s. 426)	87 600	
1957/58 (förslag)	88 600	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m.	— 3 000
2. Övriga expenser	+ 4 000
	+ 1 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1955/56 6 657; anslag 1956/57 10 000. — Belastningen har minskat till följd av allmänna sjukförsäkringen.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1955/56 58 600; anslag 1956/57 58 600. — Stådningskostnaderna har under de två senaste åren stegrats med 4 000 kronor.

Departementschefen

Kammarrättens förslag finner jag mig böra godtaga och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 88 600 kronor.

[9] 7. *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	8 000	7 006
1956/57 (statsliggaren s. 426)	8 000	
1957/58 (förslag)	8 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med biträdande av kammarrättens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[10] 8. *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 259 300	2 584 438
1956/57 (statsliggaren s. 426)	2 486 400	
1957/58 (förslag)	2 627 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 130 100 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 82 biträdesmånader	59 614
b) 1 biblioteksassistent Ce 17	12 264
c) 1 arkivarie Ce 25 i stället för 1/2 arkivamans	14 172
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 expeditionsvakt Ce 10 — Ca 10	—
b) 10 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—

	Ökning
c) 1 biträde Cg 8 — kanslibitråde Cg 11	1 212
d) 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	852
e) 1 kontorist Ca 13 — kansliskrivare Ca 15	912
f) 1 förste byråsekreterare Ca 29 — byrådirektör Ca 31	852
g) 1 kontorist Ca 13 — förste kansliskrivare Ca 17	2 124
h) 1 byrådirektör Cg 31 — byråchef Ce 37	5 292
i) 1 överdirektör Co 17 — generaldirektör Cp 19	2 496
3. Kostnader för insamling av viss statistik, arvoden m. m.	9 700
4. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	20 610

 130 100

Motiv

1. a) *Examensstatistik.* För bearbetning av det under år 1957 insamlade materialet rörande student- och vissa andra examina erfordras under nästa budgetår extra arbetshjälp motsvarande två biträdesmånader.

Befolkningsregistret. Ämbetsverket föreslår en ny specialbearbetning av befolkningsregistret, avseende fortlöpande undersökningar rörande familjebildning samt äktenskaplig och utomäktenskaplig fruktsamhet. Centralbyrån framhåller, att behovet av att i största möjliga utsträckning analysera innebörden av konstaterade starka förskjutningar på dessa områden och med uppmärksamhet följa utvecklingen givit sig starkt till känna icke blott ur allmänt befolkningsstatistisk synpunkt utan även vid bedömandet och behandlingen av befolkningspolitiska frågor. Genom de föreslagna undersökningarna avses dels att få fram ett säkrare underlag för befolkningsprognoser, dels ock att analysera de skiljaktigheter som kännetecknar olika typgrupper av befolkningen i avseende på familjebildning och fruktsamhet samt att åstadkomma en fortlöpande beskrivning av de förändringar, som successivt ger sig till känna i dessa avseenden. Som typgrupper har valts kategorier av befolkningen, mellan vilka erfarenhetsmässigt karakteristiska olikheter råder i avseende på de företeelser som skall göras till föremål för studium. De successiva förskjutningarna i dessa grupper inbördes numerär skall också observeras, varigenom en skattning kan göras av det inflytande dylika förskjutningar utövar på de förändringar, som den löpande statistiken registrerar i fråga om antalet födda och antalet ingångna äktenskap. Eventuella konjunkturvariationer i barnafödandet kan även göras till föremål för observation. För att bland annat kunna följa barnfamiljernas ekonomiska ställning efter hand som familjens barnantal ökar med äktenskapets fortskridande skall förhållandevis stort utrymme beredas åt de ekonomiska faktorerna, i vilka jämväl ingår förekomsten av hustruinkomst. För de föreslagna bearbetningarna av registret beräknas åtgå fyra biträdesmånader för tillfällig arbetskraftsförstärkning.

Jordbruksstatistik. Sedan en del år tillbaka bearbetar statistiska centralbyrån de uppgifter, som insamlas i samband med arealinventeringen i juni

månad rörande den i jordbruket per den 1 juni sysselsatta arbetskraften och antalet lejda arbetstimmar i jordbruket under närmast föregående år. Genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik (nr 116) har förordnats, att liknande uppgifter skall lämnas även i samband med svin- och hönsräkningen i april och svinräkningen i oktober. Då således två nya arbetsuppgifter med ordinarie karaktär tillkommit, hemställer centralbyrån om behövlig förstärkning, motsvarande kostnaderna för 12 biträdesmånader.

Rättsstatistik. Erfarenheten ger vid handen, att statistiken över fastighetsköp avseende annan fastighet än jordbruksfastighet bör grundas på ett större antal köp än hittills, bland annat genom att den vid materialinsamlingen tidigare tillämpade undre gränsen för köpeskillingens belopp sänkes. Arbetetsvolymen beräknas härigenom komma att ökas med mer än femtio procent. Omläggningen av statistiken rörande vägtrafikolyckor i förening med en ökning av materialet har medfört en ökning av arbetsvolymen för denna statistikgren. Domstolsberättelsen skall enligt gällande bestämmelser för åren 1955—56 grundas på fullständiga uppgifter till processtatistiken. Personalförstärkningen för här angivna arbetsuppgifter beräknas till 24 biträdesmånader. För att inhämta eftersläpningar på rättsstatistiska avdelningen räknar slutligen centralbyrån med en tillfällig arbetskraftsförstärkning under nästa budgetår med 12 biträdesmånader.

Bilregistret. På grund av den ökade arbetsvolymen nödgas centralbyrån hemställa om en förstärkning tills vidare med 18 biträdesmånader.

Namnbyrån. Centralbyråns hålkortskartotek över befintliga svenska släktnamn omfattar i stort sett tiden till och med oktober månad 1952. De omkring 18 000 släktnamn, som sedermera tillkommit genom beslut av namnmyndigheten eller genom att inflyttade beviljats svenskt medborgarskap, föreslås nu skola tillföras kartoteket, varjämte en ny hålkortslista i två exemplar bör tryckas till hjälp vid namnbyråns arbete. Härför erfordras en tillfällig personalförstärkning med 13 biträdesmånader. — För publicering i Sveriges familjenamn 1920 med supplement föreligger för närvarande 18 000 nytillkomna namn. Ett nytt supplement till publikationen skulle draga en tryckningskostnad av 5 000 kronor för 2 000 exemplar och 700 kronor för varje därpå följande tusental samt en biträdesmånad i personalförstärkning. Då emellertid upplagan av Sveriges familjenamn 1920 är slut och endast ett fåtal exemplar finns kvar av supplementen, förordar centralbyrån, att en ny publikation över de 130 000 befintliga släktnamnen utgives i en upplaga om 4 000 exemplar, varav 1 800 avses för utdelning till pastorsämbetena. Då den lämpligen bör ingå i serien Statens offentliga utredningar, erfordras för centralbyråns vidkommande ej något anslag till tryckningskostnaderna, vilka beräknas till 37 500 kronor. För korrekturläsning behöver namnbyrån en tillfällig personalförstärkning med i runt tal fem biträdesmånader.

Folkbokföringen. Riksbyråns för folkbokföringen arbete med utfärdande av personakter har under budgetåret 1955/56 ökat med 20 procent. Någon minskning av antalet bokförda invandrare är ej att räkna med under

nästa budgetår. En tillfällig förstärkning motsvarande tre biträdesmånader för maskinskrivning av personakter bedömes som nödvändig.

För innevarande budgetår har centralbyrån erhållit ett tillfälligt anslag motsvarande 11 biträdesmånader, varav sex för specialbearbetning av befolkningsregistret och fem för universitetsstatistiken. Med borträknande av dessa månader skulle här tidigare framförda önskemål om förstärkningar uppgå till 82 (2 + 4 + 12 + 24 + 12 + 18 + 13 + 5 + 3 - 11) biträdesmånader till en kostnad av 59 600 kronor, varav 39 månader eller 28 400 kronor utgör tillfällig förstärkning.

1. b) och c) Allt större krav ställs på de offentliga bibliotekens service till allmänheten. Centralbyråns bibliotek, vilket är Sveriges största offentliga statistiska bibliotek, måste emellertid på grund av personalbrist stänga redan klockan 14 för att bereda tjänstemännen erforderlig tid till det inre biblioteksarbetet. Biblioteket borde vara öppet under hela tjänstetiden samt dessutom åtminstone någon kväll i veckan. Centralbyrån hemställer därför om förstärkning av personalen med en biblioteksassistent i Ce 17. Härigenom skulle biblioteksamanuensen kunna befrias från sådant expeditjonsarbete, som nu upptar viss del av hans tid, och katalogarbetet tillföras ytterligare arbetskraft. — Ämbetsverket återkommer även till sin tidigare hemställan om en förändring av arkivariens halvtidstjänst till heltidstjänst och hänvisar härutinnan till motiveringen i föregående års petita (se 1956: VII ht s. 15).

2. a) Den 1 juli 1952 erhöll centralbyrån en expeditjonsvaktstjänst i Ce 10 på biblioteket. Den nuvarande innehavaren har innehaft tjänsten sedan den 1 juli 1955, då han överflyttades från folkräkningen, där han tjänstgjort som expeditjonsvakt sedan 1946, varav som extra ordinarie sedan den 1 oktober 1948. Centralbyrån hemställer, att tjänsten ordinariesättes. Antalet expeditjonsvakter i 10 lönegraden uppgår för närvarande till fem, varav två ordinarie, två extra ordinarie och en extra (maskincentralen).

b) Centralbyrån har för närvarande 15 extra ordinarie kanslibiträdes-tjänster. Innehavarna av tio av dessa befattningar har den 1 juli 1957 innehaft sina tjänster under fem år. Centralbyrån föreslår därför, att tio tjänster förändras till ordinarie. Därest denna framställning icke skulle bifallas, hemställer centralbyrån om att antalet ordinarie kontorsbiträden utökas med sex från 114 till 120.

c) Den 1 juli 1952 erhöll statistiska centralbyrån ett arkivbiträde i Cg 8. Biträdet måste ofta inträda i löpande expeditjons- och annat arbete under arkivariens bortovaro samt vara arbetsledare för arkivarbetarna, för närvarande fem personer, och tillfälligt anställd personal, som alltmer måste anlitas för buntning av de stora arkivserierna. På grund av det ansvar som åvilar honom såsom arbetsledare och biträde till arkivarien är det påkallat, att han placeras i lönegrad Cg 11.

d) Genom den fortgående utvidgningen av den maskinella bearbetningen av den kommunala finansstatistiken har det kanslibiträde, som svarar för bearbetningen, fått större arbetsledande uppgifter och större ansvar för

planeringen av maskinkörningen. På grund härav bör tjänsten uthytas mot en befattning som kontorist i Ce 13.

e) Det under denna punkt redovisade förslaget om uppflyttning av en kontoristtjänst i Ca 13 med placering på namnbyrån till kansliskrivare i Ca 15 har framförts i tidigare statskrivelser (se senast 1956: VII ht s. 18).

f) Centralbyrån återkommer till sitt i 1954 års statskrivelse framförda önskemål om uppflyttning av förste byråsekreteraren för organisationsärenden i Ca 29 till byrådirektör i lönegrad 31 (se 1955: VII ht s. 18).

g) Från och med år 1951 har den nya, internationellt antagna klassificeringen av dödsorsaker genomförts. Detta klassifikationssystem är enligt centralbyrån betydligt mer detaljerat och komplicerat än det tidigare systemet och ställer följaktligen mycket stora anspråk på den tjänsteman som sköter kodningen. Världshälsoorganisationen har också anordnat särskilda utbildningskurser för de tjänstemän vid de statistiska centralbyråerna som sköter denna del av dödsorsaksstatistiken. Det ankommer vidare på tjänstemannen att sammanställa statistiska uppgifter för världshälsoorganisationens räkning, vilket kräver särskild omdömesförmåga och kännedom om den medicinska nomenklaturen. Arbetet sköts för närvarande av en kontorist i Ca 13, som har deltagit i en av världshälsoorganisationens utbildningskurser. Centralbyrån hemställer, att denna befattning, som med sina nya arbetsuppgifter icke prövats av biträdesutredningen och ej heller av tjänsteförteckningsrevisionen, uppflyttas till förste kansliskrivartjänst i Ca 17.

h) Den 1 juli 1953 erhöll centralbyrån en byrådirektörstjänst i Cg 31. Innehavaren av denna tjänst skall vara statistikkonsult inom centralbyrån och skall också tjänstgöra som chef för centralbyråns utredningsinstitut, vars främsta uppgifter är att planera och genomföra intervjuundersökningar samt att fungera som rådgivande organ på stickprovsmetodikens område åt andra statistikproducerande verk, kommittéer m. m. Institutet, vars verksamhet ökas alltmer, skall vara självförsörjande, och ekonomiska kalkyler måste uppgöras för vart och ett av de till sin karaktär mycket skiftande uppdragen. Avdelningschefen för själv alla underhandlingar med uppdragsgivarna, varvid han måste handla i hög grad självständigt och på eget ansvar. Arbetsuppgiften är därför mycket omfattande och fordrar administrativa egenskaper, som fullt ut motsvarar de krav man ställer på en byråchef. Vidare måste man ställa mycket stora anspråk på innehavarens teoretiska insikter på samplingsmetodikens område. Då detta är en relativt ny gren inom statistiken, är antalet personer med tillräckliga kvalifikationer för att tjäna som konsult till centralbyrån och andra statistiska verk begränsat. Centralbyrån, som slutligen erinrar om att chefen för ämbetsverkets maskincentral, vilken har en liknande självständig ställning, från början varit placerad som byråchef, föreslår, att byrådirektörsbefattningen uppflyttas till byråchefstjänst och att den göres till extra ordinarie.

i) Centralbyrån erinrar bland annat om att den är rikets centrala myndighet på den officiella statistikens område samt att den med undantag för socialstatistiken handhar de statistiska förbindelserna med utlandet. Centralbyråns chef är det svenska ombudet i Conference of European Sta-

tisticians och brukar även vara ensam svensk delegat eller ledare av den officiella svenska delegationen vid Internationella statistiska institutets sessioner. Även i det nordiska statistiska samarbetet intar ämbetsverket en central ställning. Centralbyråns bibliotek är det största offentliga statistiska biblioteket, och i fråga om arkivet intar centralbyrån en särställning, i det att inga leveranser sker till riksarkivet. Vidare erinras om att ämbetsverket har vissa administrativa uppgifter beträffande folkbokföringen, bilregistreringen, m. m. Slutligen har en redogörelse lämnats för verkets organisation och personalens storlek m. m. Det anförda motiverar enligt centralbyråns mening, att vid instundande chefsskifte verkschefen erhåller generaldirektörs ställning.

3. För budgetåren 1954/55 och 1955/56 har centralbyrån från anslaget till Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen erhållit medel för försök med en ny metod för insamling vid Gravarnes och Smögens fiskauktioner av primäruppgifter till fiskestatistiken. Under hand har ämbetsverket fått besked om att några bidrag ur nämnda anslag icke kan påräknas i fortsättningen. Med anledning härav hemställes om anvisning under förevarande anslagspost av 2 000 kronor för fortsatt försöksverksamhet. — Ersättningarna för småprotokollrenovationerna har icke höjts sedan år 1952. En höjning med 15 procent, motsvarande en merutgift av 1 100 kronor, förordas. — I det förslag till ny instruktion för ämbetsverket, som är under utarbetande, är det centralbyråns avsikt att föreslå, att Kungl. Maj:t skall utse ställföreträdare för verkschefen vid förfall för denne. Åt ställföreträdaren avses även vissa av verkschefens arbetsuppgifter skola delegeras i syfte att lätta på den administrativa börda som följer av verkets storlek. Ställföreträdaren bör därför erhålla ett arvode om 1 500 kronor. — Språkexpertens för namnarenden arvode, för närvarande 1 500 kronor per år, har icke höjts sedan år 1954. Centralbyrån hemställer, att arvodet höjes med 300 kronor till 1 800 kronor. — Under centralbyråns omkostnadsanslag föreslår ämbetsverket, att 3 000 kronor anvisas under anslagsposten till publikationstryck för tryckning på engelska språket av en särskild publikation med redogörelse för den teoretiska grundvalen för de nya skördeberäkningarna enligt provytemetod. För översättningsarbeten hemställer centralbyrån här om 1 800 kronor. — Den 1 augusti 1958 har etthundra år förflutit, sedan centralbyrån erhöll sin nuvarande organisation. Med anledning härav hemställer verket om att få utge en cirka 100-sidig publikation med redogörelse för tabellverkets uppkomst och centralbyråns utveckling samt för verkets nuvarande organisation och arbetsuppgifter. Författararvodet för denna publikation har uppskattats till 3 000 kronor.

Yttranden

Över statistiska centralbyråns förslag rörande specialbearbetning av befolkningsregistret har yttranden avgivits av *socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, skolöverstyrelsen* samt *rektorsämbetena vid Lunds och Göteborgs universitet*, vilka samtliga till-

styrkt ämbetsverkets förslag och funnit uppläggningsen av undersökningen ändamålsenlig.

Statens lönenämnd har icke något att erinra emot bifall till förslaget om inrättande av en biblioteksassistenttjänst, därest denna tjänst placeras i 15 lönegraden. Lönenämnden har vidare icke något att erinra, därest deltids-tjänsten för arkivamanuensen utbytes mot en heltidstjänst för en arkivama-nuens i reglerad befordringsgång. Lönenämnden erinrar här om sina utlå-tanden angående anslag till centralbyrån för budgetåren 1955/56 respektive 1956/57. Förslagen om uppflyttning av en biträdestjänst i Cg 8 å arkivet till kanslibitträdestjänst i Cg 11, en kanslibitträdestjänst i Ce 11 å avdelningen för finansstatistik m. m. till kontoristtjänst i Ce 13 samt en byrådirektörs-tjänst i Cg 31, statistikkonsult tillika chef för centralbyråns utredningsin-stitut, till byråchefstjänst i Ce 37 har icke föranlett någon erinran från lö-nenämndens sida. Beträffande den ifrågasatta uppflyttningen till förste kans-liskrivartjänst i Ca 17 av en kontoristtjänst i Ca 13 å avdelningen för be-folkningsstatistik m. m., vilken tjänsts innehavare såsom huvudsaklig ar-betsuppgift har att klassificera dödsorsaker för dödsorsaksstatistiken, vill lönenämnden ifrågasätta om icke tjänsten bör placeras i 15 lönegraden. Frå-gan om uppflyttning av överdirektörstjänsten från Co 17 till generaldirek-tör Cp 19 finner lönenämnden böra upptagas till prövning i samband med en översyn av löneställningen för verksechefstjänster. Slutligen har löne-nämnden icke funnit skäl tillstyrka bifall till förslaget om arvode till ställ-företrädare för överdirektören.

Departementschefen

I likhet med remissmyndigheterna finner jag mig böra förorda bifall till den föreslagna specialbearbetningen av befolkningsregistret. Den härför nöd-vändiga personalförstärkningen torde i överensstämmelse med ämbetsver-kets förslag bestämmas till fyra biträdesmånader. Vidkommande centralby-råns framställning om ökad biträdeshjälp i övrigt för olika ändamål förel-sår jag, att densamma bestämmas till 51 biträdesmånader, varav två för statistiken för högre studier, 12 för vardera jordbruksstatistiken, rättsstati-stiken och bilregistret samt 13 för komplettering av namnbyråns hålkorts-kartotek m. m. Sammanlagda ökningen av antalet biträdesmånader skulle således bli 55, varav 19 för tillfälliga behov. Då i anslaget för innevarande budgetår ingår ett belopp av engångsnatur motsvarande 11 biträdesmånader, skulle vid bifall till mina förslag uppräknigen av anslaget för här angivna ändamål inskränka sig till medel för 44 biträdesmånader eller till i runt tal 33 000 kronor. Ämbetsverkets övriga förslag till personalförändringar anser jag mig ej kunna biträda.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid an-mälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde vissa löne-regleringar böra vidtagas. Sålunda föreslås förändring av tjänsten som förste byråsekreterare för organisationsärenden till befattning som byrådirektör i Ca 31, en kontoristtjänst i Ca 13 till befattning som kansliskrivare i Ca 15

samt av en biträdestjänst i Cg 8 till kanslibiträdestjänst i Cg 11. Vad angår ämbetsverkets förslag till ordinariesättning av vissa tjänster, förordar jag överförande av en tjänst som expeditionsvakt i Ce 10 och två kanslibiträdestjänster i Ce 11 till ordinarie stat. Vid det av mig förordade ställningstagandet till ordinariesättningen av kanslibiträdestjänsterna torde antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster i personalförteckningen böra ökas med fyra. Centralbyråns förslag om en förändring av chefstjänsten vid verket torde böra anstå i avbidan på prövning i ett vidare sammanhang. Ej heller övriga förslag till tjänsteförändringar kan jag tillstyrka.

Under posten till kostnader för insamling av viss statistik räknar jag med en till 1 500 kronor begränsad utgiftsökning avseende höjning av ersättningarna för småprotokollrenovationerna och arvode till språkexperten för namnären den.

I detta sammanhang vill jag erinra om den under förevarande anslagspunkt i fjolårets statsverksproposition gjorda anmälan, att Kungl. Maj:t — i syfte att tillfälligt förstärka den juridiskt-administrativa personalen inom centralbyrån — beslutat, att en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 27 finge dubbleras, samt föreskrivit, att kostnaderna härför, utom rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg, skulle bestridas från anslagsposten till ordinarie tjänstemän. Därest en sådan förstärkning skulle vara erforderlig även under nästa budgetår, torde kostnaderna härför böra bestridas på enahanda sätt. Vidare vill jag meddela, att centralbyrån ånyo hemställt om anvisande av ett särskilt reservationsanslag av 10 000 kronor, att efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall användas för bestridande av kostnader för provundersökningar m. m. inom det statistiska området. Under hänvisning till vad i ämnet anförts i 1956 års statsverksproposition (se VII ht s. 23) avstyrker jag ämbetsverkets förslag.

Till det av centralbyrån äskade beloppet för automatiska utgiftsökningar, i runt tal 20 600 kronor, torde läggas 80 000 kronor för rörligt tillägg.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 414 700 (+ 55 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 631 400 (— 5 300) kronor;
 rörligt tillägg 580 900 (+ 90 900) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 2 627 000 (+ 140 600) kronor.

Under åberopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statistiska centralbyrån gällande personalförteckningen *dels* uppföra en tjänst som byrådirektör i Ca 31, en tjänst som kansliskrivare i Ca 15, två tjänster som kanslibitråde i Ca 11, en tjänst som expeditionsvakt i Ca 10 samt fyra tjänster som kontorsbiträde i Ca 8, *dels* avföra en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 29 samt en tjänst som kontorist i Ca 13;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 414 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	631 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	580 900

Summa kronor 2 627 000

c) till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 627 000 kronor.

[11] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1960 års folkräkning

Nytt anslag (förslag) 30 000

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett reservationsanslag på 32 000 kronor anvisas till avlöningar till personal vid 1960 års folkräkning.

M o t i v

Ända sedan 1930 års folkräkning har folkräkningar företagits vart femte år. På grund härav har centralbyrån haft till sitt förfogande en permanent folkräkningsorganisation, och förarbetena för en ny folkräkning har sålunda i stor utsträckning kunnat utföras av den ledande personal, som arbetat med den pågående folkräkningen. Någon sådan räkning hölls emellertid inte år 1955, och därför finns inte heller någon folkräkningsorganisation till den folkräkning, som skall hållas år 1960. Det gäller nu att planlägga denna folkräkning i fråga om dess innehåll, uppläggnings- och bearbetningsmetoden, valet av maskinellt system m. m. Centralbyrån framhåller vidare, att ett mycket intensivt internationellt samarbete pågår för de stora folkräkningar, som kommer att hållas i praktiskt taget alla länder omkring år 1960, och att det är av synnerligen stor betydelse, att den person, som kommer att leda 1960 års folkräkning, kan delta i detta planeringsarbete. Under nästa budgetår torde av den högre personalen endast ledaren för folkräkningen komma att behövas. På grund av arbetets kvalificerade art bör han beredas byråchefsställning. Centralbyrån hemställer därför, att ett förordnande som byråchef i lönegrad Ca 37 med vikariatslön inrättas för ledaren av 1960 års folkräkning. Det torde vara tillräckligt, att detta förordnande inrättas från och med den 1 oktober 1957, alltså för nio månader av budgetåret. Därutöver begäres 6 500 kronor för avlöning till ett skrivbiträde under samma tid samt 3 000 kronor i expertarvoden.

Yttrande

Statens lönenämnd. Förslagen om inrättande från och med den 1 oktober 1957 av ett förordnande som byråchef i lönegrad Ca 37 med vikariatslön för ledaren för ifrågavarande folkräkning och en tjänst i reglerad befordrings-

gång som biträde för skriv- och kontorsgöromål har icke föranlett någon erinran. Förslaget om expertarvoden har lönenämnden icke funnit anledning upptaga till prövning.

Departementschefen

I likhet med statistiska centralbyrån finner jag det nödvändigt, att förberedelsearbetet för 1960 års folkräkning påbörjas redan under nästa budgetår. Genomförandet av folkräkningen förutsätter ofrånkomligen en omfattande och tidskrävande planering. Bland annat må framhållas att vissa arbetsuppgifter, som förut utförts successivt under bearbetningens gång, nu skall tidigareläggas i syfte att få fram resultaten av folkräkningen snabbare. I detta sammanhang vill jag även meddela, att förberedelserna för de folkräkningar, som är avsedda att hållas vid samma tidpunkt i andra länder, redan påbörjats.

Vidkommande frågan om personalbehovet för nästa budgetår är jag ense med ämbetsverket om att en kvalificerad tjänsteman bör anställas från och med den 1 oktober 1957 för planläggningsarbetet m. m. Då jag emellertid anser, att den allmänna ledningen av och överinseendet över arbetet, liksom vid de båda senaste folkräkningarna, tills vidare lämpligen bör utövas av byråchefen för den befolkningsstatistiska avdelningen inom centralbyrån, synes den befattningshavare som skall handha det omedelbara förberedelsearbetet kunna placeras i 33 lönegraden. Jag förordar, att en extra tjänst som byrådirektör i nämnda lönegrad inrättas. Mot förslagen om expert- och biträdespersonal har jag intet att erinra.

Medelsbehovet beräknar jag till 20 500 kronor för byrådirektörstjänsten och, i enlighet med ämbetsverkets förslag, till 9 500 för övriga ändamål. Medlen torde, i likhet med vad som varit fallet vid tidigare folkräkningar, anvisas under ett särskilt reservationsanslag, förslagsvis benämnt Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1960 års folkräkning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1960 års folkräkning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[12] 10. Statistiska centralbyrån: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	782 500	853 011
1956/57 (statsliggaren s. 428)	1 092 200	
1957/58 (förslag)	999 200	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 34 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m.	— 5 000
2. Bränsle, lyse och vatten	+ 13 000
3. Övriga expenser	— 158 800
4. Publikationstryck	+ 103 300
5. Övriga utgifter:	
Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning	+ 18 500
6. Särskilda uppbördsmedel:	
Försäljningsmedel för publikationer	— 5 000
	— 34 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1955/56 25 800; anslag 1956/57 40 000. — Genom sjukkassereformen har belastningen på anslagsposten minskat. Centralbyrån vill ej föreslå större minskning än 5 000 kronor.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1955/56 50 400; anslag 1956/57 32 000. — Med hänsyn till att 1956 års jordbruksräkning och 1956 års valstatistik avvecklas, bortfaller 2 000 kronor. För verksamheten i allmänhet erfordras en anslagsökning med 15 000 kronor för ökade lokalutrymmen.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1955/56 220 300; anslag 1956/57 389 700. — För innevarande budgetår har anvisats 3 900 kronor till utgifter av engångskaraktär för universitetsstatistiken. Detta belopp bortfaller. — Städningkostnaderna beräknas till följd av nya kollektivavtal stiga med 3 600 kronor. — För blankettryck begäres ökning med 13 600 kronor i anledning av stegrade tryckningskostnader. — Allt sedan inflyttningen i de nya lokalerna har centralbyrån betjänats av handels- och industrikommissionens telefonväxel. Då sjöfartsstyrelsen nu inflyttat i fastigheten, har kommissionen måst utöka växelns kapacitet och verkställa en omfördelning av kostnaderna. Genom denna ändrade debitering och på grund av taxehöjningar erfordras en ökning av delposten för telefon med 6 100 kronor. — Centralbyrån upprepar sin tidigare gjorda hemställan (se 1954: VII ht s. 25 och 1955: VII ht s. 25) om medel att bestrida uppgiftslämnarnas portokostnader för de blanketter som insändes för vinststatistiken. För ändamålet beräknas 4 000 kronor. — Slutligen hemställer centralbyrån om anvisande av 1 000 kronor för bestridande av utgifter i samband med samarbetsnämndens verksamhet. Förutom sammanträdesarvodena, vilka jämlikt cirkulär (SFS 1950:522) skall bestridas från omkostnadsanslaget, uppkommer kostnader för lokalhyror och dylikt, då samarbetsnämnden samlar hela personalen till informationsmöten. Även arvode till föredragshållare borde bestridas från denna anslagspost.

Med hänsyn till att 1956 års jordbruksräkning och 1956 års valstatistik skall avvecklas föreslås att av de härför anvisade medlen, 184 700 kronor, endast 1 500 kronor skall kvarstå för eftersläpande utgifter.

4. *Publikationstryck*. Utgift 1955/56 300 600; anslag 1956/57 233 900. — Enligt kungörelsen rörande statistiken över högre studier åligger det centralbyrån att årligen offentliggöra resultaten av de statistiska bearbetningarna. På grund av det stora intresse som denna statistikgren tilldrar sig inom vida kretsar anser centralbyrån, att resultaten bör offentliggöras i en särskild publikation och icke i Statistisk tidskrift. Kostnaderna för publikationen har preliminärt uppskattats till 5 000 kronor. — Då utgivningen av Statistisk tidskrift återupptogs, beslöts att sparbanksstatistiken skulle publiceras i tidskriften utom de år som slutar på noll och fem. Under budgetåret 1956/57 kommer därför Allmän sparbanksstatistik år 1955 att publiceras som en särskild berättelse med en femårsöversikt. Det har emellertid visat sig en del olägenheter med denna anordning därför att personer, som har intresse av denna statistikgren, saknat kännedom om att uppgifterna funnits i tidskriften. Från utlandets sida har reklamationer inkommit, beroende på att det tidigare funnits en fristående årlig publikation. Efter tillkomsten av den nya sparbankslagen torde man kunna räkna med ett ökat intresse för sparbanksstatistiken. Centralbyrån föreslår, att den årliga utgivningen i en särskild publikation återupptages från och med årgång 1956. Kostnaderna för publikationen beräknas till cirka 3 700 kronor. — Statistiken över statens personal m. m. har under de två gångna åren publicerats i Statistisk tidskrift. Denna statistik är emellertid mycket omfattande, och tabellerna tar mycket stor plats i tidskriften. Av utrymmesskäl kan kommentarerna ej göras så fullständiga som skulle önskas, ej heller kan analysen av materialet fördjupas. Det skulle därför vara till mycket stor fördel om denna statistik finge en egen publikation. Kostnaden härför uppskattas till 5 700 kronor. Förslaget medför en kostnadsminskning för tidskriften på cirka 400 kronor. — Vidare föreslår centralbyrån på begäran av Svenska pastoratens riksförbund, att pastoraten erhåller Årsbok för Sveriges kommuner i stället för såsom för närvarande Rikets indelningar. Detta skulle innebära en nettoökning av tryckningskostnaderna med cirka 1 600 kronor. — Publikationen Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet har hittills icke utdelats till kommunernas styrelser. Vad städerna och köpingarna beträffar synes det självklart, att de har behov av denna publikation. I den mån de egentliga landskommunernas verksamhet utökas, bör även deras intresse för publikationen stiga. För höjning av upplagan krävs cirka 1 000 kronor. — För budgetåret 1956/57 har centralbyrån erhållit ett extra anslag på 5 000 kronor till Statistisk tidskrift för en utvidgning av antalet texthäftan från fyra till sex per år, varvid antalet häften med enbart statistiskt tabellmaterial skulle minskas från åtta till sex. Denna förändring skulle äga rum den 1 januari 1957. Detta innebär för helt budgetår en stegring av tryckningskostnaderna med ytterligare 5 000 kronor. — Vidare beräknas cirka 1 400 kronor för smärre upplageökningar m. m. samt 35 700 kronor för en till 15 procent beräknad stegring av tryckningskostnaderna.

Intermittenta och tillfälliga publikationer ingick i anslaget för innevarande budgetår med 19 000 kronor. För nästkommande budgetår föreslår

centralbyrån 20 000 kronor för berättelse över 1956 års riksdagsmannaval samt 40 000 kronor för berättelse med resultaten av 1956 års jordbruksräkning. Vidare begäres 3 000 kronor för en publikation på engelska rörande skördeberäkningarna enligt provytemetoden, vilka tilldragit sig stor uppmärksamhet också i utlandet. Det skulle vara synnerligen värdefullt för centralbyrån och för svenska och utländska jordbruksstatistiker överhuvudtaget att i en särskild publikation få en redogörelse för den teoretiska grundvalen för dessa experiment, den praktiska tillämpningen samt vunna erfarenheter. — Centralbyrån föreslår slutligen, att för utdelning till deltagarna i Internationella statistiska institutets session i Stockholm 1957 eu kortfattad redogörelse för centralbyråns nuvarande organisation iordningställes. Kostnaden härför beräknas till 600 kronor.

5. *Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning.* Utgift 1955/56 315 100; anslag 1956/57 420 600. — Ökade löne- och maskinkostnader föranleder en höjning med i runt tal 31 400 kronor. Kosi-naderna för den under avlöningsanslaget förordade bearbetningen av be-folkningsregistret samt kompletteringen av namnregistrets hålkort och av statistiken av fastighetsköp medför under här förevarande anslagspost en utgiftsökning med (12 000 + 11 500 + 700) 24 200 kronor. Ansvällningen av materialet för personalstatistiken beräknas medföra en ökning med 32 900 kronor. För innevarande budgetår beräknade engångsbelopp, avsedda för statistiken för högre studier, specialbearbetning av befolkningsregistren samt för 1956 års valstatistik, tillhoppa i runt tal 70 000 kronor, bortfaller. — I enlighet med det anförda skulle anslagsposten öka med (31 400 + 24 200 + 32 900 — 70 000) 18 500 kronor.

6. *Försäljningsmedel för publikationer.* Inkomst 1955/56 42 189; beräk-nad inkomst 1956/57 30 000. — Den kontinuerliga ökningen av försäljningen motiverar en höjning av de beräknade inkomsterna med 5 000 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde med hänsyn till belastningen kunna minskas med 15 000 kronor. Vad centralbyrån föreslagit rörande delposten till bränsle, lyse och vatten kan jag godtaga.

Under delposten till övriga expenser beräknar jag 3 600 kronor för öka-de städningskostnader, 8 400 kronor för dyrare tryckning, 6 100 kronor för stegrade telefonkostnader samt 4 000 kronor till bestridande av porto-kostnader i samband med vinststatistiken. Sedan ett för innevarande bud-getår anvisat engångsbelopp på 3 900 kronor bortfallit liksom 183 200 kro-nor av de för 1956 års jordbruksräkning och 1956 års valstatistik avsedda medlen, skulle delposten totalt minska med 165 000 kronor.

Beträffande anslagsposten till publikationstryck kan jag icke biträda cen-tralbyråns förslag om särskilda publikationer för sparbanksstatistiken och statistiken över statens personal m. m. samt redogörelser för skördeberäk-ningarna enligt provytemetoden och för centralbyråns organisation. Steg-ringen av tryckningskostnaderna uppskattar jag till 17 000 kronor. Vidare

vill jag erinra om att jag under ämbetsverkets avlöningsanslag (under 1. a) icke kunnat biträda förslaget om utgivande av en ny publikation om befintliga släktnamn utan förordat fortsatt utgivande av supplement till nuvarande publikation. Detta föranleder under här förevarande anslagspost ett medelsbehov av 7 000 kronor. Centralbyråns beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslagsposten föranleder ingen erinran från min sida. Kostnaderna för publikationstryck skulle sålunda för nästa budgetår stiga med 79 000 kronor. Posten till ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning torde kunna upptagas till oförändrat belopp.

Den uppräknig till 35 000 kronor, som centralbyrån föreslagit beträffande posten försäljningsmedel för publikationer, vill jag tillstyrka.

Omkostnadsanslaget torde alltså böra uppföras med 999 200 (— 93 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader för budgetåret 1957/58* anvisa ett förslagsanslag av 999 200 kronor.

[13] **11. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	8 000	7 969
1956/57 (statsliggaren s. 428)	8 000	
1957/58 (förslag)	8 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med biträdande av statistiska centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[14] **12. Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	120 000	44 315
1956/57 (statsliggaren s. 428)	119 000	
1957/58 (förslag)	149 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med 149 000 kronor.

M o t i v

Under år 1956 har provundersökningen av skördeuppskattning enligt provytemetoden varit riksomfattande och avsett höst- och vårvete, havre och

korn. Dessutom har försöksvis en till Södermanlands län begränsad undersökning i fråga om potatisskörden verkställt. Fältarbetet har upplagts separat för varje hushållningssällskapsområde och organiserats på samma sätt som vid föregående års undersökning.

De preliminära resultaten av 1956 års undersökning har framlagts för representanter för lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, lantbruks-högskolan, hushållningssällskapens förbund och jordbrukets utredningsinstitut, vilka samtliga ansett, att undersökningen givit goda resultat och att den bör upprepas under år 1957. Vid sammanträde för behandling av frågan om fortsatta undersökningar framhölls starkt önskvärdheten av att undersökningen detta år borde omfatta ytterligare ett sädesslag, nämligen höstråg, att även hö från odlad jord skulle medtagas och att provyteskörd av potatis borde utvidgas till hela landet.

Sedan möjligheterna att tillmötesgå dessa önskemål närmare undersökts, föreslår centralbyrån, att skördeuppskattningar enligt provytemetod under år 1957 företages i samtliga hushållningssällskapsområden för höstvetete, vårvetete, höstråg, havre, korn, hö från odlad jord och potatis. För hela riket skall urvalet omfatta sammanlagt omkring 600 brukningsenheter. Fältarbetet organiseras liksom år 1956 hushållningssällskapsvis och i två etapper, förarbete och provtagning.

Å det för innevarande budgetår anvisade anslaget, 119 000 kronor, beräknas en reservation av cirka 78 000 kronor uppstå. För budgetåret 1957/58 uppskattar statistiska centralbyrån kostnaderna för fältarbetet med utökning av tre grödor till 194 000 kronor.

För bearbetning inom centralbyrån av materialet från 1957 års skördeuppskattningar och för planering av skördeuppskattningar under år 1958 tillkommer ett belopp om 33 000 kronor. Medelsanvisningen under nästa budgetår skulle således enligt centralbyrån bli (194 000 + 33 000 — 78 000) 149 000 kronor.

Departementschefen

Den under det senaste året bedrivna undersökningen har enligt samtliga berörda myndigheters och organisationers samstämmiga bedömanden givit goda resultat. Jag vill därför icke motsätta mig centralbyråns framlagda förslag att utvidga undersökningen till att under innevarande år omfatta hela riket beträffande såväl ännu ett sädesslag som hö från odlad jord och potatis.

Statistiska centralbyråns beräkning av medelsbehovet under anslaget kan jag godtaga. Anslaget bör således uppföras med 149 000 (+ 30 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 149 000 kronor.

[15] 13. Statistiska centralbyrån: Statistiska centralbyråns utredningsinstitut

	Anslag	Nettoinkomst
1955/56	100	27 775
1956/57 (statsliggaren s. 429)	100	
1957/58 (förslag)	100	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 kronor. Härvid framhåller centralbyrån beträffande utredningsinstitutets verksamhet under budgetåret 1955/56 bland annat följande.

Antalet nytillkommande uppdrag under budgetåret uppgick till 52, varav 22 konsultationsuppdrag, som krävt medverkan endast av institutets centrala organ, och 30 fältundersökningar. Av de förra kom 11 från statlig, två från kommunal och nio från enskild uppdragsgivare. Fältundersökningarna har i 16 fall verkställts åt statlig beställare, i två fall åt kommunal myndighet samt i 12 fall åt privat uppdragsgivare. Vid det gångna budgetårets början kvarstod en reservation på 10 507 kronor från det för budgetåret 1953/54 beviljade anslaget på 100 000 kronor. Vidare hade 1955 års riksdag anvisat ett förslagsanslag på 100 kronor. Årets inkomster utgjorde 666 224 kronor. Då utgifterna uppgått till 648 956 kronor, har verksamheten lämnat ett kassamässigt överskott av 17 268 kronor. Utestående fordringar har under året ökat med 22 424 kronor till 61 206 och utestående skulder med 20 992 kronor till 31 416 kronor. Sammanlagt utgjorde sålunda nettovinsten på årets verksamhet ($17\,268 + 22\,424 - 20\,992$) 18 700 kronor. På grund av ovissheten under budgetåret rörande det ekonomiska utfallet togs förenämnda reservation i anspråk för att täcka kostnaderna för utbildning av nya ombud. Utfallet av årets verksamhet visar emellertid, att inkomsterna kunnat täcka denna kostnad, varför statsverket utöver beloppet om 17 268 kronor tillförts ett belopp motsvarande reservationen eller i allt 27 775 kronor.

Departementschefen

Vad statistiska centralbyrån hemställt under förevarande anslag föranleder ingen erinran från min sida.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Statistiska centralbyråns utredningsinstitut* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[16] 14. Statistiska centralbyrån: Maskincentralen

	Anslag	Nettoinkomst
1955/56	100	23 612
1956/57 (statsliggaren s. 429)	100	
1957/58 (förslag)	100	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 kronor, samt anför i huvudsak följande.

Under budgetåret 1955/56 har arbeten utförts åt 36 statliga myndigheter och vetenskapliga institutioner, tio statliga kommittéer, sju kommunala myndigheter och 47 enskilda kunder. Åtskilliga kunder har lämnat mer än ett uppdrag. Härför uppburna ersättningar har uppgått till 1 302 385 kronor. Nettovinsten uppgår till 77 735 kronor, varav det kassamässiga överskottet utgör 23 612 kronor. Återstoden utgöres av en ökning av fordringarna och lagret med 36 724 respektive 1 515 kronor samt en minskning av skulderna med 15 884 kronor.

Departementschefen

Enär jag inte har någon erinran mot statistiska centralbyråns förslag under förevarande anslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statistiska centralbyrån: Maskincentralen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[17] 15. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	45 000	42 064
1956/57 (statsliggaren s. 430)	45 000	
1957/58 (förslag)	47 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med 47 000 kronor.

Motiv

De under år 1956 företagna höjningarna av löner och traktamentsersättningar medför ett med 2 000 kronor ökat medelsbehov. Vid bifall till en av domkapitlet i Göteborgs stift till Kungl. Maj:t nyligen gjord framställning om uppdelning av stiftet på tre inspektionsområden mot för närvarande två, vilken framställning tillstyrkts av centralbyrån, erfordras en uppräknig av anslaget med ytterligare 2 000 kronor.

Departementschefen

Jag vill erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 7 september 1956 bifallit domkapitlets i Göteborgs stift framställning om uppdelning av det berörda stiftet på tre inspektionsområden. Det på grund härav ökade medelsbehovet uppskattar jag, lika med statistiska centralbyrån, till 2 000 kronor. Med hänsyn till belastningen under det sistförflutna budgetåret torde uppräknig av anslaget — även med beaktande av höjda löner och traktamenten — kunna begränsas till sagda belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 47 000 kronor.

[18] 16. **Folkbokföringen: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för folkbokföringen**

Nytt anslag (förslag) 678 000

I samband med nuvarande folkbokföringssystemets tillkomst aktualiserades vissa frågor rörande ersättningar till sådana städer som utanför länsbyråorganisationen skulle handhava de tryckande registren. Sålunda erhöll Kungl. Maj:t genom beslut av 1946 års riksdag bemyndigande att träffa avtal med Göteborgs stad angående villkoren för överförande å Göteborgs stad av det tryckande registret för staden (prop 1946: 340; SU 260; rskr 483). Motsvarande bemyndigande beträffande Malmö stad meddelades Kungl. Maj:t av 1947 års riksdag (prop. 1947: 213; SU 132; rskr 251). Avtal i enlighet med de givna bemyndigandena träffades med Göteborgs stad år 1946 samt med Malmö stad år 1947. Enligt föredragande departementschefens till statsrådsprotokollet gjorda, av riksdagen utan erinran lämnade uttalande innebar de meddelade bemyndigandena jämväl ett bemyndigande att efter utgången av år 1948 träffa nya avtal, vari ersättningsbestämmelserna underkastades den jämkning som kunde föranledas av dåmera vunna erfarenheter. I avtalen intogs i anledning härav stadganden, enligt vilka avtalen efter utgången av år 1948 skulle ersättas med nya sådana. De nu gällande avtalen har — sedan riksdagens godkännande i vissa delar inhämtats (prop. 1954: 132; SU 7; rskr 7) — undertecknats med Göteborgs stad den 8 och den 24 juni 1954 och med Malmö stad den 8 och den 21 i samma månad samt avser tiden från och med den 1 januari 1953. Enligt avtalen skall de årliga kostnader, i vilka statsverket tager del, beräknas icke såsom tidigare efter städernas faktiska självkostnader utan på en efter statsverkets självkostnadspris vid förändret av de tryckande registren hos länsstyrelserna bestämd kostnad för de tryckande registren i Göteborg och Malmö. Enligt avtalen utgår vidare särskild gottgörelse för vissa speciella arbeten.

Beträffande det tryckande registret för Stockholms stad anförde föredragande departementschefen vid anmälan i statsrådet den 20 april 1945 av frågan angående en omorganisation av folkbokföringen (se prop. nr 282) bland annat, att med hänsyn till de särskilda förhållandena i nämnda stad det föreslagna systemet där borde genomföras först efter viss ytterligare utredning, vid vilken representanter för staden borde medverka. I fråga om kostnaderna för ett eventuellt erforderligt utbyte i Stockholm av maskiner och plåtar mot sådana av annat fabrikat, ansågs det skäligen, att detsamma bekostades av statsverket. — Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 februari 1946 tillkallade dåvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet den 13 i samma månad vissa sakkunniga att inom finansdepartementet biträda med utredning av frågan om folkbokföringens ordnande bland annat i Stockholm. I sitt den 29 oktober 1946 avgivna betänkande (otryckt) uttalade de sakkunniga, såvitt angår Stockholms stad, bland annat att det Stockholms stad tillhöriga, hos dåvarande mantalskontoret be-

fintliga tryckande registret, utan att någon ändring därutinnan vidtoges, allt framgent borde skötas av mantalskontoret, som därvid skulle komma att fungera såsom länsbyrå för folkbokföringen, såvitt anginge staden. Förhandlingar angående kostnadernas fördelning borde enligt de sakkunniga lämpligen upptagas till behandling först sedan det tryckande registret varit i bruk för de genom folkbokföringsreformen tillskapade nya arbetsuppgifterna, förslagsvis efter förloppet av ett år. De sakkunnigas förslag tillstyrktes av Stockholms stadsfullmäktige under den av stadskollegiet förordade förutsättningen, att staden erhöle full gottgörelse för de länsbyråfunktioner, som enligt förslaget skulle ombesörjas av mantalskontoret (numera mantalsverket). — Förordnande att det tryckande registret för Stockholm skall föras av mantalsverket är numera med stöd av 56 § tredje stycket folkbokföringsförordningen meddelat genom föreskrift i 4 § kungörelsen den 19 december 1947 (nr 944) angående folkbokföringen i Stockholm (senaste lydelse, se 1953: 350).

Genom beslut den 14 december 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt statistiska centralbyrån att från mantalsverket i Stockholm införskaffa de uppgifter, som vore erforderliga för bedömande av Stockholms stads årliga lönekostnader för den genom mantalsverket ombesörjda folkbokföring, vartill statsbidrag kunde ifrågasättas skola utgå. Den 22 maj 1953 uppdrog Kungl. Maj:t vidare åt centralbyrån att verkställa den bearbetning av omförmälda uppgifter ävensom att införskaffa de uppgifter och verkställa den utredning i övrigt, som erfordrades för bedömning av frågan om utarbetande av förslag till avtal mellan staten och Stockholms stad om villkoren för överförande på Stockholms stad av det tryckande registret för staden. Till fullgörande av dessa uppdrag överlämnade centralbyrån med skrivelse den 2 juli 1954 en inom centralbyrån verkställd utredning med förslag till avtal mellan staten och Stockholms stad om fördelningen av kostnaderna för det tryckande registret för staden. Efter hörande av Stockholms stadskollegium avgav överståthållarämbetet den 30 december 1955 häröver utlåtande och tillstyrkte därvid ett av stadskollegiet framlagt förslag, att förhandlingar i frågan skulle upptagas mellan staten och Stockholms stad. Härefter har en *f ö r h a n d l i n g s d e l e g a t i o n* utsetts med uppdrag att förhandla med Stockholms stad i ersättningsfrågan samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag i ämnet, som påkallades av förhandlingarnas utfall. Experter, varav en från statistiska centralbyrån, har biträtt delegationen.

I skrivelse den 21 november 1956 har delegationen redovisat resultatet av sitt uppdrag, varav framgår att enighet nåtts mellan delegationen och stadens representanter om de belopp, varmed statsverket bör bidra till stadens kostnader för det tryckande registret för staden. Den närmare innebörden av uppgörelsen framgår av ett till skrivelsen fogat avtal. Avtalet har underleknats av delegationens medlemmar under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande samt av stadens representanter under förbehåll av Stockholms stadsfullmäktiges godkännande.

Enligt avtalet skall staten till Stockholms stad för tiden intill den 1 ja-

nuari 1956 utge sammanlagt 567 000 kronor. Nämda belopp innesluter ersättning för såväl vissa kompletterande uppläggningsarbeten och särskilda tryckningsarbeten som årliga driftskostnader.

Från och med den 1 januari 1956 utgår till staden dels ett årligt statsbidrag med 47 000 kronor, dels särskild gottgörelse för vissa särskilda tryckningsarbeten samt för uppläggningsarbeten. Ersättningsreglerna för tiden från och med den 1 januari 1956 är utformade efter mönster av de ersättningsregler, vilka gäller för Göteborg och Malmö. Även i övrigt är avtalet av i huvudsak samma innehåll som avtalen med nämnda städer.

Departementschefen

Enligt 56 § folkbokföringsförordningen skall tryckande register för folkbokföringen föras hos länsstyrelsen, vilken är länsbyrå för folkbokföringen. Då med hänsyn till förhållandena i viss stad synnerliga skäl därtill är, må Konungen med stadens medgivande förordna, att det tryckande registret, såvitt angår staden, skall föras hos den lokala skattemyndigheten. Sådana förordnanden har hittills meddelats beträffande städerna Stockholm, Göteborg och Malmö. För Göteborgs och Malmös del har de ekonomiska spörsmål som uppkommit i samband med städernas övertagande av de tryckande registren reglerats genom avtal mellan Kungl. Maj:t och städerna, sedan grunderna för avtalen godkänts av riksdagen.

Vidkommande Stockholms stad har ersättningsfrågan hittills icke lösts. För staden har tillämpats ett annat system för folkbokföringen än för riket i övrigt. På grund härav har förhandlingar angående kostnadernas fördelning mellan staten och staden ansetts böra upptagas först sedan erfarenhet vunnits rörande de nya uppgifter som registret tillförts genom folkbokföringsreformen. Sådant erfarenhet föreligger numera. Med staden förda förhandlingar angående kostnadsfördelningen har resulterat i ett avtalsförslag. Enligt detta skall staden för tiden intill den 1 januari 1956 av staten äga uppbära ett engångsbelopp av 567 000 kronor, avseende ersättning för såväl kompletterande uppläggningsarbeten och särskilda tryckningsarbeten som årliga driftkostnader, samt för tiden därefter ett årligt statsbidrag av 47 000 kronor jämte vissa särskilda gottgörelser.

Då förevarande uppgörelse synes mig skälig och i tillämpliga delar överensstämmer med avtalen med Göteborg och Malmö, förordar jag, att riksdagens bemyndigande inhämtas för uppgörelsens godkännande för statens del.

Vad angår medelsbehovet torde under nästa budgetår först och främst engångsbeloppet om 567 000 kronor komma att utbetalas. Det årliga statsbidraget för kalenderåret 1956 samt de särskilda gottgörelser, vilka tillkommer staden för samma år, skall enligt avtalet utanordnas före utgången av september 1957, de särskilda gottgörelserna efter framställning, som skall vara inkommen till centralbyrån senast den 1 juli 1957. I samband med utanordnandet av staden tillkommande särskilda gottgörelser för ka-

lenderåret 1956 äger staden vidare utbekomma ersättning för de kostnader staden visar sig ha haft för blanketter till den röstlängd, som upprättats under år 1956, beräknade till 2 950 kronor. De särskilda gottgörelserna för år 1956, avseende s. k. röstlängdsavskrifter till politiskt parti med representation i riksdagen samt röstkort i anslutning till 1956 års riksdagsmannaval, uppgår till 14 200 kronor. Då vidare statsbidraget å 47 000 kronor för kalenderåret 1957 kommer att utbetalas under juli 1957, skall staden sålunda under budgetåret 1957/58 äga utbekomma ersättningar med tillhopa 678 150 (567 000 + 47 000 + 2 950 + 14 200 + 47 000) kronor eller avrundat 678 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det mellan förenämnda förhandlingsdelegation och representanter för Stockholms stad ingångna avtalet angående kostnaderna för det tryckande registret för staden;

b) till *Folkbokföringen: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 678 000 kronor.

[19] 17. *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	51 000	52 788
1956/57 (statsliggaren s. 431)	57 000	
1957/58 (förslag)	51 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 6 000 kronor.

M o t i v

I avbidan på omprövning enligt gällande avtal av det årliga bidraget bör detsamma i överensstämmelse med föreskrift i avtalet provisoriskt beräknas till oförändrat belopp, 50 000 kronor. Jämlikt 3 § avtalet utgår därför utom särskild gottgörelse, vilken i enlighet med av vederbörande kronokamrerare avgivet förslag beräknas till 1 000 kronor. Anslaget torde sålunda kunna nedräknas med 6 000 kronor.

Departementschefen

Enligt de mellan Kungl. Maj:t och kronan å ena samt städerna Göteborg och Malmö å andra sidan slutna avtalen rörande kostnaderna för de tryckande registren för de båda städerna utgår bidragen till dessa — såsom tidigare nämnts — i form av dels ett årligt belopp, för närvarande 50 000 respektive 25 000 kronor, dels ock särskilda gottgörelser. Jämlikt 8 § avtalet skall från och med den 1 januari 1955 tillämpas ett efter vissa grunder omprövat årligt statsbidrag.

Statistiska centralbyrån har med skrivelse den 22 mars 1956 till Kungl. Maj:t inkommit med förslag till omprövning av nämnda bidrag samt till förenklade regler för bestämning av de särskilda gottgörelserna. Enligt förslaget skulle bidraget till Malmö utgå oförändrat, medan det för Göteborgs del skulle nedgå till 42 000 kronor. Malmö stad har för sin del godtagit centralbyråns förslag. Göteborgs stad har däremot i sitt yttrande över framställningen ansett bidraget böra bestämmas till 57 000 kronor. Genom beslut den 23 november 1956 har Kungl. Maj:t — såvitt nu är i fråga — fastställt det nya bidraget för förstnämnda stad samt uppdragit åt centralbyrån att verkställa den ytterligare utredning som kan erfordras för bedömning av frågan om storleken av det årliga bidraget till Göteborg. I avbidan härpå skall jämlikt bestämmelserna i avtalet för Göteborgs del såsom ett provisorium det nuvarande årliga bidraget utgå.

Med stöd av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 kronor.

[20] 18. **Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	26 000	26 549
1956/57 (statsliggaren s. 431)	30 000	
1957/58 (förslag)	26 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget nedräknas med 4 000 kronor.

M o t i v

Av skäl som angivits under närmast föregående punkt bör det årliga bidraget upptagas till oförändrat belopp, 25 000 kronor. Den särskilda gottgörelsen uppskattas till 1 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed nedräknas med 4 000 kronor.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag anfört under föregående anslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

[21] 19. Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 283 000	1 265 791
1956/57 (statsliggaren s. 432)	1 422 000	
1957/58 (förslag)	1 482 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 83 000 kronor.

	Ökning
1. Maskinparkens underhåll	15 000
2. Automatiska löneförändringar	68 000
	<hr/>
	83 000

M o t i v

1. Den tilltagande förslitningen av de äldre maskinerna medför ett successivt ökat behov av reparations- och underhållsarbeten samt av utbyte av förslitna maskindelar, varjämte ersättningarna till serviceföretaget på grund av ökade löner och traktamenten m. m. beräknas stiga.

Departementschefen

Den begärda uppräknningen med 15 000 kronor för maskinparkens underhåll anser jag böra godtagas. Under nästföljande punkt föreslår jag, att ett särskilt anslag uppföres å riksstaten för att möjliggöra viss förnyelse av maskinparken vid länsbyråerna. Vid bifall härtill torde utgifterna för övertidsersättningar m. m. till personal vid länsstyrelserna nedgå med 23 000 kronor i förhållande till centralbyråns förslag. I enlighet med det anförda skulle ökningen under anslaget kunna begränsas till 60 000 kronor och anslaget således uppföras med 1 482 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 482 000 kronor.

[22] 20. Folkbokföringen: Inköp av maskiner

	Anslag
Nytt anslag (förslag)	137 000

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett anslag om 157 000 kronor till inköp av maskiner m. m. uppföres på riksstaten för budgetåret 1957/58.

M o t i v

Länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar förfogar för närvarande över sammanlagt 67 elektriska signaltryckmaskiner av typ G, varav 45 varit i användning i tio år, fem i sex år och 17 i tre år.

Den ursprungliga maskinparken var underdimensionerad i förhållande till folkbokföringsavdelningarnas arbetsuppgifter, vilket vid skilda tillfällen föranlett önskemål från länsstyrelserna om utökning. Med hänsyn till den pågående översynen av folkbokföringsväsendet har emellertid frågan om en med hänsyn till maskinslitaget och ökningen av arbetsmängden eljest naturlig utökning av maskinparken ansetts böra vila. I anslutning till sjuk-kassereformens genomförande anvisades dock å tilläggsstat för budgetåret 1952/53 medel för inköp av 17 tryckmaskiner. Inköpet torde få anses utgöra mera en anpassning av maskinantalet efter arbetsmängden än en återanskaffning på grund av slitage.

Genom den påtalade underdimensioneringen har de ursprungligen inköpta maskinerna utsatts för onormalt hårda påfrestningar, vilket medfört allt oftare återkommande driftsstopp på grund av maskinskador, ökade kostnader för utbyte av maskindelar och andra reparationer samt svårigheter för länsstyrelserna att hinna med förekommande tryckningsarbeten inom utsatta tider. Såsom ett led i en utredning rörande behovet av förnyelse av folkbokföringsavdelningarnas utrustning har centralbyrån nyligen införskaffat uppgifter från länsstyrelserna rörande erforderliga ny- och återanskaffningar under förutsättning att nuvarande system skulle bestå åtminstone till och med år 1960 och att arbetskvantiteterna förblir i huvudsak oförändrade under denna tid. Härvid betonades bland annat, att eventuella framställningar om inköp av teknisk utrustning borde vara synnerligen restriktiva och avse huvudsakligen endast G-maskiner samt lådor och skåp för förvaring av plåtar samt att vid bedömningen av behovet av förvaringsanordningar möjligheten att fullt utnyttja eventuella reservutrymmen borde beaktas.

Med ledning av länsstyrelsernas uppgifter har centralbyrån funnit det motiverat att inköpa ytterligare en G-maskin till envar av länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Malmöhus, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Västernorrlands län. Det är centralbyråns mening, att dessa maskiner vid behov tillfälligt skall kunna förflyttas till annan länsstyrelse.

Under förutsättning att nuvarande maskinsystem beräknas skola bestå åtminstone till och med år 1960, äskar centralbyrån sålunda medel för inköp av ytterligare åtta G-maskiner.

Vad angår lådor och skåp för förvaring av plåtar har länsstyrelserna begärt sådana till ett antal av 1 137 respektive 17. En del av förvaringslådorna är avsedda att utgöra ersättning för försliten materiel. I övrigt är behovet av utökningen att tillskriva befolkningstillväxten och uppläggning av ytterligare plåtar för juridiska personer och fastigheter. Hos vissa länsstyrelser har bristen på förvaringsskåp lett till den otillfredsställande anordningen att lådor med plåtar måst ställas öppna ovanpå befintliga skåp eller i provisoriska trähyllor. De av länsstyrelserna till centralbyrån gjorda framställningarna finner centralbyrån angelägna. Under förutsättning att nuvarande ma-

skinsystem beräknas skola bestå åtminstone till och med år 1960 föreslås sålunda inköp av cirka 1 200 lådor och 17 skåp av stål för förvaring av adressplåtar.

Maskinerna beräknas kosta 137 000 kronor, lådor och skåp 18 000 kronor samt transporter 2 000 kronor.

Departementschefen

Förnyelsen av den för de tryckande registren avsedda maskinparken har varit synnerligen sparsam. Maskinernas standard har sjunkit genom successiv förslitning. Allt oftare förekommande maskinstopp förorsakar svårigheter att medhinna tryckningsarbetet, vilket i många fall skall vara slutfört inom vissa i författning fastställda tider. Härtill kommer kostnader för reparationer samt övertidsersättningar vid försök att inhämta den vid driftstoppen förlorade arbetstiden. Enligt vad jag under hand erfarit är vid de av centralbyrån angivna länsstyrelserna antalet allvarliga maskinfel dubbelt så stort samt utgifterna för reservdelar och övertidsersättningar en och en halv gång så stora som vid de övriga länsstyrelserna. Här nämnda förhållanden talar enligt min mening starkt för en viss förnyelse av maskinparken. Mot nyinköp kan visserligen invändas, att den nu pågående översynen av folkbokföringsväsendet kan medföra en övergång från nuvarande system till hålkortsmaskiner eller — med ledning av de resultat vartill kommittén för maskinell databehandling kan komma — till elektroniska databehandlingsmaskiner. Ett förverkligande av något av dessa alternativ måste emellertid ses i sådant tidsperspektiv, att det icke bör förhindra den av centralbyrån äskade förnyelsen. Jag förordar därför bifall till centralbyråns förslag om inköp av åtta elektriska signaltryckmaskiner till en kostnad av tillhoppa 137 000 kronor. Däremot kan jag ej biträda ämbetsverkets hemställan om särskild medelsanvisning för inköp av skåp m. m. Medlen torde böra anvisas under ett särskilt reservationsanslag förslagsvis benämnt Folkbokföringen: Inköp av maskiner.

Med stöd av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Inköp av maskiner* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 137 000 kronor.

[23] 21. Riksräkenskapsverket: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 363 000	2 317 700
1956/57 (statsliggaren s. 433)	2 481 000	
1957/58 (förslag)	2 477 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 3 kanslibiträden Ce 11, varvid medel för 3 kontorsbiträden i Ca 8 ej behöver beräknas	+ 2 268
b) 1 expeditiionsvakt Ce 10	+ 7 020
c) 3 kontorsbiträden Ca 8—Ce 8	—
2. Automatiska förändringar	
a) avlöningar till ordinarie tjänstemän, minskning på grund av belastningen	— 85 000
b) rörligt tillägg	+ 80 712
	+ 5 000

Motiv

1. a) Med hänsyn till att kontorsbiträdespersonalen i ökad utsträckning måst åläggas arbetsuppgifter av mera kvalificerad art än vad som kan anses åliga personal av denna kategori har riksräkenskapsverket funnit det nödvändigt, att ytterligare tre extra ordinarie kanslibiträdestjänster inrättas. Då till innehavare av ifrågakvarande tjänster torde komma att förordnas ordinarie kontorsbiträden, uppstår en besparing om 19 908 kronor å anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, motsvarande avlöningen till tre kontorsbiträden.

b) På grund av de ökade arbetsuppgifterna på riksräkenskapsverkets blankettexpedition, främst sammanhängande med sjukförsäkringsreformen samt det merarbete för expeditiionsvakterna, vilket den stora ökningen av arkivmaterialet under senare år medfört, har det befunnits nödvändigt att tillfälligt anställa ytterligare en expeditiionsvakt. Riksräkenskapsverket räknar med ett permanent behov av denne.

c) Samtliga under innevarande budgetår ledigblivna ordinarie kontorsbiträdestjänster torde ej kunna besättas med därtill enligt grunderna för den reglerade befordringsgången berättigade biträden, varför antalet i personalförteckningen upptagna kontorsbiträdestjänster kan minskas med tre.

Departementschefen

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tre tjänster som kanslibiträden i Ce 11 inrättas, varvid emellertid medel icke behöver beräknas för tre kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8. Riksräkenskapsverkets hemställan om inrättande av ytterligare en tjänst som expeditiionsvakt torde däremot höra lämnas utan bifall.

I enlighet med ämbetsverkets förslag bör tre kontorsbiträdestjänster avföras från personalförteckningen.

Vad slutligen angår den automatiska utgiftsminskningen under anslaget, uppskattar jag densamma till 6 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 110 000 (— 130 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 795 000 (+ 47 000) kronor;
 rörligt tillägg 572 000 (+ 79 000) kronor.

Anslaget torde sålunda uppföras med 2 477 000 (— 4 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i riksräkenskapsverkets
 personalförteckning avföra tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskaps-
 verket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret
 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	1 110 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	795 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	572 000
	Summa kronor 2 477 000

c) till *Riksräkenskapsverket*: *Avlöningar* för budgetåret
 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 477 000 kronor.

[24] 22. Riksräkenskapsverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	352 000	487 060
1956/57 (statsliggaren s. 433)	368 000	
1957/58 (förslag)	468 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 103 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Övriga expenser för eget behov	+ 3 000
2. Övriga expenser för annat än eget behov	+ 100 000
3. Publikationstryck	+ 3 000
4. Särskilda uppbördsmedel, ökad försäljning av blanketter m. m.	— 3 000
	+ 103 000

Motiv

1. *Övriga expenser för eget behov*. Utgifter 1955/56 94 500; anslag 1956/57 100 000. — Inom riksräkenskapsverkets samarbetsnämnd har från personalorganisationernas sida gjorts framställning om att riksräkenskapsverket måtte vidtaga åtgärder för anskaffande av trädgårdsmöbler till en å ämbetshuset utbyggd altan, varigenom personalen skulle beredas möjlighet att under den varmare årstiden utnyttja altanen under lunchrasten. Då det ligger i verkets intresse att tillhandahålla personalen nödiga utrymmen för inta-

gande av medhavd lunch, har riksräkenskapsverket funnit sig böra hemställa om en ökning av det till expenser för eget behov anvisade beloppet med 3 000 kronor.

2. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1955/56 330 500; anslag 1956/57 200 000. — Med hänsyn till den ökade anslagsbelastningen under de senaste budgetåren, framförallt sammanhängande med anskaffning av blanketter i samband med sjukförsäkringsreformen, har riksräkenskapsverket beräknat anslagsbehovet under posten till 300 000 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1955/56 26 000; anslag 1956/57 26 000. — Kostnaden för publikationstryck beräknas med utgångspunkt från nu gällande priser uppgå till 29 000 kronor.

Departementschefen

Riksräkenskapsverkets förslag anser jag mig böra godtaga utom i vad det samma avser uppräknningen av delposten till övriga expenser för eget behov.

Totalt beräknar jag således anslaget för nästa budgetår till 468 000 (+ 100 000) kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 468 000 kronor.

[25] 23. Konjunkturinstitutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	315 500	313 211
1956/57 (statsliggaren s. 434)	408 000	
1957/58 (förslag)	441 600	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 34 400 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Tjänsteförändringar	
a) 1 sakkunnig Cr 10 — byråchef Ca 37	+ 240
b) 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	+ 708
c) 2 amanuenser Cg 19/25—Cf 19/Ce 25	—
2. Personalförändringar	
a) 1 telefonist Cf 4/Ce 8	+ 8 724
b) 1 expeditionsvakt Cg 10	+ 9 528
3. Automatiska förändringar	
a) rörligt tillägg	+ 17 239
b) löneklassförändringar	— 2 039
	+ 34 400

M o t i v

1. a) Institutet upprepar sin i statskrivelsen för budgetåret 1956/57 gjorda hemställan om utbyte av en av sakkunnigtjänsterna mot en byråchefstjänst. En av institutets viktigaste uppgifter är att verka för att statistiskt material av betydelse för studiet av den ekonomiska utvecklingen insamlas och bearbetas. Ett led i detta utgör institutets nationalräkenskapsarbete. Ifrågasvarande verksamhet står för närvarande under ledning av en av de sakkunniga hos institutet. Sammanställande av nationalräkenskapsstatistik måste inom ett land som Sverige betraktas som en permanent arbetsuppgift. Ledningen av detta arbete måste handhas av en person med ingående specialkunskaper. Med hänsyn till arbetets permanenta karaktär, dess stora betydelse samt kravet på specialutbildning hos den som skall leda det anser institutet, att anställningsförhållandena för ifrågasvarande tjänst bör vara avsevärt fastare än vad fallet är för närvarande samt att den med hänsyn till arbetets karaktär måste vara i byråchefsställning.

b) Konjunkturinstitutets bibliotek är stätt i ständig tillväxt och omfattar nu närmare 10 000 volymer. Under de senaste fem åren har det i det närmaste fördubblats. Dess skötsel handhaves av ett kanslibitråde med mångårig erfarenhet av detta arbete. Specialkunskap rörande ekonomisk och statistisk litteratur, svenska och internationella publikationer m. m. krävs för denna tjänst.

c) Av institutets sju forskningsassistent- och amanuienstjänster är två icke förenade med pensionsrätt. Institutet anser liksom i statskrivelsen för föregående budgetår (se 1956: VII ht s. 42), att samtliga amanuienstjänster bör förenas med sådan rätt. Avsaknaden av möjligheten att ge en amanuens en pensionsberättigande tjänst försvårar institutets rekryteringsmöjligheter.

2. a) Institutet skall inom kort flytta till nya lokaler belägna Norra Blasieholmshamnen 13. Detta medför bland annat, att institutet, vilket för närvarande betjänas av kanslihusets telefonväxel, nödgas anskaffa egen manuell växel omfattande 29 anknypningar och tio ledningar. För skötseln av växeln erfordras en telefonist i reglerad befordringsgång.

b) Redan med institutets nuvarande läge är avsaknaden av ett kontorsbud ofta kännbar. Flyttningen av institutet till nya lokaler innebär, att avståndet till kanslihuset och flertalet av de centrala ämbetsverk, med vilka institutet står i nära kontakt, ökas. Därigenom blir också behovet av ett kontorsbud större. Institutet kan inte heller, såsom nu sker i viss utsträckning, anlita kanslihusets budcentral eller vaktmästarepersonal. Därtill kommer att behovet av budsändningar inom institutet kommer att öka i de nya lokalerna med hänsyn till dessas belägenhet i fem våningsplan med ett förhållandevis litet antal rum i varje våning. Det blir också nödvändigt att ha någon som kan ta emot och visa till rätta besökande och sköta stencilering m. m. Institutet föreslår därför, att det tillföres en vaktmästartjänst i Cg 10.

Institutets personalförteckning upptar fyra kontorsbiträdestjänster. Då för närvarande icke någon av dessa utnyttjas, föreslås att medel för dem

beräknas under anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal. Institutet, som erinrar om att två av tjänsterna utgör botten tjänster för kanslibiträden i Ce 11, hemställer dock, att samtliga tjänster bibehålls på personalförteckningen.

Yttrande

Statens lönenämnd — som i detta ärende anbefallts avgiva utlåtande i vad avser förändring av en tjänst som sakkunnig i Cr 10 till byråchef i Ca 37 och en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 till kontorist i Ce 13 — har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna uppflyttningen av biträdestjänsten. Vad gäller förstnämnda yrkande erinrar lönenämnden om sitt utlåtande över konjunkturinstitutets anslagsäskanden för budgetåret 1956/57, vari nämnden ansåg, att tillräckliga skäl icke anförts för en höjd löneställning för ifrågakvarande tjänst.

Departementschefen

Enligt vad chefen för civildepartementet anförte vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde en av sakkunnigtjänsterna vid institutet böra förändras till byråchefstjänst i Ce 37. I övrigt förordar jag i fråga om tjänsteförändringar, att ytterligare en amanuens tjänst förenas med pensionsrätt. Institutets hemställan om tjänster som telefonist i reglerad beföringsgång och vaktmästare i Cg 10 liksom dess förslag till beräkning av de automatiska förändringarna under anslaget kan jag biträda.

Slutligen föreslår jag, att två kontorsbiträdestjänster i Ca 8 avföres från institutets personalförteckning.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 82 300 (— 43 300) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 3 000 kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 254 400 (+ 55 000) kronor;
 rörligt tillägg 101 900 (+ 21 900) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 441 600 (+ 33 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i konjunkturinstitutets personalförteckning dels uppföra en tjänst som byråchef i Ce 37, dels avföra en befattning som sakkunnig i Cr 10 samt två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	82 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	254 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	101 900
	Summa kronor 441 600

c) till *Konjunkturinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 441 600 kronor.

[26] 24. *Konjunkturinstitutet*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	44 700	44 312
1956/57 (statsliggaren s. 435)	88 500	
1957/58 (förslag)	105 000	

Konjunkturinstitutet föreslår, att anslaget ökas med 16 600 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	4 400
2. Övriga expenser	12 200
	16 600

Motiv

1. *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1955/56 3 116; anslag 1956/57 4 600. — Med ledning av uppgifter om storleken av ifrågavarande kostnader under tidigare år för fastigheten Norra Blasieholmshamnen 13, till vilken institutet skall flytta, uppskattar institutet anslagsbehovet under nästa budgetår till 9 000 (+ 4 400) kronor.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1955/56 18 698; anslag 1956/57 29 100. — Såsom angivits under institutets avlöningsanslag måste en telefonväxel anskaffas i samband med institutets flyttning till nya lokaler. Kostnaden uppskattas till 10 000 kronor. Den årliga merkostnaden för telefonabonnemang och samtalsavgifter anges till 6 000 kronor. Kostnaden för städning beräknas öka med 500 kronor på grund av höjda städningslöner och med 2 700 kronor till följd av ökade lokalutrymmen. Med borträknande av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp om 7 000 kronor skulle det under delposten ökade medelsbehovet uppgå till 12 200 kronor.

Departementschefen

Konjunkturinstitutets beräkning av förevarande anslag torde böra godtagas och anslaget för nästa budgetår sålunda uppföras med avrundat 105 000 kronor. Av ökningen är 10 000 kronor avsedda för anskaffning av en telefonväxel och således av engångsnatur.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Konjunkturinstitutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

[27] 25. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	40 000	16 563
1956/57 (statsliggaren s. 435)	60 000	
1957/58 (förslag)	160 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes till 288 000 kronor.

M o t i v

Det disponibla beloppet under detta anslag uppgick vid ingången av budgetåret 1956/57 till 106 451 kronor. Den allt övervägande delen därav kommer att förbrukas under budgetåret.

För närvarande pågår en undersökning av den på företagsenkäterna baserade konjunkturbarometerns tillförlitlighet och användbarhet. Undersökningen beräknas komma att avslutas under innevarande budgetår. Icke förrän resultaten av denna föreligger, anser institutet det möjligt att slutligt taga ställning till konjunkturbarometerns utformning. Därför bör verksamheten även under budgetåret 1957/58 bekostas med medel från förevarande anslag. Kostnaderna beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller till 33 000 kronor. -- I fråga om den företagna sparandeundersökningen, vartill medel beviljats för budgetåren 1955/56 och 1956/57, framhåller institutet, att resultatet av densamma ännu icke föreligger. Institutet utgår dock ifrån att det visar sig befogat att under år 1958 genomföra en ny undersökning i väsentligt större skala. Den totala kostnaden härför kan grovt uppskattas till 195 000 kronor. Förhandlingar pågår för närvarande med vissa intressenter om ett sammanlagt bidrag med 80 000 kronor till undersökningen. På nuvarande stadium äskas dock hela beloppet, 195 000 kronor. — Institutet erinrar vidare om sin i föregående års statskrivelse framställda men ej bifallna begäran om medel till en översyn av nationalräkenskapen. Behov föreligger enligt institutet alltjämt såväl av en översyn och revidering av de nuvarande beräkningarna för nationalräkenskapen som av en kompletterande utbyggnad av dessa. Revideringarna föranleds bland annat av att under senare år framkommit ny statistik av olika slag, vilken hittills icke kunnat utnyttjas i full utsträckning i nationalräkenskapen. Genomgången av de nuvarande beräkningsmetoderna bör också syfta till en prövning av den lämpligaste utformningen av den ekonomiska statistiken på olika områden. Utbyggnaden av nationalräkenskapen syftar till en komplettering av de nuvarande beräkningarna, vilka väsentligen utföres från utgiftssidan, med beräkningar från såväl produktionssidan som inkomstsidan. Därtill kommer önskemålet om en beräkning av avskrivningarnas storlek. En utbyggnad av detta slag skulle innebära en komplettering av den nuvarande statistiken med material av stort intresse för såväl konjunkturanalyser som för den mera långsiktiga ekonomiska analysen. Det skulle bland annat kunna utnyttjas såsom underlag för national-

budgetberäkningarna, långtidsprognoser m. m. Beräkningar från produktions- och inkomstsidan skulle också innebära en möjlighet till kontroll av de nuvarande. Med hänsyn till den betydande osäkerhetsmarginal som visat sig föreligga, särskilt vid de preliminära nationalproduktsberäkningarna, anser institutet en sådan kontroll vara av största värde. En av institutet företagen enkät rörande omfattningen av de resurser som i olika länder utnyttjas för nationalräkenskapsarbetet utvisar, att Sverige sysselsätter förhållandevis få personer i denna verksamhet. Institutet räknar med att för ändamålet engagera tre amanuenser och ett kontorsbiträde. Lägges härtill vissa utgifter för inventarier, hyra av räknemaskiner, kontorsmateriel m. m. kan kostnaden för nästa budgetår beräknas till 60 000 kronor. Institutet upplyser vidare, att man torde få räkna med en lika stor extrapersonal under ytterligare ett eller ett par år.

Departementschefen

Jag förordar, att kostnaderna för konjunkturbarometern även för nästa budgetår bestrides från förevarande anslag samt att det av institutet för ändamålet äskade beloppet anvisas. Den föreslagna översynen av beräkningarna för nationalräkenskapen torde åtminstone delvis kunna utföras inom ramen för institutets reguljära verksamhet. Med hänsyn härtill synes medelsanvisningen här kunna begränsas till 35 000 kronor. Den föreslagna sparandeundersökningen anser jag vara av stort värde och jag föreslår därför, att densamma genomföres. Jag har intet att invända mot beräkningen av kostnaderna för undersökningen. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattar jag emellertid till 90 000 kronor. Härvid har jag utgått ifrån att 80 000 kronor under sagda budgetår skall inflyta i bidrag från vissa organisationer m. fl. samt att det återstående beloppet 25 000 kronor skall belasta budgetåret 1958/59. I enlighet med det anförda skulle anslaget upptagas till avrundat 160 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar*
för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av
160 000 kronor.

[28] 26. Konjunkturinstitutet: Kostnader för Konjunkturjournalen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	40 000	35 105
1956/57 (statsliggaren s. 435)	38 000	
1957/58 (förslag)	38 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget bibehålles oförändrat.

Departementschefen

Med biträdande av konjunkturinstitutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Konjunkturinstitutet: *Kostnader för Konjunkturjournalen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 kronor.

[29]27. Statens sakrevision: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	525 000	506 508
1956/57 (statsliggaren s. 435)	600 000	
1957/58 (förslag)	635 000	

Statens sakrevision hemställer, att anslaget höjes med 22 000 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändring	
1 arvodist—förste revisor högst Ce 29	—
2. Automatiska förändringar	
a) löneklassuppflyttningar	2 800
b) rörligt tillägg	19 200
	<u>22 000</u>

M o t i v

1. Sedan 1956 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (se 1956: VII ht s. 49), beslutat viss utbyggnad av sakrevisionens avdelning för granskning av det statliga upphandlingsväsendet m. m., har från den 1 september 1956 en byrådirektör i Ce 33 placerats som chef för avdelningen. Den tidigare sedan år 1948 tjänstgörande föreståndaren för denna åtnjuter sedan den 1 januari 1951 ett arvode med belopp motsvarande lön enligt 30 löneklassen. Denne väntas inom kort avgå på grund av åldersskäl. För de arbetsuppgifter som han nu handlägger bör därvid enligt sakrevisionen inrättas en befattning såsom förste revisor i högst lönegrad Ce 29.

Departementschefen

Den av sakrevisionen föreslagna tjänsteförändringen synes kunna anstå. Vidkommande medelsbehovet för nästa budgetår torde till det av revisionen äskade beloppet för automatiska förändringar böra läggas 13 000 kronor för vissa arvodeshöjningar.

Anslaget beräknas på följande sätt:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 28 200 kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 47 000 (+ 13 000) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 447 800 (+ 2 800) kronor;
 rörligt tillägg 112 000 (+ 19 200) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 635 000 (+ 35 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	28 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	47 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	447 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	112 000
	Summa kronor 635 000

b) till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

[30] 28. *Statens sakrevision: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	54 000	51 397
1956/57 (statsliggaren s. 437)	55 000	
1957/58 (förslag)	55 000	

Statens sakrevision hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med biträdande av sakrevisionens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[31] 29. *Statens organisationsnämnd: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 183 400	1 029 553
1956/57 (statsliggaren s. 437) ...	1 291 800	
1957/58 (förslag)	1 357 000	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 78 300 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Tjänsteförändringar	
1 byrådirektör högst Ce 33—byråchef högst Ce 37	+ 1 944
1 byrådirektör högst Ce 31—byrådirektör högst Ce 33	+ 1 104
2. Automatiska förändringar	
a) löneklassuppflyttningar	+ 240
b) arvodeshöjningar	+ 53 253
c) förhöjd ersättning till nämndens militära ledamot	+ 600

	Ökning eller minskning
d) rörligt tillägg	+ 35 159
e) minskning av lönekostnaderna för sakkunniga, extra skrivhjälp, vikariats- och övertidsersättningar	— 14 000
	+ 78 300

Motiv

Med hänsyn till pågående utredning rörande den statliga rationaliseringsverksamheten har nämnden avstått ifrån att hemställa om personalförstärkning för nästa budgetår. Nämnden anser sig däremot ej kunna ställa på framtiden vissa tjänsteförändringar, vilka avser förbättring av befodringsförhållandena för ledande personal. Om undersökningarna skall kunna upprätthållas i hittillsvarande omfattning, är det nämligen ett livsvillkor för nämnden att kunna behålla denna personal. Med denna utgångspunkt bedömer nämnden det därför nödvändigt, att den byrådirektörstjänst i högst lönegrad Ce 33, vars innehavare det åvilar att — till skillnad från övriga arbetsgruppchefer — direkt under generaldirektören leda sin arbetsgrupp, utbytes mot en tjänst i högst lönegrad Ce 37, vars innehavare bör erhålla tjänstebenenämningen byråchef. Vidare föreslås, att en byrådirektörstjänst i högst lönegrad Ce 31 utbytes mot en byrådirektörstjänst i högst lönegrad Ce 33. Förslaget i fråga om den förstnämnda tjänsten har organisationsnämnden framfört även i sin statskrivelse för budgetåret 1956/57 (se 1956: VII ht s. 51).

Departementschefen

Såsom jag anförde under anslaget till Statskontoret: Avlöningar har med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 29 juni och den 26 oktober 1956 särskilda utredningsmän tillkallats med uppdrag att överväga den statliga rationaliseringsverksamhetens organisation och fortsatta bedrivande. Då utredningsuppdraget berör såväl nämndens verksamhetsområde som dess organisation, anser jag mig i nuvarande läge icke böra förorda bifall till de av nämnden föreslagna tjänsteförändringarna.

Det för automatiska utgiftsökningar äskade beloppet, i runt tal 75 200 kronor, bör minskas med 10 000 kronor, avseende av nämnden under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknat belopp för kompensationstillägg för avgifter till den allmänna sjukförsäkringen.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 69 200 kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 31 000 (+ 600) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 096 700 (+ 29 500) kronor;
rörligt tillägg 160 100 (+ 35 100) kronor.

Anslaget torde alltså kunna upptagas till 1 357 000 (+ 65 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	69 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 096 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	160 100
	<hr/>
Summa kronor	1 357 000

b) till Statens organisationsnämnd: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 357 000 kronor.

[32] 30. Statens organisationsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	233 500	203 768
1956/57 (statsliggaren s. 439)	229 600	
1957/58 (förslag)	229 600	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget ökas med 6 200 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	1 800
2. Övriga expenser	4 400
	<hr/>
	6 200

Motiv

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1955/56 4 375; anslag 1956/57 2 600. — Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår föreslås anslagsposten höjd med 1 800 kronor. Ökningen betingas dels av att nämnden har att utgiva ersättning till byggnadsstyrelsen för uppvärmning av utökade lokaler å Banérgatan 16, dels av att bränslepriserna stigit.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1955/56 83 646; anslag 1956/57 83 500. — Till följd av nytt kollektivavtal beräknas städningskostnaderna stiga med 300 kronor. Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår begäres i fråga om utgiftsposten skrivmateriel, papper m. m. en anslagshöjning om 4 100 kronor. Till utgiftsökningen har bidragit att nämnden i ökad omfattning övergått till fotokopiering av avskrifter i stället för att belasta sin skrivcentral. Kostnadsökningen för inköp av fotokopieringspapper motsvaras av en besparing i lönekostnaderna för skrivhjälp. Anslagsökningen avses även